

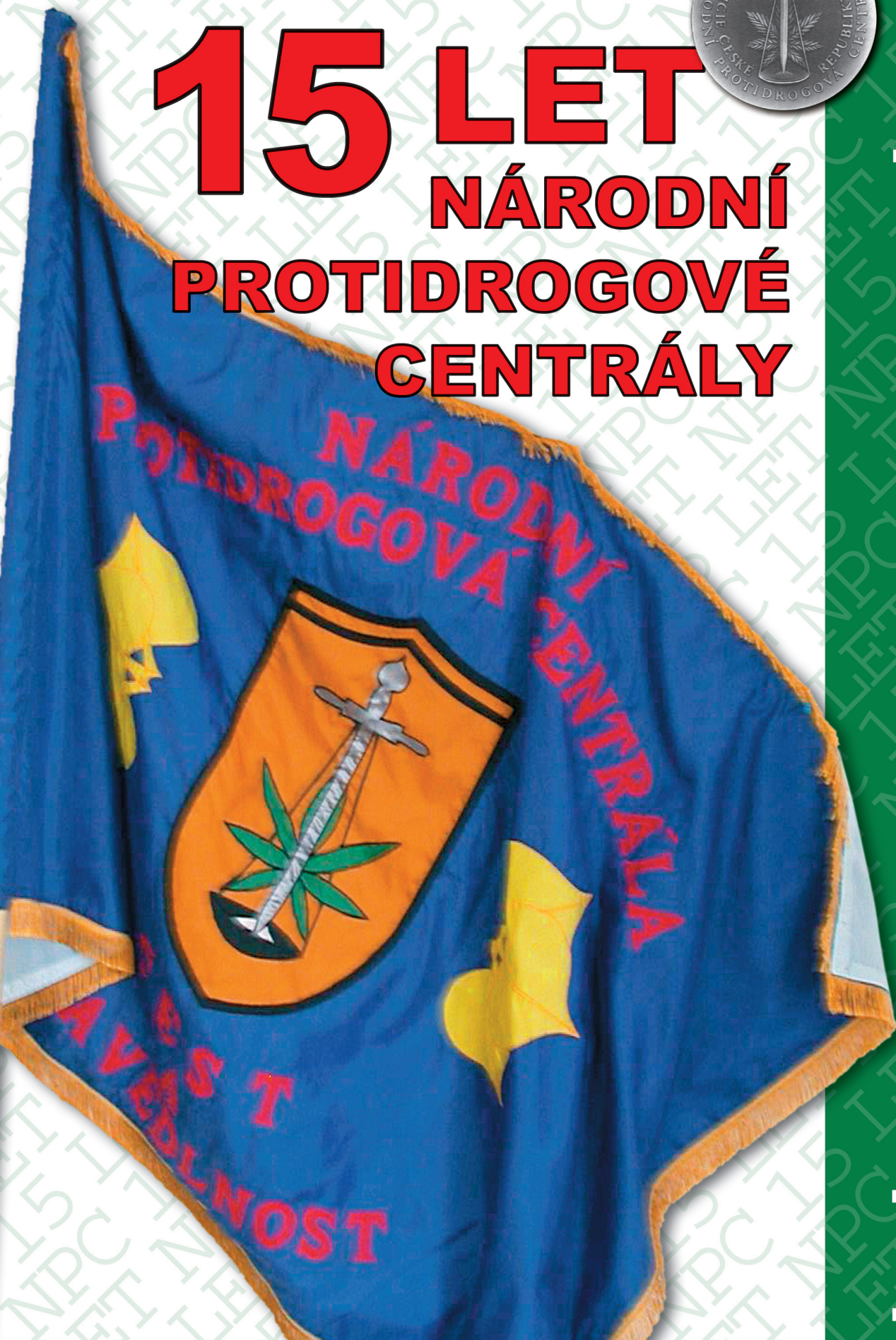
MIMOŘÁDNÉ ČÍSLO

2006

15 LET NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

B
U
L
L
E
T
I
N

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Prezident Václav Havel při návštěvě Národní protidrogové centrály v roce 2000

**BULLETIN
NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY**

Vydavatel:

Policie České republiky
Národní protidrogová centrála
Služby kriminální policie a vyšetřování

Vedoucí redakční rady:

Miloš Vaněček
Tel.: 974 836 429

Adresa:

Policejní prezidium
České republiky
Poštovní příhrádka 62/NPC
170 89 PRAHA 7
bulletinnpc@centrum.cz

Vydává:

oddělení vydavatelství obchodního odboru
Tiskárny MV, nám. Hrdinů 1634/3, 140 00 Praha 4
tel. 974 816 485, 974 816 486
fax. 974 816 843

Tiskne:

Tiskárna MV, p. o. Bartůňkova 4,
149 01 Praha 4
tel. 272 957 001 fax 974 887 395
Vychází 4x ročně, cena 63,- Kč
Roční předplatné 252,- Kč
plus distribuční poplatky

Objednávky přijímá a vyřizuje

Obchodní odbor MV, p. o.
nám. Hrdinů 1634/3, 140 00 Praha 4
tel. 974 816 485, 974 816 486
fax. 974 816 843

Distribuci vyřizuje

Jindřich MATOUŠ – distribuce tiskovin

Za věcnou správnost příspěvků ručí autoři

Přetisk povolen

pouze se souhlasem redakce

Podávání novinových zásilek
povolila Česká pošta s. p.,
Odštepny závod Praha,
čj. 6119/96 ze dne 15. 10. 1996

Určeno pro služební potřebu policie ČR,
obecní policie, SZ,
soudů a vybraných institucí
Povoleno MK ČR – 7834
ISSN 1211-8834
Titulní strana:
Grafické zpracování Pavel Vlasák

Obsah:

1. **Úvod**
2. **Situace na české drogové scéně po roce 1989**
3. **Útvary české policie v boji proti drogám**
Protinarkotické oddělení
Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru
Odbor drog útvaru organizovaného zločinu
Ústředny kriminální policie
*Národní protidrogová centrála Útvaru pro odha-
lování organizovaného zločinu*
*Národní protidrogová centrála služby kriminální
policie a vyšetřování*
4. **Nejvýznamnější případy a akce Národní proti-
drogové centrály**
Perníková partička
Náš občan kurýr
Kokainové cíle
Jedová mlékárna
Viking v kleci
5. **Mezinárodní spolupráce Národní protidrogové
centrály**
6. **Public relations**
7. **Bulletin Národní protidrogové centrály**
O čem se psalo na stránkách Bulletinu:
Vystoupení styčného důstojníka BKA Miloše
Matějce
23. evropská konference ředitelů protidrogových
služeb
Za pervitin kladivo a mačeta
*Ústřední protidrogová jednotka generálního ředi-
telství kriminální policie v Madridu*
Rentgenové systémy AS&E
*Stanovisko NPC SKPV k možným změnám v ob-
lasti trestního práva a problematiky nelegálního*
obchodu OPL v souvislosti s přijetím ČR do EU
Geopolitika drog v roce 2003
8. **Malá policejní akademie**

*Při sestavování tohoto zvláštního čísla Bulletinu
NPC věnovaného 15. výročí vzniku Národní
protidrogové centrály jsem použil zejména vý-
běry z článků uveřejněných v Bulletinech NPC.
Tam kde jsem použil celý článek, jsem vždy uvedl
autora, datum a název periodika, kde byl článek
publikován. Se souhlasem redakce časopisu Poli-
cista jsem použil v plném znění případy Národní
protidrogové centrály, které zpracoval redaktor
Jaroslav Kopic. Dále jsem použil následující lite-
raturu:*

*Nožina Miroslav: Svět drog v Čechách, KLP
Praha 1997*
*Komorous Jiří: Protidrogová brigáda I, Závislost
a my, 2002*
Miloš Vaněček

KDO ZLU NEBRÁNÍ,
DOBRU ŠKODÍ

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SLUŽBY KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ

1. ÚVODEM.

S vytvořením struktur, které by byly schopny účinně bojovat proti drogové kriminalitě ve všech jejích formách, je potřeba započít na národní úrovni. Pokud se týče ČR, je třeba říci, že vedení Ministerstva vnitra a Policie ČR zareagovaly velmi rychle na změnu situace v oblasti výroby drog, jejich konzumu a obchodu s nimi, která nastala v Československé a následně České republice po společenských změnách v roce 1989, a to zřízením Protidrogové brigády Federálního policejního sboru v roce 1991 jako základu centrální policejní jednotky specializované pro boj proti drogám. Dalším kvalitativním krokem bylo vytvoření Odboru drog Ústředny kriminální policie P ČR v roce 1993, v roce vzniku samostatné České republiky. Do odboru drog se sloučily všechny další policejní složky, které se kromě Protidrogové brigády bojem proti drogám zabývaly, a vznikla tak policejní protidrogová centrála P ČR, výlučně působící v dané oblasti a současně garantující i mezinárodní spolupráci. Po dvou letech činnosti byla na základě hluboké analýzy činnosti vypracována podkladová zpráva pro potřeby reorganizace jak Odboru drog, tak celé Ústředny kriminální policie. Výsledkem reorganizace bylo k 1. 1. 1995 vytvoření Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, v jehož rámci působila do konce roku 2000 i NPC. Po několika letech „společného soužití“ došlo k 15. lednu 2001 k osamostatnění NPC.

Dne 1. ledna 2001 vstoupila v platnost významná novela trestního řádu a souběžně s touto změnou došlo v celé Policii ČR k přelomové systémové změně, ke sloučení do té doby samostatně pracujících služby kriminální policie a samostatných útvarů vyšetřování do společné služby kriminální policie a vyšetřování. Tato změna se nevyhnula ani NPC, která jako pravděpodobně první útvar Policie ČR tyto změny převedla do praxe zrušením oddělení vyšetřování a převedením zde působících policejních radů na jednotlivá výkonná oddělení. V létě roku 2002 došlo k další jak kvantitativní, tak především kvalitativní změně ve struktuře NPC, a to vznikem a zprovozněním regionálních pracovišť NPC – expozitur. Tím byl vložen prozatím poslední kámen do mozaiky dokončení struktury NPC jako útvaru v pravém smyslu slova s celorepublikovou působností.

2. SITUACE NA ČESKÉ DROGOVÉ SCÉNĚ PO ROCE 1989

Devadesátá léta dvacátého století byla obdobím bouřlivých změn. Padla berlínská zeď, zanikl Sovětský svaz, došlo ke sjednocení Německa. Proběhla válka v Perském zálivu, americká invaze na Haiti, vypukly konflikty v Jugoslávii, na Kavkaze. Většina zemí bývalého komunistického bloku se vydala na cestu za demokracií.

V listopadu 1989 padla po nenásilném převratu komunistická vláda v Československu. Dne 25. listopadu 1992 rozhodlo Federální shromáždění o zániku Československa a o necelý měsíc později schválila Česká národní rada Ústavu samostatného českého státu. Většina obyvatel země podpořila plán přetvoření společnosti podle západoevropského standardu. Nosným sloupem této transformace se stala hospodářská a sociální reforma zdůrazňující jedinečný význam soukromého vlastnictví, podnikatelských aktivit a konkurenčního prostředí, co největší omezování státních výdajů. Byly zrušeny

restrikce v oblasti zahraničního obchodu, devalvována koruna, postupně uvolněny ceny. Proběhly restituace majetku zabaveného komunisty a jeho privatizace. Země se otevřela světu.

Z těch, kdo skandovali hesla „Návrat k demokracii“, „Návrat do Evropy“, jen málokdo zároveň přemýšlel tom, že demokracie s sebou nepřináší jenom rozvoj, svobodu, prosperitu, ale i takové patologické jevy jako organizovaný zločin, náboženské sektářství, prostituci, praní „špinavých peněz“, drogy... Tyto jevy přišly jak zvenčí, tak v nebývalé míře vybuchly z domácího podhoubí. V transformující se zemi nalézaly živnou půdu. Krok do demokratického světa byl zároveň i krokem do světa zločinu a drog.

Jaký byl svět drog devadesátých let? Zneužívání omamných a psychotropních látek dosáhlo v globálním měřítku nevídaných rozměrů a proniklo do všech koutů naší nemocné planety. Ve světě dnes už neexistuje stát, který by nebyl tímto problémem ve větší či menší míře zasažen. Drogy devastují jednotlivce, rodiny, společnosti.

Nástup drog v prostoru středovýchodní Evropy (SVE)

Od roku 1989 země SVE procházely procesem hlubokých hospodářských, politických a sociálních změn. Tyto změny byly doprovázeny celou řadou problémů – růstem nezaměstnanosti, kriminality, poklesem životní úrovně, sociálními problémy. Geografické umístění subregionu, zranitelnost jeho obyvatel v období politických a hospodářských změn sociálně-patologickými jevy, to vše rovněž činilo ze SVE území silně ohrožené drogovým problémem. Přejít od socialistického k tržnímu hospodářství a otevření se globální ekonomice v SVE vytvářelo nové možnosti a příležitosti pro aktivity organizovaného zločinu a nezákonný obchod s drogami. Přestavba orgánů restrikce a změny v trestním právu zde pokulhávaly za novou sociálně-ekonomickou realitou. To napomáhalo zločineckým aktivitám. Politická liberalizace a uvolnění společenské kontroly podněcovaly mladé lidi především z měst k experimentům s psychoaktivními látkami a následné závislosti na nich. Nejistá ekonomická situace, slabý právní systém, liberální drogové zákonodárství, nechráněné hranice a nedokonalý systém kontroly finančních operací dále podporovaly prudký nárůst rozsáhlého drogového průmyslu.

Nezákonný obchod s drogami, produkce a spotřeba byla v zemích SVE na vzestupu. Česká republika, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko se staly významnými zeměmi tranzitu drog na Západ a rostla i jejich úloha jako odbytišť. Podle odhadů protidrogových agentur přicházelo dnes 80 % heroinu dostupného v Západní Evropě přes teritorium zemí SVE – SNS. Četné faktory, jako prudký nárůst počtu soukromých bank, různý stupeň zajištění finančních operací a obchodní společnosti vyvíjející činnost v situaci, kdy byly hranice mezi zákonným podnikáním a kriminálními aktivitami stále velice nejasné, vytvářely pro obchodníky s drogami mnoho příležitostí pro praní špinavých peněz.

Již v počátečním období po roce 1989 se ukázalo, že zájem o drogy byl v české populaci obrovský. Z předcházejícího období přetrvávalo zneužívání návykových léků – zejména hypnotik a sedativ, používaných na spaní a zklidnění. Šlo především o Rohypnol, Diazepam a podobné preparáty. Zájem na toxikomanické scéně byl i o analgetika a o primární opiáty používané k potlačování bolesti či premedikaci, ať již klasický morfin či syntetika, jako je Pethidin, Tramal či další preparáty používané v chirurgii včetně anestetik. Dalším z poměrně hodně návykových preparátů bylo analgetikum Beforal používané hlavně k tlumení pooperačních bolestí. Často se stává, že její pacienti, vymlouvající se na pooperační bolesti, vyžadovali po lékaři i v případech, že důvod k jeho podávání již pominul. Mezi léky s euforickými a halucinogenními účinky dominovalo zneužívání Triphenidylu. Těžké problematiky závislosti na lécích se však přesunovalo na starší věkové skupiny, hlavně lidí nad třicet let, kteří příliš často používali zklidňující léky apod. Těkavé látky byly naopak nadále přitažlivé pro nejmladší věkové

SPOLEČNĚ PROTI DROGÁM

Ministr vnitra ČSSR R. Sacher se v Praze setkal s představitelem vídeňské pobočky americké Agentury pro potírání narkotik D. Silvestrym. Jak D. Silvestry řekl, 60 – 70% narkotik, především hašiše a heroinu přichází do západní Evropy a USA tzv. Balkánskou trasou. Převážná část ho je pašována v kamionech a autobusech. Obchodníci se snaží rozšířit své trhy a pravděpodobně se o to budou snažit i v Československu. Účelem pozvání amerického odborníka do Československa je navázat spolupráci v boji proti tranzitu drog přes naše území i proti jejich rozšiřování v naší republice. FMV chce vytvořit specializovaný útvar pro potírání drog a úzce spolupracovat se zahraničím.

/Lidová demokracie 21. 2. 1990/

kategorie toxikomanů. Jenom v roce 1992 zemřelo šest „čichačů“. Vedle toho se v souvislosti s novou situací ve společnosti objevovaly nové podstatně nebezpečnější trendy zneužívání drog, které silně oslovovaly zejména adolescentní mládež.

Prvním příkladem bylo velmi rychlé rozšíření užívání *marihuany* a *hašiše*, nastartované ovšem již před rokem 1989. Až po roce 1989 se však jejich užívání rozšířilo ve skutečnou módní vlnu. Prudce narůstala domácí produkce kanabisu, který si toxikomani pěstovali nejen na ilegálních políčkách, ale třeba i doma v květináčích. Na toxikomanské scéně se objevily nové postupy a techniky, které umožnily zvýšit obsah THC v rostlinách. Již v roce 1991, zejména na podzim, se v souvislosti s kanabinoidy začaly v tisku objevovat četné články a reportáže o tom, jak policie úspěšně likviduje konopná políčka a vede tedy úspěšný boj proti drogám. Další zažitou představou se stala teorie, že prokazatelně vysoké tranzity drog, které směřují přes naše území po různých trasách na Západ, se vlastně naší domácí situace nedotýkají a dlouho dotýkat nebudou. Další vývoj na sebe nenechal čekat. Právě v době, kdy byla pozornost veřejnosti soustředěna na problematiku „lehkých“ drog včetně častých diskusí o vhodnosti jejich legalizace, došlo poznenáhlu k zásadním změnám v oblasti tzv. „tvrdých drog“.

Jedním z nových trendů bylo výrazné rozšíření dostupnosti a poptávky po *pervitinu*. Došlo ke změnám i ve formě užívání této drogy. Původní, prakticky stoprocentní intravenózní aplikaci jehlou a stříkačkou do žíly zčásti nahradilo velice populární šňupání drogy. Tento způsob je sice méně rizikový, pokud se týče přenosu možné infekce, ale vznik závislosti a hlavně rozvoj toxické psychózy nikterak výrazně neovlivňuje. Šňupání pervitinu na diskotékách bylo ovšem vnímáno mládeží jako méně riziková rekreační aktivita. Prakticky současně s rozšířením pervitinu vznikla další, dříve neznámá vlna abúzu – objevilo se velmi časté brání LSD. Její rozšířenější abúzus se objevil až v době kolem roku 1990-1991. Byla k nám dovezena ze západní Evropy ve formě tzv. tripů. Její nástup souvisel se světovou módní vlnou obliby tzv. house parties, house music – klubů s tancem apod., rozšířenou mezi mládeží. Na rozdíl od plně halucinogenních dávek LSD bráných v šedesátých letech však tyto nové tripy neobsahovaly ani neobsahují takové množství drogy, které by mohlo halucinaci vyvolat. Požadovaným efektem se stala euforizace, stimulace a spíše drobné změny vnímání barev, hudby atd. Ve společenském kontextu drogové scény 90. let tak LSD změnila své postavení z původního halucinogenu na stimulant a zařadila se do nové módní vlny. Pokles zájmu o halucinogeny znamenal zřejmě ve svém důsledku i registrované snížení obliby Triphenidylu, u nás populárního přípravku 80. let. Objevily se však tendence k návratu k houbám s halucinogenním účinkem.

Došlo k postupné polarizaci v geografické distribuci užívaných drog. Projevila se v nárůstu uživatelů heroinu v Severních Čechách a v Praze a zvýšených počtech čichačů toluenu a kuřáků marihuany na Severní Moravě. Zejména na Ostravsku se do oběhu dostával i polský heroin, tzv., „kompot“. Svoji roli zde sehrávala blízkost polské hranice. Určitý nárůst bylo možné pozorovat u toluenu a jiných rozpustidel a zejména u ostatních opiátů, které ještě v roce 1994 nebyly mezi prvními deseti nejčastěji užívanými drogami u nás.

Spolu se změnami spektra zneužívaných drog můžeme na české drogové scéně 90. let pozorovat i změny ve struktuře drogového trhu. Zájem o drogy a tím i počet jejich odběratelů rostl. Úměrně s tím rostl i počet „dodavatelů“ (resp. mnohdy nabídka předstihuje poptávku). Krátce po změně společenského zřízení byla vyhlášena plošná amnestie, která do ulic vrhla množství lidí, odsouzených pro drogové delikty. Řada z nich využila svých předcházejících zkušeností a opět se vrátila k výrobě a distribuci drog. To vše ve spojení se stále vzrůstající aktivitou, organizovaností a brutalitou zahraničních i domácích zločineckých skupin vytvářelo velice vhodné podmínky pro nelegální drogové aktivity, rozvoj organizovaného trhu s omamnými a psychotropními látkami v ČR a zapojení tohoto území do mezinárodních zločineckých aktivit. Množství a dostupnost drog na nelegálním trhu v ČR roste.

Drogy distribuované na domácím černém trhu pocházely jednak z domácích zdrojů a jednak ze zahraničí. Rokem 1989 skončilo období relativně uzavřených domácích toxikomanských komunit vyrábějících své produkty pro okruh sobě známých konzumentů. Řada „vaříčů“ braunu a zejména pervitinu si záhy uvědomila, že na jeho výrobě lze slušně vydělat. Nízké výrobní náklady, dostupnost potřebných surovin a chemických aparatur, relativní jednoduchost výroby udělaly z pervitinu velice zajímavou drogu. Z tohoto důvodu se o výrobu pervitinu začala zajímat i spousta lidí, kteří se v této oblasti dosud neangažovali. V pražských hospodách bylo možné za 1000 korun koupit podrobný návod na výrobu pervitinu, rozmnožený na xeroxu. Výroba pervitinu, původně soustředěná především v Praze a velkých průmyslových aglomeracích, se rozšířila i do dalších částí republiky. Droga se začala

vyrábět ve stále lépe vybavených laboratořích. Na druhou stranu rostl i počet osob „vařících“ si pro sebe, případně pro úzký okruh kamarádů. Domácí suroviny, získávané většinou z léků, už nedostačovaly, a začaly se proto dovážet ze zahraničí.

„Je známou skutečností, že každá země používaná jako tranzitní prostor nezákonné přepravy drog se dříve nebo později setká s rozptylem omamných látek, ohrožujícím vlastní státní příslušníky.“ To je názor, který vyslovil ředitel Sekce OSN pro omamné látky G. M. Ling již v roce 1980. V České republice 90. let se jeho předpoklad beze zbytku potvrdil. Území České republiky se v průběhu první poloviny 90. let jednoznačně změnilo v jednu z cílových oblastí mezinárodního obchodu a distribuce drog. Množství drog, dostupných na našem trhu se dostávalo stále blíže k hranici množství drog domácího původu. Na našem území končily svoji pouť rostoucí množství drog, přicházejících sem severní větví balkánské heroinové cesty, aktivizovala se jihoamerická cesta. Jako cílová země byla Česká republika testována a používána africkou hašišovou trasou a nizozemskou trasou LSD. Množily se signály o snahách otevřít ruskou východní a polskou severní cestu směřující do České republiky jako cílové oblasti. Nadále trvá taktika a strategie skupin překupníků drog, snažících se o distribuci vysoce čistých drog a jejich prodej za dumpingové ceny. K „raketovému“ vzestupu dostupnosti zahraničních drog na nelegálním drogovém trhu v České republice došlo u heroinu, LSD a hašiše.

Ještě na počátku devadesátých let jsme u nás s heroinem měli jen minimální problémy. V ČR se ve větších množstvích objevil někdy v letech 1992-93 a jeho dostupnost se zvýšila s ohromující rychlostí. Začali jsme platit daň balkánské cestě. DROP IN zaznamenal případy spotřeby dvou a více gramů drogy denně, ovšem finanční náročnost této situace klientelu kolem heroinu přísně limitovala. Heroin se distribuoval převážně v místnostech, kde se koupěschopná klientela objevovala – tedy v módních restauracích, klubech, diskotékách a barech. Látka, kterou na českém trhu v té době nabízely jugoslávské a arabské gangy, byla obvykle velmi kvalitní – čistota heroinového prášku dosahovala 50 až 60 %.

Během zimy 1993/94 došlo postupně k dalšímu vývoji. Na jaře 1994 v Drop In zaznamenali další nárůst případů závislosti na heroinu – klientela se začala proměňovat. Cena drogy začala rychle klesat a na jaře 1994 se dostala na třetinu původní ceny, tj. kolem 1000 Kč za gram. Tím se heroin dostal na cenovou úroveň pervitinu a oslovil mládež, která se doposud dostávala k marihuaně, hašiši, LSD či pervitinu. Se snížením ceny heroinu se jeho distribuce objevila v hudebních klubech a podnicích určených mládeži. Jeho spotřeba nabyla na masovosti. Se vstupem heroinu do otevřené distribuční sítě se jeho kvalita ovšem výrazně snížila – pouliční dealeři totiž přidávají pro zvýšení ceny do prodáváného prášku další příměsi.

Drogy nejprve opustily soukromé byty a přešly do privátních klubů. Z těchto zařízení vstoupily do rockových klubů a diskoték (zejména prostřednictvím tzv. „house-parties“). Následně zaplavily bary, hotely a restaurace obecně. Počátkem roku 1994, vůbec poprvé v historii problému u nás, vzniká v Praze otevřená drogová scéna. Z pražského náměstí Republiky se postupně stalo místo, kde se shromažďovali toxikomani či zájemci o drogový experiment a kde se provozovala distribuce jim určená. Zejména díky zájmu sdělovacích prostředků, které o náměstí Republiky v hojné míře referovaly, se o této možnosti opatřit si drogy záhy dozvěděli nejenom zájemci z Prahy, ale z celé republiky.

Drogy vystoupily na ulici i v dalších velkých městských aglomeracích. Ostrava se stala po Praze druhým největším odbytištěm drog. Trendem byl narůstající výskyt a nelegální distribuce drog ve stále menších městských aglomeracích až na úroveň okresních měst. Na území České republiky byly zastoupeny na místním ilegálním trhu prakticky všechny světově známé drogy (heroin, kokain, MDMA v extázi, LSD v podobě tripů, hašiš, marihuana) a drogy domácí produkce (pervitin, braun).

Není žádným tajemstvím, že Česká republika se po roce 1989 stala místem působení řady mezinárodních skupin organizovaného zločinu. Pro jejich činnost u nás existovaly relativně vhodné specifické podmínky. Především je to výhodná geografická poloha. V souvislosti s platností Schengenské dohody se Česká republika stala nárazníkovým státem vůči Evropské unii na straně jedné a na straně druhé tranzitní zemí pro aktivity mezinárodních zločineckých organizací původem z Asie a z východní Evropy.

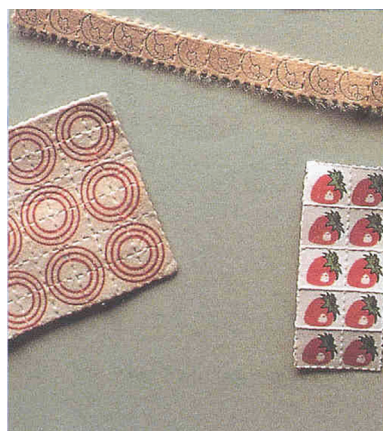
Tomu napomohla i existence domácích subjektů v oblasti organizované trestné činnosti. Organizované skupiny lidí zabývající se především hospodářskou kriminalitou existovaly na našem území již v 70. a 80. letech. Tyto skupiny profitovaly především z uzavřenosti země. Zabývaly se nelegálním

dovozem různých druhů nedostatkového zboží, nelegální směnou deviz, nelegálním obchodem s uměleckými předměty a starožitnostmi apod. Tyto formy kriminality mohly existovat pouze díky spolupráci různých státních orgánů. Lidé, kteří zbohatli na této šedé ekonomice, a lidé, kteří tuto činnost kryli, pak mohli v 90. letech navázat díky transformaci hospodářství spolupráci na komerční bázi.

Bylo odstraněno i množství restrikcí, které doposud nástupu organizovanému zločinu v České republice bránily, zmizely restrikce v oblasti cestování, pohybu zboží a investic kapitálu, došlo k reformě bankovních a finančních institucí, upravení reálného kursu měny a její následné směnitelnosti, reformě daňového systému a privatizaci majetku, na kterém měl téměř 100% účast stát. Příslušníci zločineckých skupin tak mohli nahromaděný majetek pocházející z dřívější nezákonné činnosti v některých případech využít k investicím v rámci malé privatizace, k nákupu realit a vytváření obchodních společností. Kontakty navázané se zahraničím v 80. letech dostaly za této situace nový impuls a nadále se rozšiřovaly. Jednalo se o podnikatelské a obchodní subjekty z Jugoslávie, arabských zemí a západní Evropy a dále o subjekty z tehdejšího SSSR včetně příslušníků Sovětské armády dislokované v ČR.

Od počátku 90. let k nám začaly pronikat organizované skupiny zločinců z bývalého SSSR a Balkánu – zejména Jugoslávie, ale i Bulharska, Rumunska, Albánie, Turecka a Řecka. Později zde začaly operovat i organizované skupiny z Itálie a arabských států. Začal se uplatňovat velmi silný vliv asijského organizovaného zločinu. Byly zaznamenávány rovněž aktivity skupin napojených na Latinskou Ameriku a Nigérii. Tyto skupiny si mezi sebou rozdělily sféry činností a svá teritoria si chránily před dalšími skupinami pronikajícími do ČR. Podle informací tiskového mluvčího Ministerstva vnitra Jana Šuberta byly zaznamenány i pokusy šéfů zahraničních mafií o infiltraci do kontrolních orgánů, a to „včetně nejvyšších“. Mafiánští bossové chtěli vypadat jako ctihodné osoby a příjmy získané kriminalitou v co největší míře zlegalizovat. „Často musíme čelit snahám o zkorumpování policistů, pomocí peněz pak chce mafie ovládnout prakticky všechny kontrolní instituce a mechanismy, jaké si jen umíte představit,“ řekl Šubert. Klasické české podsvětí u nás ustoupilo do pozadí, protože není schopno agresivním zahraničním mafiím konkurovat.

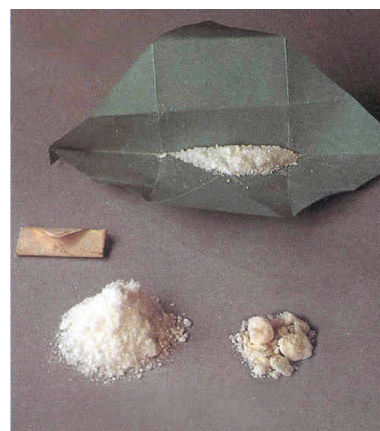
Nelegální obchod s drogami zaujímal v hierarchii aktivit organizovaného zločinu v ČR význačné místo. Na rozdíl od předcházejících let se do něj zapojili příslušníci všech společenských vrstev. Distributoři drog zejména zahraničního původu (heroin, kokain, atd.) se nerekrutují již jen z klasického zločineckého prostředí, ale do organizování a distribuce drog se zapojili podnikatelské vrstvy nebo zástupci tzv. „vyšší společnosti“. Trestná činnost v oblasti omamných a psychotropních látek získala na profesionalitě, organizovanosti (pomineme-li samozřejmě individuální výrobce či samopěstitele kanabisu) a plánovitosti. Organizovanost různých skupin, které se obchodem s drogami zabývají, však není stejná. Měla různé formy i stupně složitosti, prokombinovanosti.

LSD

HEROIN

KOKAIN

ÚTVARY ČESKÉ POLICIE V BOJI PROTI DROGÁM

Resort MV a policie si poměrně velmi rychle uvědomily nutnost reagovat na změněnou drogovou scénu v Československu. Předlistopadový systém se jednak rozpadl, jednak pracoval za zcela jiného právního rámce a proti zcela jiné struktuře drogového podsvětí.

Bylo tedy nutné velmi rychle zřídit a budovat centrální, výkonný operativní policejní úřad s dosahem na celé území tehdejší federace, který by se začal efektivně věnovat odhalování drogových deliktů a trestné činnosti v této problematice na všech úrovních a zároveň se stal i garantem za tuto oblast v mezinárodní spolupráci, která si také urychleně vyžadovala partnera.

Na počátku v roce 1990 to byla hrstka detektivů Federální kriminální policie a nově založené protinarkotické oddělení Správy hl. m. Prahy, a to bylo v podstatě vše.

Vývoj na drogové scéně ovlivňoval i budování jednotlivých policejních útvarů. Jejich zřizování bylo přímou reakcí na drogovou scénu a tak se nakonec z Protidrogové brigády Federálního policejního sboru z roku 1991 stala současná Národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování. Vývoj jednotlivých útvarů byl následující:

**Protidrogová brigáda
(1991)**

**Odbor drog
(1993–1994)**

**Národní protidrogová centrála
(1995–2006)**

PROTINARKOTICKÉ ODDĚLENÍ

Podobné problémy z počátku 20. století, které vyústily založením Ústředny pro potírání nedovoleného obchodu omamnými prostředky u policejního ředitelství v Praze v roce 1928, přinesla i změna politického systému v Československu v roce 1989. Díky tomu se v roce 1990 začala velmi rychle měnit drogová scéna v bývalém Československu jako přirozený důsledek společenských změn, celkového uvolnění, ale i vnějších faktorů, kdy všechny tyto vlivy a okolnosti nejprve zvolna, posléze ve velmi krátké době odstartovaly tzv. „drogový boom“ na našem území.

Rezort MV a policie si poměrně velmi rychle uvědomily nutnost na tuto situaci reagovat, neboť předlistopadový systém se jednak rozpadl, jednak pracoval za zcela jiného právního rámce a proti zcela jiné struktuře drogového podsvětí. Několik detektivů na FKP (Federální kriminální policie – reorganizovaná nástupkyně FKÚ) nemohlo v žádném případě nějak efektivněji ovlivnit rychle se šířící drogovou zločineckou epidemií. V roce 1990 tedy kromě hrstky detektivů FKP, zde poté ještě bylo jen nově založené protinarkotické oddělení Správy hl. m. Prahy, a to bylo v podstatě vše.

**JUDr. Jiří KOMOROUS –
PROTIDROGOVÁ BRIGÁDA
Praha – 3. březen 1990 – 9:15
Správa policie hl. m. Prahy – Kongresová ulice**

Seděl jsem v předpokoji kanceláře šéfa prvního oddělení pražské kriminálky majora JUDr. Milana Kapka, který se potuloval někde po budově, a čekal jsem, až se vrátí a věnuje mi svůj čas. Právě jsem absolvoval dvouletý Důstojnický internátní kurz Federálního ministerstva vnitra. Obohacen znalostmi francouzštiny a speciálních operativních dovedností jsem se celý trásl na to, vrhnout se do klasické detektivní práce. Než jsem v roce 1988 odešel na kurz, tak jsem od roku 1984 pracoval nejprve na místě vyšetřovatele Obvodního úřadu vyšetřování Praha 9, později u Městské správy Veřejné bezpečnosti. A to mě krutě nebavilo.

Majora Kapka jsem znal ještě z „Jungmanky“, kde jsem sloužil v letech 1985-1988 ve speciálním vyšetřovacím týmu na závažnou hospodářskou trestnou činnost.

To byl tým vyšetřovatelů a kriminalistů, kteří v době tzv. „přestavby“ dostali možnost doku-

Josef Nývlt, Josef Smola, HALÓ SOBOTA
číslo 7, 16. února 1991

SVĚT S DROGOU JE KRÁSNEJ

Byl první den války a bojové televizní zpravodajství nás téměř nepřetržitě zaplavovalo fakty z Perského zálivu. Schylovalo se k večeru a někteří z těch, za nimiž za chvíli vyjedeme, si možná právě teď už plnili injekční stříkačku, vpichovali jehlu pod kůži a s napětím očekávali, až dávka začne působit. Začíná noc, ve které vyjždíme s muži protinarkotického oddělení při Správě VB hlavního města Prahy za feťáky a narkomany.

Smutná fakta

Vozy ujíždějí k bytu prvního evidovaného toxikomana se seznamu. Za volantem našeho vozu sedí nadporučík Josef Dologh, vedoucí oddělení, vedle něho nadporučík dr. Jiří Komorous, jeho zástupce, a jízdy využíváme k improvizované besedě se šéfy.

A dovídáme se smutná fakta: V Praze je evidováno 615 toxikomanů – ovšem jen těch, kteří byli přistiženi, jak říkají kriminalisté, při činu. Ve skutečnosti je v hlavním městě lidí závislých na droze pětkrát, ale možná i desetkrát víc. V minulém roce zaplatilo šest z nich svoji vášeň životem. Čtyři se předávkovali a dva oběsili. Věk obětí drog varuje: 20, 23, 25, 27 let.

Bytů, kde se fetuje, jsou v Praze desítky. Protinarkotické oddělení jich má zatím evidováno k padesáti, ale počet se stále zvyšuje.

Co dokáže žena

Vozy míří na Žižkov. „Je to tam nahoře,“ ukazuje jeden z členů týmu a my hledíme na svítící okno, ve kterém visí i záclona. Na první pohled se tedy ničím neliší od ostatních a člověk by si za ním klidně dokázal představit spokojenou rodinku u večeře.

Po zavonění, když se ohlásila policie, cvakl nejprve klíč v zámku, a pak se z bytu ozvaly podivné zvuky. Teprve když se dveře otevřely, vidíme, že zevnitř byly zajištěny mohutným rámem. Prý aby se dovnitř nedostali kumpáni.

Do nosu udeří závan dezinfekce. Vcházíme do malé kuchyňky, za kterou je pokojík. Asi čtyřicátník v bílém plášti, který nám uvolnil zataras dveří, hrdě hlásí policii: „Se vším končíme!“

mentovat trestnou činnost vysoce postavených funkcionářů státních podniků. Milan Kapek po chvíli mého vzpomínání dorazil do kanceláře. Nevím, jestli to byla náhoda, ale na „město“ jsem přešel v době, kdy se právě formovalo zcela nové oddělení, které mělo reagovat na rychle se měnící situaci v oblasti nelegálního obchodu s drogami v Praze -- Protinarkotické oddělení. S nabídkou majora pracovat v tomto oddělení jako detektiv jsem okamžitě souhlasil. Po mém souhlasu Kapek zvedl telefon a povolal do kanceláře nadporučíka Josefa Dologha, který se mnou měl vytvořit počáteční tandem nově se tvořícího oddělení.

Dostali jsme přiděleno pět kancelářů v sedmém patře „kongresovky“. Naším úkolem bylo v krátké době vybrat tým lidí, kteří by obsadili místa detektivů tohoto oddělení a začali by systematicky pracovat na drogové problematice na území hlavního města Prahy. Josef Dologh byl pověřen vedením tohoto oddělení a já jsem se stal jeho neformálním zástupcem. Během krátké doby se nám podařilo vybrat potřebný počet policistů a nic nebránilo tomu, abychom se pustili do práce. Byli jsme zhruba „halb und halb“, co se týče věku. Polovina z nás byla mladší kategorie a druhou část tvořili starší zkušení vlci.

Členové protinarkotického oddělení

Určitě si zaslouží bližší seznámení se členy prvního protinarkotického policejního polistopadového týmu. Ten v té době tvořil jedinou silnější protidrogovou policejní skupinu v republice.

V roce 1984, po absolvování Právnické fakulty Karlovy university, jsem nastoupil na Obvodní úřad vyšetřování Praha 9. Zde jsem se taky poprvé začal zabývat problematikou mládeže a toxikomanie. Nicméně mě „vyšetřovačka“ moc neoslovila, a tak jsem využil první možnosti, jak z ní utéct. V roce 1988 jsem složil náročné přijímací testy a zkoušky na dvouletou jazykovou operativní školu Federálního ministerstva vnitra Důstojnický internátní kurz. (Z tohoto kurzu se rekrutovali i budoucí zpravodajci). Starší část kolektivu tvořili Belda, Kristas, Brouk a Plechovka, kteří sloužili již na „městě“, anebo na různých obvodech v Praze. Naprostým originálem a doyenem týmu byl Dědek, který k nám přestoupil z rozvědky. Přestože nás všechny z počátku spojovalo až jakési budovatelské nadšení, již v prvních dnech vytváření oddělení byly vidět některé diference, které později dostaly podobu otevřených konfliktů. Oddělení fakticky tvořily dvě party detektivů. Ta první, do které se počítám i já, byla tvořena Fífou, Ještěrem, Mártym, Chemikem a Dědkem a charakterizoval bych ji jako skupinu nadšenců, kteří obětovali

Děláme generální úklid! V tom už se nedalo žít, to bych měl za chvíli filcky jako pětikorunu...

Druhý chlapík, asi o deset mladší, leží pod dekou v koutě místnosti nahý. Ramena i ruce, která vykukují, zdobí bohaté tetování.

„Pojďte klidně dál, tady už nic nechytíte, je to vydezinfikovaný,“ volá. Pak vstane a obléká se. Pravá noha modrá, oteklá jak konev.

„Co se vám stalo?“

„Ale, špatně jsem si „šlehnul“, dávku...“

Později nám kriminalisté vyprávěli, jak to tu, v bytě, kde se scházeli nejen feťáci, ale i kriminální živly, vypadalo minule. Vrstva odpadků, špína, bezpočet injekčních stříkaček, na zemi pelech, kolem staré obvazy, výkaly v nepovlečených peřinách... Takže teď policisté krouťí nevěřičně hlavami. Co je důvodem takové změny?

Je zřejmý: Žena, asi třicetiletá. Stojí v kuchyňce u sporáku a drhne letitou špínu. Jak se ukazuje, pustili ji včera z vězení a její první cesta vedla sem, do bytu, kde bydlela již dříve. Aby se tu opět zabydlela a udělala pořádek...

Zatím oba spolubydlíci, z nichž mladší je majitelem bytu a starší jejím druhem, poslouchají a plní každé její přání – jako by se doopravdy rozhodli, že začnou nový život.

Odcházíme a míjíme nádoby přetékaající obvazy, injekčními stříkačkami, baňkami... Říkám si, že tady byl první, i když nejsnadnější krok na cestě od ďábelské drogy k životu, již učiněn. Ale ďábel toto své sevření ještě nikdy snadno nepovolil...

„Když jsem v návyku...“

I další doupe jehlařů je na Žižkově. Dva chlapi v neprůstřelných vestách (už několikrát na ně zaútočili noži, ale ani útok s pistolí není vyloučen) vbíhají v čele skupinky do starého domu. První, druhé, třetí patro. Zvonek nezvoní. Ani po druhém zabouchání nikdo neotvírá.

Škvírou nade dveřmi prochází z bytu na chodbu elektrický kabel, který končí až pod křtem světla u stropu. Tento obrázek bývá typický pro mnohé byty narkomanů. Výmluvně sděluje, že majitel už delší dobu patřil mezi neplatiče nájemného, že mu odpojili i přívod elektrického proudu do bytu. Takže teď „odebírám“ proud na chodbě, ze společného.

Konečně se dveře otevírají.

„Jó, policie... Tak to pojďte dál,“ pozve nás a pak se odpotácí dlouhou chodbou zpět do zadního pokoje asi třicetiletý muž. Napravo se ve svitu policejní baterky mihne velký pokoj bez nábytku, nalevo druhý, rovněž prázdný. Vpravo jsou pak ještě dveře do rozlehlé kuchyně. Tak

práci absolutně všechno včetně svého soukromí. Druhá parta, tvořená Pepíkem Dologhem, Broukem, Beldou a Kristasem, již měla určité návyky a spíše hleděla na vlastní zájmy. Prostě, nebylo to to pravé pro práci, která před námi stála. Naprostou originalitou byl Plechovka, který se pohyboval mezi těmito dvěma skupinami a který se snažil, aby všechno bylo OK a všechno „klapalo a šlapalo“.

sem by se pohodlně vešla šestičlenná rodina. A namísto toho..

Vpravo u skříně sálá dvouplynkový vařič. Na otázku policisty, zda tady někdo něco „vařil“, odpovídá majitel bytu: „*Ne, nic. Jen topím.*“ Slova vyslovuje ztěžka a nepamatuje si, protože se vzápětí pro změnu zase diví: „*On byl zapnutý?*“ Ale nic nenasvědčuje, že by se tu právě „vařila“ droga.

Jeden z týmu nachází asi půlkilový svazek receptů. Zůstala na nich jen razítka zdravotnických zařízení a podpisy lékařů. Všechno ostatní prý odstranil zmizík. A aby byly recepty jako nové, zažehlila je žehlička. Desítky a desítky starých použitých receptů, které kdosi vyhodil, a narkomani je hravě změnili v recepty opět použitelné. Stačí jen vepsat jméno, adresu, datum a název léku, který pak poslouží k výrobě drogy – perníku.

Jeden gram pervitinu se u nás prodává na černém trhu za 500–800 korun, v zahraničí za 150–180 marek. Tato droga se vyrábí výhradně v naší zemi, podomácku, a účinky se vyrovná heroinu. Protože je však levnější, je o ni velký zájem i v zahraničí. A tak mají již dnes někteří lidé snahu s „perníkem“ kšeftovat, pokoušejí se ho vyvážet za hranice.

Protinarkotické oddělení vzniklo v srpnu minulého roku (1990) a od té doby prokázal tento tým několika desítkám pachatelů trestnou činnost v souvislosti s drogami. A zdokumentoval ji. Jen jeden jediný pachatel z těch všech však byl vzat do vazby. Všichni ostatní jsou šetřeni na svobodě, přestože 99 procent z nich v trestné činnosti pokračuje.

„*S některými hlavními problémy narkomanie i naší práce jsme před časem seznámili několik poslanců Federálního shromáždění,*“ dodávají policisté. „*Slíbili nám pomoc. Ale zatím je ticho po pěšině.*“

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

Ročník 1991

V Praze dne 17. října 1991

Číslo 112

KRUŠENÍ

RMV ČSFR 5. 60/1992

Organizace FPS

TAJNÉ

Výtisk č.: 156

Zřízení Protidrogové brigády Federálního policejního sboru

V zájmu zefektivnění boje proti drogám a jevům s nimi souvisejícími na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje

I. z ř i z u j i dnem 1. listopadu 1991

Protidrogovou brigádu Federálního policejního sboru, jako útvar Federálního policejního sboru.

II. S t a n o v í m

1. Protidrogová brigáda FPS plní úkoly na úseku předcházení a odhalování trestné činnosti související s nedovolenou výrobou, dovozem, vývozem, převozem, opatřováním, přechováváním a šířením zakázaných psychotropních a omamných látek;
2. ředitele Protidrogové brigády FPS (dále jen "PDB FPS") podřizují náměstkovi ministra vnitra ČSFR a řediteli FPS.

III. U k l á d á m

1. řediteli I. divize FMV

- a) zabezpečit vydání tabulek složení a počtů PDB FPS
- k 1. listopadu 1991 včetně provedení příslušných změn v systémech "Jednotný číselník útvarů" a "Tabulky složení a počtů"

- b) vyčlenit z rezervy pracovních sil ministra vnitra ČSFR
40 tabulkových míst policistů FPS ve prospěch PDB FPS;
- 2) řediteli I. divize FMV a řediteli Federální kriminální policie FPS
poskytovat PDB FPS pomoc při personálním zabezpečení;
- 3) řediteli II. divize FMV
zabezpečit ubytovací prostory nezbytné k činnosti PDB FPS;
- 4) řediteli II. divize FMV, III. divize FMV a řediteli Federální kriminální policie FPS
zabezpečit PDB FPS potřebnými materiálně technickými a finančními prostředky a provést příslušné úpravy v rozpisu rozpočtu mzdových prostředků a fondu odměn ve prospěch Federální kriminální policie FPS, prostřednictvím které bude PDB FPS v této oblasti zabezpečována;
- 5) řediteli PDB FPS
- a) zabezpečit personální obsazení míst systemizovaných pro PDB FPS,
- b) zpracovat návrh organizačního řádu PDB FPS;
- 6) ředitelům, náčelníkům, velitelům, vedoucím útvarů FMV a útvarů FPS
seznámit v potřebném rozsahu s tímto rozkazem podřízené policisty FPS a vojáky z povolání vojsk MV.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vydání. *Lj*

Vydání rozkazu poznamenejte na RMV ČSFR č. 95/1991.

Č.j.: SNFP-01272/91

Ministr vnitra ČSFR
Ing. Ján LANGOŠ v.r.

Obdrží:

M, N, všechny útvary FMV a FPS

Na vědomí:

MV ČR, MV SR

PROTIDROGOVÁ BRIGÁDA FEDERÁLNÍHO POLICEJNÍHO SBORU

Ukázala se tedy nutnost velmi rychle zřídit a začít budovat centrální, výkonný operativní policejní úřad s dosahem na celé území tehdejší federace, který by se začal efektivně věnovat odhalování drogových deliktů a trestné činnosti v této problematice na všech úrovních a zároveň se stal i garantem za tuto oblast v mezinárodní spolupráci, která si také urychleně vyžadovala partnera.

A tak po krátké přípravné fázi zřizuje tehdejší náměstek federálního ministra vnitra Jan Ruml 1. 11. 1991 **Protidrogovou brigádu Federálního policejního sboru** (dále PDB FPS), jako historicky první samostatný, protidrogový specializovaný výkonný útvar policie s celostátní působností.

Na zřízení „pražské“ PDB navázalo zřízení PDB Bratislava, a připravovalo se zřízení

PDB „Morava“ s ještě nespecifikovaným místem dislokace.

Malý a mladý kolektiv PDB FPS začal ve velmi krátké době o sobě dávat znát a velmi rychle připravil jednu z prvních větších akcí té doby, akci „BUMERANG“, která byla zaměřena a posléze paralyzovala alespoň na určitý čas drogové podsvětí nedaleko Prahy v průmyslové aglomeraci Kladno, nebo akci „BÁRA“ proti prvním mezinárodním zločineckým arabským seskupením.

Velmi rychlý, razantní a vcelku úspěšný „rozjezd“ PDB FPS se však začal posléze zpomalovat. Toto „zpomalení“ bylo vyvoláno dvěma základními faktory. Za prvé to byla existence stále silnějších slovenských snah o osamostatnění, která se již v roce 1991 resp. 1992 odrazila v podstatě v samotném vývoji a existenci bratislavské PDB, tedy de facto v nemožnosti pražské PDB hlouběji ovlivňovat situaci na území mimo Čechy a Moravu, a je nutno přiznat, že v podstatě i na Moravě, neboť vzhledem k početním stavům, skoro nulové technické vybavenosti tehdejší PDB se tak v podstatě činnost PDB mohla projevit pouze v Praze a Středočeském kraji.

Za druhé to bylo systémové „nedotažení“

(čf+čstk) *PROSTOR*, 11. dubna 1992

POLICISTŮM SE ZASE TLESKALO

AKCI, KTERÁ SE PŘIPRAVOVALA PŮL ROKU, MÁLEM PŘEKAZILI NOVINÁŘI.

Jedna větev se uřízne,

Ale druhá hned naroste.

- Osmnáct distributorů drog za mřížemi
- Nebyl to film, zatýkalo se naostro
- V boji proti drogám se nedá zvítězit

Ve čtvrtek večer vzrušila veřejnost zpráva, že Jednotka rychlého zásahu Federálního ministerstva vnitra opět zasahovala na letišti. Tentokrát na mezinárodním v pražské Ruzyni.

V tomto případě lze však mluvit o zásahu úspěšnějším, než který se odehrál na letišti v Mošnově. Tento fakt nám potvrdily oficiální i neoficiální zdroje.

Akce proti pašerákům a překupníkům hašiše se kromě Jednotky rychlého zásahu FMV zúčastnili také příslušníci protidrogové brigády Praha, Pátrací služby Federálního policejního sboru, speciální jednotky cizinecké policie a pražští policejní vyšetřovatelé. Celkem bylo zajištěno osmnáct osob včetně čtyřiatřicetiletého M. D., který, jak vyplývá z dosud získaných důkazních materiálů, je hlavním organizátorem dovozu a distribuce hašiše v Praze. Muž byl také okamžitě obviněn z trestného činu distribuce drog a omamných látek. Ovšem předmět dohledný, tedy zásilka hašiše, policisty nalezen nebyl.

Z prohlášení tiskového mluvčího FMV Martina Fendrycha vyplývá, že akce, která začala ve čtvrtek přibližně v 11. 00 hod. dopoledne a trvala až do pátečního rána a byla připravována více než půl roku. Jejím cílem bylo rozbití takzvané alžírské větve distributorů drog, kteří hašišem zásobují střed Prahy, především pak Václavské náměstí. Naprostá většina zadržených také má alžírskou státní příslušnost. V této souvislosti M. Fendrych také uvedl, že na počátku letošního roku byla v Praze rozbita jiná větev obchodníků s hašišem. Pro změnu to byla větev libyjská. Ale českoslovenští narkomani si nemusejí zoufat, dvě vlašťovky jaro nedělají. Prahu prý zásobují ještě další gangsterské větve nejen z arabského světa.

v rámci resortu a ponechání problematiky drog ještě jak v působnosti FKP, tak Správy hl. m. Prahy. Nebylo stanoveno, kdo, co a jak bude v dané oblasti dělat, a počáteční zmatky, kdy se např. na případ odhaleného „polykače“ na letiště Praha-Ruzyně sjely i čtyři policejní složky (kriminalisté Prahy 6, detektivové FKP, detektivové PDB, zbylí detektivové protinarkotického oddělení Správy hl. m. Prahy), postupně přerostly v nezastírané vzájemné antisympatie a lobbismus. Dotyčné útvary, bez rozdílu, nespolupracovaly, zatajovaly si informace, což vedlo k tomu, že buď všichni dělali izolovaně na téže cause, nebo naopak nikdo.

Specialisté GRČ, nejbližší partner policie v oblasti represe mimo resort MV nevěděli, s kým a co mohou dělat, totéž se týkalo zahraničních partnerů, a do toho všeho ještě tu a tam začal integrovat Úřad pro narkotika, čímž vrcholil celkový dekoordinační zmatek. Je nutno zdůraznit, že ještě v závěru federálního období republiky se projevila velmi pozitivní snaha FMV tento problém vyřešit zřízením Protidrogové policie FMV, která by v sobě zahrnuje všechny protidrogové části různých útvarů policie federální i republikové a ukončila tento nefunkční stav.

Ale pro již pokročilý stav rozpadu federace a poměrně negativní reakci zejména tehdejší FKP tato snaha již nenašla svého naplnění a PDB de iure zanikla. Ne však de facto.

JUDr. Jiří KOMOROUS – PROTIDROGOVÁ BRIGÁDA

Organizační struktura policie (1991–92)

Federální jednotky pak utvářely Federální policejní sbor, jehož součástí byla mimo jiné i Federální kriminální policie, nástupkyně „předlistopadové“ Federální kriminální ústředny. Federální kriminální policie „obhospodařovala“ jednotlivé kraje ČSFR prostřednictvím regionálních expozitur, což byly skupiny policistů, kteří pracovali v regionu nezávisle na místních policejních složkách.

Jejich úkolem bylo zpracovávat trestnou činnost závažného charakteru: organizovanou trestnou činnost, mezinárodní zločinecká seskupení, zvláště závažné trestné činy terorismu, drogy a další závažnou trestnou činnost. Jednou z těchto expozitur byla Expozitura FKP pro Středočeský kraj, která sídlila v té době v Praze U Křížovníků. A jí velel kpt. dr. Josef Štěrbá.

Praha – 1. července 1991 – 9:00 – Správa policie hl. m. Prahy

„No, prosím,“ zahučel jsem do telefonu a údivem mi spadla brada. „Tady kapitán doktor

Ovšem přísun drog bude přece jen omezen.

Medvědí službu tentokrát policistům prokázali zvědaví novináři. Rozhlasová stanice VOX vysílala zprávu o zásahu už ve čtvrtek odpoledne, brzy po ní také reagovala ČSTK. Několik zločinců tak bylo předčasně varováno a stačilo zamést stopy. Policie si zatím nedokáže vysvětlit, kde došlo k úniku informací. S největší pravděpodobností ale bude na vině některý ze zasvěcených.

Podle informací očitých svědků proběhl samotný zásah a zatýkání ukázkově. Někteří byli dokonce přesvědčeni, že zde zahraniční filmový štáb natáčí nějaký thriller. Protože panovalo odůvodněné podezření, že Alžírčané jsou ozbrojeni, použily červené barety také zbraň. Ovšem jen k jednomu varovnému výstřelu. Nakonec však vše proběhlo hladce. Přihlížející letištní personál a cestující dokonce příslušníky jednotky odměnili potleskem.

Náměstek ředitele Federálního policejního sboru a člen Rady Úřadu pro narkotika Jiří Vacek včera optimisticky prohlásil: „Pokud se potvrdí, že obviněný muž je ústřední postavou celé distribuce měkkých drog v Československu – jak z výpovědí zadržených vyplývá – tak by se pravděpodobně alespoň na čas podařilo činnost jedné z hlavních organizací v ČSFR pozastavit.“ Zároveň konstatoval, že v letošním roce bylo zatím orgány FPS zadrženo 8,8 kilogramu hašišu. Vloni celkem pak 236 kilogramů narkotik, včetně více než metráku kokainu a 82 kg heroinu, tedy drog z nejtvrdějších.

Tyto výsledky považuje Jiří Vacek za dobrý výsledek systematické práce, na které mimo jiné mají zásluhu i Ján Langoš a Jiří Ruml. Ovšem jeho mnohaleté zkušenosti ho utvrzují, že boj proti drogám se nedá vyhrát. Je to spíš problém civilizační a společenský.

Hašiš v Praze

PRAHA – Hašiš v hodnotě kolem dvou miliónů korun a s ním tři Libyjce zadrželi minulý čtvrtek v Praze při společné akci policistů z federální protidrogové brigády, příslušníků České policie a tzv. pražského „veksl týmu“. Teprve v pondělí o tom informoval tiskový mluvčí FMV Martin Fendrych.

Prvních 960 gramů drogy našli policisté v obalech od videokazet a dalších 2350 gramů vysoce kvalitního hašišu při domovní prohlídce u Libyjců. Zajistili také obuv, v níž byla droga určená pro československý trh, pašována.

Akce ÁDEL 17. 1. 1992

Štěrbá,“ ozvalo se ze sluchátka. „To je pan Komorouš?“

Přítakával jsem do přístroje a s otevřenou pusou jsem čekal na další věty. „Rád bych vás pozval ke mně na kávu, jestli by se vám to hodilo dnes dopoledne,“ pokračoval hlas a já jsem souhlasil.

Vešel jsem do kanceláře šéfa expozitury kapitána doktora Štěrbá. S uspokojením jsem zaznamenal, že kapitán Štěrbá je mladší, sportovního a sympatického vzezření. Se zájmem jsme se navzájem chvilku okukovali.

Kapitán pokýval hlavou, usrknul kávu a pohlédl z okna.

„Měl bych jeden návrh, budeme si tykat. Já jsem Pepík,“ napřáhl ke mně ruku.

„Já jsem Jirka,“ stiskl jsem nabízenou ruku, „ale většinou mi všude říkají, včetně feťáků, Gogo.“

„Jo, slyšel jsem o tom, slyšel jsem i o tom, že máte docela solidní výsledky. Ta vaše parta.“

„To musíš posoudit ty,“ odvětil jsem skromně. Štěrbá se na mě znovu zkoumavě zahleděl a velmi zřetelně pronesl: „Víš o tom, co bys měl dělat na Protidrogové brigádě, která se teď vytváří?“ Zavrtěl jsem popravdě hlavou:

„No, domnívám se, že bychom měli pracovat jako detektivové a ne jenom v rámci teritoria Prahy, ale v rámci celé republiky. Měl by to být centrální útvar.“ Kapitán mě stále hypnotizoval a jako by nic řekl: „Budeš mi dělat náměstka.“

Určitě na mě musel být dost legrační pohled. Vypouklil jsem oči na velitele expozitury a nebyl schopen vydat ze sebe ani slovo. „Souhlasíš s takovou nabídkou?“ pokračoval Štěrbá a v klidu dál upíjel svou kávu.

Kývl jsem váhavě hlavou a kapitán Štěrbá se s uspokojením usmál.

„Dobrá, nikomu zatím nevyprávěj o tom, že jsme se spolu setkali, a až přijde čas, tak se ti ozvu.“

Naše neuvěřitelné a bláznivé sny začaly najednou dostávat viditelné kontury.

Hašiš v kufru

VYSOCE KVALITNÍ DROGA V PRŮHONICKÉM HOTELU

P r a h a (ina) - Téměř deset kilogramů hašiše, jehož hodnota se na černém trhu pohybuje kolem 10 miliónů korun, zabavila v sobotu 18. dubna v Club hotelu Praha Protidrogová brigáda Federálního policejního sboru. Devatenáct balíčků vysoce kvalitního hašiše našla policie v kufru nizozemského občana. Spolu s ním zadrželi policisté i československou občanku. Oba pašeráci, na které uvalil soud pro Prahu-západ vazbu, jsou stíháni pro trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek. Podle paragrafu 187 trestního zákona by mohli být odsouzeni až na deset let. Na předem připravené akci se podíleli i policisté dálničního oddělení Mírošovice. Podle pracovníků Protidrogové brigády zatím nelze určit, jestli jsou oba kurýři zapojeni do organizovaného obchodu s narkotiky. Tiskový mluvčí federálního ministerstva vnitra Martin Fendrych vyloučil souvislost sobotní akce se zásahem proti pašerákům drog na ruzyňském letišti.

PROTIDROGOVÁ BRIGÁDA ZASAHovala

Zátah v hnízdě narkomanů

Třicetiletý Rudolf H. z Kladna, který v minulosti už dvakrát okusil chuť vězeňského chleba, pozbyl nyní svou svobodu potřeť. V bytě svého známého J. L. v ulici Dělostřelců se už těšil na dávku Efedrinu, který si zručně připravil. Místo pouti do slastného snění, ho však čekala cesta policejním autem a transport do vazby ruzyňské věznice. O dva dny později dopadli

policisté v témže bytě dalšího narkomana, třikrát trestaného Jana V. ze Švermova. Ten si pro změnu vyráběl Pervitin. Na základě pátrání protidrogové brigády Federálního policejního sboru bylo narkomanské hnízdo v ulici Dělostřelců odhaleno a zadrženi jsou stíháni za nedovolenou výrobu a držení omamných jedů a psychotropik. (kr)

ODBOR DROG

ÚTVARU ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU

ÚSTŘEDNY KRIMINÁLNÍ POLICIE 1993 – 1994

Kvalitativně nový historický stupeň znamenalo datum 1. 1. 1993, rok vzniku České republiky. Došlo ke zrušení nevyhovujícího modelu v oblasti činnosti policie při řešení problematiky omamných a psychotropních látek z konce federace, a byla založena jednotná protidrogová centrála České policie,

kteřá se pod názvem ODBOR DROG stala součástí Útvaru organizovaného zločinu Ústředny kriminální policie. Stala se skutečně policejní protidrogovou centrálou České policie výlučně působící v dané problematice a garantující mezinárodní spolupráci. Stanovené úkoly na úseku boje proti drogové kriminalitě plní jako vysoce produktivní a výkonné pracoviště ÚKP PP ČR. Kromě přímého výkonu působí i jako pracoviště analyticko-informační, metodické a koordinační. Dále působí jako:

- Centrální výkonná složka Policie ČR, jež plní úkoly v oblasti potírání a předcházení drogové kriminality. Činnost odboru drog se soustřeďuje na nezákonný obchod a výrobu omamných a psychotropních látek na území České republiky a jejich nezákonný dovoz a vývoz.
- Centrální služba pro koordinaci činnosti represivních složek ve smyslu realizace Programu kontroly drog OSN vycházejícího z příslušných mezinárodních úmluv z let 1961, 1971 a 1988.
- Zajišťuje spolupráci s obdobnými mezinárodními organizacemi.

Za rok činnosti Odboru drog se jednoznačně pozitivně osvědčila koncepce tohoto útvaru. Jako naprosto nezbytná se ukázala nutnost centralizovat boj proti drogové kriminalitě a organizovanému zločinu jako takovému, do jednoho silného výkonného centra, nepodléhajícího jakýmkoliv místním vlivům, schopného garantovat policejní výkon v této oblasti, a to i na poli mezinárodním, s odstraněním rizika roztržitosti, nekoordinovanosti a nebezpečí úniků informací v této citlivé oblasti. Na základě peč-

Příloha k usnesení vlády ze dne 18. srpna 1993 č. 446

Seznam úkolů

1/ Vypracovat zásady koordinovaného boje proti drogové kriminalitě a příslušné dohody o součinnosti,

Termín: do 30. září 1993

Provede: ministr vnitra ve spolupráci s ministrem financí a ministrem obrany

2/ Zajistit rozvoj Národní drogové informační služby (NDIS) tak, aby byla schopna analyzovat komplexní a mnohoúrovňové informace pro boj s drogovou kriminalitou, zejména organizovanou,

Termín: do 31. prosince 1994

Provede: ministr vnitra

3/ Zajistit personální a technické vybavení složek Policie České republiky, které se účastní potírání trestné činnosti v souvislosti s drogami, přednostně v rizikových oblastech,

Termín: do 31. prosince 1995

Provede: ministr vnitra

Evžen STANĚK, Rudé právo
ze dne 20. října 1993

ČESKÝ PERVITIN DOBÝVÁ EVROPU

PRAHA – Syntetické drogy dobývají svět. Jedna z nich, pervitin, známá jako perník, vymyšlená a vydobená u nás, si dobývá nejen naši republiku, ale už i Evropu. Při nedávné tajné akci Bumerang, kterou uskutečnila protidrogová brigáda Ústředny kriminální policie ČR (ÚKP), bylo na Kladensku během čtrnácti dnů zlikvidováno čtrnáct tajných laboratoří. Zadrženo a obviněno třiatdvacet lidí, kteří pervitin vyráběli nebo šířili.

Zadržení – mezi nimi mj. dva šestnáctiletí – byli obviněni celkem ze třiceti devíti trestných činů. Mezi různými jinými věcmi se podařilo zabavit jim i 1 200 tub alnagonu, ze kterých pervitin vyráběli. Alnagon pocházel z krádeže v lékárně. Tyto informace poskytli novinářům na tiskové konferenci v Praze zástupci protidrogové brigády ÚKP.

livé analýzy činnosti, výsledků a též i z hlediska plnění usnesení vlády ČR č. 446 ze dne 18. 8. 1993 se dotváří Odbor drog ÚKP PP ČR jako silná a výkonná protidrogová centrála v České republice. Odbor drog se postupně vyprofiloval v mezinárodně uznávaného partnera. Aktivně se etabloval nejen v oblasti přímého výkonu, ale i ve spolupráci v preventivních, školicích programech, přípravě legislativy atd.

Odbor drog byl členem dvou mezinárodních pracovních policejních skupin a na zasedání jedné z těchto skupin v červnu 1994 byl Odbor drog vyhodnocen jako neefektivněji pracující protidrogová centrála policie zemí bývalého východního bloku.

V závěru roku 1994, po dvou letech činnosti zde byl efektivní, výkonný policejní útvar, mající za sebou nemalé výsledky a úspěchy jak v České republice, tak v rámci mezinárodního potírání drogové kriminality.

Odbor drog ÚKP PP ČR byl rozdělen na čtyři základní pracovní báze.

I. Analyticko-informační

Plní úkoly v oblasti analýzy rozpracovaných akcí, věcí ukládaných a ukončených a v oblasti vytváření nezbytných informačních toků jak uvnitř, tak i vně útvaru. Dále provádí ukládání a vyhodnocování všech informací, poznatků a případů do databáze Odboru drog ÚKP PP ČR. Obhospodařuje blokační systém, zajišťuje vnitřní a vnější informační servis, provoz počítačové sítě, vede archiv, provádí lustrace pro Interpol a ostatní součásti Policie ČR a lustrace v podnikovém rejstříku podle potřeb ostatních oddělení.

II. Koordinační a metodické

Plní úkoly na úseku koordinace činnosti jednotlivých oddělení Odboru drog ÚKP PP ČR ve vztahu k jednotlivým expoziturám ÚKP PP ČR, ostatním službám Policie ČR a mimoresortním subjektům, podílejícím se na řešení drogové problematiky. Provádí metodickou činnost ve vztahu k expoziturám ÚKP PP ČR a ke kriminální službě zabývající se drogovou problematikou na úrovni krajů a okresů. Při realizaci konkrétních případů poskytuje pomoc a zajišťuje provedení speciálních úkonů nebo služeb pro potřeby jednotlivých oddělení Odboru drog ÚKP PP ČR a podle potřeby i pro expozitury ÚKP PP ČR.

III. Mezinárodní oddělení

Plní úkoly v oblasti operativního rozpracování zločineckých skupin, a to zejména z hlediska jejich trestné činnosti v oblasti převozu omamných a psychotropních látek přes území České repu-

kladensko je podle kriminalistů tradiční oblastí výroby drog – jednak zde vždy bylo velké množství učilišť a v nich mnoho potencionálních konzumentů drog, jednak je velmi blízko do Prahy, kde se drogy dobře prodávají.

PROČ JE PERNÍK STÁLE OBLÍBENĚJŠÍ

J. Komorous z protidrogové brigády úspěch akce Bumerang považuje pouze za dočasný. Jeden vaříč drogy totiž naučí potřebný postup v průměru pět dalších lidí. Zvláštností našich tajných laboratoří je, že jen málokdy se podaří někoho chytit s větším množstvím drogy najednou – v laboratoři jsou kromě vaříčů přítomni zároveň dealeři i konzumenti pervitinu. Co se vyrobí, je okamžitě rozprodáno či zkonsumováno.

Leckdo z přítomných přitom odkouká postup výroby, a tak se pervitin šíří do stále většího počtu míst v republice. Vrstvá i agresivita závislých, kteří většinou nepracují a prostředky k obživě si opatřují zločinem.

Naznačuje to skutečnost, že kromě střelných a bodných zbraní jim byly zabaveny i ruční granáty, které však vaříči nestačili díky rychlosti zásahu policejních specialistů použít.

Stále větší oblíbenost pervitinu zřejmě spočívá v tom, že jeho účinky jsou srovnatelné s kokainem. Pervitin je však nesrovnatelně levnější. I proto jeví o tuto „českou drogu konce dvacátého století“ živý zájem za hranicemi. V jedné z laboratoří našla protidrogová brigáda ampule s nálepkami CZEKO připravené k exportu. Jeden gram pervitinu – stačí na deset dávek – se v ČR prodává za tisíc až patnáct set korun, v Německu za dvě stě marek.

V ČR ŘADÍ SMÍŠENÉ GANGY

Mezinárodní bandy obchodující s drogami, mj. s pervitinem, na našem území a v zahraničí jsou podle zjištění pracovníků ÚKP vždy smíšené z cizinců a místních kriminálků. Zahraniční části band tvoří většinou Jugoslávci a občané bývalého SNS, méně Němci a Italové. Svěrázní jsou jako vždy Číňané – od jejich gangů nám hrozí rozšíření vysoce kvalitního heroinu. Začínají ho ve stále větším množství dovážet z Asie pro náročné evropské konzumenty.

bliky. Odpovídá za úzkou koordinaci a součinnost se zahraničními speciálními protidrogovými centrály, zabezpečuje mezinárodní spolupráci, zpracovává dožádání zahraničních policejních centrál a zajišťuje výměnu aktuálních informací z oblasti drogové kriminality v rámci mezinárodní spolupráce (zajišťování, účast a organizování mezinárodních porad, školení apod.).

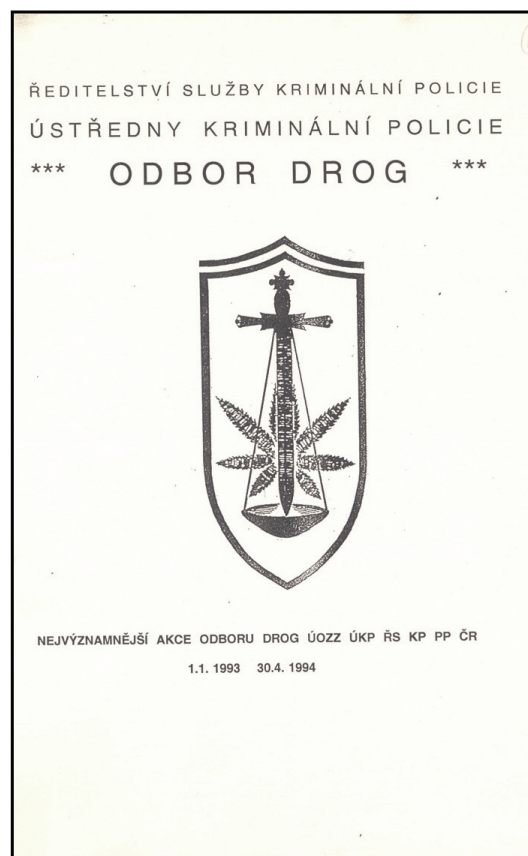
IV. Speciální oddělení

Je rozděleno na pět operativních skupin. Plní úkoly v oblasti aktivního operativního rozpracování celé takzvané vnitřní báze, to je zločineckých skupin působících a přímo ovlivňujících nelegální drogovou scénu na území České republiky z hlediska výroby, vývozu, dovozu a organizované distribuce omamných a psychotropních látek na domácím trhu. Mimo to v plném rozsahu zodpovídá za drogovou problematiku na území Středočeského kraje a hl. m. Prahy, kde nahrazuje druhá oddělení expozitur ÚKP PP ČR.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKCE ODBORU DROG ÚKP V ROCE 1993

Jako nejvýznamnější akce roku 1993 z hlediska vnitrostátního, z hlediska paralyzování určité zločinecké skupiny, z hlediska pozitivního ohlasu mezi občany, z hlediska mezinárodního ohlasu a v neposlední řadě i z hlediska policejní efektivity lze spatřovat následující úspěšně dokončené realizace:

1. „CINDY“ – v rámci akce CINDY se dlouhodobým rozpracováním podařilo zcela paralyzovat a posléze zatknout profesně velice zdatnou organizaci bývalých veksláků a prostitutek, kteří distribuovali pervitin v dosti značném množství po pražských restauracích, klubech a erotických salónech, tedy podnikcích vyšší cenové kategorie a tomu odpovídající klientele. Jednalo se o organizovanou skupinu lidí. Trestní sazby v této skupině hrozí u většiny pachatelů patnáctiletými tresty odnětí svobody.
2. „ZÁTAH“ – akce ZÁTAH byla první vynikající ukázkou mezinárodní kooperace v konkrétní operaci, kdy se tato akce realizovala na základě úzké součinnosti protidrogových centrál České republiky a Rakouska. Celá operace včetně zatčení probíhala v přímém kontaktu a výsledkem bylo zatčení čtyř vedoucích organizátorů jednoho z mezinárodních kanálů „Balkánské cesty“, včetně zajištění drogy v hodnotě cca 10 milionů Kč.
3. „BUMERANG I – III“ – operace BUMERANG byla největší akcí, pokud se týče stra-

tegického záměru OD ÚKP v roce 1993. Jejím cílem bylo rozrušení, paralyzování a ve finální části zatknutí organizátorů výrobců a distributorů, tedy celé sítě produkující pervitin ve Středočeském kraji, zejména v okresním městě Kladně. Akce zcela splnila plánované cíle a výsledkem bylo zatknutí pachatelů a zajištění laboratoří.

4. „SIT“ – akce SIT byl druhý významný úspěch protidrogové centrály ČR v oblasti vypátrání mezinárodně hledaného zločince s drogovými delikty. Jednalo se o občana Spojených států amerických Paula K. K., na kterého byl vydán mezinárodní zatykač nejvyššími úřady státu Kalifornie. Pozitivní výsledek této akce byl velice kladně kvitován i úřady USA.
5. „TIR“ – tato přísně tajná operace spočívala ve vypátrání, ustanovení a sledování dosud největší zásilky drog za rok 1993, pohybující se na našem území a směřující do Nizozemska. Po dohodě a v kooperaci s odpovědnými orgány SRN a Nizozemska se podařilo přes krycí úsilí inkriminovaného vozidla TIR na našem území „odvést“ zásilku až na určené místo a tam realizovat zajištění 100 kg heroinu včetně pachatele. Tato tajná operace byla velice pozitivně ohodnocena zahraničními partnery a bylo tlumočeno poděkování nizozemských policejních orgánů policistům OD ÚKP za tuto akci.

Na základě hluboké analýzy činnosti za uvedené období byla koncem roku 1994 zpracována podkladová zpráva v rámci reorganizace celé Ústředny kriminální policie a navrženy jisté změny struktury Odboru drog s navrhovanými opatřeními i v rámci policie ČR obecně.

Útvar organizovaného zločinu
a zpravodajství ÚKP PP ČR
Odbor drog
P R A H A

Č.j. RKP-481/ÚKP-GDR-94 V Praze dne 14.9.1994

Policie České republiky
Ústředna kriminální policie
Kancelář
P R A H A

K Č.j. RKP-104/ÚKP-KIN-94

Věc : Podkladový materiál ke kriminalitě mládeže - zaslání.

Dne 12.9.1994 byla zaslána žádost o vypracování podkladů pro zprávu k problematice kriminality mládeže, projevů praviceho extremismu a drogové závislosti této sociální skupiny.
K problematice kriminality mládeže a projevů praviceho extremismu se Odbor drog ÚKP nemůže kvalifikovaně vyjádřit vzhledem k tomu, že takovouto statistiku nevede.
K problematice drogové závislosti mladistvých je možno konstatovat:

- zaměření drogové mafie ve světě je především na mládež, kulturní sféru, podnikatelskou a pod. Tento trend se v ČR začal projevovat silnou měrou po roce 1989. Od tohoto roku byl zaznamenán růst drogové závislosti především v řadách mládeže nejdříve ve větších městech a v současné době možno hovořit o plošném problému.
- po roce 1989 až do roku 1992 byl drogový trh ve vztahu na mládež závislostí domácích výrobců a distributorů a konzumoval se především pervitin a Brain. Od roku 1992 dochází k posunu orientace od domácích výrobců a distributorů na zahraniční narkomafie - v otevřené scéně.
- z hlediska mládeže dochází ke konzumaci drog především v místech jejich koncentrace při pořádání rockových a metalových koncertů (diskotéky, rockové kluby a pod.). Právě zde byl zaznamenán posun od konzumace marihuany a pervitinu přes tripy, LSD, MDMA- extázy až po vysoké kvalitní heroin (kokain je závislostí movitější klientely).
- ve sféře mládeže je nutno rozlišovat a oddělovat mládež pro kterou se droga stala nutností či denní potřebou a mládež která je pouze příležitostním konzumentem. Procento příležitostních konzumentů je oproti své skupině mnohonásobně vyšší.
- z hlediska dalšího vývoje je nutno předpokládat, že počet mládeže závislé na jednotlivých druzích drog bude stoupat

- 2 -

a jejich věk bude klesat. V té souvislosti možno konstatovat, že tato "závislá" mládež se bude podílet i vyšším procentem na další kriminalitě a to od drobných krádeží až po násilnou trestnou činnost.

Vedoucí Odboru drog ÚKP RSKP PP ČR
vedení pověřen
mj. JUDE. Jiří KOMOROUS

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA ÚTVARU PRO ODHALOVÁNÍ ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU SLUŽBY KRIMINÁLNÍ POLICIE 1995 – 2000

Na přelomu let 1994/95 proběhla reorganizace tehdejší Ústředny kriminální policie v nové útvary, z čehož nejpodstatnější změna týkající se „protidrogovky“ byla akceptace analýzy nevyhovující existence dvou protidrogových policejních služeb na centrální úrovni a nevhodnost odtržení drogové analytiky od protidrogového výkonu.

Vedení policie a resortu MV tedy opět velmi vhodně upravilo organizaci protidrogového výkonu policejní služby tím způsobem, že zrušilo poslední dekoordinační prvek v protidrogové policejní službě na centrální úrovni – NDIS a spojením úkolů a organizace NDIS a bývalého odboru drog ÚKP vytvořilo **Národní protidrogovou centrálu**, která se stala součástí samostatného Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie.

Vnitřní struktura NPDC byla oproti roku 1994 pozměněna, ze čtyř základních pracovních bází působících v roce 1994 bylo vytvořeno pět výkonných oddělení a dvě servisní skupiny. Tato organizace byla zvolena na základě analýzy činnosti OD ÚKP za rok 1994, na základě průzkumů incidence a prevalence hygienickou službou. Došlo k vyšší specializaci jednotlivých pracovních skupin podle převládajícího druhu OPL a podle původu osob zapojených do činnosti zločineckých seskupení.

1. oddělení – heroin
 2. oddělení – kokain
 3. oddělení – cannabisové produkty
 4. oddělení – syntetické drogy, domácí drogová scéna,
 5. oddělení – 1. skupina – mezinárodní, osoby z Balkánu, Dálný východ
2. skupina – prekurzory
- samostatná skupina koordinace a metodiky
 - samostatná skupina analytiky a informací

Náplň činnosti jednotlivých oddělení a skupin

1. až 4. oddělení

Plnilo úkoly v oblasti aktivního operativního rozpracování zločineckých skupin působících a přímo ovlivňujících nelegální drogovou scénu na území České republiky z hlediska výroby, vývozu, dovozu a organizované distribuce omamných a psychotropních látek na domácím trhu. Jejich působnost byla rozdělena podle charakteru výroby OPL na přírodní a syntetické, podle druhů OPL a podle původu osob páchajících tuto trestnou činnost.

5. oddělení

Je rozděleno na dvě operativní skupiny:

1. skupina plnila úkoly v oblasti operativního rozpracování zločineckých skupin, a to zejména z hlediska jejich trestné činnosti v oblasti převozu omamných a psychotropních látek přes území České republiky. Odpovídala za úzkou koordinaci a součinnost se zahraničními speciálními protidrogovými centrály, zabezpečovala mezinárodní spolupráci, zpracovávala dožádání zahraničních policejních centrál;
2. skupina plnila úkoly v oblasti aktivního operativního rozpracování samostatných pachatelů a zločineckých skupin působících na úseku prekurzorů.

Skupina koordinace a metodiky

Plnila úkoly na úseku koordinace činnosti jednotlivých oddělení NPDC ve vztahu k jednotlivým expoziturám ÚOOZ, ostatním službám Policie ČR a mimoresortním subjektům, podílejícím se na řešení drogové problematiky.

Při realizaci konkrétních případů poskytovala pomoc a zajišťovala provedení speciálních úkonů nebo služeb pro potřeby jednotlivých oddělení NPDC a podle potřeby i pro expozitury ÚOOZ. Odpovídala za styk s orgány státní správy, dalšími organizacemi a institucemi, zabezpečovala výměnu zkušeností se zahraničními partnery a prováděla publikační činnost, tedy plnila i úkoly zaniklé Národní drogové informační služby.

Výhledově měla provádět metodickou činnost ve vztahu k expoziturám ÚOOZ a k útvarům kriminální služby zabývajícím se drogovou problematikou na úrovni krajů a okresů.

Skupina analytiky a informací

Plnila úkoly v oblasti analýzy rozpracovaných akcí, věcí ukládaných a ukončených a v oblasti vytváření nezbytných informačních toků jak uvnitř, tak i vně útvaru. Dále prováděla ukládání a vyhodnocování všech informací, poznatků a případů do databáze NPDC. Obhospodařovala blokační systém, zajišťovala vnitřní a vnější informační servis, provoz počítačové sítě, vedla archiv, prováděla lustrace pro Interpol a ostatní součásti Policie ČR a lustrace v podnikovém rejstříku podle potřeb jednotlivých oddělení. Současně působila jako hlavní garant součinnosti s Odborem strategické analýzy ÚOOZ.

Další rok činnosti útvaru specializovaného na boj s trestnou činností na úseku OPL jednoznačně pozitivně potvrdil rozhodnutí centralizovat boj proti organizované drogové kriminalitě do jednoho silného výkonného centra, nepodléhajícího jakýmkoliv místním vlivům, které je schopno garantovat policejní výkon v této oblasti, a to i na poli mezinárodním, s odstraněním rizika roztržičnosti, nekoordinovanosti a nebezpečí úniku informací.

Tato organizace byla zvolena na základě analýzy činnosti OD ÚKP za rok 1994, na základě průzkumů incidence a prevalence hygienickou službou. Došlo k vyšší specializaci jednotlivých pracovních skupin podle převládajícího druhu OPL a podle původu osob zapojených do činnosti zločineckých seskupení.

Okamžitě se tento krok pozitivně odrazil v mezinárodní spolupráci, která obratem zaznamenala velmi vzestupnou tendenci od aktivní účasti ve stálých mezinárodních pracovních skupinách až po operativně zakládané mezinárodní koordinační a součinnostní týmy k řešení jednotlivých konkrétních caus, s vyústěním v konkrétní realizace pachatelů trestné činnosti.

Naplnlo se „rozjely“ meziřesortní společné pracovní skupiny s celníky a Inspektorátem omamných a psychotropních látek MZ. Velmi dobré vztahy se ještě zkvalitnily zejména s Kriminalistickým ústavem, s Národní ústřednou Interpolu, s Úřadem vyšetřování ČR a dalšími útvary policie.

Konkrétním odrazem vhodnosti níže uvedených opatření byl nárůst objasnění trestné činnosti po linii drog jak v ČR, tak v mezinárodní kooperaci zejména ve skutkových podstatách vyšší a vysoké společenské nebezpečnosti.

Velmi uspokojivě se začala rozvíjet i spolupráce a účast NPDC v oblasti prevence, ať už formou vlastní publikační činnosti nebo samotnou účastí na akcích, přednáškách, protidrogových meziřesortních projektech apod.

Velmi potěšitelně se tento fakt odrazil mimo jiné i na 23. zasedání šéfů Národních protidrogových centrál v roce 1997, ve španělském Alicante, kde byla česká NPC ve funkci víceprezidenta zasedání a byla opětovně oceněna jako jedna z dobrých protidrogových jednotek Evropy a z bývalého východního bloku jako nejlepší.

Za největší úspěch NPC ÚOOZ za rok 1995 lze jednoznačně prohlásit realizaci skupiny osob rozpracovaných souběžně v **KS LOKÁTOR a ECUADOR** – jedná se o dosud největší zajištěnou továrnu na výrobu MDMA – Extase v Evropě. Skupina občanů ČR a Nizozemska organizovaná českým emigrantem vybudovala poblíž Prahy v přízemí a garáži vily malotonažní výrobu průmyslového charakteru.

V roce 1996 byla korunována několikaletá snaha NPDC přísně a přesně vymezit působnosti jednotlivých složek Policie ČR na úseku boje proti drogové kriminalitě. Byl vydán závazný pokyn policejního prezidenta, kterým se upravuje postup příslušníků policie ČR při odhalování trestné činnosti související s toxikomanií. Tento pokyn řešil základní vztahové otázky mezi subjekty působícími v této oblasti a současně určoval věcnou příslušnost těchto subjektů z hlediska stupně organizovanosti páchané trestné činnosti, z hlediska zapojení mezinárodního prvku a podobně, dále určuje povinnosti a oprávnění těchto subjektů z hlediska sběru a přístupu k informacím, spolupráce se zahraničím, plnění hlásné povinnosti atd.

Byla vytvořena druhá stálá pracovní skupina složená z pracovníků oddělení drog odboru boje proti podlounictví GŘC a pracovníků 2. skupiny 5. oddělení NPDC pro zlepšení boje v rámci chemické diverze. V této skupině působí ještě pracovníci samostatného inspektorátu OPL ministerstva

zdravotnictví. Tato činnost měla za cíl působení proti možnému úniku prekursorů zpod kontroly a jejich zneužívání k nelegální výrobě OPL.

Vedení ÚOOZ, policejního prezidia a Ministerstva vnitra dále vyšlo vstříc dislokačním a reorganizačním požadavkům NPDC, kdy tak byla definitivně vyřešena dislokace NPDC včetně možnosti dalšího rozvoje technického zabezpečení a prohloubena vnitřní specializace jednotlivých pracovišť NPDC.

Toto vysoce pozitivní rozhodnutí nadřazených složek NPDC staví na vyšší kvalitativní úroveň spolupráci NPDC s GŘC, neboť společná dislokace této skupiny umožní lepší technické vybavení a jeho efektivnější využívání.

NPDC se postupně stala význačným partnerem, který se zapojoval do většiny mezinárodních akcí v teritoriu střední Evropy. Lze konstatovat, že zde nesehrávala pouze roli přizvaného pozorovatele, ale v poměrně vysoké míře se hrála aktivní roli organizátora těchto akcí.

Na základě geografické polohy a historického vývoje se jasně ukazovaly jako nejbližší spolupracující policejní složky SRN, Rakouska, Švýcarska. Dále byli významnými partnery policisté Velké Británie, severských zemí a Itálie z důvodu vysílání kurýrů z ČR do těchto zemí. Strategickými partnery byly dále všechny země ES, nástupnické země bývalého SSSR, zejména z jeho západní části, a země bývalého socialistického tábora. Z hlediska strategické výměny informací a zejména z hlediska fungování pracovišť ve většině exponovaných oblastí nebo zemí to byly USA a jejich DEA.

NPDC byla díky promyšlené personální práci schopna udržovat přímou komunikaci ve všech světových i některých dalších, méně obvyklých jazycích. Tato cesta byla někdy, i přes stále se zlepšující úroveň služeb Národní ústředny Interpolu Praha (NUI), zejména v realizačních fázích díky své rychlosti nezbytná. Některé země vysloveně komunikují pouze na základě osobní známosti policistů. NUI Praha tvoří, i když samozřejmě není zahraničním subjektem, velice významného partnera při mezinárodní spolupráci.

V roce 1998 se jako nový trend objevila snaha opakovaně využít respektive zneužít hromadné sdělovací prostředky v útoku proti NPDC nebo jejím konkrétním akcím ve snaze skandalizovat a poškodit pověst této jednotky. Je to jedna z klasických metod organizovaného zločinu používaná i v jiných problematikách.

Národní protidrogová centrála Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie Policie České republiky (dále jen NPDC), která byla garantem mezinárodní spolupráce a koordinace činnosti jednotlivých útvarů a služeb policie po linii toxu, měla mimo jiné za úkol sběr a vyhodnocování informací souvisejících s drogovou trestnou činností. Tato úloha byla mimořádně ztížena tím, že stávající informační systémy Policie ČR neumožňovaly v současné době jiné centrální vyhodnocování než podle realizované trestné činnosti, tedy podle § trestního zákona. Nebylo tak možné provádět sběr a vyhodnocování dat podle toho, zda se jednalo o výrobu, dovoz, vývoz, převoz, či distribuci OPL. Nebylo možné rozlišovat podle druhů OPL a velké problémy činily i analýzy podle regionů ČR. Z toho důvodu byla v roce 2000 jako součást projektu PHARE 2000 pro ČR navržena výstavba národního centra pro represi jako centrálního monitorovacího a informačního systému provozovaného společně policií a celní správou dislokované u NPDC.

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SLUŽBY KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ 2001 – 2006

Dne 15. ledna 2001 byla NPC na základě rozkazu policejního prezidenta vyjmuta z organizační struktury Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a stala se samostatnou specializovanou jednotkou, odpovědnou především za odhalování a dokumentování organizované drogové kriminality v ČR. Současně je NPC garantem mezinárodní spolupráce v této oblasti, zejména s ohledem na mezinárodní smlouvy, jejichž signatářem je Česká republika.

Národní protidrogová centrála kromě represivní činnosti dále:

- provádí systematický sběr a zpracování informací, jejich operativní analýzu, třídění a strategické výstupy, poskytuje podklady pro kompetentní orgány, pro statistické účely, prevenci, oblast státní správy a legislativy, zabezpečuje nepřetržitý informační servis pro potřeby dalších složek Policie ČR,
- koordinuje činnost subjektů zúčastněných na boji proti trestné činnosti na úseku OPL a sjednocuje jejich postup,
- vytváří podmínky a předkládá podklady pro výměnu informací s obdobnými zahraničními útvary,
- spolupodílí se na vytváření účinných postupů a strategií pro boj s trestnou činností na úseku OPL.

Úkoly protidrogové centrály na úseku odhalování a dokumentování protiprávního jednání souvisejícího s drogovou kriminalitou vymezil závazný pokyn č. 64/2001.

Národní protidrogová centrála zejména:

- a) reprezentuje a zastupuje policii mimo resort a na mezinárodní úrovni na úseku odhalování a dokumentování protiprávního jednání souvisejícího s drogovou kriminalitou,
- b) vyhledává, odhaluje, dokumentuje a objasňuje organizovanou drogovou kriminalitu na celém území České republiky i v rámci mezinárodní spolupráce a případy hodné zvláštního zřetele (např. je-li na případu mezinárodní zájem, spojení rozpracovaných případů),
- c) sjednocuje a koordinuje postup specializovaných a odborných pracovišť, popřípadě deleguje rozpracování na úseku odhalování a dokumentování protiprávních jednání souvisejících s drogovou kriminalitou a vyžaduje od nich potřebnou součinnost,
- d) spolupracuje v oblasti operativně pátrací činnosti s Generálním ředitelstvím cel a centrálně koordinuje

POLICIE V BOJI PROTI DROGÁM

Při všech rezervách a nedostacích policie ČR svůj úkol snižování nabídky za stávajících podmínek plní. Ani v případě ještě dalšího zlepšení efektivity naší práce již nedojde k zásadnějšímu posunu v oblasti záchytu a paralyzace drogových sítí.

Pozitivní změna nastane, až se podaří „zlomit“ tendence v oblasti poptávky, tj. snížení zájmu o drogy, zejména u mladé generace, a tomu je třeba podřídit veškeré protidrogové aktivity vládních i nevládních organizací.

Splnění tohoto kardinálního úkolu lze dosáhnout splněním základních výchozích postupů:

1. **Stanovit** principiální strategický cíl drogové politiky státu – společnost bez drog. Tomu podřídit veškeré aktivity včetně financování různých programů.
2. **Maximálně** omezit mediální působení liberalizační lobby např. vhodnou daňovou a licenční politikou orgánů státní správy s důsledným využitím i stávajících platných právních norem.
3. **Zapojit** do oblasti primární prevence, zejména v oblasti volnočasových aktivit mládeže, veškeré vládní i nevládní instituce.
4. **Využít** maximálně zkušeností ze zahraničí s podobnými programy v aplikaci na naše podmínky.
5. **Vytvořit** protidrogovou odbornou instituci ze zástupců lékařů, odborné veřejnosti, policistů a dalších jako koordinačního prostředku vůči liberalizační lobby v ČR, koordinačního prostředku při uplatňování zásad realizace Protidrogové strategie a jako poradního orgánu ministra vnitra při realizaci Protidrogové strategie v ČR.

Boj proti drogám je trvalý. Drogy byly, jsou a budou. Nesmíme proto ulehčovat drogovou cestu uživatelům drog. Musíme

nuje zakládání a činnost společných pracovních skupin v oblasti odhalování a dokumentování protiprávního jednání souvisejícího s drogovou kriminalitou,

- e) předává na příslušné útvary policie a na odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky (dále jen „Interpol Praha“) poznatky o osobách, trestných činech a jiných důležitých skutečnostech a další materiály na úseku odhalování a dokumentování protiprávního jednání souvisejícího s drogovou kriminalitou,
- f) provádí sběr a analýzu informací týkajících se nedovoleného nakládání s vyjmenovanými látkami a vypracovává hodnotící a situační zprávy o situaci v této oblasti v České republice a tyto zprávy poskytuje odborným pracovištím,
- g) plní úkoly na úseku mezinárodní spolupráce cestou Interpolu Praha nebo vlastních přímých kontaktů a je garantem plnění konkrétních požadavků ve spolupráci s policejními sbory jiných států,
- h) předkládá řediteli kriminálního úřadu Policejního prezidia České republiky návrhy na legislativní úpravy,
- i) shromažďuje a zobecňuje nejnovější zkušenosti a poznatky z oblasti represe a prevence drogové kriminality; zpracovává a rozesílá metodické, výcvikové a instruktážní materiály a informační bulletin odborným a specializovaným pracovištím; navrhuje pro využití v praktické činnosti nové postupy a prostředky práce (taktické, technické, zdravotně-bezpečnostní apod.),
- j) podílí se na projektech prevence drogové kriminality a navrhuje celorepubliková preventivní opatření,
- k) organizuje specializované kurzy a porady a účastní se porad a instruktážně metodických zaměstnání pro odborná a specializovaná pracoviště,
- l) zajišťuje nepřetržitý informační provoz pro odborná a specializovaná pracoviště, v mimopracovní době pro operační střediska policie a plní databázi „National Focal Pointu“ hlášením všech uzavřených případů,
- m) spolupracuje s Mezirezortní protidrogovou komisí a ústředními orgány státní správy,
- n) plní úkoly hlášené služby včetně úkolů souvisejících se zasíláním formátových zpráv pro ústředí Interpolu v Lyonu.

Na základě rekodifikace trestního práva, zejména trestního práva procesního, účinného od 1. ledna 2002 došlo k faktickému spojení NPC s oddělením vyšetřování Úřadu vyšetřování pro Českou republiku a tím vznikla společná služba kriminální policie a vyšetřování NPC – ideální model policejní složky ve skutečně efektivním boji proti drogové kriminalitě.

Dne 15. července 2002 vznikly v rámci NPC čtyři expozitury a od 1. srpna 2002 další dvě, které sídlí

vytvářet nepříznivé prostředí pro distributory všemi zákonnými prostředky, byť těmi nejpřísnějšími...

VÝZNAMNÉ DNY NPC

Vedení Národní protidrogové centrály vede policisty nejen ke stoprocentnímu výkonu, ale snaží se, aby detektivové byli hrdi na útvar, ve kterém slouží. Policisté zařazení na NPC si každoročně připomínají významné dny v historii NPC. 1. listopad – den, kdy byla Protidrogová brigáda založena, se každoročně slaví jako DEN BRIGÁDY. Slavnostního shromáždění se zúčastňují významní hosté z Ministerstva vnitra, policejního prezidia a zahraniční styční důstojníci. Dne 24. května 1999 převzala Národní protidrogová centrála svoji standartu. 26. červen je Mezinárodním dnem proti zneužívání drog a nezákonnému obchodování s nimi. Oba tyto významné dny jsou v historii NPC spojeny v DEN STANDARTY. Při příležitosti Dne Brigády a Dne Standarty jsou slavnostně předávána ocenění policistům za vykonanou práci.

PRSTEN NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Policisté, kteří vydrží 10 let náročné služby v boji proti drogovému podsvětí, dostanou za věrnost stříbrný prsten národní protidrogové centrály. Je to jen malý dar za odvedenou práci ve velice náročných podmínkách.

PLAKETA NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Vedení NPC si velice dobře uvědomuje, že boj proti drogám a zlu, které drogy představují, není jenom věcí policie, ale i dalších orgánů a institucí. Jelikož tento boj není snadný, vedení NPC u příležitosti významných dnů NPC předává plaketu NPC, ať již jedincům nebo zástupcům různých organizací, kteří se dlouhodobě a aktivně na tomto boji podílejí.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ OCENĚNÍ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

1995

❖ Ocenění NPDC v rámci zasedání mezi-

v Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Díky tomu je NPC v současné době schopna monitorovat dynamiku drogové trestné činnosti v rámci celé ČR a reagovat na ni. NPC dále vyhledává, odhaluje, dokumentuje a objasňuje organizovanou drogovou kriminalitu na celém území České republiky, v rámci mezinárodní spolupráce sjednává a koordinuje postup specializovaných pracovišť. NPC reprezentuje a zastupuje policii mimo resort, spolupracuje s Radou vlády pro koordinaci protidrogové politiky a dalšími ústředními orgány státní správy.

Na uvedené změny reagovalo i Policejní prezidium novelou závazného pokynu, kterým se upravuje činnost Policie České republiky v souvislosti s drogovou kriminalitou. Od 2. září 2003 je činnost policie upravena závazným pokynem policejního prezidenta č. 102.

V článku 5 jsou stanoveny úkoly národní protidrogové centrály a jejích expozitur.

Národní protidrogová centrála a její expozitury zejména

- a) plní úkoly především v oblasti boje proti drogové kriminalitě, provádí šetření, prověřování a vyšetřování trestných činů páchaných občany České republiky a cizími státními příslušníky a osobami bez státní příslušnosti v oblasti nedovolené výroby, dovozu, vývozu, převozu, obchodu, šíření a držení omamných a psychotropních látek, prekurzorů, pomocných látek a jedů, a to jak na území České republiky, tak i v rámci mezinárodní spolupráce,
- b) vykonává přímý výkon služby na úseku boje proti drogové kriminalitě, včetně využívání operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků,
- c) zabezpečuje přímou spolupráci v oblasti boje proti drogové trestné činnosti se zahraničními policejními sbory i dalšími represivními službami nebo organizacemi,
- d) provádí úkony trestního řízení v rámci vlastní činnosti,
- e) provádí úkony trestního řízení v rámci spolupráce s policejními orgány, Vojenskou policií a obecní (městskou) policií,
- f) provádí úkony trestního řízení v rámci vyžádané právní pomoci ze zahraničí,
- g) získává, soustřeďuje, vyhodnocuje, archivuje, případně poskytuje nebo sdílí informace v souvislosti s pácháním drogové trestné činnosti,
- h) provozuje, spravuje a využívá informační systémy, zajišťuje vývoj těchto informačních systémů, vede statistiky a evidence potřebné k plnění úkolů národní protidrogové centrály, včetně spolupráce v oblasti ochrany a bezpečnosti údajů vedených v informačních systémech,
- i) provádí operativní, kriminalistické, taktické a strategické analýzy získaných informací,

národních protidrogových konferencí „JIHOVÝCHOD“ a „STAR“ – Za velmi efektivní a příkladnou spolupráci a koordinaci v mezinárodním měřítku při odhalování nelegálních aktivit kosoalbánských drogových zločineckých seskupení.

1996

- ❖ 22. zasedání šéfů evropských policejních národních protidrogových centrál v Alicante ve Španělsku, kdy byla delegace NPDC jako výraz ocenění její práce, výsledků a efektivity zvolena viceprezidenty této nejprestižnější policejní evropské konference v oblasti potírání nedovoleného obchodu s drogami.

1997

- ❖ Významné a prestižní ocenění DRUG ENFORCEMENT ADMINISTRATION OF UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE (DEA – USA) NPDC za osobní přínos k mezinárodnímu boji proti drogám a prosazování práva v této oblasti.

1998

- ❖ Plaketa prezidenta Norské královské policie za operaci „KLEC“ – zatčení Prince Dobrosiho v rámci mezinárodní operace VIKING.
- ❖ Děkovný dopis ředitele mezinárodních styků NCIS za podíl na operaci „KLEC“

1999

- ❖ Významné a prestižní ocenění DRUG ENFORCEMENT ADMINISTRATION OF UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE (DEA – USA) za operaci VIGO (135 kg kokainu).
- ❖ 25. Zasedání šéfů evropských policejních národních protidrogových centrál v Edinburghu (Velká Británie). Zasedání zahajoval zástupce státního tajemníka Home Office pan George Howart (faktický náměstek MV Velké Británie). Konstatoval nárůst všech projevů organizovaného zločinu, ve kterém primární roli hrají drogy. Ve svém projevu mluvil o drogové situaci ve Spojeném

- j) hodnotí příčiny a podmínky páchání drogové trestné činnosti a předkládá řediteli úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky, policejnímu prezidentovi cestou náměstka policejního prezidenta pro trestní řízení, Ministerstvu vnitra nebo dalším orgánům státní správy návrhy na opatření, navrhuje nebo provádí opatření k odstranění nedostatků,
- k) podílí se na preventivní činnosti v oblasti nespecifické primární protidrogové prevence,
- l) stanovuje koncepce práce na úseku boje proti drogové kriminalitě a podílí se na stanovování koncepce práce na úseku boje proti trestné činnosti mládeže,
- m) vede evidence,
- n) zajišťuje nepřetržitý informační provoz pro odborná a specializovaná pracoviště, v mimopracovní době pro operační střediska policie a plní databázi „National Focal Pointu“ hlášením všech uzavřených případů,
- o) spolupracuje s resortními i mimoresortními subjekty v oblasti protidrogové represe i prevence a s nevládními organizacemi na úseku protidrogové prevence, plní úkoly hlášené služby včetně úkolů souvisejících se zasíláním formátových zpráv pro ústředí Interpolu v Lyonu,
- p) podílí se na tvorbě interních aktů řízení, metodiky výkonu služby po linii postihování drogové kriminality.

Na centrálních výkonných pracovištích NPC byla po hloubkové analýze v roce 2004 provedena reorganizace. Původních šest operativních oddělení, primárně odpovědných za oblast trestné činnosti podle etnického původu pachatelů a sekundárně podle jednotlivých druhů OPL, bylo k 1. 7. 2004 sloučeno do dvou oddělení s vymezením věcné příslušnosti podle základního dělení OPL (1. oddělení zpracovává problematiku přírodních a polosyntetických drog, 2. oddělení problematiku syntetických drog a prekurzorů).

MIMORESORTNÍ SPOLUPRÁCE V ČESKÉ REPUBLICE

Vzhledem k tradičně velmi dobrým vztahům NPC a Generálního ředitelství cel Ministerstva financí ČR (které jsou často předmětem zájvu mnohých zahraničních kolegů!) mají pracovníci NPC touto cestou stálý operativní přístup k informacím, které jsou zaneseny do informačních systémů využívaných celními orgány (např. „BALKAN – INFO“).

NPC je jednou ze součástí české policie, která je vysoce uznávaná i mimo resort Ministerstva vnitra. Již od samotných prvopočátků existence této složky bylo jedním z hlavních kréd vytvořit, udržovat a rozvíjet smysluplný a funkční systém spolupráce se všemi složkami státní správy, které svým způsobem přispívají

*Království, zvláště vyzdvihl nutnost všech zemí potlačovat drogovou kriminalitu. Účinně bojovat proti tomuto fenoménu nelze osamoceně, musí se přijímat účinná mezinárodní opatření, která vyžadují úzkou spolupráci. Vyzvedl zlepšující se pracovní vztahy po represivní linii se zeměmi střední Evropy a **zvláště vyzvedl velice dobrou a úspěšnou spolupráci s Českou republikou.** Řada zástupců dalších zemí se pozitivně vyjádřila o úrovni mezinárodní spolupráce s Českou republikou, konkrétně byly zmíněny případy spolupráce s Norskem (zatčení Prince Dobroshiho), akce na západoafrických zločineckých seskupeních zastřešené Interpolem v rámci programu Show Me How III, program Léčiva zpracovaný NPDC a Interpolem, podíl NPDC na sledovaných zásilkách ukončených záchyty značného množství OPL a prekurzorů v zahraničí.*

Děkovný dopis mezinárodního ředitele NCIS (Velká Británie) N. BAILEY: „...děkuji za Vaši spolupráci ohledně liberického případu. Je to vynikající příklad toho, čeho můžeme dosáhnout společnou prací v prostředí vzájemné důvěry a respektu. Zde ve Spojeném království byl český občan JISL Jan odsouzen k 16 letům vězení. Hlavní organizátoři v Londýně dostali tresty 23 let, 18 let a 11 let. Byl zabaven heroin v pouliční ceně 10,5 milionu britských liber (ve Spojeném království) a já vím, že Váš tým zabavil dalších 120 kg, které byly na cestě do Spojeného království. Obzvláště potěšující v tomto případě je skutečnost, že jste dokázali rozvíjet vyšetřování až k bodu, kdy jste zasáhli hlavní organizátory v Liberci. V tomto přejí Vám a Vaším kolegům v české celní službě vždy úspěch.“

k boji proti drogám. Tento trend se ukázal jako správný a v průběhu minulých let přinesl nejen pozitivní výsledek. O spolupráci s celními orgány jsem se zmínil již výše. Dále je třeba vyzdvihnout především spolupráci s Inspektorátem omamných a psychotropních látek Ministerstva zdravotnictví ČR (jedná se o významný kontrolní a povolovací orgán, vydávající licence na zacházení, dovoz a vývoz jak omamných a psychotropních látek, tak důležitých chemikálií, zneužitelných pro výrobu drog) a licenční správou Ministerstva průmyslu a obchodu.

Samostatnou kapitolou jsou kontakty a vztahy, které byly za uplynulé období vytvořeny se subjekty především chemického průmyslu. Po dlouhodobých jednáních se podařilo vytvořit a za souhlasu všech zúčastněných podepsat „Memorandum o spolupráci“.

Jedná se o dokument v zemích bývalého východního bloku bezprecedentní, který na základě dobrovolného souhlasu upravuje pravidla spolupráce a výměny informací mezi policií ČR a celními orgány na straně jedné a subjekty chemického průmyslu na straně druhé.

NPC A POLITIKA

O respektu, který NPC má např. i v politických kruzích, svědčí to, že ředitel NPC nebo jím pověřený pracovník jsou pravidelnými účastníky jednání Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky (orgán zřízený při Úřadu vlády ČR, kterému předsedá premiér ČR, je tvořený zástupci dalších ministerstev, zodpovědný za přípravu podkladů pro rozhodování vlády o drogové politice státu) nebo různých výborů poslanecké sněmovny. Již takřka samozřejmostí se stala úzká spolupráce mezi NPC a odbory prevence a bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR.

Je naprostou raritou, aby se o činnost a výsledky konkrétní policejní jednotky zajímal nejvyšší ústavní činitel státu – prezident republiky. Této cti se NPC dostalo měrou vrchovatou, kdy ji v roce 2000 navštívil a o práci jejích příslušníků se intenzivně zajímal exprezident ČR Václav HAVEL.

NPC A EVROPSKÁ UNIE

Vzhledem ke specifice předmětné problematiky, její složitosti a rozsáhlosti je NPC stálým předmětem pozornosti i dalších nadnárodních společenství jako např. Evropského společenství.

Česká republika stojí na prahu Evropské unie. Pokud budou mít představitelé NPC i v budoucím období možnost ovlivňovat tvorbu předpisů, nařízení a zákonů, které upravují postupy v boji proti mezinárodní drogové kriminalitě, budou zastávány následující priority:

- sblížení zákonných norem týkajících se drogové kriminality a organizovaného zločinu,
- posílení mezinárodní spolupráce v operativních otázkách na úrovni odhalování, vyšetřování, obžaloby

2000

- ❖ *Osobní poděkování norského premiéra předsedovi vlády ČR v rámci oficiální návštěvy ČR v Norském království za velmi dobrou spolupráci policejních složek Norska a ČR v oblasti drog (operace „VIKING“).*
- ❖ *Vyznamenání Italské republiky „NEI FIDELE SEI“ za operaci IRIDIUM*

POLICISTA ROKU 2000

Odbor tisku a public relations Ministerstva vnitra vyhlásil novou tradici každoročního oceňování nejlepších policistů a jejich činů. Jde o mimořádné činy vykonané nejen ve službě, ale i mimo ni v civilu a beze zbraně, o činy, které jste měli možnost sledovat v médiích, ale i o ty, které mohly vaší pozornosti uniknout, byť by si ji bezesporu zasluhovaly. Ministr vnitra Stanislav Gross ocenil ve 2. kategorii – Policejní čin roku na 1. místě Oddělení Národní protidrogové centrály služby kriminální policie za akci KUZEY.

POLICISTA ROKU 2001

Kategorie – Policista roku 1. místo nadporučík L. J. – Národní protidrogová centrála služby kriminální policie za činnost v rámci policejních jednotek v Kosovu, kde dosáhl díky profesionalitě vysokého funkčního zařazení.

POLICISTA ROKU 2004

Kategorie Velitel roku

2. místo plk. JUDr. Jiří Komorous, ředitel NPC SKPV

Nejen v r. 2004, ale již v předchozích letech při řízení NPC aplikoval pokrokové metody, které jsou nyní obsaženy v modelu Excelence EFQM. Na základě tohoto přístupu byla NPC schopna provést v r. 2004 hlubokou sebeanalýzu výsledků, způsobů a metod vlastní činnosti, která vedla k restrukturalizaci pražských pracovišť a hluboké systémové změně ve způsobu práce na centrálních pracovištích i expoziturách.

- a soudního řízení včetně maximální flexibility a rychlosti při vyřizování všech žádostí o poskytnutí právní pomoci ve věcech trestních,
- vypracování společných opatření a strategií k prevenci a potírání praní špinavých peněz a užívání výnosů zločinu jako základního a nejdůležitějšího cíle všech obchodníků s drogami,
 - vytvoření mezinárodních informačních systémů, jež by umožňovaly okamžitou operativní dosažitelnost informací z oblasti struktur vztahů a aktivit zločineckých organizací a jež by umožňovaly s předstihem připravovat koordinační opatření,
 - Vytvoření takových vazeb mezi jednotlivými partnery, které by v návaznosti na analytickém vyhodnocení stavu informací umožňovaly okamžitou a efektivní reakci v závislosti na vývoji operativní situace.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PŘÍPADY A AKCE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Případy zpracované Jaroslavem KOPICEM z časopisu
POLICISTA

1. PERNÍKOVÁ PARTIČKA POLICISTA 2/2000

Od července loňského roku jsme se již třikrát věnovali v této rubrice aktivitám NPDC. Dnes se dostáváme výhradně na půdu krásného velkoměsta a k problematice výroby a rozšiřování téměř speciálně české drogy – pervitinu, péčka, perníku...

Historizující explikace

Před listopadem, který se nejspíš bude jednou psát na začátku s velkým písmenem, pracovalo na „tématu pervitin“ pár jednotlivců rozhozených po pražských obvodech bezpečnosti. Pak se na policejní správě hlavního města vytvořil asi desetičlenný tým.

Fandové péčka tvořili uzavřenou komunitu. Co se uvařilo po bytech, to se tam také většinou našlehalo do žíly. Netahalo se to nikam ven. Parťáci mezi sebe nebrali osoby mladší osmnácti let. Každého mladocha okamžitě vyhodili. Drogu užívalo několik desítek lidí, od dvaceti let věku výš. Doménou byly osobnosti třiceti pětaticetileté, a tak trochu to byl revoltující styl života.

Tihle feťáci se po svém chtěli odstříhnout od totality. Žít si svůj způsob života. Vařiči to nedělali na kšeft. Zákonná moc měla v Praze v podstatě stoprocentní přehled o zdrojích surovin, stoprocentní informace o pohybu mezi klientelou. Po revoluci nastal, jako v mnohém jiném, největší – zásadní – zlom. A k nedobrému v tomto případě. (Můžeme to klidně charakterizovat sloganem: po společensko-politické revoluci nastala doba drogová, došlo k revoluci fetu.)

Staré výrobce, kteří vskutku nechtěli prodávat, začal vytlačovat obchod. A dovoz. Mladí lidé, často bývalí zkušení veksláci, „střelci“ vtrhli do oboru. Přijali drogy jako ústřední byznys. Pervitin začal být moderní. Dostavil se hrozný nárůst producentů, dealerů, a tím i zákazníků, uživatelů (a vzápětí rovněž těch závislých, „nemocných“). To se zkrátka nedalo zaevidovat a současně to tudíž vedlo k tomu, že policie tehdy v krátké době – řekněme částečně, ale spíš víc – ztratila povědomí o celkovém obraze.

Přestože hned počátkem devadesátých let vznikla i u nás k soustavnému zápasu s veškerými běžnými drogami kvalifikovaná Národní protidrogová centrála, stav na drogovém poli se vymкнуł větší kontrole. (Skoro to vypadá, že se místy chodí na pervitin, jako se za někdejších časů docházelo na pivo.) Pervitin má

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKCE NPDC 1995

KS GAMA – dlouhodobě rozpracovaná skupina organizátorů dovozu kokainu do Evropy, na OD dříve rozpracování v KS Mýval. V roce 1994 v součinnosti s orgány Velké Británie zajištěna jejich zásilka cca 350 kg kokainu ve VB. V roce 1995 zjištěna velká dodávka v zásilce cukru ve třech kontejnerech. Díky neochotě partnerů ze SRN – přístavu HAMBURG nedošlo k realizaci sledované zásilky, 351 kg kokainu zajištěno v SRN. V ČR stíhání dva hlavní organizátoři pro TČ dle § 187/1,2,3 T. Z.

KS DELTA – realizovaná rozsáhlá skupina výrobců a distributorů pervitinu, dále osob dodávajících efedrin k výrobě p. Efedrin byl odcizován na terminálu TIR ve Vršovcích po delší dobu, bylo tak objasněno několik narušení dodávek e. Byla zajištěna jedna větší laboratoř a celkem cca 17 kg efedrinu. Ke stíhání bylo v této věci předáno 13 osob.

KS KRÁSA – realizování dva dlouhodobí výrobci a distributoři pervitinu, zajištěna domácí varna zásobující poměrně značně rozsáhlý trh pervitinem v Praze.

Akce DÍRA – v rámci rozpracování trestné činnosti turecké komunity na území severních Čech byla zjištěna a ztožněna skupina organizátorů a pachatelů výbuchu v provozních prostorách tureckého obchodníka v Teplicích. Materiál byl předán Správě Policie ČR Severočeského kraje.

Akce BOXER – zadokumentování TČ občana Tuniska – distribuce pervitinu a heroinu v centru Prahy.

Akce MAJOR – v součinnosti OŘ Mladá Boleslav zadokumentována trestná činnost skupiny osob provádějících dlouhodobě distribuci OPL na okrese Mladá Boleslav, trestně stíháno celkem 6 pachatelů. OPL nakupovali různě po Praze a distribuovali je na různých diskotékách a v zábavných podnicích okresu.

KS PRNIK – dlouhodobě rozpracovaný organizátor dovozu a distribuce heroinu do ČR a do SRN pocházející z bývalé Jugoslávie – Kosovoalbánc, najímal pro

jednu výhodu: protože je postavený na metamfetaminu, je to vlastně „dopingová“, povzbuzující látka. Začali ji užívat podnikatelé, v nebyvalém množství studenti – jedni, aby se dostali přes obchodní stresy, druzí, aby euforií zvýšili a prodloužili schopnosti naučit se ke zkoušce a projít k zápisu do indexu.

Praha se tak ze dne na den dočkala „vyhoupnutí“ počtu výrobců a tomu úměrně též odběratelů. (Jinde v krajích naštěstí není situace tolik kritická.) Je to pochopitelně i tím, že perník představuje domácí českou drogu. Původně šlo sice o vzorec japonské provenience, ale tuzemští koumáci podstatu upravili. Nejříve „vytahovali“ efedrin z léků, ze solutanu třeba, což si vyžadovalo vzápětí hodně lékařských předpisů a hodně lahviček s lékem, pak začali upřednostňovat kuchtění z efedrinu – kradeného např. ze známé tovarničky efedrinky. (Jedno kilo efedrinu ukrývá sedmdesát procent kvalitního perníčku.)

Na každý pád se z příslušného obchodování stalo něco tak výnosného a efektivního, že se s tím příkladně produktivita národního hospodářství nikdy ani náhodou nebude schopna porovnat.

Proseknutí z Proseka

(Předem si nyní domluvíme pravidlo: všechna následující jména – osobní i místní – jsou smyšlená. Nicméně fakta a souvislosti naopak fiktivní být nemají. Jinými slovy: podstata předkládaného příběhu – např. i s tresty již pravomocně uloženými – se zakládají jen a jen na pravdě, na současné realitě.)

Někdy koncem listopadu ve čtyřidevadesátém roce chytli inspektoři z protidrogovky prvotní informaci o tom, že se na pražských diskotékách vyskytuje pervitin v míře větší, než bylo tehdy nějakou dobu běžné. Vlastně se v tom čase ve městě všeobecně zvedly nabídka a prodej drogy familiárně pojmenovávané jako perník.

Po trpělivém zkoumání na drogovém jevišti se policisté dopídlili k jasnému závěru: za vším stojí konkrétní osoba nebo přesněji skupinka kvalitně řízených a organizovaných osob. Následovaly měsíce přímo mravenčí práce, ohromného rozpracování a postupného dokládání mozaiky závažné trestné činnosti.

Koncem jara 1995 udeřili ochránci zákona téměř současně na několika místech. Na Proseku zasáhli v domě, kde se právě v tu chvíli mistr „vařič“ – jako speciální nájemník – věnoval výrobě výnosného pečka. V jednotlivých bytech padla klec na průběžně ustanovené spolupracující osoby, na jednotlivé specialisty pervitinového obchodního řetězce.

Takto shrnuta vyznívá policejní práce zaměřená proti drogovým „obchodním expertům“ nejspíš prostě a jednoduše. Navíc si leckdo myslí, že pervitin – třeba vedle kokainu, heroinu – ani není až takový problém. Ale opak je pravdou. A bohužel nejspíš bude v blízké budoucnosti ještě větším nešvarem.

vývoz heroinu z ČR do SRN kurýry z řad občanů ČR, z nichž jeden byl zadržen na hranicích se SRN se zásilkou 2 kg heroinu a následně byl zadržen i organizátor.

KS JOHNY – realizován bývalý občan Jugoslávie – Kosovoalbánek – organizující dovoz a distribuci heroinu do ČR působící zejména v Praze a využívající občanů ČR k drobné pouliční distribuci.

KS POPEL – v návaznosti na předchozí realizace, a to zejména realizaci osoby Miroslav VRÁNA bylo pokračováno v rozpracování zájmových osob. Na základě součinnosti s policejními orgány Rakouska byl v Rakousku zajištěn syn Miroslava VRÁNY Roman s 1,2 kg kokainu. Na základě výsledku šetření NPDC bylo policejním orgánům Španělska sděleno místo pobytu Miroslava VRÁNY a tento byl na základě mezinárodního zatykače zadržen na Kanárských ostrovech, v současné době se projednává jeho vydání do ČR.

Akce KURÝR – byly získány konkrétní poznatky k osobám nigerijských státních příslušníků operujících na území Evropy, USA a v Thajsku. V průběhu rozpracování byla zadokumentována celá trasa pašování drog z Thajska do Evropy a USA. V součinnosti s policejními orgány USA, SRN, Nizozemska, Švýcarska, Rakouska a Velké Británie byly na základě informací příslušníků NPDC ÚOOZ provedeny mimo území ČR realizace 6 osob a bylo zajištěno okolo 17,8 kg bílého heroinu. Dále byl pracovníky NPDC ÚOOZ ustanoven hlavní organizátor této skupiny, státní příslušník Nigérie, který se zdržuje alternativně v Nizozemsku, Thajsku nebo USA.

Akce PUDR – v součinnosti s pracovníky kriminální policie OŘ Praha 1 a Správy hl. m. Prahy byly rozpracovány osoby distribuující OPĽ v prostoru nám. Republiky. V rámci této akce bylo v průběhu měsíců srpna a září zrealizováno celkem 25 pašatelů trestné činnosti, kterým bylo sděleno obvinění pro více než 100 skutků.

1996

Akce UČITEL – zatčen a obviněn jeden z organizátorů pouliční distribuce heroinu fungující na střední úrovni obchodu, krátkodobě snížena nabídka v Praze, zajištěn cca 1 kg heroinu.

Operace HYNEK – v součinnosti s pořádkovou policií Správy hl. m. Prahy, Zásahovou jednotkou středočeského kraje a ÚKP Praha 5 byla zlikvidována ilegální laboratoř, zatčena skupina výrobců

Pojďme si stručné a rychlé věty trochu rozvinout. Pánové Radimerský, Dřížhal a Pechman se znali z jakéhosi ze svých často měněných pracovišť. Na počátku příběhu se Jarda Radimerský domákl zvěsti, že stovky kilogramů efedrinu procházejí mezinárodním překladistištěm Autobusové dopravy a. s. a že se tam zrovna kmenový zaměstnanec Franta Dřížhal může nabídnout k dočasné výpomoci.

S trochou šikovnosti zmizelo poté ze skladu zahraničního terminálu ze dvou zaplombovaných soudků nejméně dvanáct kilo prekurzoru. Tedy výchozí, základní látky pro jinak dosti dostupnou, obvyčejnou domáckou produkci péčka. Zadání znělo: vezmi, kolik dokážeš, čím více tím lépe. (Originální balení velkodávky uvedl šikula celkem zdařile do původního stavu, takže na „úbytek“ přišel zákazník, hannoverská firma Ralf AG, až doma při převažování.)

A šlo to ráz na ráz. Robert Pechman převzal v areálu autobusového skladiště vyfouknutý materiál a bez problémů, bez nahlédnutí do osobního zavazadla prošel branou pro pěší k osobnímu vozidlu. Objednanou zakázku dopravil Radimerskému až do domu. Strážkyně rodinného krbu Jana Radimerská asistovala při přebírání a ukládání pokladu. (Chmatáci z podniku autobusových transportů po tuzemsku i do ciziny inkasovali každý nezaokrouhlených sto třináct tisíc korun.)

Hlavou všeho byl ovšem Alex Špinar. Ten měl na seznamu Drahoše Lenké, řeklo by se chemika od pána-boha, znalce drogové alchymie. Jeho i svou pravou ruku Vildu Ferera, manažera schopného soustřeďovat poptávku, rozesílat zboží přes dealery ke koncovým distributorům. Martina Mariáše, majitele několika bytových jednotek, hlavně pak domku s prostorem vhodným na fabričku zvláštního druhu, na laboratorní, podle potřeby nepřetržitý „kuchařský“ provoz. Ivu Berkovou, která jako dobrá víla asistentka dokázala sehnat, shromažďovat a poskytovat „výrobnímu šéfovi“ chemické sklo, vedlejší komponenty a další nezbytné nádobíčko.

Ostatní kolečka netřeba jmenovat. Řidiče, prodavače, účetní, kontrolory, vymahačskou letku, štamgasty, příležitostné konzumenty... Zajímavější je fakt, že se vždy navzájem znali pouze dva tři lidé. Činnost party se totiž odehrávala na pravidlech podobných čestným odbojářským, politicko-ideovým aktivitám a vskutku nebylo jednoduché drobné nitky navazovat a proplétat do „krajkového“ celku.

Radimerský postupně odsypával a odprodával zpod gauče efedrin. Něco si bral přímo Lenké, něco převážel Ferer. Z proseckého domečku potom cestovala „přetavená“ látka dolů s kopce a přes vodu vzhůru na Královské Vinohrady. Tam už víceméně nikdo netušil, kde jsou pohádkové zdroje rajského prášku.

Jelo to hezky. Točily se penízky. Roztáčel se ne jeden velmi dramatický osud. Až zaklapla klepeta.

(U této kauzy – stojí za zmínku – šel soud policistům

a distributorů okolo osoby WAGNER Hynek, jeden z pověstných dlouholetých výrobců, pro drogovou TČ obviněny 3 osoby, další pro majetkovou a jinou TČ.

Operace SKLEP – dlouhodobá operace NPDC, která vyvrcholila zatčením hlavního šéfa a šesti členů vedení zločinecké organizace, která zásobovala a organizovala distribuci heroinu v Praze a dalších oblastech ČR. Při závěrečné akci byl zajištěn necelý kg heroinu, 3 střelné zbraně. V souvislosti s touto akcí byla mimo jiné objasněna i smrt jedné z narkomanek v hlavním městě Praze. Dle odhadu NPDC tato organizace zásobovala denně několik stovek odběratelů.

Akce ASPIUS – pokračování dlouhodobé akce NPDC s úřadem kriminální policie v západočeském kraji proti domácí scéně (výrobci a distributoři Pervitinu.). Zatčeno a obviněno celkem 8 pachatelů.

Akce PES – zajištěna zásilka kokainu v celkovém množství 8,25 kg ukrytá v sádrových sochách psů, obviněny 2 osoby.

Operace KOKAIN – v součinnosti s celními orgány pokračováno v realizacích kurýrů na letišti Ruzyně, zadrženo 8 kurýrů a cca 10,0 kg kokainu

Akce HORÁC – realizace skupiny organizátorů dovozu heroinu do severských zemí v součinnosti s policií Dánska. Obviněno 5 osob, vazebně, zajištěn důkazní materiál, větší množství zbraní a střeliva, v realizaci se pokračuje v týmu v součinnosti s OBOZ I. sekce S KP P R S hl. m. Prahy a ÚV Mělník a Litoměřice.

Akce HRANICE – v součinnosti s exp. ÚOOZ Teplice a GŘC zajištěno 10 kg heroinu, zadržena 1 osoba.

Akce TRÁVA – v součinnosti s celními orgány zajištěny 2 zásilky (7300 kg a 4400 kg) marihuany ve dvou kontejnerech. Bez konkrétní odpovědnosti pachatele, šetření pokračuje.

Akce BUS – na základě operativních poznatků zajištěno 20 kg amfetaminu v autobusu na celnici, rozpracování zaměřené ke zjištění výrobce a kurýra pokračuje.

Akce NÁHRADNÍK – v rámci KS HÁJ zrealizován organizátor a další spolupachatel, kteří získali kurýra pro vývoz 1 kg heroinu do Švýcarska, na hranicích ho nechali zajistit celníky, případ má souvislost s vývozem 50 kg heroinu do Velké Británie, postupně se pracuje na získávání

výrazně vstříc, státní zástupce byl obětavě po ruce, průběžně prostudovával narůstající materiál a dokonce se osobně vyskytoval při určitých zákrocích!)

Několik drobných souvislostí

Veškeré zadokumentování uvedeného případu, výslechy přímých zúčastněných, obviněných a svědků i poněkud stranou stojících „diváků“, veškerá příprava soudního řízení, to byly opět dlouhé měsíce systematického pracovního zápalu. Konečný Rozsudek jménem republiky příslušného pražského obvodního soudu zazněl až v prosinci 1997.

Než si probereme konkrétní pátky, několik finančních dat:

Hodnotu odcizeného efedrinu německá firma vyjádřila číslicí 15 487 korun, a jelikož se zahojila na pojišťovně Alianz, nepřipojila se k trestnímu řízení.

Z 12 kilogramů daného prekursoru lze pohodlně vytvořit ne méně než 9 a půl kg metamfetaminu, což představuje na 9 a půl tisíce smrtelných dávek. V průměru obchodovatelných za tisíc, za litřík, za poctivou tisícovku.

Kolik si vydělali zlodějčci na startu, jsme již prozradili, teď je nabíledni, že obrat party v souhrnu šel k majlantové hranici – 10 milionů zdejších korun.

Mnohé výdaje Špinar řešil naturálně. Ve spisu se objevil studující Josef Zunek, příležitostný dealer, občasný feťák. Nebo Andrea Niřánská, maminka tří malých dětí, která u Alexe Božana Špinara občas poklízela, žehlila prádlo. A přijímala slast pod péčkem.

Její druh Rosťa Račín, sem tam osobní Špinarův taxikář, to dlouze – z pozice zarputilého abstinenta – pozoroval. Její dítka vzal důsledně za vlastní, staral se o ně v okamžicích, kdy máti netušila, že by jim příkladně k jídlu měla něco dát. Hodně setrvale odmítal za pojízdky odměnu v psaníčkách, leda snad pro Andrejku.

Až toho na něj po jisté době bylo přespříliš. Dal si první šlehu. A začal se sjíždět stále rychleji. Niřánská se kupodivu z těžké, propastné krize – skoro zázračným prozřením – dokázala vyškobrtat. Vrátila se k životu i k drobnému potomstvu. Její miláček Rosťa, někdejší skála, se však zastavit nedokázal.

Sešup „nevinného nezúčastněného“ (načatý pokusem Velkým Božanem) trval sotva pár měsíců. Skončil bleskově a nejčerněji, jak jen mohl – ošklivým, neřešitelným předávkováním (leč dokažte to jako vraždu...).

Konečně soudní verdikt pro deset stěžejních aktérů, jednotlivé sazby (volně naznačeno za krádež, za výrobu, držení a šíření drogy, za podílnictví):

Drahoš Lenké 9 let ve věznici se zvýšenou ostrahou! Alex Špinar 8 let v podobném hotelu! Vilém Ferer a Jaroslav Radimerský každý 7 let! Pan domácí Martin

důkazů proti hlavnímu organizátoru kosovalbánského původu.

Akce DUDY – v součinnosti se SKP Příbram zrealizovány 3 osoby distribuující pervitin na Příbramsku, jedna z realizovaných osob je mladistvá dívka, realizace mimo jiné i pro ohrožování mravní výchovy mládeže.

Akce BROŽ – po výměně informací a spolupráci s policií Francie zrealizován organizátor dovozu bílého heroinu z Thajska do zemí západní Evropy, policií Francie zajištěn kurýr českého původu ve Francii, v ČR zajištěn a vazebně stíhán organizátor a spolupachatelka.

Akce GARÁŽ – v součinnosti s OŘ Příbram zadokumentována trestná činnost skupiny 5 osob. Jeden z pachatelů odcizoval od svého zaměstnavatele VÚAB Roztoky efedrin, dva další z něj vyráběli metamfetamin, který společně s dalšími 2 pachateli distribuovali nebo částečně užívali pro vlastní potřebu. Takto zpracovali několik desítek kg efedrinu. Sděleno obvinění pro TČ dle § 187/1, vyšetřováno vazebně.

KUCHYNĚ – zjištěn a zadokumentován případ odcizování a shromažďování efedrinu ve velkém jedním pachatelem od roku 1995. 50 kg efedrinu bylo zajištěno, cca 30 kg rozprodal neustanoveným osobám. V několika případech předal drogu amfetamin mladistvým osobám, nelegálně držel větší množství munice a střeliva. Byl obviněn pro spáchání TČ dle §§ 187/1, 2a, b, c, 188/12a, b, 188a 1, 2 a 185/2b tr. zákona. V rámci této akce byl zjištěn a zadržen i další dodavatel efedrinu. Dále zajištěn spolupachatel, který přechovával cca 5 kg efedrinu, který byl zajištěn, a dále bez povolení držel 2 ks samopalů vz. 26, pistoli P 38 ráže 9 mm, pistoli MELIOR ráže 6,35 mm a celkem 252 ks nábojů různých ráží. Sděleno obvinění pro TČ podle §§ 187/1, c, 188a/1, 2 a 185/2a, b tr. zákona.

Tým HEROIN II – šetření pracovníků NPDC, V3 ÚOOZ a KÚV Ústí nad Labem byla zjištěna a prokázána trestná činnost organizované skupiny osob na úseku nelegálního obchodu OPL v ČR a zahraničí. Tři osoby byly obviněny pro spáchání TČ dle §§ 187/1, 2 a, b tr. zákona a vzaty do vazby. Bylo zajištěno cca 3,5 kg drog – heroinu a amfetaminu. Velice úzká spolupráce s Dánskou policií.

Akce VAGÓN – zadržen větší výrobce a distributor metamfetaminu, který drogu

Mariáš 3 roky natvrdo, s přihlédnutím k osobní lítosti a k nadějnému vycouvání od péčkového apetýtu!

Zunek, Dřížhal, Pechman, Radimerská a Berková obdrželi od 1 roku do 3 let s podmíněnými odklady. Soud byl milostivý, zohlednil příznání, spolupráci, snazné sliby, že už to nikdy neprovedou, i rodinné „záruky“, jakož taktéž rodinné povinnosti těchto hráčů.

Opona se zataáhla. (Kolik jiných se jich pravděpodobně v tomto okamžiku doširoka otevřelo anebo otvírá?)

P. S.

Policisté se potýkali delší dobu – vlastně zčásti i za totality, stejně jako poté – s tím, že ze strany soudců se „perníkové trable“ braly na poněkud lehkou váhu. Stíhali totiž jednoho výrobce třeba i několikrát během tří let a on odcházel ze soudního sálku s podmínkami. Za výrobu drogy. Za to, že byl přistižen přímo při varu (případ třeba z r. 1997), jeho domácí laboratoř právě jela. Na konci výrobního procesu bylo 70 dkg pervitinu, 700 běžných jednogramových dávek, bratru i sestře za tisícovku po každém kousku. A přesto povedený koumes obdržel – byť podmíněnou, přece jen pro následné akceschopnosti nutnou – svobodu.

Proto jsou teď všichni upřímní, zodpovědní, pečliví i vytrvalí bojovníci s pervitinovým nebezpečím s definitivním závěrem kauzy, kterou jsme v kostce nastínili, celkem spokojení.

A z tohoto úhlu pohledu (přes všechna pesimistická věštění) – s ohledem na dítko či vnoučata každého z nás – snad můžeme oprávněně s nadějí pohlížet (i v české metropoli) vpřed!

2. NÁŠ OBČAN KURÝR

POLICISTA 11/1999

Případ skončil v Thajsku/ve Francii

Již dvakrát jsme v této rubrice nahlédli do aktivit NPC. Tentokrát si drogovou problematiku navítíme z trochu jiného úhlu. Nebudeme se tolik věnovat distribuci či přímému užívání jednotlivých drog, ale zaměříme se na jejich mezinárodní přepravu v menších, kilogramových objemech – a prostřednictvím „námezdních pěšáků“, pověstných kurýrů. Vesměs jsou to příběhy o mladých, mnohdy naivně důvěřivých, stejně jako nezodpovědně riskujících, jedincích . . .

Hosté z minulosti

Mezi nejruznějšími drogovými obchodníky balkánského, arabského nebo třeba postsovětského původu zaujímají v naší republice jemně řečeno zajímavé postavení tmaví hoši z Afriky. Speciálně Nigerijci. A hned o nich můžeme prozradit, že marihuanu za drogu nepovažují. Drží ji jenom pro sebe, pro vlastní užívání, na ulici ji spíš neprodávají, snad občas ji z čirého kamarádství a z té nejlepší vůle někomu poskytnou jako dárek.

vyráběl v objektu nákladového nádraží Strašnice, mimo laboratoře a drogy byla u obviněného zajištěna zbraň ráže 7,65 a větší množství nábojů. Stíhán pro spáchání TČ dle §§ 187/1, 188/1 a 185/1 tr. zákona, vyšetřován vazebně.

Akce KAJETÁN – byla zadokumentovaná rozsáhlá distribuční činnost skupiny osob působících v několika zábavních podnicích, např. herna SATELIT a NON STOP, Whisky Club atd. Pět osobám byla prokázána TČ podle §§ 187/1 a 188 a tr. zákona, dále TČ nedovolené držení platební karty podle § 249b tr. zákona 2 osobám. Tři osoby jsou vyšetřovány vazebně.

Akce ŠPANĚL – společné pracovní skupině NPDC, GŘC a SIOPL MZ ČR bylo zabráněno neoprávněnému vývozu 1000 kg efedrinu do rizikové oblasti Latinské Ameriky.

1997

POKER – zadržení a obvinění čtyři distributoři heroinu, zajištěno cca 1 kg heroinu, plynová pistole, 1 mil. Kč na hotovosti. Skupina po dobu cca 1 roku prodávala v centru Prahy heroin i osobám mládežnickým.

ŽITO – zadržen a obviněn jeden z hlavních organizátorů distribuce drog v ČR z řad Arabů, dříve zrealizováni v součinnosti se SRN dva občané ČR (zajištěno 290 g pervitinu) vyvážejících pro arabského organizátora.

KURÝR III – ve spolupráci s GŘC a částečně SRN zadrženo postupně pět kurýrů pracujících pro Nigerijce, zajištěno u nich 2550 g kokainu a 1460 g heroinu.

GARÁŽ – zrealizována skupina výrobců pervitinu, zajištěna laboratoř, ve spolupráci s expoziturou Plzeň a SRN zadrženy další 3 kurýři a zajištěno u nich 550 g pervitinu.

TRÁVA – koordinací policejních složek několika zemí došlo k zadržení dalších velkých zásilek hašiše (5,4 tuny) a marihuany (23 tun) mimo území ČR. Stíhán za tyto skutky na území ČR nikdo není.

ANDROMEDA – ukončena akce započatá v roce 1994 zadržením organizátora kosovoalbánského původu, který byl v pátrání několika zemí. Byl zrealizován společně s dalšími 4 pachateli za organizování obchodu heroinem na severu Moravy.

KOKO – zajištěno na základě dlouhodobého rozpracování cca 60 kg kokainu o čistotě 99% v zásilce kávy. Obchod zorganizoval občan ČR dlouhodobě se zdržující

Policejní specialisté vědí o případech, o afrických figurkách, které přijdou domů, uvaří si čaj z hašíše, ohřejou talíř polévky s nadrobenou marijánou a ještě si k tomu zapálí sytého jointa. A vyznávají názor, že marihuana ve správném množství léčí. Pomáhá od bolestí zad, od psychických problémů, úzkostí a děsů.

Černoši mají zkrátka za objekt výdělečných transakcí vyvoleno jiné – tvrdší – zboží z bohaté drogové nabídky.

Větší zájem o dění kolem poměrně úzké nigerijské komunity v tuzemsku začala protidrogová policie odvíjet zhruba po roce 1993. Ukázalo se, že základ toho spolku je u nás z minulosti. Byli to obvykle zemědělství studenti, vysokoškoláci, kteří se pravidelně scházeli ve Slovanském domě v Praze Na Příkopěch v dosti slavné vinárně Arkadia, ve „svíčkárně“. Sedávali tam, občas si s někým dopřáli vůni marijánky a jinak nic. Vypadali a byli neaktivní. Podnět ke sledování tehdy vlastně přišel z pozvání pro české a maďarské policisty (bylo první pro policejní síly z bývalého středovýchodního sektoru) do Švýcarska k mezinárodní spolupráci proti nigerijské drogové mafii. Německo, Rakousko a další země šly do razantnější protiemigrační politiky a bylo jasné, kam se černí kluci začnou z celé Evropy stahovat.

A tehdy čeští policisté poprvé slyšeli o najímání kurýrů, o placení zásilek i o balení drog, o vyplácení kurýrů a tak dále. Nigerijci navíc znali naše prostředí, mnohdy i češtinu, a líbila se jim rovněž naše děvčata. Když si představíme chudobu africké rozvojové země, chápeme, že měli dost důvodů, proč vyměnit hlavní město Abuja (někdejší Lagos) a vyprahlé pouštní vesničky za pohostinné podmínky života v metropolích Evropy, posléze pak výrazně v jejím srdci.

Zhruba rok po startu sledování černošské skupinky se přímo na pražském letišti podařilo zadržet několik nigerijských kurýrů. Černých, tedy z „vlastních“ zdrojů. Ale nemluvili. A pátrání a další postupy proti spolčení zvláštního obchodního druhu směřovaly do ztracena.

Ted' malá poznámka na okraj: Nigerijská drogová mafie je ve světě považována za srovnatelnou s mafií kolumbijskou – a co se týče odhalení, pak za ještě nebezpečnější, kompaktnější. Kolumbijský systém organizuje propojenou spolupráci stovek lidí, nigerijský styl si vystačí s managementem 5 – slovy pěti – jedinců, kteří obsáhnou obchod se strašným, neuvěřitelným kvantem drog po bezmála celém světě. A většinou je to rodina a většinou není šance jejího černého člena zlomit, získat ke kontaktu.

Exotická osidla

Trpělivá operativní práce začala poskytovat první nadějnější poznatky. Policisté se točili kolem party černochoů, o níž se postupně potvrzovaly předpoklady o najímání lidí pro atraktivní cesty a posléze pro ne-

v Kolumbii. Společně s drogou byl zajištěn i 1 cizí státní příslušník, který organizoval další činnost po obdržení zásilky v ČR. Na organizátora byl vydán mezinárodní zatykač.

BAMBUS – v součinnosti s ŘSKP a ÚKP Jablonec nad Nisou zrealizována skupina osob, zabývajících se organizovanými krádežemi uměleckých starožitností. Jeden z pachatelů dále organizoval dodávky amfetaminu do severských zemí, byl zrealizován pro TČ dle § 187/1, 2a,b) a 3b za prokázaný prodej 1 kg amfetaminu a přípravu prodeje dalších údajně 100 kg amfetaminu.

KOTEL – zrealizována dříve neúspěšně rozpracovaná osoba, odborný ředitel VÚOS Pardubice pro výrobu amfetaminu. Trestná činnost byla prokázána na základě dodatečné právní pomoci vyžádané z Nizozemska, předání dalších důkazů z nizozemské strany a na základě dohledání výrobní a další dokumentace v archivu VÚOS. Obviněný vyrobil celkem více než 59 kg drogy.

ŠUM – v průběhu dlouhodobého rozpracování skupiny tureckých organizátorů obchodu heroinem získány poznatky o skladu heroinu v Polsku. Na základě námi předaných prvotních informací a po delší společné operativní práci s polskými úřady zajištěno v Polsku cca 52 kg heroinu.

ELPASO – zjištění tři pachatelé krádeže 20 kg efedrinu ve VÚAB Roztoky, na kterých bylo následně při pokusu o prodej efedrinu spácháno loupežné přepadení. Zjištění i pachatelé tohoto TČ, kteří stejně jako efedrin dosud nebyli zajištěni a zadrženi.

1998

RAMA – zadržen a obviněn dovozce kokainu do ČR, občan SRN při společné akci s BKA. Organizátor zadržen o a obviněn v SRN. V ČR zajištěn kokain v množství cca 4000 dávek.

KANÁL – ve spolupráci s GRČ zajištěna zásilka 120 kg heroinu směřující do Velké Británie. Zajištěn a obviněn kurýr, následně čtyři organizátoři – občané ČR. Skupina dodávala heroin do VB a Severských zemí po dobu několika let. Jeden z organizátorů byl v době páchání TČ pracovníkem Městské policie Liberec.

STOPAŘ – zrealizován organizátor vývozu heroinu do SRN, prokázáno osm

méně zajímavou přepravu drog. Kvůli nim naši protidrogoví bojovníci poprvé zorganizovali mezinárodní konferenci – zasedání s účastí kolegů z USA, Německa, Francie, Rakouska, Velké Británie. Rozeběhla se akce nazvaná Kurýr. Toto označení se respektovalo a přijalo i v zahraničí. Např. též Interpol s ním operoval.

Národní protidrogová centrála zadokumentovala vrcholovou strukturu gangu: jeden Nigerijec seděl v thajském Bangkoku, druhý ve Spojených státech, jeden to kontroloval v Čechách, dva sídlili v Holandsku. K tomu nutno přidat síť terénních najímačů kurýrů rozprostřenou po celé Evropě, ale u nás a v našem východním okolí obzvláště. Potom bílé spolupracovníky, kteří se za věrné služby, za odměnu dostávají výš a mohou pro své pány vybírat peníze z kont, zajišťovat parťákům ubytování.

Všichni vědí, že se dělá pro Johnyho, pro Micka, pro řekněme Sisi, ale víc nic. Tečka, další jméno nula. Ti zasloužitější mají tedy určitý přísun informací, zároveň se ovšem pohybují pouze ve znalosti přezdívek, které se mohou pružně měnit.

Zasedání v ČR rozdalo mezinárodním kolegům jednotlivé úkoly, akci řídili fakticky Češi, kurýři létali především přes naše území. A čekalo se na větší ryby. Z toho NPC, sportovně otermínováno, nemělo mít ve finále moc bodů, jinak to prokazatelně úspěchem skončilo.

V tom čase a spíš těsně předtím byl v Thajsku zadržen první český chasník, který si za pašování heroinu vykoledoval mnohaletý trest. Mozaika metodiky nigerijské práce se průběžně kompletovala:

Základem byl cestovní pas. Na ten organizace zařídila vízum do Thajska. Nejraději pro včera osmnáctiletého hošíka nebo roztomilou holčičku. Vidina lákavého pobytu v exotické zemi byla běžně silnější než pud sebezáchovy, než vědomí rizika. Přitom podle policejních specialistů 99 % kurýrů přesně ví, o co při té legraci jde! Přesto u nich touha po pohádce vyhrává. Přijmou první tisícovky dolarů (z celkových pěti tisíc) a odletí na dvou až třítydenní výlet do vzdáleného orientu (létalo se firmou LOT, levnější než ČSA). Tam si je přebere černoch a usadí je někdy na hotelu, častěji v rekreační oblasti Papaia, mezi jinými, skromnějšími zahraničními turisty. Odebere jim pas, aby se o něj nemuseli starat.

Následují sladké dny hrátek prázdninových. A v mezicase pro ně experti připraví zboží, drogu. Bílý heroin ve čtyřkilovém balení. Vzadu do stěny batohu. A moc si s tím hlavu nelámou. Na tmavomodré krosně rozpárou dvojitou tkaninu, vloží do ní kontrabandní balíček a zářivě bílou nití to uvedou do nepůvodního stavu. Cik cak rukou zaštrikováno, takže to musí každého jenom trochu bdělého celníka přímo přes oči udeřit.

Vtip pravděpodobně spočívá v tom, že v jednu a tu

vývozu – cca 135 000 dávek heroinu. Při zadržení zajištěna střelná zbraň.

KOLOTOČ – ukončena dlouhodobá akce, při které bylo zatčeno celkem čtrnáct osob a zajištěno sedm laboratoří na výrobu Pervitinu. Dále zadrženy dvě osoby v celostátním pátrání. Hlavní chemik skupiny byl v poslední době zadržen třikrát v souvislosti s výrobou OPL, soud akceptoval návrh na uvalení vazby až počtvrté.

TRAJEKT – ukončena mezinárodní operace proti obchodníkům s amfetaminem, využívajícím ČR jako mezisklad. Při závěrečné akci byli zadrženi a obviněni dva občané ČR a jeden občan Velké Británie, zdržující se v ČR nelegálně po dobu asi jednoho roku. Další osoby byly zadrženy v Norsko a Švédsku, v zahraničí zajištěno 10 kg amfetaminu v roce 1997.

VYSOČINA – dlouhodobá operace vedená společně s OŘ PČR Pelhřimov, v průběhu roku 1998 zdrženo a obviněno dvanáct osob pro výrobu a distribuci Pervitinu a distribuci i dalších OPL.

SEVER – v součinnosti s OŘ PČR zadrženo a obviněno deset osob pro dlouhodobou výrobu pervitinu a prodej OPL.

RUMBURAK – v součinnosti s OŘ PČR Děčín zadrženo a obviněno sedm osob pro dlouhodobou výrobu a distribuci Pervitinu, zajištěny dvě laboratoře.

SAAB – v uvedeném typu vozidla zajištěna na HP Rozvadov po dlouhodobém rozpracování zásilka 16,4 kg amfetaminu, zadrženi a obviněni dva cizí státní příslušníci.

CELNÍK – obviněno pět pracovníků Celní správy ČR pro zneužití pravomoci veřejného činitele. Ve třech případech propustili bez náležitého povolení do celního režimu 450 kg efedrinu.

HRNEC – v součinnosti s několika zeměmi Evropy provedena akce ukončená zadržením dvou osob a zajištěním do dávek cca 11 tun marihuany.

VAMP – v součinnosti s několika státy a útvary Policie ČR a GRČ byla zadržena zásilka 40 kg kokainu vysoké čistoty, zadrženi a obviněni tři občané ČR z organizování dovozu kokainu.

KAZ – eliminována skupina výrobců a distributorů pervitinu působících na diskotékách v okolí Prahy, zadrženo a obviněno postupně celkem devět osob, prokázána distribuce cca 20 000 dávek, dalších 500 dávek zadrženo.

ČALAMAN – zadržen a obviněn organizátor distribuce heroinu, původem kosov-

samou chvíli, nebo v rychlém sledu několika málo dní, jsou na cestě, ve vzduchu desítky kurýrů. Když nám chytanou dva tři, čert je vem, s nějakým odpadem se musí počítat, nebezpečí vyzaření je minimální, znají umělecký pseudonym toho nejbližšího „externisty“. A ten má zítra jiné jméno. Ovšem osud mladého člověka, který uvízl v hraniční síti, pak vydá na nejednu žalostnou knihu...

Francouzská varianta

Na toho, kdo projel, čekávala v Evropě spojka. Buď si převzala náklad pro dalšího kurýra, nebo zařizovala přímé předání zakázky druhému přepravci. Ten cestoval dál do cílové země. Z Čech do Itálie, na sever, na západ, až do Ameriky. Původní – úspěšný – kurýr zinkasoval doplatek odměny a mohl si zahrát ruletu. Doslova i v přeneseném slova významu.

Policisté vyprávějí o dívčině, která místo uváženého utrácení sto dvaceti tisíc korun během dlouhých spokojených měsíců, roztočila desetitisíce ve dvou dnech. Hostila ve Slováci celou partu, pro zábavu se sázela i o déšť do pětatřiceti minut. Pak jí a podobným nadárkům nezbyvalo, než přijmout novou nabídku na novou rekreaci. Pořád dokola, než se klec utrhne, než sklappnou klepítka. Úvodní akce skončila v závěru roku 1995 velkým zatýkáním, v USA byl zadržen i nejvyšší z bossů. V síti skončilo dvacet kilo bílého heroinu, což je pro přímořské státy množství, které téměř nestojí za povšimnutí. Podle toho jsou v následující koordinaci a kooperaci aktivní.

Nicméně po dokončení Kurýru se objevovaly kauzy Kurýr II, Kurýr III. Zjistilo se například, že organizace obdobná té originální, původní, k nám pašuje kokain z Brazílie. U nás sídlil hlavní mozek, dva kumpány měl po Evropě, dva zbývající seděli v Latinské Americe. A fungovalo to již známým způsobem. Naše vysmáté holky odcestovaly do Rio de Janeiro, do Sao Paula. Tam je nakontaktoval ztepilý černocho, ubytovaly se v hotelu, báječná dovolená, kdy si jeden – našinec – může dovolit skoro všechno.

Poté cesta zpět. Přes Španělsko, přes Francii. Tam se droga předávala dál. Zase naši odborníci z řad policie vyzvali ke spolupráci zahraniční partnery. Tentokrát Němce, Angličany, Francouze, částečně i Brazilce. A udeřilo. Ve Francii byla odchycena česká občanka. Vezla si přes čtyři kila suvenýrového kokainu.

Přišel policejní přípis, že mluví, spolupracuje. Hned tam NPC vyslala své lidi. Samozřejmě, že děvče hovořilo v hádankách přezdívek a že ji v Praze najal pan kdosi. Naši lidé ovšem byli v obraze, věděli, kdo za tím nejspíš stojí, měli fotoalbum. Došlo k rekonci. Hlavní organizátor byl doložen. Ostatně se na něj objevily další důkazy díky další zadržené osobě. I zadržely ho české policejní orgány. Dostal 12 let.

Malá francouzská kuriozita: Zatímco se v Thajsku rozdává a naděluje padesátiletí v chládku, Francie při-

ský Albánec. Při realizaci zajištěno cca 20 000 dávek heroinu, střelná zbraň s municí, 1 kg Semtexu s iniciátory a padělky italských lir v hodnotě 6 milionů. Unikál před zatčením 5 let.

PRÉMIUM – realizována skupina pracovníků chemického průmyslu a výzkumu, kteří postupně v průběhu let minimálně 1994 – 1997 vyráběli na území ČR syntetické drogy (MDMA a pod.), které dodávali do nizozemské distribuční sítě. V ČR byli zatčeni a obviněni dva výrobci a organizátoři, v Nizozemsku postupně patnáct dalších spolupachatelů a zadrženo několik tun BMK na Ukrajině.

MAGAR – v průběhu několika měsíců zrealizována skupina osob organizujících distribuci heroinu na území několika států. Bylo obviněno celkem pět osob v ČR, čtyři osoby v SRN, po jedné osobě je vyhlášeno mezinárodní pátrání a bylo celkem zajištěno 40 000 dávek heroinu.

REDI – zadržen organizátor obchodu heroinem v mezinárodním měřítku, občan kosovoalbánského původu. Postupně zajištěno cca 10 kg heroinu, poslední zásilka 1,5 kg v ČR. Kurýr původem ze SRN stíhán v ČR a dalších deset osob v SRN.

2000

BANDITA – zadrženo a obviněno celkem šest osob, v průběhu několika let skupina vyrobila a distribuovala podle střízlivých odhadů cca 75 kg pervitinu v Praze a okolí, svoji činnost prováděla vysoce organizovaně a konspirativně.

KUZEY – zadrženo a obviněno šest osob, pět Makedonců a jeden Čech, skupina organizovala tranzit heroinu přes ČR a distribuci heroinu v ČR, najímala kurýry, organizovala výhrůžné akce a vydírala své dřívější kurýry a pomahače, jeden z členů skupiny je důvodně podezřelý z atentátu provedeného na Makedonského prezidenta.

MACHAČKALA – dvojice Dagestánců obviněna z dlouhodobé distribuce heroinu a pervitinu na území hl. m. Prahy.

CHMEL – v součinnosti s několika okresními ředitelstvími P ČR zrealizována skupina výrobců a distributorů pervitinu, celkem obviněno deset osob, zajištěny 3 l solutanu, skupina dlouhodobě zásobovala Lounsko

BUDEJ – zrealizováno pět osob, občanů ČR dovážejících do ČR hašiš v listovních zásilkách z Indie, skupina pracovala orga-

řkne odchycenému ptáčku pět šest let. Slevy za ochotu vypovídat, ocenění slibů, že už to víckrát neudělám. Leč má to drobný háček. Institut dlužební vazby. Jinými slovy to znamená, že dotyčný bude sedět tak dlouho, dokud nesplatí vyslovenou pokutu. Na pět kilo kokainu se přitom vyčísluje clo v hodnotě několika milionů franků. Krát pět šest v korunách a suma sumárum to může taky vyjít na padesát zašitých let...

Obrana nikoliv bezbranná

Zdalo by se, že v nekonečném souboji zla s dobrem, zlo – v této chvíli droga a její cestičky k nejširším vrstvám lidu – beznadějně vítězí. Pravda je, že to není tak beznadějně. Operativní práce schopných detektivů, kvalifikovaných policistů dovede tipovat, odkud vítr fouká. Ostatně i celní služba má řádku zkušeností, které mohou podpořit její čich na pašované dárky.

Buďme konkrétní: Američané šli např. na věc odzadu, přes výpisy z banky (např. z kovbojsky znějící Western Union Bank). Ten, kdo peníze posílá, může být sice kdokoli, ten, kdo je ovšem přijímá, se musí vykázt nějakým osobním dokladem. Je-li mladíček, z jisté evropské země a obdržel-li poněkoliť přibližně stejnou sumu do přibližně pěti tisíc dolarů, to s pravděpodobností blížící se jistotě bude náš člověk, kurýr.

Něco podobného se může odehrávat s cestovními doklady. Bývají popsané vízovým povolením, orazítované opakovanými příjezdy a odchody. Nějak podezře se mohou mladému cestovateli ztrácet a tak dále a tak podobně. A opět je podstata „profese dobrodruha“ nabíledni.

Sledování, kdo v jakých se pohybuje společnostech, kolik a jak dovede utrácet, to už vůbec nemusí být pastva pro postřeh policejních pátračů. V tom má šanci na spolupráci kolem jisté čistoty života obyvatelstva rodina, sousedé, příležitostně zaměstnavatelé, nejsou-li falešní, tak i kamarádi... Nadějně jest, že není zlojného háčku, aby na něj nemohl existovat protiháček. A že vždycky může sílit šance, že všechny kroky protizákonné dokážou strážci zákona někdy výhledově předbíhat.

P. S.

Případy drogových kurýrů, jako takové, zřejmě ještě hodně dlouho neskončí. Počítejme s tím. Černý obchod s drogami (ať ve velkopřevravním nebo malobjemovém množství na bedrech jednotlivce), jejich užívání a kruté závislosti na „slastných požitech“ z nich jsou celosvětovým problémem a lze očekávat, že drogový atak do naší republiky bude v nejbližších letech dále jenom narůstat (ostatně viz Otázky pro ...v tomto vydání časopisu Policista). Není marné zamýšlet se nad tím – do všech možných vazeb.

nizovaně a vysoce konspirativně po dobu cca 6 měsíců.

BĚŽEC – v součinnosti s OŘ Mělník zrealizována skupina deseti Čechů, organizujících dovoz pervitinu z Prahy na Mělnicko a její následnou distribuci.

HENRY – východ – zrealizována skupina sedmnácti osob zabývajících se výrobou a distribucí OPL, zejména pervitinu, ale i XTC a marihuany, skupina působila ve více okresech východočeského kraje.

IRIDIUM – dvouletá spolupráce s italskými orgány, v průběhu obviněno více než padesát pachatelů, z nichž nejdůležitější dva Italové, náležejících k vyšším článkům Camorry, jeden z nich realizován na okrese OPAVA, jedna z nejvýznamnějších akcí Italských protimafiánských jednotek za poslední roky, a to vše za vysoce aktivního přispění NPDC.

JEZ – realizace tří osob původem ze Západní Afriky, organizující dovoz a distribuci OPL v utečeneckých táborech v ČR.

MAU – v severočeském regionu ukončena činnost skupiny organizované osobami vietnamského původu, celkem obviněno čtrnácti osob, z toho šest vietnamců, z nichž jeden je důvodně podezřelý z několika vražd na území SRN.

MARGOT – v průběhu operace zajištěno cca 11 kg kokainu, z toho 10 v Belgii, akce koordinovaná NPDC, došlo k nucenému zadržení sledované zásilky, podle státního zástupce důkazy nedostačující k zahájení trestního stíhání konkrétních osob.

OKR – v průběhu operace zajištěno celkem cca 1 kg krystalického metamfetaminu, celkem obviněny dvě osoby, z toho jedna českého a jedna vietnamského původu, prokázán vývoz dalších cca 2 kg metamfetaminu do SRN.

VOSA – dopaden organizátor obchodu heroinem na evropské úrovni. Muž kosovalbánského původu byl za drogovou trestnou činnost v roce 1992 odsouzen ve Švýcarsku, po necelém roce z vězení uprchl a v ČR pod změněnou identitou pokračoval v drogových obchodech. Zajímavostí je, že obchod heroinem organizoval v ČR již v roce 1988.

TREFA – po dlouhodobé operaci s realizacemi pachatelů v několika etapách, a to jak v ČR, tak v dalších evropských zemích, zejména SRN a Švýcarsku, byla zadržena a obviněna skupina sedmi osob, organizátorů obchodu heroinem působící v celoevropském měřítku. Celkem

3. KOKAINOVÉ CÍLE POLICISTA 9/1999

V předminulém čísle jsme se poprvé věnovali úspěšným protidrogovým zásahům NPC a na poli **nelegálního obchodu s heroinem obzvláště. Dnes máme v plánu vyprávění o boji s nezákonnými živly na „kokainovém trhu“. Poněkud netradičně (v rubrice Případ skončil) se zvolené problematice nebudeme věnovat prostřednictvím jediného „ilustračního“ případu. Pokusíme se ze zadokumentovaných analýz na světlo světa přiblížit hned trojici kauz, jejichž společným jmenovatelem je pašování a šíření kokainu.**

Sušené speciality čaroděje Viga

Chtělo to bezmála svatou trpělivost. A pracovalo se na tom zhruba jeden rok. Týdny obcházel detektivové, muži terénu, chcete-li agenturní pracovníci, ve stále těsnějších trpělivých soustředných kruzích. Až se podařilo získat důvěru lidí ze sledované firmy. Až se dostavily první informace a poznatky přímo ze středu, na který bylo všechno namířeno.

Potom se objevila zahraniční zásilka pěti tun sušených banánů a kokosové moučky. Na první pohled nic mimořádného, uvnitř exotické obchodní dodávky bylo ovšem přibaleno 135 kilogramů kokainu. Kriminální vzácné podnikatelské přílepkování nechali ve firemním, prozradně mělnickém, skladišti a vyhlíželi, kdo si pro poklad přijde. Zájemce se nakonec objevil, případ – mezinárodně vedený pod názvem Viga – skončil úspěšně. Policie zadržela u nás dva lidi, v Kolumbii tři. Zadržené množství kokainu představuje dosavadní republikový rekord. Pro zajímavost lze uvést zmínku o rekordu evropském:

Španělská policie zajistila u pobřeží Kanárských ostrovů deset tun kokainu. Podle Madridu je to největší množství této drogy, jaké kdy bylo v Evropě zabaveno (MF Dnes 8. 7. 99). Policejní specialisté a celníci České republiky obdrželi za zdárné uzavření akce plakety uznání od americké DEA (protidrogová policie – operuje po celém světě, „filiálku“ pro ČR má v Berlíně). Zprávu o tom přinesl Policista 6/99. Jakmile se v drogových obchodech točí řádově desítky kilogramů zboží, jedná se o vysoce provázané, organizované činnosti. Ve hře nebývá jediná zásilka a většinou se v husté spleti propojených lidí nepodaří dohledat veškeré zúčastněné viníky. Stejně jako se nelze nadít, že by kokainové – i jiné drogové – případy někdy jednou provždy skončily.

Za případem Viga byl takřikajíc reemigrant. Původně náš člověk, který kdysi odešel do Latinské Ameriky a v nové době se vrátil do vlasti. Zalíbila se mu firma z Mělníku. Další scénář byl skoro vzorový. Nemohlo tomu být nejspíš jinak, Ignatio-Havránek měl v cizině odsezeno nějakých dvanáct let, zejména v Brazílii, a vše za obchod s kokainem.

Nedá se zobecňovat, ale několikrát se už policistům

v průběhu akce bylo zajištěno a obviněno 31 osob v různých zemích – ČR, Slovensko, Švédsko, SRN, Švýcarsko a Dánsko. Kromě obchodu s heroinem bylo skupině prokázáno i obchodování rohypnolem, kterého bylo v jedné zásilce zadrženo na hranicích ČR 10 000 tablet.

ROT – pokračování akce TREFA, zajištěn a obviněn další organizátor obchodu s heroinem kosovoalbánského původu.

2001

CEREBIL – celkem trestně stíháno v ČR dvanáct osob, z toho čtyři osoby pocházející z Kosova a ostatní občané České republiky. Výsledkem této velice úspěšné a rozsáhlé operace byl záchyt 31 kg heroinu ve Velké Británii, 1,5 kg v Rakousku a 1 kg ve Švédsku. V zahraničí bylo odsouzeno deset pachatelů. Na území České republiky nedošlo k žádnému zajištění zásilky. Nejzajímavější na této operaci je skutečnost, že hlavní organizátoři byli poprvé stíháni za stejnou trestnou činnost již v roce 1993, podruhé v roce 1996 a přitom nedošlo k jejich pravomocnému odsouzení. Všichni byli propuštěni před, anebo po uplynutí vyšetřovací vazby. Přitom kurýři z řad občanů ČR, kteří pro tuto skupinu pracovali, byli potrestáni v zahraničí odnětím svobody v rozsahu od 5 do 27 let.

RED – obviněno celkem třináct osob, z toho sedm ve Švýcarsku, čtyři osoby v SRN a dvě osoby u nás. Kurýři, a to pět osob bylo českého původu a zbytek občané pocházející z Kosova. Ve Švýcarsku zajištěno 17 kg heroinu, v SRN 6 kg.

KUZEY – celkem šestnáct stíhaných osob, z toho šest Albánců z Makedonie, tři osoby z Kosova, čtyři pachatelé českého původu, jeden občan Nigérie, jeden občan Tunisu, jeden občan Mali. Výsledkem byl záchyt 2,8 kg heroinu, paracetamol, laboratorní váhy, 4 lisy s příslušenstvím, 3 pistole, 1 samopal ráže 9 mm zn. Agram+-munice. Zásilky byly zachyceny na území České republiky.

MAMUT – trestně stíháni čtyři pachatelé, z toho dva Albánci z Makedonie a dva pachatelé českého původu. Zajištěno 1300 g heroinu na území ČR.

RÁM – celkem realizováno dvanáct osob, z toho pět Čechů, pět ze zemí bývalé Jugoslávie a dva Francouzi. Zajištěno 76 kg heroinu (SRN 40 kg, 11 kg Španělsko, 5 kg Švédsko, 5 kg Nizozemsko a 12 kg Švýcarsko), na území ČR byl záchyt 3 kg heroinu. Dále bylo u nás v rámci domovních prohlídek zajištěno 4 ks nelegálně

vyplatilo věnovat pozornost našim někdejšími spoluobčanům, kteří se dnes vrací domů a rozjíždějí vydatně zainvestovaná a rychle spouštěná podnikatelství. Nedlouho po jejich „zahníždění“ zcela zákonitě přicházejí „obohacené“ dodávky víceméně běžného obchodního artiklu.

Často se přitom objevují kontakty na Kolumbii a tamější lidi, u zásilky případu Vigo se premiérově objevili též Kubánci.

Svrázná aroma krokodýlí kávy

Navrátilce, kterého k domovině netáhl toliko sentiment a ozvěna volání dávno zpřetrhaných kořenů, stojí i za druhým případem, o němž bude řeč. Také v něm se úzce spolupracovalo se zahraničím – v Evropě (např. s Velkou Británií), ale rovněž za Velkou louží, ne však s kolumbijskou stranou.

Tam jsou totiž korupce a provázanost se strukturami drogových mafií do nejvyšších pater státní politiky i policie rozšířené do takové míry, že přímé kontakty DEA mírně řečeno nedoporučuje. Nebo nabádá ke zdrženlivosti. Přitom nabídky ke koordinování akcí z kolumbijských policejních kruhů přicházejí. Ale konkrétně ke kauze Ernesto-Erben:

Tentokrát se jednalo o původně českého občana, který v daleké cizině, v Bogotě, zřejmě legálně prosperoval. S policií oplétačky neměl a do jeho vyhlášeného restaurantu chodili za gurmánskými zážitky vážené osobnosti. Umělci, diplomaté větších zemí i pracovníci české ambasády.

Po sametových změnách se pan Erben vrátil nahlédnout do země rodičů a přímo do rodného Opočna v Orlických horách. Pokušení něco v prostředí klukovských hrátek dokázat bylo neodolatelné. Zakrátko se mezi místními obchodníky a kupci objevila originální pražírna kávy – slibující, že bude dovážet nefalšovaná, zelená, kolumbijská, kávová zrna a z nich chystat kávičku neopakovatelné vůně.

Na tom by nebylo opravdu nic špatného, kdyby vzápětí po startu podnikání nenasekal dovozce po okolí dluhy, jež vedly ke stíhání jeho maličkosti a donutily jej bystře zamířit zpátky do Kolumbie. A nezůstalo při tom. Na základě dobré agenturní práce policejních odborníků – a díky speciální technice – se zjistilo, že pan Erben posílá do naší republiky zajímavě „sycené“ zásilky. Vybral si opočenského občana, posílal mu občas kontejner s obzvláště silnou kávou a vlastně dál řídil své podnikání, byť na trochu delší ruku. Dorazil k nám ale i jeho zmocněnec, kurýr, můžeme ho pojmenovat Cordobes, který přebíral mimořádnou dodávku a zodpovědně s ní nakládal na místním území.

To se však podezření policistů již naplnilo zadržením 60 kilogramů kokainu (později mnohé nasvědčovalo tomu, že „dárek“ mohl zčásti navíc směřovat přes naše končiny do napojené jugoslávské sítě).

držených zbraní, 11 ks platebních karet mezinárodních bank a asi 100 ks falešných dokladů (pasy, RP atd.).

FARAON – ve dnech 19. a 24. 9. 2001 proběhla na základě informací předaných italskou policií a na základě předchozího rozpracování realizace s názvem dvou občanů Ruské federace ázerbájdžánského původu RADOŇSKÉHO Mushviga Bachadira, roz. SHIKHALIEVA, nar. 2. 6. 1968, a SAFAROVA Rustama, nar. 20. 7. 1975, a českého občana BENDY Jana, nar. 25. 7. 1968, pro spolupachatelství k tr. činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 9 odst. 2 k § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. c) tr. zákona. SAFAROV a RADOŇSKÝ dne 21. 5. 2000 v Praze 1, ul. Elišky Krásnohorské poblíž restaurace Tam-Tam předali Janu BENDOVÍ osobní motorové vozidlo zn. Seat Toledo, spz CVK 32-99, ve kterém bylo ukryto 7,64 kg kokainu a 2,13 kg heroinu. BENDA s vozidlem odjel do Italské republiky, kde jej ve večerních hodinách v Rioveggio předal Kamelu KHADRAOUIMU, nar. 14. 5. 1965, přičemž byli po předání oba zatčeni orgány Italské republiky.

CARLOS I. – zadržení dva alžírští prodejci hašiše, kteří v nonstop herně v centru Prahy prodávali hašiš i osobám mladším 15 let. Na místě a při domovních prohlídkách bylo zajištěno 1500 gramů marockého hašiše, 500 gramů marihuany, 60 000,- Kč v hotovosti. Současně zmizel trh s hašišem v centru Prahy, který byl řízen arabskými prodejci, do baru, ve kterém se prodával hašiš, přestali chodit Arabové. V průběhu šetření byl zjištěn poznaček k dalšímu arabskému prodejci heroinu, který prodával heroin osobám mladším 15 let. Tento Alžírčan byl Městským soudem Praha odsouzen k 10 letům odnětí svobody a vyhoštění na dobu neurčitou.

CARLOS II. – v těsném sousedství baru, kde se prodával hašiš (CARLOS I.), byl nechvalně známý bar, který byl centrem arabských prodejců drog, zejména heroinu a pervitinu a kde se setkávali narkomani, kteří po zakoupení drogy budili v okolí veřejné pohoršení. Na tuto skutečnost upozorňovalo i veřejné mínění, a to i za pomoci médií. Při této akci bylo zadrženo celkem osm arabských prodejců OPL, kteří ve valné většině prodali OPL osobám mladším 18 let. Po zásahu a dalším

Případ Aligátor byl u konce. Došlo k tomu na podzim v roce 1977. Mistr Cordobes (62), právě s ohledem na mezinárodní organizovanost výnosného – a vrcholně darebného – kšeftu, vyfasoval u českého soudu 11 „tvrdých“ let. (Cena dovezené drogy, z níž by bylo možno vyrobit více než dva miliony účinných dávek, by se na „černém trhu“ pohybovala kolem 350 milionů korun. – Za plechovkami s kokainem je třeba vidět tisíce podlomených a zničených životů, pravilo se v odůvodnění verdiktu Vrchního soudu v Praze, který potvrdil trest vyneseno Krajským soudem v Hradci Králové – Právo 27. 7. 99). O zapojení C. do drogové mafie svědčí podle mínění soudu i skutečnost, že ho v roce 1990 zadrželi němečtí celníci na letišti ve Frankfurtu nad Mohanem s jedním kilogramem kokainu, který převážel ve dvojité stěně příručního zavazadla.

Šéf s českým rodným listem rovněž sedí. V turisticky atraktivní Kolumbii čeká na vydání do ČR. (Podle novinových zpráv se to 3. 8. 99 uskutečnilo!) Zde by ho měl vyhlížet minimálně stejný tucet nesvobodných roků.

Nálety malých polykacích rybiček

Nejen z velkých zásahů sestává se proud úspěchů Národní protidrogové centrály. Budeme si to dokumentovat na kauze Schiller:

Německá policie se ozvala s prosbou poohlédnout se po jejich občanovi, který by se měl pohybovat po Praze a jaksi pouličně prodávat kokain v malém – nikoliv však v zanedbatelně menším – množství. A mělo to docela rychlý spád. Doma i venku hledaného Němce naši „drogisti“ vskutku objevili v pražském penzionu. Chvilí na něm dělali, až se prokázalo, že opravdu kokain distribuuje.

Stačil si v celkem krátké době postavit zajímavý okruh klientely. Neprodával své zboží vyložené běžným „šmakům“,.. Žádná spodina, hlavně lehkonohe dívky z Perlovky (mnohé si k němu samy chodily pro dávky – zřejmě nezbytně nutné k výkonu povolání), a pak trochu lepší společnost – možná ke zpestření všedních dnů či jako protiváha osudové nezaměstnanosti.

Pan Schiller se předtím pohyboval v Brazílii. Podle brazilských zdrojů utekl kupř. se dvěma kily kokainu z nějakého tamějšího bytu. A skončil v Praze. Párkrát se do báje Brazílie vrátil, měl nejméně dva „levé“ pasy, napolykal se, odletěl zpátky do Čech, ve stovčaté metropoli, na penzionku ze sebe vzácný kontraband příslušnými metodami dostal a postupoval jej potřebným zákazníkům. Za koruny. Přilepšoval si tím k živobytí.

Protidrogoví policisté ho na krátký čas nechali v klidu, shromažďovali si „následné“ informace. Pak na něj vyrazili. Při domovní prohlídce se našel bezmála kilogram kvalitního „koksu“...

Pan S. byl z jednoho úhlu pohledu výjimkou. Byl to

zatýkání bylo docíleno uzavření baru a odchodu narkomanů z této lokality.

ROMA – při této akci byl zadržen jeden z předních palestinských překupníků bílého a hnědého heroinu v Praze, který ve velkém množství prodával heroin dealerům, a to i zahraničním, zejména ze severovýchodních zemí. Ve Finsku byl zadržen kurýr se 300 gramy heroinu, v Praze byl v návaznosti na tuto akci zadržen český občan, který po několik let prodával heroin ve vozidle Ford Transit, a to tak, že se každý den neustále přesunoval po Praze, a tím ztěžoval své dopadení. Při závěrečné akci, kdy tito dva pachatelé byli zadrženi, bylo zajištěno na místě a při domovních prohlídkách 170 gramů bílého heroinu, marihuana a tablety extáze. Současně bylo zajištěno přes 700 000,- Kč v hotovosti, padělaný cestovní pas a prokázán byl prodej cca 1 kg bílého heroinu. V současné době čekají oba pachatelé na rozsudek.

FAKÍR – v této akci, která probíhala ve spolupráci s německou kriminální službou, byla zdokumentována trestná činnost skupiny třech pachatelů, občanů SRN, kteří po několik let jezdili do Prahy nakupovat heroin, který v SRN výhodně prodali. Na jednoho z pachatelů byl dokonce za obchodování s heroinem v SRN vydán příkaz k zatčení, proto se skrýval v ČR a zde páchal další trestnou činnost. Tito prodejci nakupovali heroin od libanonského státního příslušníka. Při jeho zadržení bylo zajištěno přes 50 gramů pervitinu, 30 gramů heroinu, zajištěno cca 80 000,- Kč, mobilní telefony a odcizené vozidlo Audi, které užíval k prodeji OPL. Současně mu byla prokázána příprava prodeje cca 500 gramů heroinu a pervitinu do SRN. Další spolupachatelé, němečtí kurýři, kteří, jak již bylo zmíněno, zásobovali německý trh, byli později zadrženi na hraničním přechodu v SRN, když z ČR vyváželi 14 gramů heroinu. O měsíc později byl zadržen i jejich bývalý tuniský komplic, který byl zadržen s 10 gramy pervitinu a který byl současně obviněn i z trestných činů vydírání.

LAZAR – akce vyplynula z celoročního šetření k arabským prodejcům heroinu, kdy byla zadokumentována trestná činnost policisty ČR, který spolupracoval s těmito dealery a sám se podílel na distribuci heroinu, neboť byl přes tři roky sám závislý na heroinu (pod vlivem OPL i vykonával povolání policisty). Ve spolupráci s Inspekcí ministra vnitra byl tento poli-

samotářský prodejce. Tzv. polykači jsou většinou něčím nástrojem. Jsou zapojení a neprchutelně patří do propracovaného, značně anonymně vedeného systému. Napěchují se „vuřtíky“ drogy, cestují s tím, mnohdy ani nevědí, kam je „náklad“ cílově určen, v Itálii – třeba – to předají (shrábnou dva tisíce dolarů, což je v Kolumbii spousta peněz) a vracejí se za další práci. V Praze, po úspěšném zdolání celní zóny, se takoví „přeletavci“ kontaktovali s lidmi v Kolumbii a byli navedeni na další cestu, například vlakem do Německa. Někdy přede dvěma roky došlo doslova k náletu těchto nosičů, polykačů do Prahy. Během dvou měsíců se jich zjevilo na třicet. Mnozí skončili v síti. A s nimi, když se to podtrhlo a sčítlo, 35 kg kokainového jedu!

Často v podobném oboru působí lidé z občanského „spodku“. Bosové je obléknou, aby jakžtakž vypadali. Poté naučí své loutky několika málo potřebným větám a úkonům a vyšlou je do vhodného světa. Bylo zajímavé, že ti první poslové neblahých zásilek říkali, jak je pro jejich aktivity pražské letiště rájem na zemi. Procházeli zpočátku jako břitva kostkou zdravé rámy. Ti další to pak ale brzy už neříkali...

Co na dané téma dodat? – „Technologické“ rezervy jsou na pořadu stále. A na celém světě. Německo má dnes skvělé vybavení (detekční apod.), a přesto i přes ně zasílané „smrtící oblbaváky“ mohou občas se zdarem projít. – Protidrogová agentura v současnosti po republice funguje, byť další směry rozvoje tu zůstávají. – Větší dodávky jdou mimo Prahu (viz Mělník a Opočno) i mimo jiná větší města. – V roce dva tři (v nových časech) průchodná situace kolem Ostravy je již také monitorovaná a „terénními borci“ více dohlížena (i ve spolupráci s Polskem). – atd.

P. S.

Jména hlavních aktérů-výtečníků jsme ve všech případech pozměnili.

4. JEDOVÁ MLÉKÁRNA

AKCE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY
ÚOOZ SKP PČR
POLICISTA 4/2000

V dalším díle minicyklu o práci NPDC se budeme věnovat problematice syntetických drog. Není jednoduché rozhodnout, které návykové opiáty jsou horší, tedy nebezpečnější, než jiné. Ošidnost syntetických psychotropních látek ovšem spočívá v jejich „nezávislosti na přírodních zdrojích“. Syntetika lze víceméně připravovat, vyrábět kdekoli. Není potřeba je někde v pleně pěstovat a někde na druhý světakraj s nimi za uživatelem nákladně, rafinovaně cestovat. Stačí jenom najít místního odborníka, skompletovat nádobíčko a poshánět nezbytné výchozí chemikálie. Syn-

cista zadržen ve chvíli, kdy předtím nakoupil od těchto osob několik gramů heroinu. V průběhu vyšetřování pak vyšlo najevo, že některé z osob přiměl si aplikovat nitrožilně heroin i přesto, že sami nikdy žádnou drogu neužívaly. Taktéž bylo zadokumentováno, že jako záruka (neboť měl značné dluhy) posloužil k nákupu heroinu policejní odznak z uniformy jako protihodnota prodáváného heroinu. V současné době čeká již bývalý policista na rozsudek ve vazební věznici.

SAFARI – na základě poznatků, týkajících se prodeje heroinu skupinou alžírských prodejců heroinu v lesním porostu v Praze 3, jehož terén byl značně rozsáhlý a těžký, byla zadržena tříčlenná skupina těchto prodejců. Obtížnost zadržení spočívala v rozsáhlosti lesa možností mnoha únikových cest. Na místě bylo přitom zadrženo cca 40 narkomanů, dalších cca 60 se z kapacitních důvodů nepodařilo zadržet. Nicméně i na základě těchto svědků byl těmto prodejcům prokázán prodej nejméně 500 gramů heroinu, číslo bude však pravděpodobně vyšší.

BEBET – v závěru roku 2001 byla po sedmiměsíčním sledování zadržena skupina osmi osob, kterou vedl Tunisan, starající se společně se svou milenkou o distribuci heroinu na území celé Prahy. Využíval několik prodejců z řad narkomanů, kteří nesli celou tíhu prodeje, on pouze „kasíroval“ a rozvážel heroin. Heroin byl kvalitní, proto několik z narkomanů po jeho aplikaci zemřelo. V současné době se podařilo prokázat zavinění na smrti jednoho z narkomanů, další okolnosti ostatních úmrtí jsou v šetření. Při zadržení a domovních prohlídkách se podařilo sice zadržet jen 10 gramů heroinu a 103 000,- Kč v hotovosti a mobilní telefony, avšak dle vyjádření svědků a obviněných jen počet jejich klientů překračoval 450 osob. Zatím byl také prokázán prodej cca 3000 gramů heroinu v hodnotě cca 3 000 000,- Kč, vyšetřování však pokračuje a čísla nemusejí být konečná.

PŘÍKLADY UKONČENÝCH OPERACÍ NPC V ROCE 2002

V roce 2002 byla realizována skupina pachatelů, která čítala třináct osob, z toho devět osob pocházelo z Tunisu, dvě z ČR a po jedné z Maroka a Alžíru. Současně byly zadrženy ve spolupráci s německou policií tři občané SRN, kteří od této skupiny nakupovali heroin, který převáželi do SRN za účelem další distribuce.

tetické drogy jsou v tomto směru zcela jasnou hrozbou pro budoucnost...

(Na vysvětlenou úvodem: Všechna osobní i místní jména jsou v následujícím pokusu o převyprávění – a detailnější „zákulisně soukromé“ nastínění – případu, který zhruba před pěti lety nebývale rozčeřil pozornost veřejnosti, pozměněna. Hnutí myslí aktérů, některé podrobnosti související s policejním postupem, s vyšetřovatelským dokládáním a soudním vyhodnocováním příběhu mají volnější i zkratkovitě ladění. Podstata věci nicméně stojí pouze na základech převzatých ze skutečnosti.)

Inženýr technik a chemických věd mistr Alfréd Kalanoš, mezi kamarády řečený Alfí nebo také Golden Alf, má vskutku zlaté ručičky, jak se u nás o našich koumácích a všemělech říká. A k tomu tyritové, tranzistorové až sklokřemičité buňky v hlavě. Téměř z čehokoliv téměř na koleně uvarí, vyreaguje, vygeneruje bezmála cokoliv.

Případnou nezákonností, trestností svých odborných aktivit se přitom nenechává nijak zneklidnit. Alespoň u své do této chvíle životní zakázky se tím nerozptyloval. Měl to pro kohokoliv zvědavého či čmuchajícího vyřešené: Připravujeme v poloprovozních podmínkách výrobu medikamentu na podporu potence, na vylepšení sexuálních chutí dospělých spoluobčanů.

V okamžiku, kdy budou veškeré výrobní mušky vychytány, necháme si povzbuzující prostředek patentovat, produkci střelíme bohatě, nejráději zahraniční firmě a ta našimi výrobky – se zajímavým názvem a v atraktivním tabletovém balení – zaplaví evropský trh.

Všichni to budou chtít, všichni budou ochotně platit, všem to prospěje a všichni budou spokojeni.

Uvedenou legendu, nejspíš pro pokoj tvůrčí duše, nasadili do vědomí jinak jistě ne naivního a hloupého chemikotechnologického provozáka bratři Rysové. Starší Mojmir vlastně vše propojoval. On, novodobý podnikatel, dal dohromady celistvý mezinárodní tým, který fungoval – dalo by se říct účtyhodně – jako hodinový, špičkově seřízený stroj.

Mojmir Rys a podnikatelský kolega Josef Bona měli ideu. A dům (zpětně vyšlo najevo, že dokonce dva speciálně využívané objekty). Rudolf Rys, který žil v emigraci ve vyspělém, rozvinutém světě Beneluxu, našel z bráškova podnětu v nové vlasti investory, teoretické i praktickovýrobní spolupracovníky. Adriaena Gerritszoona van Rijna a Harmena Uylenburgha. Rovněž podnikatele, jak jinak. Abychom měli vykutálenou osmičku kompletní, uveďme, že jako další z toho spolku jsou v úředních análech vedeni: MUDr. Břetislav Staškovský, soukromý podnikatel a – se svým sociálním postavením nezaměstnaného výjimka – třetí cizinec Otto Winter.

Povětšinou zralí mužové, v době činu čtyřicátníci, pouze doktor za hranicí padesátky a Winter dvaatřítiletý mladík. Spuštění celého podniku, vedle řady

Zajištěno bylo přes čtvrt kilogramu heroinu, přes 350 000 Kč v hotovosti a padělané cestovní doklady. Oproti minulému roku se jedná o menší počet zadržených pachatelů, avšak je nutno zohlednit, že pomalu klesá počet osob z řad arabské komunity, která by se ve větší míře zabývala prodejem drog. Dle získaných poznatků někteří z prodejců, kteří nebyli zadrženi, vycestovali trvale z ČR nebo nechali této činnosti.

Při akci s krycím názvem „**SYNEK**“ byla zadokumentována výroba 10 kg metamfetaminu určená pro trh v ČR. Přímo při akci byl zajištěn 1 kg metamfetaminu.

Byli zadrženi tři pachatelé – výrobce pervitinu, organizátor a dále osoba, která zajišťovala místa vhodná pro výrobu pervitinu. Všichni tři pachatelé byli v minulosti již trestáni pro drogovou trestnou činnost. Z uvedeného množství vyrobeného metamfetaminu by bylo možno připravit pro koncové uživatele až 200 000 jednotlivých dávek v hodnotě 20 000 000 Kč. Skupině pachatelů byl zajištěn majetek v hodnotě 2 500 000 Kč.

Realizační akce „**PILA**“ byla rozpracovávána v době od ledna do října 2002. Skupina pachatelů vyráběla pervitin převážně na území Středočeského kraje a dále jej pak distribuovala na území Středočeského, Pardubického, Královéhradeckého a Českobudějovického kraje. Celkem bylo zadrženo sedm pachatelů uvedených trestné činnosti, u kterých bylo zajištěno cca 50 g pervitinu a 0,5 kg efedrinu, z kterého lze vyrobit celkem 1600 jednotlivých dávek pervitinu pro koncové uživatele v celkové hodnotě cca 1 600 000 Kč.

PŘÍKLADY UKONČENÝCH OPERACÍ NPC V ROCE 2003

Př. AKCE – **TITANIUM**

Od roku 1998 až do současnosti sledovali detektivové Národní protidrogové centrály ve spolupráci s Ministerstvem vnitra Rakouska, Gandemarie Korutany, Direzione Investigativa Antimafia Torino a Guardia di Finanza Roma mezinárodně organizovanou skupinu pachatelů zabývající se mezinárodním obchodem s narkotiky. Dozor nad celým trestním řízením provádí Krajské státní zastupitelství Plzeň. Závěrečná fáze operace začala na několika místech v Praze a Brně v ranních hodinách 27. listopadu 2003 zásahem 12 týmů. Na akci se mimo NPC podílel

„diplomatických“ jednání a ujasňování následných vztahů, vymezování jednotlivých práv a povinností uvnitř skupiny, předcházel studijní pobyt pana Kalanoše v unikátních laboratořích a fabrickách v romantických zákoutích Beneluxu. Pak se spolčení, přímo ďábelsky rozdyčtžené vidinou pohádkově výnosného cíle, pustilo do trpělivého, mravenčí úsilí a nekonečnou vynalézavost vykazujícího díla.

Domlouvali se džentlmenkou angličtinou.

(Malá úvaha, řekněme v okamžiku oddechové mezihry:

Řada pachatelů těch nejzávažnějších trestných činů si na počátku svého rozhodování k „podrazu“ – a zvláště dneska a zvláště u nás – pravděpodobně myslí, že jim darebnosti projdou. Že na to máme slabou legislativu, že je z toho – v krajní nouzi s „klecí na ně spadlou“ – dobře zaplacený dobrý právník vyseká. Proto třeba ta předem připravená skazka o přípravě výroby prospěšného léku, afrodisiaka či antidepressiva. Toť možná jeden bod u zrodu myšlenky na nekalá, pohodlná obohacování. Vždyť kolika chytrolínům to již v tuzemsku vyšlo!

Druhým – spekulativním – bodem může být ze strany nejružnějších vejlupek předpokládaná slabší síla policie. Vždyť mají skromné rozpočty, na všechno všelijaká povolení, domlouvané koordinace a dělené kompetence.

Jsou v úzkých se specialisty, kteří prchají do privátních sfér, stále těžce shánějí nezkorumpovatelné, pro spravedlnost, zákon až idealisticky odhodlané a oddané jednotlivce. Objektivní realita směřuje naštěstí – mnohé policejní úspěchy to dokazují – jinam...)

Operativci, chlapi takřkajíc z chodníku, oči uši, které chytají drobné podněty z těsných doteků s galérkou, s podsvětím uvnitř státu, ale stejně tak pečlivě na legálních – i méně oficiálních – vstupech a výstupech do a ven z této republiky, zaznamenali „neobvyklé manipulace s prekurzory“. S chemickými látkami, které mohou sloužit jako meziprodukty k výrobě drog.

Pouze v náznaku: Izosafrol vyráběný v Číně se dopravoval z Německa na Slovensko. Tam se z něj chemickou cestou stával piperonylmetylketon či metylen-dioxifenyl a propanol, které zaměstnanci dvou malých „podniků“ dováželi na základě platných licencí (povolení na 1200 kg) do ČR. Odtud měl zajímavý materiál (výtečně vhodný pro výrobu syntetické drogy MDMA, v západním světě odběrateli též označované jako ecstasy) směřovat do Nigérie. Vývoz byl však věcí fiktivní, materiál mizel kdesi u Prahy – najisto do tajné výroby fetu.

Jednotlivé poznatky postupně policii navedly ke konkrétní firmě, ke konkrétním osobám (několik z nich se již dříve namočilo do obchodů s kokainem, jedna měla v roce 1992 v Anglii „drogové“ popotahovačky s tamní policií). Zločinné spolčení se začínalo rýsovat. Např. dr. Stašovský se v parádě skvěl na vět-

také Útvar rychlého nasazení, Zásahová jednotka Správy hl. m. Prahy, Jihomoravského a Západočeského kraje, Stálá pořádková jednotka Správy hl. m. Prahy a Útvar odhalování korupce a finanční kriminality. Vlastní začátek operace byl zahájen útokem na objekt, který užívá šéf zločinecké organizace, jež působila na území několika evropských států. Na základě tohoto zákroku došlo k dalším průběžně navazujícím akcím, kdy celkem 12 specializovaných policejních týmů provedlo v daném okamžiku 12 prohlídek, jak domovních, tak i jiných prostor.

Při těchto prohlídkách byly zajištěny finanční prostředky – kromě jiných i finanční hotovost ve výši přes 2 100 000 Kč, cenné papíry v hodnotě přes 144 600 000 Kč, nelegálně držená zbraň a padělané doklady. V rámci operace bylo do současné doby zadrženo a objasněno nelegální obchodování s 238,5 kg heroinu a 19 kg kokainu vypravovaných z území České republiky s cílovou destinací na různých místech Evropy.

Doposud byli obviněni čtyři vysocí představitelé mezinárodního narkobiznisu, z nichž jeden byl absolutně nejvyšší postavenou osobou, jež organizovala mezinárodní obchod s drogami na území Evropy.

Z tohoto počtu obviněných osob se jedná o tři cizí státní příslušníky a jednoho občana České republiky.

Proti těmto osobám bylo zahájeno trestní stíhání a jsou obviněni z trestného činu „Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů“ podle § 187 odst. 1, odst. 4 písm. c) trestního zákona. V rámci této právní kvalifikace jim hrozí trest odnětí svobody v rozmezí od 10 do 15 let.

AKCE – BISI

Koncem roku 2003 došlo k realizaci 5 osob zabývajících se pašováním kokainu ze zemí Latinské Ameriky přes Amsterdam do České republiky. Pachatelé odesťovali z Děčína do Amsterdamu, odkud pokračovali letecky na ostrov Curacao, kde získali kokain v množství 721,96 g. Droga byla uložena v kontejnerech bílé barvy válcovitého tvaru a pachatelé toto množství ilegálně ve svém trávicím traktu provedli do Amsterdamu. V Amsterdamu a v průběhu cesty z Amsterdamu do ČR po vyloučení drogy měli v úmyslu zásilku s kokainem dovézt přes hraniční přechod do České republiky a předat organizátorovi a finančnímu zprostředkovateli.

šině oficiálních dokumentů, jimiž se povedená firma obracela na ministerské kanceláře, na celníky...

A soudce příslušného krajského soudu po řádném, perfektním zdůvodnění (na stole byla velice opodstatněná obava, že se jedná o trestnou činnost – spolupachatelství v oblasti výroby a distribuce drog, omamných a psychotropních látek a jedů, ve smyslu paragrafů 187 a 188 s patřičnými odstavci a písmeny trestního zákona) dal souhlas k použití operativní techniky.

Bylo povoleno zaznamenávání telekomunikačního provozu, vrtulník běžně sloužící v dopravní „zelené vlně“ snímkoval maloměstský rodinný domek, různá zdánlivě obyčejná firemní i soukromá vozidla nepřestávala objekt zájmu sledovat, zaznamenávat pohyby a dění v rozsáhlém okolí. O mezinárodní policejní i celní spolupráci ani nemluvě.

Osmnáct měsíců tehdy v polovině devadesátých let shromažďovali experti fakta. Do „ostře střeženého“ objektu mezitím podnikatelé naváželi „bandasky“, odstředivky, potrubí, 3 tabule plechu o síle 4 mm, komorové brzdiče, planžety, selén, víko zrychlovače, dvigatel zvonka 24 V, kanystry... Vybavování běžného venkovského baráčku, té vydařené chýše, svědčilo, že z toho bude ve finále značně jedová mlékárna.

Faxové objednávky, fakturace, i rukou psané pokyny, kam a co se má převézt, které odlitky jsou pro nás, jaké zboží patří jinam, kdo, co a jak obrobí, upraví, používaly angličtinu, němčinu, polštinu, ruštinu.

Organizátoři nezapomínali na nic. Odboroví předáci podvratáckých živlů, kdyby tací existovali, by se tetečili. „Ubytovací fabrika“ měla ledničku s mrazničkou, satelit, elektrická topítka, mikrovlnku, lékárničku.

„Ty lidi tam budou jenom makat, uvědom si to,“ hlásal jeden z pořadatelských šéfovských pokynů. „Musíme jít a aspoň trochu jim udělat prostředí.“

„O tom vůbec nediskutuj, sezeň spojení na Jolanu,“ pravilo se na jiném místě. „Chlapi občas budou potřebovat holku...“

A přišel fax z Ukrajiny, že by se zděs možná našla možnost pro výrobu meziprojektu. – Ještě prý někomu chybí nějaký ten komponent, snad pomohou Američani, Ferda má na ně kontakt. – Schůzku v hotelu Palace musíme přehodit. – A bacha, ten je na peníze. – Jo a ten a ten už nežije s tamtou. – Provéřte znovu dokumenty z ministerstva zdravotnictví o černém kontinentu. – Měli jsme zpoždění pro velkou autonehodu v Turnově, taky Mařka trochu zlobila, přebukujte letadlo, za 375 guldenů s tím Markéta vypomůže, detailně se to nechá narýsovat u Časlavi... Pokynů a informací, tedy útržků do velké skládačky byly stovky.

(Ještě jedna poznámka na okraj: Chemický postup na „ecstasy pilulku“ – v uváděném případě použitý – prvně publikoval v Japonsku v roce 1958 nějaký Jagu-kakuzaši. Kondenzoval se při něm PMK ve vysocepro-

V současné době probíhá vyšetřování a pachatelé jsou trestně stíháni pro trestný čin podle ustanovení § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 4 písm. c) trestního zákona.

AKCE – IGA

V závěru roku 2003 bylo přistoupeno k realizaci operace „IGA“, která byla ve spolupráci s GRČ a zahraničními partnery zaměřena proti organizované skupině pachatelů z řad občanů České republiky a západní Afriky, kteří se podíleli na organizaci dovozu kokainu z Jižní Ameriky do západní Evropy, prostřednictvím kurýrů původem z naší republiky. V dané věci byl již v SRN pravomocně odsouzen jeden z afrických organizátorů. V souvislosti s tímto případem bylo na našem území i v jiných zemích zadrženo celkem 17 kurýrů původem z České republiky a zadrženo přes 25 kg kokainu.

AKCE – CINEMA

V červnu 2003 byla zadržena pětičlenná skupina osob, která nabízela k prodeji necelé 4 kg drogy hašiš. Tato skupina se skládala ze tří osob české národnosti a dvou cizinců z bývalé Jugoslávie a Srí Lanky. Osoby byly zadrženy v okamžiku, kdy se snažily prodat 2 kg hašiše před obchodním domem Tesco v Praze. Při prohlídce vozidla bylo nalezeno zbývajících 1,7 kg hašiše.

Cena zajištěné drogy se pohybuje na černém trhu okolo 1 000 000 Kč a představuje cca 4 000 dávek.

AKCE – SIMON

V průběhu roku 2003 bylo společně s PČR SKPV Praha 2 zahájeno prověřování činnosti čtyř osob z Prahy, které vyráběly a následně distribuovaly metamfetamin na území ČR, a to zejména v Praze. V polovině listopadu 2003 byla tato skupina při realizační akci zadržena společně s 1,6 kg metamfetaminu, kompletní laboratoří, včetně chemikálií a dalších prekurzorů. Proti pachatelům bylo zahájeno trestní stíhání dle ustanovení § 187 odst. 1, odst. 4 písm. b) trestního zákona. Uvedené trestné činnosti se osoby dopustily formou zločinného spolčení a procesním způsobem je ve věci zadokumentováno, že za uvedené období tato skupina vyrobila a distribuovala 25 kg metamfetaminu v hodnotě cca 50 000 000 Kč.

AKCE – FRÝDA

V rámci této akce byla zadržena organizovaná skupina pachatelů v ČR (tři pachatelé) a v Nizozemsku (dva pachatelé), došlo k zajištění 15 000 ks tablet XTC a cca 1 kg marihuany. Drogy byly pašovány

centním metanolu s jistou koncentrací methylaminu za přítomnosti amalgámu hliníku. Po izolaci hydroxidu hlinitého se produkt extrahoval do dietyléteru atd. Znalci najdou na internetu. Česká varianta byla mírně onačejší. Úvodní kondenzace probíhala v izopropanolu, ke konečné izolaci produktu bylo využito vakuové destilace.

A chemický „profesor, konstruktér“ k tomu vypovídal: „Technologický postup jsem dostal na papíře, kdo a kde jej vypsál, nevím. Co je černé na bílém, ještě nemusí fungovat ve skutečnosti. Nebo ve velkém. Ale měl jsem o to profesionální zájem. Upravil jsem si to a zjistil jsem, že tu sloučeninu lze vyrobit... Odhad byl, že bychom to měli zvládnout asi tak do tří let... Keton se nechá použit na mnoho věcí, nepamatuji se, že by byl na indexu, další suroviny obdobně... Byli jsme asi v půlce, s bídou jsme měli vyřešeno chlazení reaktorů, filtrace byla nedořešena, stejně tak centrifugace.

Pokud jde o odparku, tak byla zprovozněna pouze ta malá, velká nejela, chybělo úplné dořešení převodu na hydrochlorid a převod odpadů na netoxické chemikálie – to jsme byli zadrženi.)

Den D a hodinu H určily speciální policejní jednotky na začátek června v 8.30. Věděli, že sledování „dělníci“ v tom čase většinou tvrdě vyspávají.

Moment překvapení vyšel víc než naprosto. Pět pachatelů (tři Nizozemce a dva domorodce) zajistila policie v kýženém domě. Nikdo nebyl zraněn. Vysklením byly poničeny jediné dveře. Zbývající kvítka byla zadržena na jiných místech v jiném čase – jeden při pokusu přejít státní hranici do SRN, dva při přebírání raznice k tabletovací hotového výrobku (kvalita balení přece prodává).

A MDMA právě přicházela na svět. Továrna, chemička jela. Provozní mistr, pod dozorem mužů zákona, musel kotle, destilační aparatury a další vědecké procesy postupně vypínat a zastavovat.

Výrobna, garáž měla izolační, speciální tapetování proti úniku hluku, zvláštní příčka bránila pohledu do závodu při otevřených vratech, odvětrávání šlo ventilátorem do komína, který vypadal sice normálně, ale k vytápění domku nesloužil...

Na konci „výrobního pásu“, v tabletovacím stroji ze Slovenska se našly dva dokončené atraktivní bonbónky – metylen dioxymetamfetamin – neboli dávky ecstasy. Celkem se v doupěti podařilo zajistit surovinu na 35 milionů tablet (technologie byla schopná produkovat 17 kg halucinogenu denně, 800 kg za 60 dnů). S cenou 5 až 10 marek od kusu, s hodnotami uloženými v technické výstroji atd. se točilo ve hře přes čtvrt miliardy korun českých!

A podařilo se vzápětí (po nějakém týdnu vytěžování vazebně držených podnikavců) odhalit – několik desítek kilometrů jinde – druhou laboratoř. Ta zřejmě pracovala delší dobu. Parta si v ní pravděpodobně

v rezervě osobního vozidla pachatele, při domovní prohlídce bylo nalezeno v úložném prostoru postele dalších 5 ks rozřezaných rezervních pneumatik se zbytky směsi pepře a koření, kterou používali proti možnému vyhledání drog policejním nebo celním psem.

AKCE – PANDA

Na základě dlouhodobého rozpracování osob z řad vietnamského a romského etnika provádějících distribuci psychotropní látky metamfetaminu na území Ústeckého, Plzeňského, Karlovarského a Libereckého kraje byla při několika dílčích akcích ve spolupráci s územními útvary Policie ČR realizována skupina Romů organizující distribuci této psychotropní látky a taktéž její vývoz do SRN, vietnamský distributor metamfetaminu, operující na území několika krajů a další skupina výrobců a distributorů drog v Ústeckém kraji. Vietnamský pachatel byl realizován dvakrát po sobě, neboť v březnu 2003 nebyl vzat do vazby a ve stejné trestné činnosti pokračoval a následně byl znovu realizován v prosinci 2003.

Byl zadokumentován prodej cca 2,5 kg metamfetaminu za nejméně 1 374 000 Kč a dosud bylo zahájeno trestní stíhání proti osmi osobám.

AKCE – BUJON

Na základě střednědobého rozpracování rozsáhlé distribuční sítě metamfetaminu byl realizován romský zprostředkovatel distribuce metamfetaminu v hl. m. Praze, Středočeském, Hradeckém, Libereckém kraji a Vysočině a jeho dodavatel, který zajišťoval prekurzory, pomocné látky a prostředky k výrobě metamfetaminu. Vyrobený metamfetamin sám distribuoval, anebo poskytoval uvedenému společníkovi, který jej dále prodával osobám podílejícím se na jeho další distribuci na Liberecku, Trutnovsku, Kolínsku, Kutnohorskú, Jihlavsku, v Praze a jejím okolí. Dílčí realizační akce provedly územní útvary Policie ČR.

Při závěrečné realizační akci byli zadrženi dva organizátoři, zajištěno 0,12 kg metamfetaminu, 0,25 kg efedrinu, menší množství dalších OPL (marihuany, Rohypnolu) a několik kilogramů pomocných látek k výrobě psychotropní látky metamfetaminu. Dosud bylo zahájeno trestní stíhání proti šesti osobám.

AKCE SIROTEK

V rámci této akce došlo k rozkrytí a zadokumentování trestné činnosti skupiny 16 pachatelů, kteří se na území Prahy

ověřovala své schopnosti. Byla tam nalezena zásoba materiálu na 700 kg drogy. A další doklady činnosti povedeného spolku, kontakty na Frankfurt, čmaropisy redukce ketonu, odborné a jiné zajímavosti.

Opona spadla, obranné předpoklady, výmluvy, zapírání, vzájemné přehazovačky odpovědností, snaživé kličkování najatých právníků – nic platno, nic nepomohlo. Největší kauza svého druhu v zemích bývalého východního bloku dozněla.

(P. S. Všechny osm hlavních aktérů výše uvedeného příběhu zinkasovalo u soudu první instance od sedmi do deseti let natvrdo. Všichni se okamžitě odvolali. – A vyšší soud jim posléze pobyt v zakatovaných hotelích ještě prodloužil! Akce vzbudila ve své době též značný mezinárodní ohlas i uznání zahraničních kolegů).

VIKING V KLECI

AKCE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY
ÚOOZ SKP PČR
POLICISTA 7/1999

Protože ten muž sehrával nejvýraznější roli v nejvyšších patrech toho nejvýnosnějšího obchodu - tedy na černém a mezinárodním trhu s drogami, přispěchali jeho kamarádi s důslednou a pečlivou pomocí. Zorganizovali mu útěk z norského vězení v Ullersmo. Vypracovaný byl do mnoha detailů – působivých i efektních jako v americkém velkofilmu. Především díky úplatkům na přesně zacílených místech odjel Princ Dobroshi z kriminálu v automobilu s prádlem. Zmizení vězně z nejvýznamnějších přítom vedení útulku zjištělo teprve po čtyřech, možná pěti hodinách. To už byl boss hodně v trapu, daleko za hranicemi...

Tahle informace je z roku 1996. Princ Dobroshi patřil mezi tři gangstery na nejvyšších postech kosovoalbánských zločineckých struktur v Evropě. Proslavený brutalitou a nekompromisností, která mu i ve vlastním prostředí zajišťovala výjimečnou autoritu. Norská policie na něj okamžitě vydala mezinárodní zatykač.

Z informace v deníku lze dále vyčíst, že hodnota drogy na černém trhu představuje zhruba šedesát milionů korun. Takový úlovek, spolu s vydatným arzenálem zbraní, napovídá, že dva zadržení výtečníci stěželi pracovali jako solisté v daném oboru. Zástupce Generálního ředitelství cel ČR navíc přiznal, že k zadržení došlo – v tomto případě – v jádru náhodou. Vyplatilo se neustálé nabádání, aby si také celníci všímali podezřelých vozidel i mimo prostory celnic.

„Kriminalisté na Chebsku paralyzovali jednu z větví organizovaných dealerů drog. Zatklí pět mužů z Chebu a ženu ukrajinské národnosti žijící v Aši, jimž procházely rukama stovky drogových dávek. Při domovních prohlídkách policisté zajistili kromě drog i laboratorní zařízení...“

(MF Dnes)

podíleli na distribuci marihuany, metamfetaminu, MDMA a LSD. Během provedených domovních prohlídek došlo k zajištění jednotlivých druhů drog, listinných a věcných důkazů. Pachatelé, kteří se podíleli na distribuci, byli sami uživateli a jsou trestně stíháni dle ustanovení § 187 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákona. Během rozpracování došlo také k objasnění a zadokumentování další, převážně mravnostní trestné činnosti.

AKCE BORIS

Koncem roku 2001 byla zahájena rozsáhlá operace „BORIS“, která pokračovala úspěšně do konce roku 2003 pod názvy „BORIS I“, „BORIS II“ za využití ustanovení § 158c tr. řádu. V průběhu celého roku 2003, v rámci akce „BORIS II“ bylo v součinnosti s dalšími útvary PČR provedeno šestnáct dílčích akcí zaměřených na pouliční dealery OPL v Praze. Celkově bylo v akci BORIS II zadrženo 1 111,77 g OPL, 156 tablet extáze a 17 pachatelů je trestně stíháno pro úmyslnou trestnou činnost dle ustanovení § 187 tr. zákona

AKCE – TULIPÁN

Počátkem října roku 2003 bylo na území Rakouska zatčeno devět osob mezinárodně organizované distribuční sítě dealerů drog, která operovala i v České republice. Případ byl rozpracován královéhradeckou expoziturou NPC a pracovníky Celní správy Hradec Králové. Na základě následného předání informací rakouské kriminální policii se podařilo tyto osoby zajistit. Díky poznatkům pracovníků NPC a Celního ředitelství Hradec Králové byly odhaleny byty a sklady na přechodné uložení nelegálně získaných drog.

Tato mezinárodní operace probíhala za součinnosti Národní protidrogové centrály Praha, Celního ředitelství Hradec Králové a kriminální policie Rakouska.

Zadržená skupina osob (ve věku 30 až 35 let) organizovala od počátku roku 2002 do září 2003 nelegální obchod s heroinem, tabletami extáze a kanabisovými produkty. Nákup uskutečňovala v Nizozemsku, prodej drog poté realizovala v distributorské síti Rakouska, část zboží byla prodávána v České republice, konkrétně v oblasti Trutnovska, a část v dalších zemích EU. Hlavní organizátor nezákonných obchodů, dlouhodobě žijící na území Trutnovska byl již v minulosti holandskými úřady trestán za nelegální obchod se zbraněmi, kuplířství a za držení a distribuci drog. Při zadržení tohoto podezře-

„Dvoudenní pracovní setkání protidrogových odborníků ze severní Evropy a z ČR skončilo v dánském hlavním městě Kodani. Zástupci z Norska, Švédska, Dánska a ČR jednali o některých operativních problémech a o širších otázkách spolupráce v boji proti pašování narkotik. Hlavní hybnou silou na poli nelegálního obchodu s heroinem jsou přitom prakticky po celé Evropě – nejen v ČR – gangy kosovských Albánců...“ (Hospodářské noviny) Připomeňme si, že v nedávné době bylo jen v jižním Švédsku odsouzeno k dlouhým trestům vězení několik českých pašeráků, kteří se coby kurýři nechali najmout právě kosovskými šéfy.

„Psaníčka s bílým práškem nabízel kolemjdoucím v podloubí obchodního domu Kotva třicetiletý muž z Prahy 2. Když ovšem o jeho zboží projeví zájem dva policisté, na nic nečekal a dal se na útěk. K jeho chycení museli policisté využít mj. i dva varovné výstřely ze služebních zbraní...“ (Slovo)

„Na kodaňském letišti Kastrup byla zadržena šestadvacetiletá Češka, která převážela v zavazadle dva kilogramy heroinu. Zatčen byl i o rok starší Čech, který měl drogu převzít. Oba pašeráci skončili v cele předběžného zadržení...“ (MF Dnes)

Stovky, možná tisíce titěrných zpráv – a mezi nimi pár takových, od nichž lze rozmatávat pověstné klubko problému.

Podobně jako si může dávat dohromady informace „systematický“ čtenář novin, třídí, propojuje a hodnotí poznatky detektivů policejní analytik. Z drobných zpráv z terénu pak nutně vyplývá ne jeden vážný závěr: Tak bylo například v první polovině 90. let zřejmé, že drogová, přesněji heroinová cesta z Turecka přes Balkán vzhůru do Skandinávie vede přes naše území. Odhady o množství drogy se postupně zpřesňovaly – zhruba devadesát procent heroinu určeného severní Evropě putovalo přes nás.

Nelegální obchod, transfer přes český prostor zajišťují kosovoalbánské gangy. Výsadní postavení mezi nimi měl Princ Dobroshi (34), kterého se podařilo v Norsku zadržet i odsoudit k mnohaletému pobytu ve vězení. Obávaný zločinec však z vazby utekl. Někdy v roce 1997 si pořídil – poté, co dorazil ilegálními kanály do Chorvatska – na špičkové soukromé klinice doslova novou tvář (plastická operace ho údajně stála 35 000 německých marek, změnila mu tvar nosu, získal širší bradu, proměnou prošly partie kolem očí). A vrátil se do práce.

Ani vlastní matka by ho nepoznala. Jak na to přišli kriminalisté, je služební tajemství.

„Severská“ Balkánská cesta (vedle těch, které přes Českou republiku vedou do Velké Británie a do německy hovořících zemí) byla znovu akceschopná, heroin tekla obnoveným proudem. Což bylo dokladem toho, že nenapravitelný organizační šéf drogového impéria musí být v činnosti.

lého muže na rakouském území bylo v jeho osobním vozidle objeveno 968 g tekuté extáze a při domovní prohlídce v jeho rodinném domě a penzionu na Trutnovsku byla nalezena i pistole model 92.

Při domovních prohlídkách bylo zajištěno 50 930 EUR v hotovosti, 255,4 g heroinu, 476,2 g kokainu, 1 134,3 g amfetaminu, 4,5 g morfinu, 5000,0 g marihuany (*Cannabis sativa*), 601,0 g tablet extáze, 968,0 g tekuté extáze, 45,4 g houby (*lysohlávky*) a 279,0 g tablet nezjištěného složení.

AKCE – KAT

V polovině roku 2002 byly zahájeny úkony tr. řízení pro tr. čin dle § 187 odst. 1, odst. 2 tr. zákona, neboť zjištěné skutečnosti nasvědčovaly tomu, že skupina pachatelů z Klatovska vyrábí a distribuuje OPL „PERVITIN“ v rámci Plzeňského kraje. Koncem roku 2002 bylo zahájeno tr. stíhání jedné z rozpracovaných osob jako obviněné pro tr. čin dle §§ 187 odst. 1, 187a odst. 1 tr. zákona. V první polovině roku 2003 byla ve spolupráci s pracovníky SKPV Klatovy a SKPV SZK Plzeň provedena realizace dalších pachatelů, kdy v průběhu realizace byly zajištěny tři kompletní laboratoře, včetně všech surovin potřebných pro výrobu metamfetaminu (pervitinu), dále bylo zajištěno cca 10 g metamfetaminu. V bytě jednoho z pachatelů byla mimo jiné zajištěna i zákeřná střelná zbraň.

V souvislosti s aktivitami této skupiny byl následně ve spolupráci SKPV Domažlice a Klatovy realizován další pachatel a byla zadokumentována další laboratoř na výrobu pervitinu a cca 10 g drogy.

AKCE – MEZEK

Při této akci došlo k rozkrytí organizované skupiny pachatelů, kteří na území Severomoravského kraje vyráběli pervitin. Ten následně distribuovali v Jihočeském kraji. V rámci realizace uvedeného případu se podařilo rozkrýt celou síť od výrobců, přes překupníky, až k samotným distributorům, kteří drogu prodávali konečným uživatelům. Při zákroku bylo zadrženo celkem šest osob, které se na této trestné činnosti podílely. Při zatčení podezřelých a při následně provedených domovních prohlídkách bylo zajištěno zařízení dvou laboratoří pro výrobu pervitinu, včetně chemických látek, které jsou k výrobě třeba. Dále bylo zajištěno více než 1 kg pervitinu, 2 kg efedrinu, tedy množství, ze kterého by bylo možno vyrobit přibližně 1,5 kg této drogy. U zadržených osob

Severští protidrogoví specialisté (sdružení ke spolupráci v projektu Viking) vyzvali k pracovním kontaktům českou Národní protidrogovou centrálu Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKP PČR a protinarkotické odborníky Generálního ředitelství cel ČR. Předpokládalo se, že by hledaný kosovský Albánec mohl po útěku, po změně totožnosti operovat ve středoevropském regionu. Na domácím poli aktivit a operací pracovišť zaměřených na problematiku nelegálního obchodu s drogami se objevila akce označená názvem Klec.

„Samozřejmě z naší strany vše začíná vždycky sběrem poznatků v terénu,“ vysvětluje dr. Jiří Komouř, ředitel NPC. „Stěžejní je práce detektivů, parťáckých dvojic – jejich profesionalita je předpokladem opravdu všeho.“ Bez nich by se mohli vedoucí policejní představitelé scházet na domácí i mezinárodní půdě a k ničemu by to nevedlo, příliš by nevymysleli. Chlapi splývající s prostředím přinášejí rozhodující informace. Základní pracovní jednotkou je dvojka. Ta musí dodržovat bezpečná pravidla hry. Pak nastupuje řízení týmu, propojení, neustálá dosažitelnost – za tím se skrývá technická ochrana, ale i absolutní ztráta soukromí. Nehledě na to, že v závěru jednotlivých operací jsou detektivové dlouze mimo své domovy. A velice často na jeden případ navazuje okamžitě další kauza...

Koncem srpna loňského roku bylo na Dolním Dvořišti zadrženo auto s německou státní poznávací značkou. Přes jedenáct kilogramů heroinu (ve dvaceti balíčcích ukrytých v palivové nádrži) pocházelo „ze skladů“ skupiny Prince Dobroshiho. Kruh kolem mafiána se začal zatahovat.

Navíc se objevily signály, že peníze z obchodu s drogami mohou sloužit k nákupu zbraní.

Docházelo k intenzivní výměně veškerých – i těch nejdrobnějších – poznatků mezi našimi a severskými policejními kolegy. My jsme informovali o zachycených skutečnostech, oni posílali daktyloskopické stopy z cílových zemí. Všichni se snažili odhalovat kurýry. Odkrývali síť od nejnižších článků. Až se míra informací dostatečně navršila.

Prokázalo se, že Princ Dobroshi žije pod falešnými dokumenty na našem území (jeden a půl roku se komplotovaly střípky do mozaiky). Ke slovu přišly standardní policejní metody.

Na třicet skandinávských velitelských osobností se za účasti českých expertů sešlo na konferenci v Kodani. Odtud společně řídili závěrečnou fázi operace Klec (v rámci nadnárodních akcí Viking). Do aktivní součinnosti byl v té chvíli zapojen také Útvar rychlého nasazení PČR. Konkrétní adresa a místo pobytu mafiánského šéfa byly jisté. O jeho nebezpečnosti se nedalo pochybovat. Samotné zadržení mělo proto proběhnout tak, aby ohrožení jakýchkoliv občanů, náhodných svědků, ale i samotných policistů bylo pokud možno minimální.

byly dále nalezeny téměř 4 kg sušených rostlin marihuany. Z provedeného šetření vyplývá, že výrobci drog v této skupině prodávali dealerům 1 g pervitinu za cenu v rozmezí 500 až 600 Kč, přičemž koneční konzumenti drogu kupovali až za 1200 Kč za 1 gram. Dva z hlavních obviněných se seznámili v průběhu výkonu trestu odnětí svobody, kde si společně odpýkali tresty za trestné činy spojené s nedovolenou.

AKCE – ELA

Detektivové z Národní protidrogové centrály ve spolupráci s policisty OŘ PČR v Děčíně realizovali koncem roku 2003 vedoucí lékárny v Krásné Lípě, ženu ve věku 52 let, která od poloviny roku 2000 do konce října 2003 od dodavatelů odebrala celkem 47 kilogramů efedrinu, který následně prodávala dalším osobám. Jeden z odběratelů, 31letý muž z Děčína, byl realizován společně s vedoucí lékárny koncem měsíce října 2003 a od vedoucí lékárny odebral nejméně 3 kg efedrinu. V průběhu vyšetřování byli zjištěni další odběratelé efedrinu.

Jedná se o ženu ve věku 29 let, která v lékárně pracovala jako uklízečka. Tato žena odebrala a postupně dále rozprodala nejméně 10 kg efedrinu. Dalšími odběrateli jsou dva muži z Rumburska ve věku 39 a 37 let, kteří odebrali nejméně 5 kg efedrinu.

Vedoucí lékárny efedrin odebírala od dodavatelů, kdy efedrin hradila společně s dalšími dodanými přípravky a léčivy z finančních prostředků lékárny. Efedrin dále prodávala dalším zájemcům za částky, které se pohybovaly v rozmezí od 100 Kč do 200 Kč za jeden gram. Zisk z prodeje efedrinu využila pro svoji potřebu. Celkem touto činností získala částku přibližující se 5 milionům Kč. Veškerý efedrin odebraný z lékárny v Krásné Lípě byl určen pro další výrobu drogy metamfetamin – pervitin.

Proti vedoucí lékárny a odběratelům efedrinu bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin dle ustanovení § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákona.

PŘÍKLADY UKONČENÝCH OPERACÍ NPC V ROCE 2004

Akce „MAUR“

V souvislosti s přípravami a konáním nepovolené technoparty CzechTek byl 2. srpna 2004 v nočních hodinách v Praze zadržen 25letý občan Slovenské republiky, trvale pobývajícím na území ČR. Za-

Dopoledne 23. února po krátké sledovačce (chcete-li observaci) zablokovala na křižovatce u hotelu Hilton, poblíž vltavského nábřeží, tři civilně vyhlížející vozidla policie luxusní auto BMW, které zastavilo na červenou. Mezi dvojí změnou světel na semaforu, bez omezení veřejné dopravy, stačili bleskurychlí policisté gangstera vytáhnout z vozu a zajistit ocelovými náramky.

Moment překvapení vyšel naprosto dokonale. A souvisel i s tím, jak pohodově se u nás Dobroshi cítil. Organizace klapala, byznys se točil na plné obrátky. Boss se kupodivu pohyboval po Praze bez ochranky a neozbrojený. Byl tak obávaný, že si „v civilu“ samotářskou existenci klidně dovoloval. Netušil, že mu zvoní hrana. Policejní zákrok byl pro něj netušeným šokem. Čtyři hodiny nato policisté překvapili a také zadrželi v bytě v Praze 4 „provozního náměstka“ Dobroshiho podniku Limana Muratiho – muže středního věku a solidního manažerského vzhledu v saku a kravatě. I jeho zastihlo zatýkání jako rána z jasného nebe. Následně bylo na různých místech Evropy zatčeno dvaadvacet členů z rozvětvených velících struktur zločinecké organizace. Samu distribuční síť nechala policie svému osudu. Na čas nepochybně – bez dodávek zboží – zajde na úbytě. A vzpomíná se, až ji bude obnovovat nové gangsterské sešupení. Ani o tom není pochyb.

V pražském bytě Prince (byl zařízen docela spoře, jako noclehárna i kancelář) našli policisté zbraně (automatickou pušku AK 47 s optikou, vlastně kalašnikov čínské výroby, českou pistoli ČZ 75), profesionální počítačku na peníze (počítat statisíce korun ručně je při obchodních transakcích nepohodlné i pomalé) a konečně listinné důkazy o tom, že zisky z drogových obchodů šly na nákup zbraní. V osmi položkách se dosvědčuje konkrétní objednávka raketové výzbroje.

Další šetření má určit, kam by zásilka zbrojního materiálu směřovala. Operace Klec vyvolala obrovský pohyb, zmatek ve zločineckých kruzích. Mezi policisty na mezinárodním poli vedla k bezprostřednímu uznání kvalit české složky. „Dánský policejní prezident nám předal – ještě v závěru pracovní schůzky v Kodani – oficiální plaketu. První podobné ocenění zahraniční policejní jednotce,“ říká dr. Komorous s oprávněnou mírou hrdosti v hlase.

Policisté Národní protidrogové centrály pracují na dalších úkolech a někteří z nich zároveň cítí hrůzu při představě, že by Princ Dobroshi, dříve než bude vydán do Norska, unikl znovu z vězeňské cely. Důvěrné tamtamy totiž vzápětí po zločincově zadržení hlásily, že kumpáni hlavy drogového podsvětí – z více koutů Evropy – chystají nový vysvobozovací pokus. Že mají v plánu „krále“ pod legendou zdravotních potíží dostat z Pankráce, vystřílet ho na svobodu desetičlenným komandem (zformovalo se bezprostředně

držený muž propašoval ve svém zažívacím traktu v průběhu 14 dní ze Španělska necelý kilogram hašiše. Část drogy prodal prostřednictvím 26letého Čecha právě na technoparty CzechTek. Tohoto muže zadrželi pracovníci Národní protidrogové centrály v Plzni ve stejném čase jako uvedeného Slováka. Při domovní prohlídce bylo zajištěno cca 700 g vysoce kvalitního hašiše v hodnotě kolem 200 000 korun.

Akce „RADEGAST“

Při operaci, která proběhla 23. listopadu 2004 na Ostravsku, byl po předchozím dlouhodobém rozpracování zadržen nelegální výrobce metamfetaminu, podezřelý z napojení na organizovanou skupinu pachatelů dovážející efedrin ze zemí bývalé Jugoslávie. Prostřednictvím tohoto muže měl být z dodaného prekursoru vyráběn metamfamin, který byl dále distribuován v Praze dalším osobám. Zadržení provedli policisté ze zásahové jednotky Policie ČR Správy Severomoravského kraje.

Při provedených domovních prohlídkách byl zajištěn 1 kg kvalitního metamfetaminu, 100 g kokainu a půl milionu korun v hotovosti. Ze zadrženého množství metamfetaminu by bylo možné pro distribuci na ulici připravit až dvacet tisíc dávek této drogy. Ze zadrženého kokainu by bylo možné připravit až dva tisíce dávek v hodnotě čtvrt milionu korun. Při prohlídkách byly dále zajištěny předměty a chemikálie určené k výrobě metamfetaminu. Zadržený muž byl obviněn z trestného činu Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle ustanovení § 187 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákona.

Akce „HAIM-PITKIN“

Na území ČR působila skupina osob – občanů ČR a Izraele, která organizovala nákup tablet XTC v různých evropských zemích a drogu následně pašovala do USA za přímé a aktivní pomoci osob české národnosti dlouhodobě žijících v USA. V Los Angeles tablety XTC odebírala skupina pachatelů vedená 29letým občanem Izraele. V průběhu vyšetřování, které bylo vedeno na území USA pod krycím názvem „Money Man“, bylo dle informací DEA Los Angeles zadrženo 90,7 kg tablet XTC. Na území USA bylo zadrženo celkem devět osob včetně 29letého šéfa organizace. Dne 13. 9. 2004 došlo k zadržení dvou občanů ČR v rakouském Gratzu při přebírání finanční hotovosti za prodej více než 130 tisíc kusů tablet XTC,

po uvěznění šéfa) a dopravit do bezpečí (vězeňská služba proti tomu učinila mimořádná bezpečnostní opatření). Zároveň „přátelé“ vypsalí odměnu ve výši jednoho milionu marek každému, kdo dopomůže Dobroshimu na čerstvý vzduch. Šlo tedy opět o plánování klasické kombinace lsti, úplatků a osvobozovacího střílení.

A rovněž tento fakt dokládá, jak důležitá VIP (je možné překládat jako: vrcholně zajímavá postava) zločineckého světa skončila v osidlech Policie ČR.

ke kterému došlo týž den v USA. Jednalo se o 44letého soukromého podnikatele a úspěšného automobilového závodníka a padesátiletého soukromého podnikatele. Dne 14. 9. 2004 byl v Praze zatčen v nákupním centru Zlatý Anděl na Smíchově 30letý občan Izraele, soukromý podnikatel a zároveň organizátor celé skupiny. Na tomto případu spolupracovali specialisté z USA, Nizozemí, Izraele a Belgie.

Zadržení Prince Dbroshiho

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Česká republika se začala problematikou mezinárodní policejní spolupráce, tak jak ji každý chápe, tedy jako otevřenou oboustrannou a partnerskou spoluprací, zabývat prakticky před 15 lety. Existence železné opony kontakt policistů na západ vyloučila, dále omezený pohyb cizinců na území ČR i minimální pohyb občanů ČR v cizině prakticky omezil nutnost kontaktů. Tím že nebyla páchána trestná činnost cizinci na území ČR a občany ČR v cizině, nebyl důvod k policejní spolupráci. Když ke spáchání trestné činnosti cizími státními příslušníky, téměř výlučně původem z Vietnamu, Kuby nebo Maďarska a Polska, na území ČR došlo, jednalo se zpravidla o skutky dokonané na území ČR, jejichž vyšetřování bylo proveditelné bez nutnosti faktické mezinárodní spolupráce. Úplnou výjimku zde tvořila trestná činnost příslušníků Sovětské armády, vyšetřování jejich trestné činnosti až na výjimky nebylo v pravomoci orgánů činných v trestním řízení tehdejšího Československa.

MEZINÁRODNÍ KONTAKTY A VAZBY

Je třeba zdůraznit jeden z velmi důležitých aspektů organizované drogové kriminality, a to je její nadnárodní charakter. Účinný postup proti tomuto druhu kriminality musí být proto zasazen do mezinárodního kontextu.

Již od vzniku Protidrogové brigády Federálního policejního sboru v roce 1991 (PDB) se vzhledem k postavení tohoto útvaru v rámci Policie ČR jevílo jako nezbytně nutné, aby došlo k okamžitému a co nejširšímu navázání kontaktů s obdobnými složkami policejních sborů jak evropských, tak i mimo-evropských států. Správnost tohoto rozhodnutí se v další době plně potvrdila a zapojení do mezinárodní spolupráce v boji proti organizované drogové kriminalitě přispívalo a nadále přispívá k účinnému a efektivnímu postupu proti pachatelům tohoto specifického druhu trestné činnosti.

Mezinárodní kontakty PDB, odboru drog útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a v konečné fázi NPC se rozvíjely v několika základních liniích. V první řadě se jedná o využití cest a kanálů poskytovaných Národní ústřednou Interpolu Praha, která v případě potřeby zprostředkovává přístup k informacím valné většiny států světa. Nezastupitelná je role této organizace při zabezpečování předávání dokumentů, sloužících při vyřizování žádostí o právní pomoc ve věcech trestních.

Dalším důležitým prvkem mezinárodní spolupráce je účast představitelů NPC na multilaterálních jednáních a zasedáních, která jsou organizována a pořádána ať už Organizací spojených národů (pravidelná setkání vedoucích pracovníků protidrogových útvarů „HONLEA“), Evropskou unií (programy „PHARE“), IKPO Interpol (zasedání zabývající se problematikou jednotlivých druhů drog – heroinu, kokainu, produktů konopí, syntetických drog, prekursorů) nebo jinými subjekty (pracovní skupiny „Stálá pracovní skupina Drogy a Jihovýchod, jejichž pravidelná jednání probíhají pod patronací Spolkového kriminálního úřadu Wiesbaden resp. Bavorského zemského kriminálního úřadu Mnichov nebo mezinárodní pracovní skupina „Crystal,“ specializovaná na problematiku výroby krystalického metamfetaminu v Čechách a jeho vývozu do příhraničních oblastí SRN).

Přímá operativní spolupráce s partnerskými organizacemi v zahraničí je realizována několika způsoby. NPC využívá sítě styčných důstojníků, kteří jsou instalováni jak na území ČR (styční důstojníci Spolkového kriminálního úřadu Wiesbaden/SRN, švýcarské policie, styčný důstojník pro severské země nebo styčný důstojník National Central Intelligence Service/GB), tak mimo ně (např. belgický styčný důstojník), jejichž cestou lze využívat kontakty i v dalších zemích, kde jsou umístěni. O důležitosti, kterou přikládají např. severské země Dánsko, Švédsko, Norsko, Finsko a Island spolupráci s českými policejními orgány, svědčí to, že kancelář styčného důstojníka pro severské země, dlouhá léta umístěná ve Vídni, byla v roce 2001 přemístěna právě do Prahy.

Jako velmi důležitá se pro potřeby NPC jeví spolupráce s Drug Enforcement Administration/USA jako největší represivní organizací specializovanou na boj proti drogám, která je realizovaná cestou kanceláře DEA v Berlíně. Vzhledem k množství informací, které jsou pracovníky NPC získány a které je třeba následně v zahraničí prověřit, se DEA se svojí strukturou zahraničních pracovišť jeví ve vztahu především k mimoevropským zemím jako jeden z nejrychlejších a nejoperativnějších kanálů, jak požadované informace získat.

Svoji nezastupitelnou roli mají přímé bilaterální kontakty na kooperující policejní složky v jednotlivých státech. Touto cestou jsou řešeny požadavky, plynoucí z rozpracování konkrétních akcí. Jako partneři v těchto případech vystupují policejní složky jak na centrální zemské úrovni (např. Spolkový

kriminální úřad Wiesbaden/SRN, vrcholové policejní složky jednotlivých států), tak na úrovni regionální (tzv. „Společné vyšetřovací skupiny“ jednotlivých zemských kriminálních úřadů a celních pátracích úřadů spolkových zemí SRN, kantonální policejní sbory Švýcarska, policejní jednotky spolkových zemí Rakouska atp.). (Kočí, Bulletin NPC 1/2004)

142. A 143. ZASEDÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY „JIHOVÝCHOD“, 99. A 100. ZASEDÁNÍ PRACOVNÍ SKUPINY „STAR“.

142. a 143. zasedání pracovní skupiny „JIHOVÝCHOD“, ve dnech 5. – 6. 5. 2003 v Budapešti, Maďarsko a 25. 9. 2003 Mnichov, SRN.

99. a 100. zasedání pracovní skupiny „STAR“, ve dnech 25. – 26. 3. 2003 v Berlíně, SRN a 12. – 13. 11. 2003 Bernu, Švýcarsko.

V roce 2003 se zástupce Národní protidrogové centrály SKPV, potažmo Policie České republiky zúčastnil pravidelných zasedání stálých pracovních skupin „JIHOVÝCHOD“ a „STAR“.

Pracovní skupina „JIHOVÝCHOD“ byla založena v 60. letech minulého století pro zlepšení efektivity koordinovaného boje proti obchodování s omamnými a psychotropními látkami a soustřeďuje zástupce států, přes které v současné době vede tzv. „Balkánská cesta“ – trasa pašování OPL z jihovýchodní do severozápadní Evropy. Obou jednání se zúčastnili zástupci policejních sborů a celních orgánů některých spolkových zemí SRN, Spolkového kriminálního úřadu Wiesbaden (BKA), Celního kriminálního úřadu Kolín nad Rýnem (ZKA) a zástupci Rakouska, Švýcarska, Itálie, Slovenské republiky, České republiky, velitelství ozbrojených sil USA umístěných v Evropě a zástupce IP Lyon.

Stálá pracovní skupina „STAR“ byla založena v roce 1972 (Policie ČR je členem této skupiny od roku 1991) a obou jednání se zúčastnili zástupci policejních sborů většiny spolkových zemí SRN, BKA, ZKA, DEA USA, Belgie, Rakouska, Švýcarské konfederace, Nizozemska a zástupce mezinárodních policejních organizací „EUROPOL“ a „INTERPOL“. Z nejasných příčin se jednání neúčastní zástupci Francie, pravděpodobně z finančních důvodů zástupci Polska.

Za nejdůležitější a nejzajímavější informace, které byly prezentovány na jednáních pracovní skupiny „JIHOVÝCHOD“ a „STAR“ lze zmínit:

Maďarsko – zástupce maďarské policie stručně informoval o struktuře policejních složek, které se na boji proti drogové kriminalitě podílí – obdobnou informaci podal i zástupce maďarských celních orgánů. K 1. červenci 2003 došlo k významnému legislativnímu posílení postavení celních orgánů, které budou mít v boji proti drogové kriminalitě na základě rozhodnutí zákonodárných orgánů obdobné kompetence jako policie (činnost celních orgánů byla doposud striktně omezena na působení na maďarské hranici, v případě nálezu OPL byl případ k dalším procesním úkonům neprodleně předáván policii). Situace v oblasti OPL je v Maďarsku charakteristická stálým mírným nárůstem konzumu syntetických drog, stagnací až mírným poklesem konzumu heroinu (obchod „ve velkém“ je organizován albánskými skupinami, distribuce často skupinami arabskými) a prvními konkrétními případy produkce konopí ve speciálně vybavených pěstírnách.

Rakousko – v roce 2002 drasticky poklesla zabavená množství heroinu a kokainu. Rakouské bezpečnostní složky pociťují poměrně silný deficit informací k jiným komunitám, které se zabývají obchodem a distribucí OPL, než k Afričanům. Tento nedostatek informací byl způsoben jednostranným zaměřením pozornosti právě na africké skupiny a rakouská policie v současné době hledá možnosti, jak podchytit činnost i jiných zločinných seskupení. Celní orgány zaznamenaly značný nárůst

pašovaných množství XTC z Nizozemska vlakovými spojeními do Rakouska a leteckou cestou do Austrálie.

Švýcarsko – silně rostou zabavená množství marihuany (2002 – odhadované množství cca 21 t marihuany, 1 t hašiše), relativně stabilní je situace v oblasti heroinu (švýcarské orgány mají k dispozici důkazy o přímých dodávkách heroinu z Afghánistánu z prostředí skupin, vedených válečnými vůdci HEKMATJÁREM a DÓSTUMEM), kokainu (v distribuci kokainu jsou velmi aktivní Nigerijci, stále častěji Libanonci, kteří v mnoha případech disponují přímými kontakty do Brazílie jako dodavatelské země) a syntetických OPL. Závažným fenoménem zůstává polytoxikomanie. Obchod s OPL se z “otevřených scén” a veřejných prostranství přesunul do bytů a na jiná skrytá místa. Na hranicích s Itálií je registrován značný pokles případů tzv. „drogového turismu“, který je výsledkem opatření kantonální policie Tessin. Celní orgány registrují nárůst počtu ilegálních dodávek GBL, dopravovaných do Švýcarska v poštovních zásilkách z Nizozemska. GBL je mezi konzumenty stále oblíbenější, nepodléhá ani zákonu o OPL, ani zákonu o prekursorech. Konzumuje se v dávkách 1 – 4 ml, rozředěných např. v ovocných šťávách nebo energetických nápojích a v těle konzumenta se bezprostředně po aplikaci přetváří na GHB se všemi průvodními jevy tohoto přípravku.

Slovensko – roste počet objevených zařízení na pěstování konopí. Nejvíce obchodovanou drogou je metamfetamin, který je prodáván převážně v bytech jednotlivých dealerů.

Rumunsko – byl přijat nový zákon o boji proti organizovanému zločinu a vytvořena nová agentura pro boj proti drogové kriminalitě. Tato agentura je v současné době součástí ministerstva vnitra, jedná se o jejím možném přímém podřízením rumunské vládě. Jako nebezpečný trend byla označena činnost mnoha Turků, kteří v Rumunsku zakládají „obchodní“ firmy a jejich činnost zneužívají k pašování drog. Dodávky větších množství, dopravené do Rumunska, jsou následně přerozděleny na menší množství a tato jsou následně vyvážena do zemí EU. V Rumunsku byla odhalena první laboratoř na výrobu heroinu – v rámci akce bylo zatčeno 11 osob a nalezeno celkem 70 kg heroinu.

Bulharsko – organizátoři trestné činnosti, související s OPL, jsou velmi často cizinci, trvale žijící v Bulharsku. Pro jejich činnost je charakteristická úzká spolupráce s místními zločineckými gangy. Od roku 2000 je registrován stálý pokles zabavených množství heroinu, a to ve všech dopravních prostředcích. Roste počet bulharských občanů, nasazovaných jako kurýři. Je registrována zvýšená frekvence pašování marihuany z Albánie do Turecka vozidly, registrovanými v Albánii a vybavených speciálními úkryty. Roste význam hranice Bulharsko – Makedonie jako přestupního místa dodávek heroinu.

INTERPOL Lyon – celosvětově je potvrzován jasný nárůst konzumu syntetických OPL. Není vyloučeno, že vzhledem k přítomnosti mnoha tisíc spojeneckých vojáků v Iráku se tato země stane cílovou pro dodávky především syntetických drog.

SRN – byla zmíněna situace v německých velkoměstech, která se s různým úspěchem snaží vyrovnat s distribucí kokainu a cracku. Jako příklad vcelku úspěšného řešení byl zmíněn Mnichov, který zůstal dosud masové distribuce těchto drog ušetřen. Situace je řešena neustálým cíleným tlakem policejních složek všech stupňů na obchodníky a dealery. Podle BKA souvisela třetina všech případů, vykazujících znaky organizované kriminality, s výrobou, obchodem s a distribucí OPL. V oblasti hranic s Nizozemskem je registrován značný nárůst zabavených množství amfetaminových derivátů 80 % kokainu, který byl v SRN v roce 2002 zabaven. Na reexport, především do Španělska a Jihoafrické republiky, bylo určeno 70 % kokainu. Po moři je do Evropy dopraveno 70 % kokainu, jako vstupní brány slouží především přístavy ve Španělsku, Portugalsku a Nizozemsku.

Nejdůležitější produkční zemí je opět Kolumbie, roste role východní a jižní Evropy jako transitního území pro jednotlivé dodávky. Byl registrován značný nárůst počtu odhalených kurýrů původem z Polska.

Zástupcem spolkové země Sasko-Anhaltsko byl prezentován případ pracovníka chemického institutu v Halle (oficiálně se tento ústav věnuje vývoji látek k podpoře růstu rostlin a k vyvíjení možností masového pěstování zemědělských plodin), který ve svém soukromém domě vyvíjel syntetické drogy, podle německých zákonů za drogy nepovažované. Při domovní prohlídce bylo nalezeno několik stovek různých chemických substancí, které „chemik“ (jednalo se o homosexuála) aplikoval několika desítkám „testovacích objektů“. Chování osob po aplikaci dokumentoval na videozáznamu, některé z osob znásilnil. Nahrávky využíval jako kompromitující materiál, kterým „testmeny“ nutil do dalších pokusů.

Důkazní situace se v tomto případě jeví jako velmi složitá, orgány činné v trestním řízení v podstatě teprve hledají odpovídající zákonná ustanovení, podle kterých by bylo „chemika“ možno postihnout (zákon o drogách ? zákon o nedovoleném zacházení s prekurzory ? zákon o léčivech ? ohrožování životního prostředí ? trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti ?).

Pašování OPL na „Balkánské cestě“ – U heroinu je zřetelný posun od přepravy velkých množství (sta kg) v jedné dodávce za využití nákladních vozů k přepravě menších množství v osobních vozech. Pokud jsou použity nákladní vozy, potom ve velké části případů ty, které přepravují zboží v chladicích zařízeních (pašeráci drog se spoléhají na problémy policistů a celníků při rozhodování o vyložení nákladu a prohlídce vozidla s ohledem na možnost velkých škod a nutnosti jejich náhrady při negativním výsledku prohlídky). Takřka vždy jsou jako řidiči angažováni Turci, jako krycí náklad je využíváno především ovoce a zelenina, textil a nábytek. Vzhledem k velkým množství heroinu, která byla zabavena v Polsku a na Ukrajině, je pravděpodobné, že nabývá na významu severní větev „Balkánské cesty“. Celá „Balkánská cesta“ je charakterizována budováním meziskladů ve státech, kterými prochází.

Boj proti dovozu drog z jihozápadní Asie a států centrální Asie do SRN a dalších států západní střední Evropy – zástupcem BKA byly prezentovány snahy BKA a dalších organizací o snížení množství heroinu, který je do Evropy dovážen především z Afghánistánu. Jsou vyvíjeny snahy o vytvoření tzv. „bezpečnostního řetězce“ okolo Afghánistánu, tj. ve spolupráci se státy, které bezprostředně s Afghánistánem hraničí, vytvořit systém opatření, která by v co největší míře omezila vývoz opia a heroinu. Další aktivity byly odstartovány v samotném Afghánistánu – byla zahájena činnost „projektové kanceláře“ (celkem 12 pracovníků ze SRN, z toho 4 z BKA), která má 3 hlavní úkoly:

- a) vybudování centrálního protidrogového útvaru,
- b) vybudování centrály pro získávání informací, tj. pro získávání, vedení a řízení informátorů a
- c) výškolení personálu pro úřady, zmíněné v bodech a) a b).

Jako problémy při činnosti v Afghánistánu byly zástupcem BKA zmíněny

- a) nedostatek základního materiálního vybavení a vhodných prostor,
- b) nedostatek vzdělaných policistů, jejich mizivě finanční ohodnocení,
- c) vliv centrální vlády je omezen pouze na území hlavního města Kábul,
- d) pravděpodobné zapojení vládců provincií do obchodu s opiem a heroinem.

V roce 2002 byla odhadovaná produkce opia cca 3400 t (tj. možnost výroby 340 t heroinu) a opiový mák byl pěstován na rozloze cca 74 000 ha při výtěžnosti 46 kg/ha (jinde ve světě cca 24 kg/ha !!!). Opiový mák je pěstován již v 28 provinciích z celkových 32, klesá osázená plocha na jihu a naopak roste v severních částech země. Vyhledy na možnou redukci produkce opia v roce 2003 jsou velmi nízké, a to z několika důvodů:

- malá ochrana rolníků ze strany centrální vlády a z toho plynoucí silná pozice kmenových náčelníků, na obchodu s opiem silně zainteresovaných,
- nízké kompenzační platby v případě pěstování jiných plodin než opiového máku.

Podle odhadu pákistánských úřadů byla produkce v roce 2003 cca 4000 t surového opia. BKA vypracoval hypotézy, na jejichž základě je obchod s heroinem provozován stále více skupinami, které nejsou policejním orgánům tak známé jako např. turecká seskupení a při transportu nedochází ke změnám ve vlastnictví „zboží“. Další z hypotéz, která byla BKA prezentována, je možnost, kdy je při pašování heroinu nebo opia využíváno logistické zázemí legálních firem – okamžitě byla nastolena otázka, jaké druhy zboží jsou vlastně legálně z Afghánistánu vyváženy, na kterou nebyl zástupce BKA schopen odpovědět.

Ve stručnosti byla popsána činnost **pracovní skupiny („info-board“)** „Narkoterorismus“, jejímž hlavním úkolem je zodpovědět otázku, jsou-li aktivity teroristických skupin, byť i částečně financovány z obchodu s drogami. Do pracovní skupiny jsou zapojeny ZKA, BKA, německá civilní rozvědka i kontrarozvědka a zpravodajská služba německé armády. Jednání zástupců zmíněných institucí jsou pravidelně pořádána každých 14 dní. Na jednáních dochází k výměně informací a v případě, že je zjištěna shoda u zájmových osob, dochází k dalšímu cílenému získávání informací všemi kooperujícími úřady.

Fenomén „Crystal“ – byl zpracován a prezentován společný příspěvek NPC a GŘC. Z příspěvku zástupce Svobodného státu Sasko jednoznačně vyplynulo, že metamfetamin z ČR v takřka celé zemi

z trhu úplně vytlačil amfetamin (nárůst vyvezených množství do SRN byl dokumentován např. na tom, že za prvních 8 měsíců roku 2003 bylo zabaveno stejné množství metamfetaminu jako za celý rok 2002). Konzumenti z příhraničních oblastí SRN často vycestují do ČR, nakoupený metamfetamin přímo na místě skonzumují a následně se vrací do SRN. Snahy o šíření tohoto produktu do dalších států Evropy je možno dokumentovat i na případu, který je v současnosti řešen pracovníky NPC, kdy se skupina pachatelů ze severní Moravy pokoušela o vytvoření kanálu pro vývoz metamfetaminu do Švýcarska.

V části jednání věnované problematice cracku seznámili zástupci účastnických států se situací v mateřských zemích. Problémová se tato oblast jeví především ve Francii, Nizozemsku a Německu, kde zvláště v Hamburku je 50 % prvokonzumentů uživateli cracku stejně tak jako 40 % všech konzumentů drog. Roste počet policejně registrovaných případů „crackové“ kriminality, především deliktů souvisejících s konzumem – tato situace je přičítána rostoucímu tlaku policie. Ta se zaměřila i na likvidaci dílen na výrobu cracku, následkem čehož roste dovoz této drogy ze zahraničí, především z Nizozemska. Existuje předpoklad, že tak jako tomu bylo v letech minulých i v roce 2003 dojde v celoevropském měřítku k přibližně zdvojnásobení počtu zabavených tablet XTC. Dovoz PMK z Číny do Evropy je odhadován na 200 – 500 t ročně, po úniku do nelegální sféry by množství z tohoto PMK vyrobených tablet XTC představovalo 2 – 3 miliardy kusů.

Pokud lze určitým způsobem sumarizovat, byly z prezentovaných příspěvků patrné následující obecné skutečnosti: zástupcem Frankfurtu nad Mohanem byla prezentována situace v oblasti jak právních, tak praktických otázek budování „šleháren“ pro konzumenty cracku (např. problémy s odsáváním, aby nedocházelo k ohrožování obslužného personálu, nabídka souvisejících terapií a odvykacích programů).

Podle poznatků **EUROPOLU** je zřejmý odklon od využívání kurýrů a pašování:

1. pokles zabavených množství heroinu, konopných produktů a některých amfetaminových derivátů při nezměněné ceně a stále dostupnosti na trhu (a tedy nastolení otázek, jakým způsobem (lodě ?, vlaky ?) a kým jsou tyto OPL na trhy dodávány, které jsou v současné době řešeny v takřka všech účastnických státech),
2. zřejmý odklon pachatelů od využívání „klasických“ způsobů pašování OPL pozemní cestou, tj. 100 a více kg v jedné dodávce, dopravní prostředek kamion,
3. velmi časté reorganizace a restrukturalizace jak policejních, tak celních složek, které se na boji proti drogové kriminalitě podílí, fenomén zřejmý především na česko – německé hranici, kde se množství informací, dříve získávaných v rámci typování a následných kontrol blíží takřka nule (podle zástupců celních orgánů ČR a SRN je to způsobeno naprostou pasivitou pracovníků na hranicích, kteří postrádají jakoukoli jistotu o své další existenci).

Mezinárodní spolupráce v potírání drogové kriminality byla i v průběhu roku 2005 poměrně úspěšně uváděna do praxe. V souvislosti s tím je nutno před tradičním hodnocením spolupráce s jednotlivými zeměmi zdůraznit některé obecné závěry a úvahy ohledně mezinárodní spolupráce NPC, vyplývající z výsledků roku 2005:

- Byla dosažena velmi solidní úroveň výměny informací se zahraničními partnery. Promptní výměna informací včetně zjišťování údajů z dostupných policejních evidencí fungovala bez větších problémů se zeměmi, s nimiž má spolupráce obecně dobrou úroveň. Na tomto výsledku se rozhodující měrou podíleli styční důstojníci.
- Praxe roku 2005 jednoznačně ukázala, že výměna informací přes styčné důstojníky je nejrychlejší a nejúčinnější, a proto je také poměrně často upřednostňována před jinými jejími formami. Tam, kde byli styční důstojníci zrušeni, tato výměna informací vázne. NPC nepovažuje rušení pozic styčných důstojníků, což se stalo například u Itálie a severských zemí, za dobré řešení. Praxe ukazuje, že ke zlepšení či alespoň udržení dosavadní úrovně spolupráce taková opatření rozhodně nevedou. Jiné formy komunikace mohou dobře fungujícího styčného důstojníka – a takovými byli jak italský, tak severský – nahradit jen velice obtížně, v některých ohledech vůbec ne.
- V roce 2005 NPC na konkrétních případech ukázala, že je připravena se zahraničními partnery uskutečňovat i složitější formy úzce koordinované spolupráce ve dvou i více zemích za využití žádostí o právní pomoc. S mnohými zahraničními partnery má však NPC vytvořeny takové vztahy, že řízení konkrétních vyšetřovacích technik v praxi probíhá za použití telefonního či faxového

spojení a tudíž naprosto operativně. I v tomto je nutné zmínit neobyčejně významnou roli styčných důstojníků. Bez nich si účinnou spolupráci v tomto ohledu nelze představit.

- Ve vztahu k zahraničním partnerům se NPC v roce 2005 řídila zásadou, že jejich dožádání i s žádostmi o právní pomoc byly vyřizovány stejně, jak NPC očekává vyřízení dožádání vlastních. To platí i tam, kde není vždy odpovídající druh reakce. NPC spolupracuje s jakýmkoliv orgánem vy-máhajícím právo, který působí v protidrogové sféře, bez ohledu na to, zda jde o policii, četnictvo, celníky, bezpečnostní službu nebo jiné orgány. Není podstatné, zda jde o orgány ústřední nebo regionální. Rozhodujícím hlediskem je, zda zahraniční partner může účinně pomoci. Být spolehlivým a profesionálně zdatným partnerem je důležitý dlouhodobý úkol. Úsilí investované do této oblasti činnosti se vyplatí. Jak dokládá níže uvedený rozbor situace u jednotlivých států, existují rozhodně v praxi z roku 2005 příklady toho, že NPC takovou pověst má. V nejbližší budoucnosti bude třeba ji nejen zachovat, ale dále rozvíjet.
- V roce 2005 se výrazně projevil trend posledních let, který ukazuje na významně rostoucí důležitost žádostí o mezinárodní právní pomoc v policejní práci. Vzhledem k tomu, že většina operativně pátracích prostředků byla od 1. 1. 2002 zařazena do trestního řádu, je dnes třeba žádostí o právní pomoc velice často i ve fázi prověřování ve smyslu §158a trestního řádu. Kromě toho se ukazuje, že je výhodné, aby se při vyřizování těchto žádostí o právní pomoc účastnili osobně zástupci dožadující strany a na místě tak ovlivnili vyřízení věci. Tato forma spolupráce na pracovníky NPC kladla a dále bude klást zvýšené požadavky. Do hry zde vstupuje další prvek, justiční orgán v podobě státního zástupce či vyšetřujícího soudce. S ním je spolupráce vždy komplikovanější, nežli se zahraničním policejním či celnickým partnerem. Organizační problémy a zdržení s vyřízením žádostí právě zde účinně pomáhají řešit styční důstojníci. Typickým příkladem bylo v roce 2005 Nizozemsko. Právní pomoci zasílané buď klasicky pouze justiční cestou nebo cestou Interpolu trpí chronickými problémy, spočívajícími ve zdlouhavosti jejich vyřizování. Pro úkony operativního charakteru tyto cesty nevyhovují. Proto je třeba více využívat styčných důstojníků a přímých kontaktů v dožadovaných zemích. Pro budoucnost lze předpokládat, že se význam žádostí o právní pomoc do zahraničí nejen udrží, ale i nadále vzroste.
- V poslední době bylo možné pozorovat rovněž další pozitivní tendenci v oblasti mezinárodní spolupráce. Zatímco dříve tato oblast byla do velké míry doménou pražských centrálních výkonných oddělení, v roce 2005 došlo k výraznému nárůstu spolupráce a výměny informací ze strany expozitur NPC. Svědčí to o tom, že si tyto regionální pracoviště dobře uvědomují význam mezinárodní policejní spolupráce, a to přinejmenším ve stejné míře jako centrální výkonná oddělení.
- I v roce 2005 se osvědčila zavedená praxe pořádání setkání zahraničních styčných důstojníků u příležitosti významných dnů NPC v Praze. Tyto schůzky mívají velmi pracovní a otevřený charakter a přispívají k rozvoji spolupráce s partnery v zahraničí. Styční důstojníci představují určitý aktiv velice užitečných spolupracovníků.

Interpol

I v roce 2005 pochopitelně NPC využívala služby Interpolu. Platí to zejména o těch zemích, kde nemá Česká republika policejní styčné důstojníky ani přímé kontakty. Stejně tak NPC využívá i určitých standardních postupů v rámci Interpolu, jako jsou situační zprávy a mezinárodní zatykače. Pro operativní spolupráci a pro výměnu citlivých informací se ovšem nejvíce síť Interpolu jako vhodná. Tradiční problémy jsou s pomalostí a nepružností této sítě. Pracovníci z výkonných oddělení a expozitur NPC tedy zcela pochopitelně dávají přednost jiným kanálům spolupráce. Nicméně tam, kde je to potřebné, spolupráce s Interpolem probíhala a bude probíhat na víceméně standardní úrovni.

Europol

Členství České republiky v Evropské unii trvá necelé dva roky, členství v Europolu o málo víc než jeden rok. Zapojení NPC do mezinárodní spolupráce v oblasti drogové trestné činnosti se prolíná celou její historií od roku 1991. V průběhu 15 let si NPC vytvořila silné vazby v této oblasti činnosti a tak pouze pomalu upouští od přímých forem spolupráce. Europol je dnes Policií České republiky jednoznačně definován jako hlavní partner i komunikační kanál pro policejní spolupráci. Tato oblast činnosti bude v krátké době upravena interním aktem řízení, který ještě více posílí postavení Europolu v oblasti mezinárodní spolupráce. NPC ovšem již participuje na činnosti Europolu v rámci několika analytických pracovních svazků (AWF).

Tam, kde NPC z důvodu rychlosti a flexibility spolupráce, tedy zejména u probíhajících operací, potřebuje jednoznačně definovaného konkrétního zahraničního partnera, upřednostňuje přímý osobní

kontakt s následným poskytováním informace cestou centrálního pracoviště Europolu. NPC zavedla v podstatě současně se vstupem do Europolu také systém hodnocení informací 4 x 4 pro zvýšení jejich využitelnosti a kompatibility s informacemi zahraničních partnerů.

Proto se také NPC v roce 2005 podílela na pěti analytických pracovních svazcích, vedených centrálnou Europolu v Haagu. Jsou to AWF Mustard, Cola, Copper, Synergy a Islamic Terrorism a dále pak činnost v rámci úkolové skupiny Stela. Aktivnější byla účast NPC v AWF Mustard, Cola, Copper a Synergy. U AWF Islamic Terrorism se účast omezila jen na nepřilíši častou korespondenci. Proto NPC v roce 2006 od účasti v tomto AWF upouští, a to i se zřetelem na to, že nejde specificky o problematiku drog. Hodnocení praktické využitelnosti účasti NPC v AWF na I. oddělení, které ji zajišťuje, se zdá však být poněkud rozpačité. Účast na schůzkách v Haagu v neposlední řadě představuje také velkou zátěž pro limitované rozpočtové prostředky na zahraniční služební cesty u útvaru. Poněkud lépe se z praktického hlediska jevila účast NPC v úkolové skupině (Target Group) Stela, a to zejména s přihlédnutím k výrazné iniciativě německého Spolkového kriminálního úřadu (BKA) v této věci. Zdá se, že participace NPC v této konkrétní akci Europolu by v nejbližší budoucnosti mohla mít skutečný praktický význam. Rozhodně zajímavý zdroj informací pro NPC představovaly v roce 2005 obecné analytické materiály Europolu, zejména pak EU Organised Crime Report.

**Expozice Europolu a Eurojustu na výstavě
připravené Národní protidrogovou centrálnou
v Muzeu PCR v roce 2005**

PUBLIC RELATIONS

Národní protidrogová centrála si je vědoma, že pouze represivní opatření nemohou problém zneužívání návykových látek vyřešit. Jako jeden z mála policejních útvarů má ve své struktuře prakticky od počátku skupinu nebo oddělení, které se zabývá publikační činností směrem k odborné i laické veřejnosti, vzděláváním jak v rámci resortu tak i mimo něj a v neposlední řadě se podílí na přípravě a realizaci preventivních programů zejména v oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů.

SKUPINA METODIKY A PREVENCE NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Skupina metodiky a prevence reprezentuje a zastupuje národní protidrogovou centrálu v rámci Policie České republiky a na veřejnosti, a to prostřednictvím lektorské, vzdělávací, metodické a publikační činnosti.

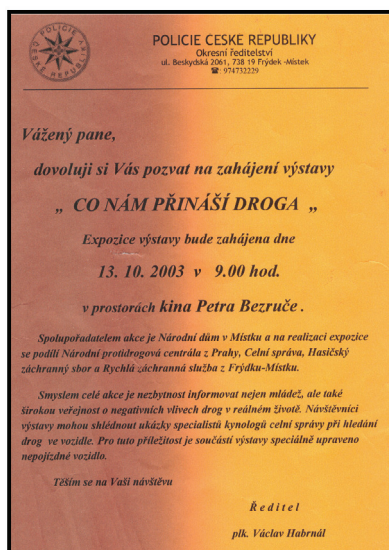
V rezortu Policie České republiky participuje na tvorbě interních normativních aktů, v rámci Ministerstva vnitra České republiky se podle možností podílí na tvorbě legislativních norem v oblasti nových zákonů souvisejících s problematikou omamných a psychotropních látek. Výraznou aktivitu vyvíjí rovněž v rámci spolupráce s rezortními i mimorezortními subjekty při realizaci protidrogové politiky státu.

Stěžejním úkolem SMP bylo i v roce 2005 kontinuální a periodické vzdělávání policistů v policejních školách – výuka v rámci nástupních kurzů ve středních policejních školách Ministerstva vnitra, odborné přednášky pro již sloužící policisty v průběhu specializačních kurzů a přednášky na Policejní akademii České republiky v bakalářském i magisterském studijním programu. Celkem pracovníci SMP v roce 2005 uspořádali 53 přednášek pro 1400 policistů v těchto rezortních školách. V rámci již tradiční spolupráce s Policejní akademií České republiky SMP v roce 2005 připravila v programu celoživotního vzdělávání seminář na téma aktuální stav drogové scény, detekce drog a legislativa související s drogovou trestnou činností a podílela se na tvorbě skript Drogy – vybrané kapitoly. Ve spolupráci SMP a Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia České republiky bylo prováděno školení dopravních policistů k orientačnímu testování drog v silničním provozu.

Neméně důležitou, prakticky každodenní činností SMP, je zajištění styku NPC s veřejností a sdělovacími prostředky. SMP také každoročně připravuje instruktážně metodická zaměstnání pro příslušníky NPC, významné dny jednotky a lektorsky se podílela na instruktážně metodických zaměstnáních pořádaných správami krajů Policie České republiky pro policisty územních útvarů, zařazené na úseku boje proti drogové kriminalitě.

Mimo rezort Policie České republiky SMP participovala na vzdělávacích programech pro odbornou veřejnost, zejména vzděláváním pedagogů – školních metodiků prevence a koordinátorů prevence magistrátů, krajských a městských úřadů. Lektorsky se SMP podílela na vzdělávání příslušníků dalších ozbrojených a bezpečnostních sborů – Vězeňské služby České republiky, městských a obecních policíí a útvarů Civilní ochrany Armády České republiky. Pracovníci SMP v roce 2005 provedli v této oblasti celkem 31 přednášek pro 1600 posluchačů. Pro přibližně 750 žáků základních a studentů středních a vysokých škol bylo uspořádáno 18 přednášek. SMP dále na základě zásad NPC v drogové oblasti spolupracovala s vládními i nevládními organizacemi a podílela se na realizaci protidrogové politiky České republiky.

Skupina metodiky a prevence připravila řadu výstav o práci policie při potírání nelegálního obchodu s drogami. Na dalších výstavách a akcích se podílí metodicky. V roce 1998 byla připravena společně s Muzeem Policie České republiky výstava dokumentující 70 let boje české policie proti drogovému podsvětí. I přes kritiku některých zastánců liberálního řešení drogového problému byla výstava úspěšná a nakonec se z ní stala výstava putovní, která byla instalována v řadě měst v celé České republice. Zkušenosti i z této výstavy byly využity při tvorbě samostatné expozice Národní protidrogové centrály na mezinárodním veletrhu ISET 2000. Možnost připravit expozici NPC byla nabídnuta i v rámci výstavy MOBIL SALON v Českých Budějovicích. Jak na ISETU, tak i na MOBIL SALONU byla zajištěna účast pracovníků NPC v průběhu celé akce a mohli tak odpovídat návštěvníkům na celou řadu dotazů.

Spolupráce s Okresním ředitelstvím PČR ve Frýdku-Místku vyústila v další výstavu. Ta byla připravena v roce 2003. Spolupřátelstvem byl Národní dům v Místku. Na realizaci výstavy se dále podílely Celní správa, Hasičský záchranný sbor a Rychlá záchranná služba z Frýdku-Místku. Podařilo se tak zrealizovat původní záměr včetně upraveného osobního vozidla s úkryty na pašování drog. Výstava se setkala s velikým ohlasem zejména na školách a navštívilo ji kolem 5000 návštěvníků.

V listopadu 2005, u příležitosti 14. výročí založení Národní protidrogové centrály, SMP připravila a otevřela v prostorách Muzea Policie České republiky expozici věnovanou boji proti drogám, situaci na drogové scéně a preventivním aktivitám.

V červnu 2006 byl úspěšně ukončen čtvrtý, a poslední ročník společného projektu NPC a Preventivně informační skupiny Okresního ředitelství Policie ČR České Budějovice Malá policejní akademie. Projekt, od roku 2004 akreditovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, je čtyřletý a za tuto dobu se v něm vystřídal asi 3500 dětí. Program v sobě zahrnoval otázky týkající se šikany, záškoláctví, agresivity, náboženských sekt, gamblerství, lidských práv, protispolečenských jevů, dětské kriminality, trestního práva, alkoholové a nealkoholové toxikomanie a další. Ve školách učitelé navazovali na jednotlivé výukové programy policie a dalších odborníků a s dětmi se tak pracovalo průběžně po celý školní rok. Cílem bylo přispívat u dětí k tomu, aby si osvojovaly pozitivní sociální chování a odmítaly porušování zákona. Úspěšné ukončení čtvrtého ročníku opět potvrdilo, že pouze systematická práce s dětmi na základní škole vede k úspěšnosti v oblasti prevence protispolečenských jevů.

Mezi další aktivity SMP již tradičně patřila publikační činnost, zejména příprava a vydávání 11. ročníku Bulletinu NPC, odborného čtvrtletníku určeného především pro příslušníky Policie České republiky, justice a odbornou veřejnost.

Mobil salon České Budějovice

BULLETIN NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY

Dámy a pánové

dostává se Vám do rukou první výtisk informačního bulletinu Národní protidrogové centrály Policie České republiky.

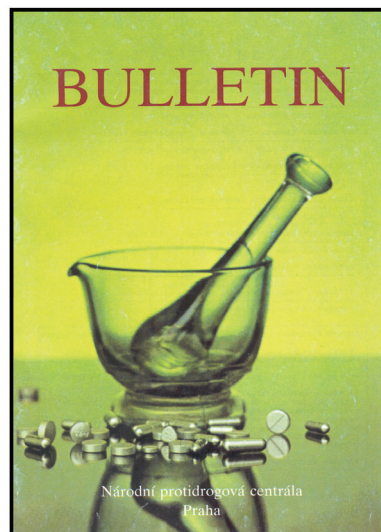
Cílem tohoto bulletinu je informovat odbornou veřejnost o všech nejnovějších aspektech a vývojových tendencích v oblasti drogové kriminality, sjednocovat postup orgánů policie ve vyhledávání a odhalování nedovolené výroby, vývozu, dovozu, převozu, šíření a obchodu s OPL, publikovat nejzajímavější uzavřené případy na území České republiky i v zahraničí s poučeními z toho plynoucími.

Přáli bychom si, aby bulletin vyplnil informační vakuum v této oblasti a přispěl k informovanosti v řadách Policie ČR o tomto, dnes tak aktuálním nebezpečí, jako je drogová kriminalita a jevy s ní související.

Tímto zároveň vyzýváme všechny, kterým se tento bulletin bude dostávat do rukou, aby svými zkušenostmi a názory přispívali k obohacení odborné úrovně tiskoviny, jejímž vydáváním sledujeme prohlubování profesionální zdatnosti pracovníků proti tomuto negativnímu jevu ve všech zainteresovaných složkách.

Tak těmito slovy uváděl v roce 1995 JUDr. Jiří KOMOROUS první číslo BULLETINU NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY.

První ročníky byly určeny vysloveně pro služební účely. Přesto byl Bulletin známý i mezi dalšími pracovníky z oblasti boje proti drogám. To vedlo k tomu, že se později Bulletin stal čtvrtletníkem určeným pro odbornou veřejnost, zejména pro policisty, státní zástupce, soudce, učitele a pracovníky na úseku protidrogové prevence. Tento statut si zachovává do současné doby, kdy vychází v nákladu 2400 kusů. Po celou dobu od roku 1995, kdy je Bulletin pravidelně vydáván, si udržuje přibližně stejný počet čtenářů. Některé vysoké školy jej uvádějí mezi doporučenou studijní literaturou k problematice drog a závislosti.

O ČEM SE NA STRÁNKÁCH BULLETINU PSALO

VYSTOUPENÍ STYČNÉHO DŮSTOJNÍKA SPOLKOVÉHO KRIMINÁLNÍHO ÚŘADU SRN (BKA) NA CELOSTÁTNÍ PORADĚ ŠÉFŮ ÚŘADOVEN KRIMINÁLNÍ POLICIE ČR V ROCE 1996 V SOLENICI

Vážení čtenáři, v souvislosti s ukončením mise styčného důstojníka BKA v Praze v roce 1996, pana Miloše Matějce, přinášíme v doslovném znění jeho projev na výše uvedeném setkání. Chceme Vás tak seznámit se stavem, úrovní a názory na činnost Spolkového kriminálního úřadu a dalšími názory tohoto vysokého důstojníka BKA.

Vážené dámy, vážení pánové,

úvodem mi dovolu, abych poděkoval jménem Spolkového kriminálního úřadu – BKA za pozvání na toto jednání. Byl jsem požádán, abych na Vašem semináři pohovořil o průběhu vyšetřování drogové kriminality ve Spolkové republice Německo, o roli kriminalistů v rámci tohoto vyšetřování a o možnostech policejní spolupráce, zejména v mezinárodním měřítku. Za prvé – tedy k průběhu vyšetřování drogové kriminality. Donedávna bylo potírání drogové kriminality charakterizováno klasickými, na konkrétní čin orientujícími se metodami. V praxi to obvykle znamenalo: záznam trestného činu, například výpověď svědka, na základě tohoto důkazu návrh kriminální služby státnímu zástupci na žádost

o domovní prohlídku, souhlas vyšetřujícího soudce, výslech, případné uvalení vyšetřovací vazby, atd. Tyto tradiční přístupy vedou samozřejmě pouze k povrchnímu narušování drogové kriminality, při nichž ani není dosahováno snižování celkového objemu nezákonných aktivit. Trestní sankce v případě drogové delikvence mají omezený generalpreventivní účinek. To zejména u konzumentů drog, kde závislost velice často vede k páčání trestné činnosti. Stigmatizace a kriminalizace zde nemají žádný efekt a vůbec neovlivňují organizovaný drogový zločin. Průzkumy během 80. let potvrdily: víc než 80 % činnosti kriminální služby v Německu bylo zaměřeno proti banální drogové kriminalitě, například nákupu drog pro vlastní potřebu. Dále se zjistilo, že méně než 20% kriminalistů nasazených v boji proti drogové kriminalitě vyšetřovalo opravdu závažné formy organizovaného mezinárodního drogového zločinu! To, dámy a pánové, je málem tragické. Stát reaguje, ale z hlediska účinnosti to nevede nikam. Aktivismus je v tomto případě alibismus. Koncem 80. let se v Německu vzhledem k více diskutované problematice organizovaného zločinu a dramatickým dimenzím nedovoleného obchodu s drogami zvětšila také snaha o to, aby se nejenom kriminální policie, ale i justice přizpůsobily nové kvalitě zločinu. Zde byla zaměřena pozornost na nové metody trestního vyšetřování a využívání techniky. Kriminalisticko-taktická orientace na osoby a skupiny, tzn. od podezřelých osob až po jejich kriminální aktivity, má mimořádný význam. U drogové kriminality je nutné nejenom pouhé statistické podchycení registrovaných činů, nýbrž je nezbytné zjistit, vyšetřit a souhrnně analyzovat jejich spojení, propojení, jejich zisk, maximalizující provedení činu v rámci příslušnosti k jistému okruhu lidí nebo skupin. Špatný je proto ten vyšetřovatel-kriminalista, který například zapomene u zatčeného pachatele zabavit jeho adresní sešitek, diář, vizitky, atd. Ekonomicko-kriminalistické vyšetřovací metody za použití veškeré technologie, za účasti odborníků z jiných oblastí (např. celní a finanční správy) jsou zásadou, jež pomůže vyjasnit pozadí zločinecké organizace. Základem je však získání informací v předpolí. To implikuje rozpoznání relevantních struktur. V popředí tím pádem nestojí jednotlivý čin, nýbrž objasnění struktury. V té souvislosti vznikl tak nádherný terminus technicus: „Strukturverfahren“, tj. „strukturní řízení“. Úspěch slibující metody jsou: odposlouchávání telefonu, nasazení skrytých vyšetřovatelů a osob pracujících ve prospěch policie, observační taktiky a sledované zásilky. Dále je nutno uvést: zmrazení, konfiskace a propadnutí majetku používaného při a nebo získaného ze spáchané drogové kriminality, finanční tresty, svědectví spolupachatelů a úprava pro korunní svědky, jelikož bez svědků se znalostmi insiderů je proniknutí do uvedených struktur zločineckých skupin téměř nemyslitelné. Při sledování finančních aktivit je potřeba vhodných opatření, jež umožňují poskytování veškerých, pro sledování nezbytných informací včetně detailů z oblasti bankovního tajemství. Odhalování organizované drogové kriminality není možné bez vytváření a využívání zpravodajských metod, jako například elektronické zpracování dat, které umožňuje například rastrové pátrání. Tyto a další metody předběžného vyšetřování musí být „zprocesnitelné“, tzn. výsledky takového vyšetřování v předpolí jsou důkazními prostředky. „Das Betäubungsmittelgesetz“ – drogový zákon Spolkové republiky Německo z roku 1981, naposled částečně novelizován 1. prosince 1994 v rámci tzv. „Verbrechens- bekämpfungsgesetzes“ – zákon o boji proti zločinu, obsahuje širokou škálu skutkových podstat trestných činů pro postih drogové kriminality. Tvrdě represivní opatření jsou výsledkem dlouholeté zkušenosti vyšetřovacích orgánů a tím praxí ověřená opatření. K poslednímu ztřeštění trestů došlo u pachatelů starších 21 let, pokud přimějí osobu mladší 18 let například k prodeji, převozu, dovozu, atd. drog. Dalším důvodem k ztřeštění trestů je ta okolnost, že pachatel je ozbrojen. Obě dvě varianty jsou kvalifikovány jako zločin a trest je odnětí svobody ve výši 5 let, max. 10 let. Nutnost k tomuto ztřeštění vznikla tím, že například turecké skupiny ve finálním stadiu prodeje heroínu v rámci fingovaného nákupu zásadně posílaly 12leté, 13leté děti, které drogu předávaly. Organizátoři zůstávali částečně nedostižitelní. Využívání mladistvých například jako kurýrů, stoupající brutalita dealerů a vůbec celé drogové scény přiměly zákonodárce k těmto legislativním opatřením. Již předtím, v roce 1992 (23. září) došlo ke změně legislativy upravující boj proti ilegálnímu obchodu s drogami a jiným formám organizované kriminality (= tzv. Gesetz zur Bekämpfung des illegalen Rauschgifthandels und anderer Erscheinungsformen der organisierten Kriminalität). Tento zákon modifikuje trestní zákon a rozšiřuje jej o skutkové podstaty, například o ustanovení o praní špinavých peněz (§ 261), kde podle odstavce 10 může soud uvážit zmírnění trestu nebo od trestu upustit, jestliže pachatel svým dobrovolným přiznáním podstatně přispěl k odhalení takového trestného činu. Další článek doplňuje § 1 drogového zákona o odstavce 3, v němž je Spolkovému ministerstvu zdravotnictví dána pravomoc doplnit přílohy drogového zákona o látky a přípravky, jež nejsou léčivý, je-li to žádoucí z důvodu nadměrného používání a bezprostředního nebo nepřímého ohrožení zdraví. Tím vznikl efektivní instrument, který umožňuje rychlou a pružnou reakci na výrobu tzv. designer-drog, např. extáze. Dále

došlo k zostření trestu v drogovém zákonu, což jenom poukazuje na trend směřující k stále tvrdšímu trestnímu postihu dealerů, kteří jednají po živnostensku nebo jako členové bandy a nebo kde dochází k poškození nebo využívání mladistvých. § 30 a zákona o drogách uvádí v platnost ustanovení § 129 trestního zákona v případech, kdy zločinecké sdružení, jehož činnost je zaměřena na ilegální obyt omamných prostředků, operuje v zahraničí. To je velice důležité represivní opatření, jelikož umožňuje policii zahájit vyšetřování proti narkomafiím, aniž by se například jeden člen organizace pohyboval na území SRN. Zmíněný zákon počítá při sankcionování s možností uložení majetkového trestu a propadnutí předmětů. Majetkový trest a rozšíření propadnutí přichází v úvahu, jestliže pachatel jedná jako člen bandy a nebo po živnostensku. Zde je nutno přiznat, že německá policie není šťastná z toho, že v rámci novelizace nedošlo k zákonné úpravě konfiskace zisků, která je vyslovována, pokud se pachateli nepodaří prokázat legální zdroj majetku. Bohužel, zákonodárce tak – zatím – promarnil dané možnosti. Dámy a pánové, chtěl bych zde pro ilustraci krátce uvést změny a doplňky u procesního řádu SRN, které umožňují nové metody trestního vyšetřování. K tomu patří i ochrana svědků (§ 68 procesního řádu) majících vztah k pachatelům závažné trestné činnosti a pátracích prostředků a zajištění realizace majetkových trestů. K ochraně svědků patří i (spíš teoretické) vystoupení skrytého vyšetřovatele před soudem. Při důvodné obavě z jeho ohrožení a pokud je důvod k obavě, že je ohrožen přímo jeho život, tělesná integrita nebo svoboda, pak mu může být povoleno údaje o své osobě neuvádět nebo uvádět data patřící k jeho legendě. § 100c,d a § 101 procesního řádu SRN – zde rozšiřuje zmíněný zákon možnosti nasazení technických prostředků. Pro účely pátrání mohou být bez vědomí osoby pachatele zhotovovány fotografie a vizuální záznamy a jiné zvláštní techniky k zjištění obsahu podezření nebo vypátrání pachatele. K repertoáru těchto speciálních vyšetřovacích metod patří i tzv. „großer Lauschangriff“, něco jako „velký naslouchací útok“, operativní prostředek, který se ve Spolkové republice Německo delší dobu bouřlivě a kontroverzně diskutoval. Výsledkem této částečně ideologicky vedené diskuze je právě § 100 c procesního řádu SRN, který umožňuje odposlech a dokumentaci neveřejně mluveného slova jenom mimo byt/dům pachatele. Vezmeme-li v úvahu, do jaké míry aktivity narkomafií již dnes omezují a ovlivňují svobodu jednotlivce a ohrožují globální politiku, pak je takové řešení skutečně roztomilé! V současné době je v uvedené diskuzi znovu pohyb. Poté, co paní Leutheusser-Schnarrenberger jako ministryně spravedlnosti odstoupila z funkce, by mohlo dojít k tomu, že se plošný odposlech v bytech a budovách jako nový a nezbytný trestně procesní instrument prosadí. Ty výše zmíněné operativní prostředky může nařídít pouze soudce a při nebezpečí z prodlení také státní zástupce. Podle § 10a-c právního řádu SRN je možno nasadit tzv. „skryté vyšetřovatele“, jimiž jsou úředníci kriminální policie. Ten vyšetřuje například v oblasti nedovoleného obchodu s drogami a je oprávněn pod změněnou identitou zúčastnit se i na veškerých legálních obchodech jako právnická osoba. Nasazení skrytého vyšetřovatele je přípustné se souhlasem státního zástupce, pokud se jedná o konkrétního pachatele, může nasazení agenta nařídít pouze soudce. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, pak je i kriminální policie (tzv. pomocní úředníci státního zastupitelství) oprávněna skrytého vyšetřovatele ad hoc nasadit. Akce musí být ukončena, pokud soudce během tří dnů nevysloví jsou souhlas. Dámy a pánové, tyto stručné informace ilustrují, že německým vyšetřovacím orgánům stojí patřičné a účinné operativní prostředky k dispozici. Policie musí akceptovat, že vůle státu k potírání organizované drogové kriminality je zároveň politický minimalkonsens všech demokratických sil a že bude nucena vždy operovat v méně výhodných podmínkách. Nejobtížnějšími úkoly v rámci boje proti drogové kriminalitě jsou nepochybně mezinárodní finanční transakce – praní peněz a konfiskace zisků. Přitom je zde to největší úsilí vyšetřovacích orgánů proti této ekonomicky motivované formě kriminality důležité a efektivní, právě zde jsme u nejcitlivějšího bodu ve struktuře a fungování drogových klanů. To znamená, že nejúspěšnější metoda odhalení a následného odsouzení je monitorování všech transakcí probíhajících v rámci procesu praní špinavých peněz. K těm obvyklým modi operandi počítáme umístění peněz, tzn. přeměna hotových peněz do účtovních, zastření ilegálního původu a reinvestice do legálního hospodářského oběhu. Jako vzorový příklad bych chtěl uvést dlouholeté a intenzivní vyšetřování bavorského zemního kriminálního úřadu BLKA, tzv. „operaci MOZART“. Pracovníci různých kriminálních služeb, které v jednotlivých spolkových zemích vyšetřovali drogové aktivity tureckých skupin, již přibližně v polovině 80. let opakovaně zaznamenali jméno XY. Syn klanů XY, A. vlastnil v Mnichově směnárnu a bylo zcela zřejmé, že tady dochází k pravidelnému převádění velkých peněžních obnosů do země s pozadím omamných prostředků, a to do Turecka. Od počátku bylo jasné, že konvenční metody vyšetřování, to se ukázalo i v minulosti, budou neúčinné. Cílem bylo zdokumentovat nezákonnou činnost celé zločinecké skupiny, ale nejenom zabavení heroinu, nýbrž rozpracování organizace, vyšetřit jejich propojení, cestu peněz, investice do nákupu nového zboží

a v konečné fázi realizace a tím likvidace zločinecké skupiny. Zcela jasné také bylo, že jde o operativní kombinaci, která bude časově, materiálně a personálně velice náročná, bude vyžadovat nejenom úzkou spolupráci s dalšími službami německé kriminální policie, státním zastupitelstvím, vyšetřovacím soudem, ale hlavně intenzivní mezinárodní spolupráci. Dostat se do vnitřní infrastruktury – znamenalo taky kvantitativní a kvalitativní nasazení všech trestně procesových zásahových možností a intenzivní analyzování informací, rozbor sledovaných finančních toků a přitom využívání všech přístupných informačních zdrojů. Během vyšetřování se podařilo zdokumentovat – a později i prokázat, jak se v Německu peníze v hotovosti platily u směnárů a přes poštovní a bankovní spojení se transferovaly na konta směnárů se sídlem v Istanbulu, které vlastnil otec, B. Předtím byly kupní částky převáděny posly ze Španělska a z Itálie do Mnichova. Ve finále došlo k odhalení kompletní distribuční sítě residentů klanu XY v Itálii, Španělsku, Rumunsku, Maďarsku a Německu. Celkově se zabavilo přibližně 350 kg heroinu, prodej dalších 200 kg heroinu se podařilo prokázat. Při tom byly zabaveny peníze v hotovosti v nominální hodnotě více než 2 miliony DM. Vážené dámy a pánové, tyhle poznatky ukazují, že mezinárodně operující drogové organizace si vybudovaly velice dokonalé infrastruktury, přičemž jsou následující příznaky typické: – co nejrozsáhlejší oddělení obchodu s omamnými látkami od aktivit praní špinavých peněz – ústřední řízení vedení organizace – použití existujících firem a finančních situací – etnická uzavřenost – vybudování hierarchií ve sféře – jak obchodu s drogami, tak praní peněz – využití mezer v úpravách právní správy Tím bych chtěl ukončit tuto část svého příspěvku a dostal bych se k dalšímu bodu – role kriminalistů v rámci vyšetřování. Úkoly a činnosti policie při potírání drogové kriminality jsou stanoveny zákonem o drogách (částečně i jednotlivými zemskými zákony o úkolech policie), jakož i v § 163 trestního procesního řádu SRN, kde je uložena povinnost objasňovat trestnou činnost. Vyšetřování drogové delikvence proto musí vycházet z podezření, které je relevantní z hlediska trestního práva. Tyto zákonné normy jsou doplněny různými a četnými jednotlivými opatřeními, která zčásti vycházejí ze závěrů jednání konferencí a pravidelných setkání ministrů vnitra a spravedlnosti Spolkové republiky a jednotlivých spolkových zemí. Potírání ilegálního obchodu s omamnými látkami jako jedné z forem organizované kriminality je společným úkolem bezpečnostních orgánů na spolkové a zemské úrovni. Úspěchu lze dosáhnout jen při úzké spolupráci a při stálém koordinování kriminalisticko-taktických metod, při nasazení technických prostředků a při realizaci policejních opatření. Přitom je elementární úzká a důvěryhodná spolupráce policie se státním zastupitelstvím. To vyžaduje včasné a vzájemné vyrozumění a konzultaci. Uvádí se to ve společné směrnici ministerstva vnitra a spravedlnosti z roku 1990. Z federativního uspořádání SRN vyplývá organizační kompetence policie a justice při potírání drogové kriminality. Všechny zprávy a podklady z této oblasti vyhodnocuje Spolkový kriminální úřad – BKA, který průběžně informuje jednotlivé spolkové země prostřednictvím hlášení o situaci a pravidelných situačních zpráv. Policejní vyšetřování spadá do kompetence spolkových zemí, BKA přebírá úkoly v určitých oblastech trestního stíhání, zejména na základě vlastních poznatků, na základě žádosti zemského kriminálního úřadu – LKA a nebo na základě pověření vydaného spolkovým generálním zástupcem podle § 5 zákona o Spolkovém kriminálním úřadu. Pro komplexní potírání ilegálního obchodu s omamnými látkami je vedle kvalitní práce v oblasti vyšetřování důležitá také součinnost při vzájemné výměně informací mezi jednotlivými složkami policie, ale hlavně mezi policií a státním zastupitelstvím. Výše uvedená směrnice pro realizaci výměny informací v praxi usnadnila praktickou aplikaci zákonných ustanovení. Na základě zkušeností posledních asi 5 let lze konstatovat, že organizační model úzké kooperace mezi kriminální policií (tzv. prodloužená paže státního zástupce) a justicí (státní zástupce je tzv. paní trestního řízení) je velmi efektivní a tvoří neodmyslitelnou součást vládní koncepce boje proti drogové a organizované kriminalitě. Specifické zaměření činnosti těchto orgánů vede k tomu, že jejich pracovníci disponují velmi dobrými znalostmi osob, skupin a celého prostředí. To a důvěryhodná kooperace s příslušnými odděleními státního zastupitelství zlepšují procesně-taktický postup před a hlavně v hlavním líčení a pomáhají vyvinout žádaný represivní tlak. Zde existují pozitivní zkušenosti z hlediska shromažďování veškerých důkazů pro obžalobu, žádající odnětí svobody a konfiskaci zabavovaného majetku a zisku. V této souvislosti je třeba konstatovat, že je důležité neustále rozvíjet a zdokonalovat nejenom taktiku zásahů, ale i zásadní strategické koncepce. Dámy a pánové, je jasné, že účinnost opatření namířených proti drogové kriminalitě závisí na nezávislosti soudů, specializaci odborů státního zastupitelství a na vybudování specializovaných komisí či jednotek. Mimořádně důležití jsou vyšetřovací soudci, kteří svým jednáním v průběhu trestního vyšetřování často rozhodují o úspěchu nebo neúspěchu akce. Trestní procesní řád SRN obsahuje řadu ustanovení, která dávají kriminální policii (tzv. pomocným úředníkům státního zastupitelství) ty prostředky a pravomoce, aby v případech, kde hrozí nebezpečí

z prodlení, zůstávala akceschopná. To a další částečně velice významná ustanovení v zákonech o policii jednotlivých spolkových zemí vytvářejí ty předpoklady k tomu, aby vyšetřovatel – kriminalista měl tu autonomii v trestním řízení, která zároveň posiluje vedení celého procesu. To vede i k posílení samotného soudního líčení, kde vyšetřovatel-kriminalista velice často hraje roli jednoho z nejdůležitějších svědků. Lze konstatovat, že právě ta vysoká specializace kriminální policie na tomto úseku kriminality společně s výše jmenovanými legislativními prostředky vede k jakémusi dominantnímu postavení kriminalisty v trestním řízení v SRN. Tento samozřejmě praxí ovlivněný trend byl a zůstává terčem kritiky, a to jak ze strany justice tak ze strany obhájců, jelikož je pravda, že hranice mezi operativním vyšetřováním před zahájením trestního stíhání a vlastním trestním stíháním je někdy trochu difúzní a využíváním a krytím svých informačních pramenů může leckdy ovlivňovat průběh trestního stíhání. Tím bych chtěl ukončit druhou část svého příspěvku a závěrem se stručně budu věnovat oblasti mezinárodní, to znamená bilaterální česko-německé spolupráci. Já vím, k této problematice jste zcela jistě slyšeli a četli řadu zajímavých a rozumných názorů, to znamená hlavně oficiálních stanovisek. Česká republika přistoupila v minulých letech k základním mezinárodním úmluvám zaměřeným na drogovou problematiku. Dále došlo k významným dílčím novelám trestního zákona i trestního řádu. Právě úprava postupu orgánů činných v trestním řízení při úkonech právní moci ve smyslu Konvence Rady Evropy o praní (peněz), vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu je velice významný krok. Od září minulého roku v ČR platné právní postihy jako konfiskace majetku na příkaz cizozemských soudů, sledované zásilky, nasazení skrytých vyšetřovatelů, fingovaný nákup atd. mají pro účinnou mezinárodní spolupráci mimořádný význam. Já bych se rád zaměřil ještě na jednu důležitou komponentu, která není podle mého názoru dostatečná a optimálně využívána. Jedná se o bilaterální vládní dohodu mezi ČSFR a SRN z roku 1991 o vzájemné spolupráci při boji proti terorismu, organizované trestné činnosti a nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami. Tato dohoda o spolupráci zakotvuje řadu velice užitečných prostředků, které bychom měli mnohem častěji využívat. Evropské úmluvy o vydávání osob, o vzájemné pomoci ve věcech trestních a o předávání trestních řízení poukazují dokonce na to, že smluvní strany mezi sebou mohou sjednávat dvoustranné dohody, a to k usnadnění používání principů, které tyto úmluvy obsahují. My víme, že při předávání trestního řízení je v naléhavých případech možné zasílat žádosti a další písemnosti prostřednictvím Interpolu. Já osobně si myslím, že když se společně podíváme na obsah vládní dohody, tak by vzájemná rychlá komunikace a výměna informací nebo i důkazních předmětů neměla být problematická, naopak vidím v tom významné možnosti rychlé, pružné a efektivní přímé spolupráce české a německé policie při boji proti drogové kriminalitě. Závěrem mi dovoluji ještě jednu poznámku. Rád bych vyjádřil upřímný obdiv, v jak krátkém období zvláště Národní protidrogová centrála na ten, pro střední Evropu nový fenomén drogové kriminality zareagovala. Československá, později česká zkušenost s řešením tak závažného problému je stará 5 let, nicméně protidrogové úsilí je velmi odpovědně řešeno, a to hlavně v oblasti výkonu a mezinárodní spolupráce. Ale nerad bych se spokojil pouze s tímto zhodnocením práce dnešní NPDC, aniž bych poděkoval pro moji práci styčného důstojníka v ČR, to hlavně znamená vysokou úroveň spolupráce a zejména téměř každodenní podporu a pochopení.

Děkuji Vám za pozornost.

23. EVROPSKÁ KONFERENCE ŘEDITELŮ PROTIDROGOVÝCH SLUŽEB

Ve dnech 22. – 24. 4. 1997 proběhla v Alicante ve Španělsku 23. evropská schůzka ředitelů protidrogových služeb organizovaná drogovou subdivizí Generálního sekretariátu Interpolu ve spolupráci se španělskou policií, které se zúčastnila delegace Policie České republiky vedená mjr. JUDr. Jiřím KOMOROUSEM, vedoucím Národní protidrogové centrály ÚOOZ SKP PČR. Dalšími delegáty byli dva specialisté z NPDC

Každoročně pořádaná schůzka šéfů protidrogových policejních služeb byla letos poprvé uspořádána mimo sídlo Generálního sekretariátu Interpolu v Lyonu a je třeba říci, že španělská strana ji vzorně zabezpečila po organizační stránce. O významu, který schůzce byl ve Španělsku přikládán, svědčí i skutečnost, že ji zahajoval generální ředitel Národní španělské policie a zakončoval ji ministr vnitra Španělského království. Schůzka se těšila i pozornosti sdělovacích prostředků a záběry ze slavnostního zahájení a zakončení se objevily ve španělské televizi. Jako velké ocenění práce české policie vidím tu skutečnost, že Národní protidrogová centrála byla zvolena viceprezidentem této prestižní mezinárodní konference.

V diskusi na konferenci delegace Národní protidrogové centrály ČR vystoupila s příspěvkem o aktivitách Kosovoalbánců na Balkánské trase při pašování heroinu. Příspěvek české delegace byl vyslechnut delegáty pozorně a přijat potleskem. Je to důsledek i mimořádných aktivit Národní protidrogové centrály v této konkrétní oblasti a poměrně solidních výsledků jak na území České republiky tak i v rámci mezinárodní kooperace.

V diskusi byla Česká republika zmiňována v příspěvcích delegátů často. Zejména pak delegace Norska ocenila kladně spolupráci s naší policií a delegace Velké Británie se vyslovila velmi pochvalně o spolupráci při vyšetřování případu zadrženého českého autobusu s nákladem heroinu. Z diskuse jasně vyplynulo, že česká policie je přijímána v oblasti boje s drogami jako solidní partner. V diskusi byl zdůrazněn význam zapojení kosovoalbánských gangů do pašování heroinu na Balkánské trase. Objevilo se doporučení zvýšit počet policistů pracujících na problému Kosovoalbánců v souvislosti s drogami. Jako aktuálně velmi využívaná metoda byli zmiňováni i individuální kurýři v kombinaci s využitím pošty a zásilkových služeb. Zpráva Generálního sekretariátu hovořila o určité renesanci heroinové scény v USA.

Ohledně kokainu se konstatovalo zvýšení role kartelu z Cali po potlačení Medellínského kartelu po smrti Escobara. Západní a střední Evropa zůstává po USA i nadále druhým nejvýznamnějším kokainovým trhem na světě za využití především velkých lodních zásilek a dále i zásilek leteckých včetně kurýrní cesty.

Pro nás velmi zajímavé byly informace o zadržení několikátunových zásilek kanabisu pocházejícího z Kambodže a z Jižní Ameriky. Česká republika je v evropském měřítku na velmi smutném 4. místě, co se týče spotřeby marihuany, a to díky nedostatečné preventivní politice, přístupu médií a všeobecnému podcenění nebezpečnosti této drogy.

Konstatoval se celoevropský trend k explozi domácí produkce amfetaminů a hlavně ecstasy s nástupem hudební technoscény a díky některým liberálním přístupům v některých evropských státech.

Hovořilo se rovněž o explozi nelegálního obchodu s drogami v zemích bývalého východního bloku, což souvisí jednak s podceněním problému narkomanie a jednak se slabou podporou represivních složek v těchto státech.

Přínosné pro nás bylo i jednání mimo program konference s polskou delegací. Při výměně vzájemných zkušeností, informací a poznatků jsme konstatovali zlepšující se trend vzájemné spolupráce, kde k pozitivnímu posunu došlo po návštěvě vedoucích funkcionářů Národní protidrogové centrály v Polsku v roce 1996 v rámci evropské konference pořádané Interpolem ve Varšavě. Pro českou stranu byla zejména vysoce zajímavá informace o vnitřní organizaci protidrogové služby polské policie, která potvrzuje celoevropský trend policejních sborů spočívající v autonomním postavení národních protidrogových služeb. Polská strana ve své struktuře akceptovala doporučení mise UNDCP z loňského roku, která navrhuje tuto organizaci služby i pro ČR. Polská strana nás informovala rovněž o tom, že se jim podařilo prosadit vydání podobné vnitřní normy v oblasti drog, jakou je u nás závazný pokyn policejního prezidenta č. 28.

Celkově lze konstatovat, že česká policie prostřednictvím Národní protidrogové centrály je dnes již chápána jako standardní evropský partner protidrogových služeb nejen v Evropě, ale i v zámoří, což je jednak nutné chápat jako určité ocenění, ale i jako veliký závazek do následujícího období.

JUDr. Jiří KOMOROUS

ZA PERVITIN KLADIVO A MAČETA

BC. JAROMÍR BADIN, JAROSLAV ŠEJVL – ÚŘAD VYŠETŘOVÁNÍ HL. M. PRAHY

V poslední době se stále větší počet „odborníků“ na problematiku drog snaží zviditelnit svým horováním pro legalizaci „měkkých drog“. S dělením drog na „měkké“ a „tvrdé“ zásadně nesouhlasíme. Jsme názoru, že ať je jed sladký nebo kyselý, pořád je to jed.

Svým článkem popisujícím skutečnou událost z nedávné doby chceme prokázat neexistenci nějaké hranice mezi zneužíváním takzvaně měkkých drog či takzvaně tvrdých drog a zejména pak ukázat, jak tragické následky může mít tzv. experimentování s drogou

Jakožto vyšetřovatelé se velice často při výslechu osob zneužívajících omamné či psychotropní látky nebo jedy setkáváme s výpověďmi, které jsou si podobné jako vejce vejci: „S experimentováním s drogami jsem začal ještě na základní škole. Nejdříve jsem kouřil marihuanu, a potom mi kamarádi nabídli pervitin. Šňupal jsem ho, ale ostatní se mi smáli, že jsem sraábík, a že když si perník píchnu, tak

„to bude vo něčem jiným“... Od té doby si drogu aplikuji nitrožilně...“ Takováto slova zazněla i v našem příběhu:

Dne 25. března 1998 ve večerních hodinách oznámil Policii ČR pracovník bazaru a zastavárny umístěné v podchodu pod ulicí Novodvorská na Praze 4, že navštívil svoje pracoviště a po odemčení dveří našel uvnitř svého třicetiletého kolegu ležícího na podlaze v louži krve.

Policejní hlídka, která se na místo dostavila k prověření oznámení, zjistila, že skutečně v nejzazší části bazaru leží za psacím stolem v rohu místnosti dekou přikryté tělo muže beze známek života. Hlava a krk vykazovaly známky razantního útoku. Na židli postavené vedle těla ležela zakrvácená mačeta. Pod stolem bylo nalezeno kladivo s přelomenou násadou. Při ohledání místa činu bylo zjištěno, že prostory provozovny někdo prohledával a že chybí větší množství věcí.

Další ze spolupracovníků usmrceného uvedl, že jejich bazar má nonstop provoz a že v něm pracují tři prodáváci, kteří se střídají po 48 hodinách. On měl „službu“ do dnešního rána, kdy vše předal svému nyní mrtvému kolegovi. Měl proto perfektní přehled o tom, co se v bazaru nacházelo a co chybí. V seznamu odcizených předmětů se proto objevily mobilní telefony a příslušenství k nim, walkmany, kompaktní fotoaparáty, databanky, erotické videokazety, autorádia, dokonce i plynová pistole, ale také zlaté prsteny a řetízky a hlavně částka takřka 40 000,- Kč. Z evidenčních seznamů věcí byla získána také výrobní čísla těchto věcí.

Kriminalistům se tedy jako motiv vraždy téměř vnucovala touha po rychlém zbohatnutí. Bylo vytyčeno několik vyšetřovacích verzí a rozeběhlo se pátrání po pachateli tohoto velmi brutálního činu. Na seznam mezi potenciální pachatele se ještě v noci dostal i mladistvý J. K. – učeň středního odborného učiliště, který nedlouho před činem oslavil své šestnácté narozeniny.

V dopoledních hodinách byl tedy pracovníky kriminální policie ze školy převezen k podání vysvětlení. Na žádost policistů ze své školní tašky vyndal látkový batůžek obsahující nefunkující mobilní telefon, walkmena, plynovou pistoli, částku 34 200,- Kč, své doklady, ale také několik injekčních stříkaček. Tvrdil, že věci mu včerejšího dne kolem 18. 30 hodin předali dva jemu neznámí cikáni, kteří uvedli, že je má prodat a že je sebrali v zastavárně, jehož prodavače zbili.

Výrobní čísla věcí nalezených u mladistvého souhlasila s výrobními čísly věcí ze seznamu předmětů odcizených v zastavárně na Praze 4. Bylo tedy zřejmé, že kriminalisté před sebou mají mladíka, který je minimálně účastníkem trestného činu spáchaného na prodáváči bazaru. Soudce nařídil u jmenovaného domovní prohlídku, při které však nebyly žádné další věci z bazaru nalezeny.

Současně byl vytěžen kamarád podezřelého mladistvého – o rok starší R. N. Ten uvedl, že mu mladistvý J. K. předchozího večera předal nějaké věci, mj. mobilní telefony, fotoaparáty, walkmany, autorádia, prsteny s tím, aby věci u sebe schoval, že jsou od nějakého kamaráda, a že jsou na prodej.

Na žádost vyšetřovatelů tedy R. N. věci dobrovolně vydal. Výrobní čísla těchto předmětů také zcela souhlasila se seznamem v bazaru odcizených věcí a když policisté spojili seznamy věcí nalezených u podezřelého mladistvého J. K. a u mladistvého R. N., měli kompletní seznam věcí postrádaných bazarem.

Podezřelý J. K. ještě několik hodin vymýšlel nové a nové smyšlenky o tom, jak se k němu dostaly věci pocházející z bazaru, které kriminalisté trpělivě a pečlivě prověřovali a jednu po druhé vyvraceli. Výsledkem bylo spontánní a podrobné doznání, které mladistvý po sdělení obvinění ze spáchání trestného činu vražda dle ustanovení § 219 odst. 1, odst. 2, písm. h) trestního zákona vypověděl vyšetřovateli za přítomnosti svého obhájce do protokolu o výsledku obviněného.

Z výpovědi obviněného mladistvého pachatele velice brutální vraždy vybíráme:

„Do kontaktu s drogami jsem se dostal někdy v 7. třídě základní školy, kdy jsem si občas vykouřil jointa marihuany. Později jsem přešel na šňupání pervitinu. Nitrožilně jsem si drogu začal aplikovat někdy v srpnu 1997. Myslím, že jsem nepropadl fyzické závislosti, neboť jsem v poslední době bral asi tak jednu až dvě dávky týdně. Peníze jsem si obstarával legálně, nebyl jsem nucen páchat trestnou činnost. Drogy jsem užíval v partě. Motivem ke zneužívání drog bylo vlastně experimentování.

S poškozeným jsem se seznámil asi před půl rokem. Kamarád si u něj dal do zástavy hodinky a dostal za ně pervitin v ceně 200,- Kč s tím, že peníze přinese druhý den. Od té chvíle jsem tam začal chodit i já. Zpočátku nepravdivě, později pravdivě. Poněvadž jsme se více znali, tak jsem od něj dostal i „na dluh“ pervitin v ceně 2 000,- Kč, avšak hned jsem mu zaplatil 200,- Kč, takže dluh byl jen 1800,- Kč. Tehdy jsem však o drogu přišel, neboť mne o ni obrali moji povedení kamarádi, takže jsem U. nemohl zaplatit peníze. Občas jsem mu volal a sliboval, že peníze dodám, on mne třikrát navštívil doma. Ten den, kdy se to stalo, jsem do zastavárny přišel, abych s ním nějak dohodl ten dluh. On se mě ptal, zda mu nesu nesu ty peníze, a když jsem zase odvětil, že je nemám, tak se rozčílil. Vstal a já jsem vstal také. Říkal jsem

mu, ať neřve. On říkal, že proč by neřval, když mu mám dát peníze. Vytáhl jsem tedy to kladivo, které jsem měl v batohu. Když U. viděl kladivo, tak se mne zeptal, co to má znamenat, . . ., nejdříve mi to řekl a potom vzal mačetu. Udělal krok ke mně. V tu chvíli jsem se leknul a opakovaně jsem ho udeřil do hlavy, až se kladivo zlomilo.

Spadl na židli a pak na zem a upustil mačetu. Já jsem ji sebral a opakovaně - asi třikrát jsem jej mačetou udeřil. Sekal jsem jej mačetou do hlavy. Přikryl jsem ho povlakem z postele. Pak jsem se porozhlídl, vzal hotovost, asi 34 000,- Kč, autorádia, fotoaparáty, pistoli, mobilní telefony, zamkl jsem a odešel na autobusovou zastávku. Když jsem ten den před tou událostí přijel ze školy, tak jsem si dal dávku za 200,- Kč (mělo to být 0,2 gramu) a to tak, že jsem pervitin nasypal na lžičku, vstříknul vodu, vodu, nožem rozmíchal roztok, nezahříval jsem nic, nasál jsem to do stříkačky a píchnul jsem si to. . .“

Považujeme po předchozích řádcích za potřebné podtrhnout, že obviněnému bylo v době spáchání skutku 16 let a 2 měsíce.

Během přípravného řízení byl mladistvý vrah zkoumán psychiatry a psychologem, z jejichž posudku vybíráme:

- jeho intelektuální schopnosti se aktuálně pohybují v pásmu průměru – IQ 98
- početně úsudková reaktivita je podprůměrné úrovně
- jednal ve stavu prostého afektu vzteku, který byl nedostatečně tlumen vlivem psychostimulačních látek
- jeho vztah ke společnosti je spíše pozitivní, avšak v důsledku zneužívání drog se jeho chování mění; stal se méně spolehlivý, zhoršil se prospěch ve škole, poněvadž se více zajímal o drogu a způsob, jak získat na její nákup finanční prostředky – není jedincem závislým na omamných ani psychotropních látkách
- v současné době (ve vyšetřovací vazbě – pozn. autora) přehodnocuje své postoje, největším přáním je, aby se vrátil čas do doby před zneužíváním drog, jelikož si myslí, že k trestnému činu by bez drogy nedošlo
- existují předpoklady, že výkon trestu bude mít výchovný vliv

Rozsudek Městského soudu v Praze, který již nabyl právní moci, poslal šestnáctiletého experimentátora s drogou a pozdějšího vraha na tři a půl roku do zvláštní věznice pro mladistvé.

ÚSTŘEDNÍ PROTIDROGOVÁ JEDNOTKA GENERÁLNÍHO ŘEDITELSTVÍ KRIMINÁLNÍ POLICIE V MADRIDU

mjr. JUDr. Aleš Borovička

Během svého pobytu v Madridu, jsem navštívil všechna oddělení Ústřední protidrogové jednotky Generálního ředitelství kriminální policie v Madridu (dále jen ÚPJ), dále pak pracoviště organizovaného zločinu na stejném generálním ředitelství, pracoviště zvláštní technické služby pro oblast Madridu, pracoviště vědecké policie (obdoba našeho Kriminalistického ústavu) a pracoviště Europolu.

Pokud se týče struktury ÚPJ, musíme především přihlídnout k tomu, že se zásadně liší španělský a český systém přípravného řízení trestního. Španělský právní řád nezná institut vyšetřovatele policie tak, jak je znám českému trestnímu procesu. Přípravné řízení vede vyšetřující soudce a jednotlivé úkony pod jeho dozorem a v některých případech s jeho výslovným souhlasem provádí kriminální policie. Nerozlišuje se tedy mezi operativní činností a vyšetřováním, neexistuje onen nadbytečný rozdíl mezi úkony prováděnými podle zákona o policii a podle trestního řádu, jak ho zná české právo (např. podání vysvětlení a výslech, zaznamenávání a odposlouchávání telekomunikačního provozu podle zákona o policii a podle tr. řádu a další). V tomto smyslu je přípravné trestní řízení ve Španělsku poměrně jednodušší než u nás a systém je průhlednější a struktura policie přehlednější. V mnohém tento systém připomíná novelu tr. řádu předloženou v tomto roce ke schválení a parlamentem zamítnutou. Obdobně jako v jiných zemích Evropské unie španělští kolegové jsou schopni jen stěží pochopit náš institut vyšetřování, který jim připadá zcela nadbytečný.

Ve španělském systému má na druhou stranu velice silné postavení vyšetřující soudce, který může například nezávisle na jiných subjektech fakticky každého obvinít z trestného činu, pokud to uzná za vhodné. Rovněž tak soudce povoluje řadu úkonů přípravného řízení trestního zasahujících do občanských práv, a to i takové, které nejsou v České republice vázány na soudcovské povolení. Tak například kromě pro nás rovněž obvyklého povolení domovní prohlídky a prohlídky jiných prostor, zadržení, použití operativní techniky, použití policejního agenta a podobně, je na soudcovský souhlas

vázáno ve Španělsku například zjišťování účastníků mobilních telefonů, opatrování výpisů aktivního a pasivního volání z telefonní stanice, použití elektronického sledování objektu a sledovaná zásilka, které u nás takový souhlas nevyžadují. Pokud ovšem policista provádí takovýto úkon povolený, resp. nařízený soudcem, jedná jménem soudce a je oprávněn pod sankcí trestního postihu v některých případech i vyžadovat součinnost občanů (například nezúčastněné osoby při domovní prohlídce). V tom se jeví určitá výhoda silného postavení vyšetřujícího soudce.

Skutečnost, že okruh informací vyžadujících soudcovské povolení ve Španělsku je podstatně širší nežli u nás, vytváří určitou překážku při operativní spolupráci obou zemí. Informace, kterou například nutně potřebujeme získat ze Španělska (zejména o účastnících mobilních telefonů či o výpisech telefonního volání) by musela být zdlouhavě opatrována velmi pomalou cestou právní pomoci, ač mnohdy nebude bezprostředně sloužit jako důkaz v trestním řízení, ale jako další vodítko pro postup v operativní činnosti. Jak ukazují španělské zkušenosti, nadměrně silné postavení soudce v přípravném řízení trestním může být někdy i na závalu, protože může dávat prostor až k jisté libovůli soudců.

Ze shora uvedených důvodů má Generální ředitelství kriminální policie v Madridu rozhodně zcela odlišné postavení od ředitelství služby kriminální policie našeho policejního prezidia. Představuje vlastně hlavní orgán zodpovědný za vyšetřování trestné činnosti (v širším smyslu, tedy v tom, čemu my říkáme operativní rozpracování a vyšetřování). V rámci tohoto generálního ředitelství má ÚPJ již tradičně samostatné postavení, není jako u nás podřízena jednotce zabývající se organizovaným zločinem. Obdobná struktura ostatně existuje i v jiných zemích Evropské unie, jako např. ve Francii či v Itálii. Tato jednotka se zabývá pouze případy obchodu s drogami vztahujícími se k zahraničí nebo se dotýkajícími více španělských regionů.

Ostatní drogovou kriminalitou, zejména obchodem s drogami regionálního významu a pouliční distribucí drog se zabývají nižší složky policie. V jednotlivých provinciích existují při příslušných policejních správách jednotky pro drogy a organizovaný zločin, které jsou určitou obdobou expozitur v našem prostředí, ale jsou zapojeny do struktury těchto regionálních policejních správ. Ty se zabývají drogovou problematikou v rámci regionu. ÚPJ má ovšem možnost zřídit si vysunutá pracoviště v těch oblastech, kde existuje nějaký specifický a palčivý drogový problém. Toto pracoviště pak pochopitelně má přímou podřízenost k ÚPJ. Využívá se toho např. v Galicii na severozápadě Španělska, která tvoří hlavní vstupní bránu jihoamerického kokainu na španělské území a do jisté míry pak i do celé Evropy.

Je třeba mít na zřeteli, že určitou specifikou Španělska je to, že kromě Národní policie, o které jsme dosud hovořili, existuje ještě tzv. Civilní garda čili obdoba četnictva s pravomocemi zejména na venkově a v přístavech, a policie autonomních oblastí. Oba tyto subjekty se také zabývají vyšetřováním trestné činnosti, včetně některých případů drogové kriminality. Hlavní a podstatný objem drogové trestné činnosti ovšem zpracovává Národní policie.

Struktura ÚPJ je do jisté míry obdobná struktuře NPDC, do určité míry je odlišná. Tato jednotka se dělí na dvě brigády: brigádu vyšetřování a brigádu analýzy. Brigáda vyšetřování představuje výkonnou a operativní složku. Skládá se ze čtyř výkonných oddělení a tří podpůrných skupin.

Výkonná oddělení se specializují podle hlavních druhů drog: první na hašiš, druhé na heroin, třetí na syntetické drogy a čtvrté na kokain. Neexistuje žádná specializace podle etnických skupin pachatelů. Specializace se proto dosti striktně dodržuje. Každé oddělení se dále rozděluje na tři skupiny, u některých oddělení existuje ještě vnitřní specializace u jednotlivých skupin, u některých nikoliv. Výkonná oddělení se zdají být poměrně málo početná. Personální stavy oddělení se pohybují kolem 15 pracovníků na každém z nich. Španělští kolegové tyto počty považují za nedostatečné.

K podpůrným skupinám patří skupina mezinárodních vztahů, která zajišťuje pro jednotku styk s partnery v zahraničí. V této souvislosti mne zaujalo, jak ÚPJ zajišťuje styk s největším sousedem, z jehož území jde podstatná část drog pašovaných pozemní cestou, totiž s Francií. Přímou na ÚPJ jsou přiděleni dva francouzští styční důstojníci z francouzské ústřední protidrogové jednotky OCRTIS, kteří se přímo zapojují do vyšetřování případů společného zájmu na místě.

Dále k podpůrným skupinám náleží dvě skupiny sledování. Specifiku této protidrogové jednotky představuje právě to, že mají vlastní sledovací kapacitu. Ta není ovšem příliš velká, každá z těchto skupin má kolem dvanácti členů. Provádějí pouze fyzické sledování ve vozidlech a pěšky, ostatní druhy sledování za použití elektronických zařízení zajišťuje specializované technické pracoviště ve spolupráci s nimi. Sami španělští kolegové obhajují tento model tím, že skýtá lepší možnost znalosti specifického prostředí a současně mnohem operativnější spolupráci příslušného specializovaného výkonného oddělení a sledovací skupiny. Rozhodně fakt, že obě jednotky patří pod jedno velení a jsou situovány ve stejné budově, představuje nesporný klad. Na druhé straně tu hrozí větší riziko dekonspirace při

pohybu omezeného počtu osob a vozidel v prostředí. Navíc tento omezený počet sil nestačí pro požadavky výkonných oddělení a relativně často výkonná oddělení vypomáhají při fyzickém sledování osob ze svých vlastních prostředků. Při sledování mimo Madrid a jeho okolí musí ÚPJ využívat sledovací útvary regionálních součástí policie. I přes uvedené nedostatky tohoto řešení a přes skutečnost, že kolegové z ÚPJ považují tyto kapacity za nedostatečné, španělský policista z ÚPJ se při práci na závažném drogovém případě dostane ke kapacitě sledovací jednotky rozhodně mnohem častěji a především mnohem snadněji, nežli jeho český kolega z NPDC pracující na obdobném případě. Mimoto již zmiňovaná odlišnost španělského trestního řízení od našeho, která nezná pojem vyšetřování, umožňuje přímé využití výsledků sledování, včetně fotografické a filmové dokumentace jako důkazu u soudu.

Druhou brigádu ÚPJ představuje brigáda analýzy, která má charakter nevýkonný a servisní. Skládá se z následujících oddělení a skupin: oddělení studijní a dokumentační, tvořené skupinami koordinace, dokumentace, statistiky a vzdělávání, a oddělení analytické, tvořené skupinami analytiky a vyšetřování majetku. V souvislosti s touto brigádou je třeba jednak poukázat na skutečnost, že veškerá statistická data týkající se drog ve Španělsku se soustřeďují v ÚPJ a tato také zpracovává údaje o drogové zločinnosti na celonárodní úrovni i za jiné policejní služby. Skupina analytiky se věnuje pouze analytické činnosti a není zatěžována jinými úkoly. Je připravena jednak pro výkonná oddělení provádět analýzy vyšetřovaných případů a jednak pracuje i s vnějšími zdroji informací. Vyhodnocuje například informace z veřejně dostupných zdrojů, např. z tisku, nebo na základě dobrovolné spolupráce s přepravními společnostmi vyhodnocuje např. údaje o obchodních zásilkách jdoucích z Latinské Ameriky a vytipovává tak možnosti využití komerčních nákladů pro pašování drog, které předává příslušné výkonné složce. Analytické práci je na ÚPJ věnována značná pozornost a je rozhodně rozvinutější nežli u nás. V souvislosti s informačními systémy policie ve Španělsku stojí rozhodně za zmínku skutečnost, že Národní policie disponuje centrálním systémem policejních informací na počítači s velmi rozsáhlou kapacitou. Ten je umístěn v objektu s velmi sofistikovanou ochranou bezpečnosti dat i s ochranou proti vnějším vlivům, včetně např. leteckého úderu. Takové zabezpečení vyvolává i důvěru policistů, kteří do systému informace vkládají. Do této databáze se zavádějí údaje i ze živých případů, co se týče osob, styků, vozidel, telefonních čísel apod. a je využitelná všemi útvary španělské policie, ale i zahraničními policiemi.

Pokud jsem měl možnost pozorovat při práci příslušníky ÚPJ, jejich práce se v zásadě nijak podstatně neliší od práce příslušníků NPDC co do užívaných metod. Existují ovšem podstatné rozdíly v podmínkách jejich práce a používaných prostředcích. Převážnou většinu pracovní náplně pracovníků ÚPJ tvoří sledování osob a vozidel, resp. lodí a vyhodnocování telefonických odposlechnů, resp. odposlechnů pagerů. Opatření důkazů klasickými prostředky kriminální policie bez využití operativní techniky a sledování proti obchodníkům s drogami se považuje za prakticky nemožné. Španělská policie pak na rozdíl například od americké DEA nedisponuje potřebně vysokými finančními částkami na odměny informátorům. To využitelnost informátorů do značné míry omezuje. Nezbyvá tedy, než se soustředit na technické zdroje informací.

Ve Španělsku v současné době ke komunikaci obchodníci s drogami používají výhradně mobilní telefony, zejména pak mobilní telefony se SIM kartou, případně pagery. Tyto telefony pak velmi často střídají, aby ztížili zachycení informací z nich. V tomto směru se jejich hodnocení operativní situace v oblasti drogové kriminality v zásadě shoduje s naším. Co se neshoduje, jsou kapacity pro uvedené operativní prostředky u nás a ve Španělsku. V současné době jedna skupina na výkonném oddělení ÚPJ má k dispozici kapacitu mezi 6-7 mobilními telefony, případně pagery. Takže kapacita celého oddělení umožňuje odposlouchávat najednou více než dvacet telefonů či pagerů. Proto si například čtvrté oddělení v jedné dlouhodobé a rozsáhlé operaci mohlo dovolit postupně odposlouchávat celkem 120 mobilních telefonů, které jejich uživatelé v průběhu vyšetřování měnili. To mimo jiné umožnilo v rámci dané operace zadržet 48 pachatelů. Zkušenosti ze Španělska tedy vcelku jednoznačně ukazují, že bez zvýšení kapacit pro operativní prostředky obecně, a operativní techniku zvláště nelze na úseku drogové kriminality dosahovat větší efektivity.

Vyhodnocování výsledků použití operativní techniky, stejně jako i další činnost spojená s vyšetřováním drogové delikvence, včetně běžné korespondence, se u španělských kolegů neobejde bez počítačového vybavení. Především jsem si povšiml, že všichni pracují se standardním softwarovým vybavením firmy Microsoft a neuvítají zastaralé, nepraktické a k uživateli vysloveně nepřátelské systémy typu T602, který v současné době většinou využívá naše policie. Oficiálně na jednu skupinu, tedy přibližně na 5–6 policistů připadají dva počítače. Ve skutečnosti je běžné, že se na skupině používají čtyři počítače.

Obdobná situace je i u automobilní techniky. Kromě běžného počtu automobilů z obvyklé produkce disponuje ÚPJ také dalšími automobily včetně velmi neobvyklých typů, jako jsou například vozidla typu Jeep Cherokee. Teprve když mi madridští kolegové vysvětlili jeden z institutů španělského trestního práva procesního, pochopil jsem, proč je to možné. V případech vyšetřování obchodníků s drogami policie velmi často zabavuje jejich majetek, zejména pak nákladné majetkové kusy, jako jsou automobily, lodi, počítačová technika. Zákon umožňuje, aby ještě před soudním rozsudkem soudce souhlasil s tím, že tyto zabavené věci bude užívat policie pro své účely. Pokud není pachatel uznán vinným, věc se mu prostě vrátí. Pokud uznán vinným je, věci propadnou státu a zůstanou i nadále v užívání policie. To policii, speciálně ÚPJ, umožňuje, aby jednak rozšířila svoje technické kapacity a jednak aby například dostatečně obměňovala vozový park a snížila nebezpečí dekonspirace svých vozidel a také využívala pro sledování výkonnější vozy, které si policie z rozpočtových prostředků pořídit nemůže. Ve Španělsku existuje i možnost zabavit majetek blízkých příbuzných obchodníka s drogami, pokud se prokáže, že jejich příjmy nemohly postačovat k zakoupení majetku, který je na ně zaregistrován. Toto se týče nejen vozidel, ale i například nemovitostí. Postižení pachatele zabavením majetku je podle zkušeností španělských kolegů pro něj nesporně citelnější újmou, než například pouhé zabavení drogy. Ostatně v obchodu s drogami se s jistými „provozními“ ztrátami počítá, se ztrátami na již získaném majetku pochopitelně nekalkuluje nikdo.

Pokud se týče jednotlivých druhů drog, liší se situace ve Španělsku poměrně značně od situace v naší zemi. Některé rozdíly mezi oběma zeměmi na úseku drog jsou dány jejich zeměpisnými polohami. Hlavním drogovým problémem ve Španělsku díky jeho úzkým stykům se španělsky mluvícími latinskoamerickými zeměmi je kokain, který se pašuje do Španělska ve velmi rozsáhlých námořních zásilkách. Tato droga se také do Španělska pašuje impregnovaná v roztoku do jiných materiálů. Co se týče syntetických drog, hlavní problém ve Španělsku představuje ecstasy pašovaná zejména z Nizozemska. Nizozemsko a také Německo se zdají být hlavní zdrojové země heroinu přicházejícího do Španělska většinou po silnici a pašovaného tureckými a iránskými zločineckými skupinami. Tento heroin pravděpodobně předtím prošel po Balkánské cestě mimo jiné i přes naše území, kde jeho přepravu organizují kosovoalbánské gangy. Dosud Španělsko nemělo významný problém s Kosovoalbánci na poli pašování drog. Také tuzemská produkce syntetických drog je na velmi nízké úrovni. Naopak důležitý drogový problém ve Španělsku znamenají velké námořní zásilky hašiše přicházející z Maroka obzvláště na jižní pobřeží země. Pod názvem hašiš se zde rozumí jak hašišová pryskyřice a olej, tak i rostlinný hašiš, tedy to, čemu se u nás říká marihuana.

Na druhé straně hlavní drogové problémy České republiky představují pašování heroinu kontrolované téměř výlučně kosovoalbánskými klany a rostoucí zneužívání heroinu a tradičně tuzemská výroba metamfetaminu známého jako pervitin. Kokain zůstává pro vnitřní drogový trh příliš drahý a nemůže soutěžit s metamfetaminy majícími obdobné účinky. Proto Česká republika patří i nadále k tranzitním zemím pro kokainové zásilky v kamionech a také pro kokainové letecké kurýry do severní, západní a jižní Evropy. Význam pašování hašiše v České republice není tak velký jako ve Španělsku. Pro španělského kolegu se ukázaly být zajímavými naše poznatky o výrobě pervitinu. Zejména pro jednoduchost technologie a relativní dostupnost prekursorů nelze totiž vyloučit, že by se tento způsob výroby syntetických drog mohl rozšířit i do dalších zemí západní Evropy, když v současné době již proniká například do sousedního Německa. Hlavní styčné plochy pro spolupráci mezi španělskou a českou policií v protidrogové oblasti lze tedy najít v obchodu s kokainem, hašišem a heroinem.

V průběhu výměny se projednávaly i problémy vzájemné komunikace obou protidrogových jednotek. Na naší straně nepředstavuje dnes přímá komunikace prostřednictvím faxů či telefonických hovorů, případně osobních styků žádný problém. NPDC disponuje dnes třemi policisty se znalostí španělského jazyka, kteří mohou tyto kontakty zajistit. Hovoříme-li o jiné často používané formě, totiž o styčných důstojnících, situace se tu jeví jako méně uspokojivá. Španělský styčný důstojník sídlí v Budapešti a kromě České republiky má na starosti Maďarsko, Slovensko a Rumunsko. Rozsáhlost teritoria jeho zodpovědnosti, značná vzdálenost jeho sídla od Prahy a dosti rozdílné problémy v jednotlivých státech mu neumožňují uskutečňovat osobní kontakty tak, jak by to bylo třeba.

Za jeden z velice podstatných aspektů výměny považuji navázání osobních styků s pracovníky jednotlivých oddělení a skupin ÚPJ z naší strany a naopak s jednotlivými odděleními NPDC ze strany španělské. Takové styky rozhodně upevňují potřebnou důvěru při spolupráci a tím zefektivňují takovou spolupráci. Tu zlepšuje i vzájemná podrobnější znalost podmínek práce a některých právních specifik, kterou výměna umožnila.

RENTGENOVÉ SYSTÉMY AS&E

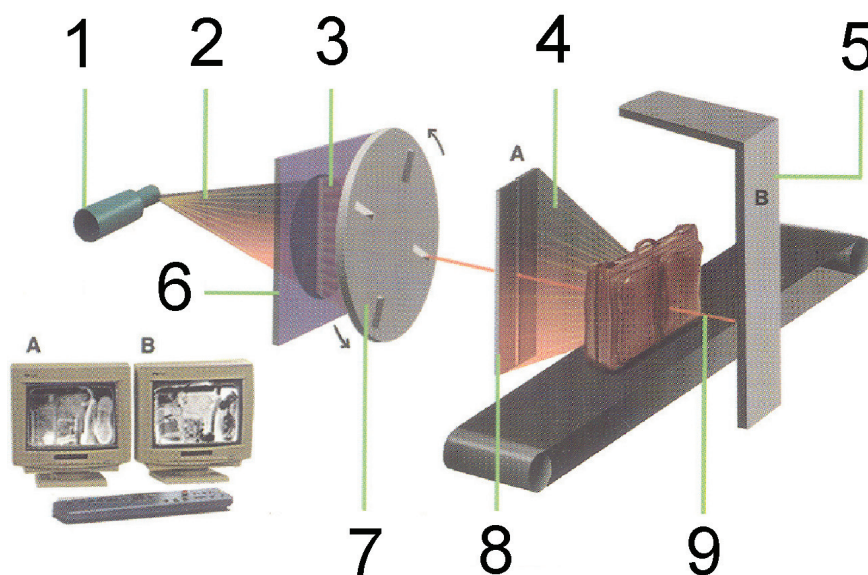
OMNIPLEX, s. r. o.

Rentgenové systémy obecně patří k nejdůležitějším nástrojům ochrany letišť, důležitých vládních a státních objektů. Firma American Science & Engineering (AS&E) vyvinula a vyrábí takové rentgenové systémy, které jsou určeny především pro kontrolu poštovních, vlakových, leteckých a lodních zásilek. Dále jsou to systémy určené pro kontrolu celých kamionů bez nutnosti jejich vykládky, lodních kontejnerů a vlakových souprav. Mobilní verze rentgenů jsou určeny pro kontrolu malých balíčků a příručních tašek v terénu, velký mobilní systém je určen pro kontrolu celých kamionů v různých místech.

Firma AS&E byla založena v roce 1958 týmem pracovníků MIT (Massachusetts Institute of technology), pro vývoj a výrobu přístrojů a nástrojů pro NASA. Na základě přímé objednávky vlády USA vyvinula technologii pro rentgenový systém, který je schopen detekovat organické látky (látky s nízkým atomovým číslem jako uhlík, vodík). Proto jsou jejich systémy umístěny ve vládních budovách USA včetně Bílého domu a na letištích a velvyslanectvích USA (také v Praze) v tzv. horkých teritoriích.

Systém AS&E odlišuje od zavedených rentgenových systémů Perkin Elmer, Scantronic, Heiman a pod., které jsou nejrozšířenějšími systémy ke kontrole zavazadel na letištích i vstupu do objektů zvláštní důležitosti, spojení klasické transmisní rentgenové techniky s technikou tzv. backscatteru, česky „zpětného rozptylu“, kterou má do svých systémů zabudovanou pouze AS&E...

Co je metoda Backscatter – zpětný rozptyl (obr. 1).

Popis obrázku č. 1 – Schéma rentgenového systému AS&E

1. rentgenová lampa,
 2. rentgenový svazek,
 3. úzký svazek,
 4. zpětně rozptýlené záření
 5. detektor prošlého rtg záření (transmisní),
 6. kolimátor,
 7. přerušovač svazku,
 8. detektor zpětně rozptýleného záření,
 9. úzký svazek.
- A. Z[®] zpětně rozptýlený obraz,
B. Transmisní obraz

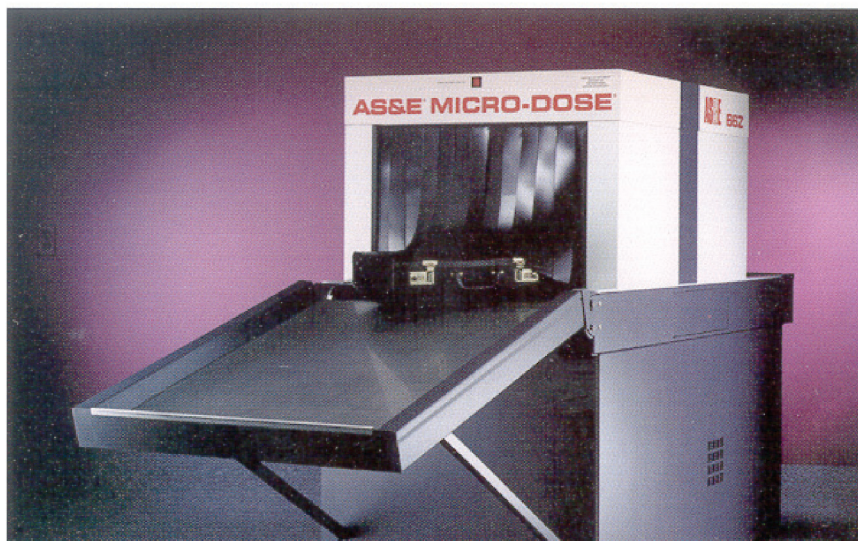
Jde o detekci zpětně rozptýleného rtg záření, které dopadá v úzkém svazku na zkoumaný objekt a je schopen být zpětně rekonstruován. Informace o látkách s nízkým atomovým číslem (organické látky – drogy, živé organismy, plastické výbušniny, keramické zbraně) je obsažena pouze v rozptýleném záření a detekce zpětně rozptýleného záření umožňuje tuto informaci získat. Zároveň je možno použít pouze jednu rentgenovou lampu k získání transmisního i zpětně rozptýleného obrazu. Použití velmi úzkého rozmítaného rentgenového svazku pak umožňuje získat velmi ostrý obrys předmětů při použití velmi nízké energie. Organické látky se potom jeví jako světlé body na tmavém pozadí. Současné zobrazení transmisního a zpětně rozptýleného obrazu zkoumaného objektu je na obr. 2 – obr. 4

Technika Zr Backscatter je proto klíčem pro:

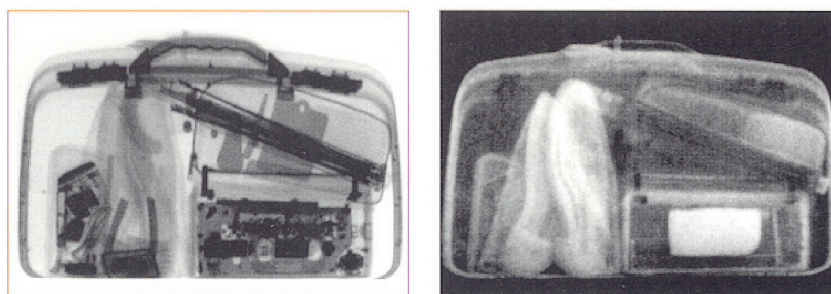
- případ, kdy obsluha hledá drogy nebo výbušniny
- okamžité odhalení tajné schránky nebo dvojité stěny včetně jejich obsahu, které jsou v automobilech a kontejnerech
- zřetelné zobrazení obsahu kontejnerů, zvýšení rozlišení na pozadí
- zvýraznění nebezpečných předmětů (drogy, výbušniny, keramické zbraně) jako jejich jasné, světlé siluety na tmavém pozadí.

V současné době vyrábí firma AS&E 12 typů rentgenových systémů od malých pro kontrolu zavazadel (Model 66Z – viz obr. 2) přes osobní rentgenový systém využívající pouze techniku zpětného rozptylu (BodaSearch – viz obr. 3) až po velké Cargo systémy (ISOsearch – viz obr. 4) včetně dvou mobilních verzí – malé pro kontrolu ručních zavazadel a malých balíčků (Model 101ZVAN) a velké pro kontrolu kamionů (Model MobilSearch). V současné době se firma soustředila převážně na produkci Cargo systémů (VB podepsala kontrakt na dodávku dvou mobilních MobilSearch systémů pro přístavy a o dalších systémech se jedná). Fotografie z výsledků prohlídek některých výše uvedených systémů jsou uvedeny na obrázcích č. 2 – č. 4. Současné porovnání obou obrazů – transmisní a backscatter – dává obsluze rentgenu největší množství informací, které lze v současné době pomocí rentgenových zařízení dosáhnout. Všechny systémy mají archivaci dat na video nebo disketu s uvedením místa, času a data.

obrázek č. 2/1

obrázek č. 2/2

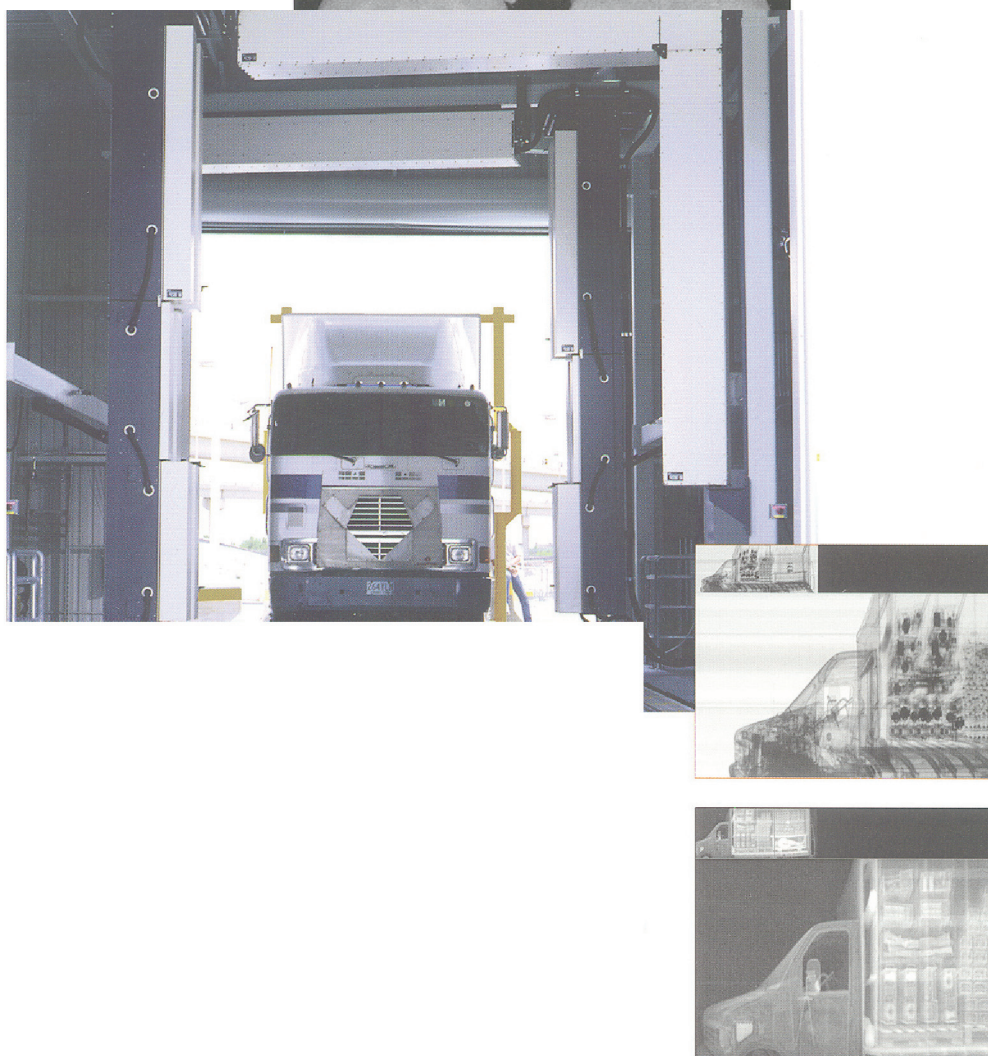
obrázek č. 3/1

obrázek č. 3/2

obrázek č. 4

Tento článek má pouze informativní charakter, který má čtenáře seznámit se základy techniky zpětného rozptylu. Další informace o technických parametrech a všem, co se týká rentgenových systémů firmy American Science and Engineering obdržíte u firmy OMNIPEX, s. r. o., Nekázanka 11, 110 00 Praha 1, tel. 24012379, e-mail: , která tuto firmu exkluzivně zastupuje v ČR.

STANOVISKO NÁRODNÍ PROTIDROGOVÉ CENTRÁLY SKPV PČR K MOŽNÝM ZMĚNÁM V OBLASTI TRESTNÍHO PRÁVA A PROBLEMATIKY NELEGÁLNÍHO OBCHODU S OPL V SOUVISLOSTI S PŘIJETÍM ČESKÉ REPUBLIKY DO EVROPSKÉ UNIE

Zdroj NPC

Celosvětový vývoj v utváření mezinárodních vztahů vede v rámci Evropy k integračním aktivitám. Součástí tohoto vývoje je i začlenění České republiky do Evropské Unie (dále EU). Tento vývoj klade velké nároky nejen na jednotlivé členské země EU, ale především na jednotlivé kandidátské státy. Uvedené změny se dotknou i oblastí spadajících do kompetence Ministerstva vnitra České republiky.

Problematikou drog, jejich zneužíváním, spotřebou, nelegálním obchodem, vlivem mezinárodních zločineckých seskupení páchajících závažnou a organizovanou drogovou trestnou činností v ČR se zabývá Policie České republiky národní protidrogová centrála služby kriminální policie a vyšetřování (dále NPC SKPV). NPC SKPV se domnívá, že v souvislosti se vstupem ČR do EU by mohlo v oblasti nelegálního obchodování s OPL a v trestně právní problematice dojít k následujícím změnám:

Pozitivní změny při přijetí ČR do EU:

- ❖ zrychlení a zkvalitnění mezinárodní spolupráce v rámci odhalování a vyšetřování mezinárodního obchodu s OPL,
- ❖ jednodušší aplikace právních norem – zejména trestního řádu: např. sledovaná zásilka, záměna zásilky, sledování osob a věcí, nasazování technických prostředků pro zadokumentování trestné činnosti (odposlech, používání záznamového telekomunikačního zařízení v kontextu s mezinárodním provozem),
- ❖ lze uvažovat i o možnosti zrychlení případného extradičního řízení,
- ❖ zefektivnění pátrání jak po podezřelých osobách, tak i obviněných na útěku, případně po skrývajících se svědcích,
- ❖ je předpoklad zvýšení možnosti aplikace ochrany svědka,
- ❖ jednodušší možnosti nasazení operativně – pátracích prostředků při procesních úkonech v rámci mezinárodní spolupráce,
- ❖ zlepšení komunikace a výměny informací v rámci mezinárodní (partnerské) spolupráce,
- ❖ zřizování mezinárodních týmů, realizace mezinárodních stáží ap.,
- ❖ možnost propojení a jednoduššího vstupu do databází EU a jejich následné využití (Europol),
- ❖ zrychlení změn legislativních opatření např.: sjednocení azylové politiky, vliv na podnikatelskou sféru, bankovní sektor – finance ap.,
- ❖ zlepšení situace v materiálně technické oblasti
- ❖ možnost rozšíření metodické, preventivní, publikační a propagační činnosti v rámci EU

Negativní změny při přijetí ČR do EU:

- ❖ dojde k většímu otevření hranic a k dalšímu přílivu mezinárodního prvku do oblasti nelegálního obchodu s OPL, zvýšení dovozu OPL,
- ❖ volnější pohyb osob a vozidel přes hraniční přechody s jejich menší kontrolou,
- ❖ v této souvislosti bude docházet k nárůstu konkurence v oblasti nelegálního obchodu s OPL, což povede k většímu konkurenčnímu boji mezi jednotlivými zločineckými skupinami,
- ❖ nové přerozdělení sfér vlivu mezi velkými zločineckými uskupeními,
- ❖ je předpoklad, že se budou objevovat nové tranzity v rámci jednotlivých zásilek drog, a to jak z východní, tak i západní Evropy,
- ❖ na základě jednotné měny se usnadní obchodní transakce s drogami v rámci států EU,
- ❖ větší zásobování trhu, možnost širšího sortimentu (nové trendy – syntetické drogy ap.),
- ❖ je možné očekávat rozšíření metamfetaminu („Pervitinu“ – podoba zvaná „Crystal“) i do jiných částí Evropy než je Spolková republika Německo (dále SRN) či Rakousko (podoba zvaná „Crystal“), zvýšení vývozu „Crystalu“ do SRN,
- ❖ ovlivnění drogové scény v ČR (navýšení konzumentů, zvýšená dostupnost, drogová turistika do ČR

z důvodu nižší ceny drog, vliv na cenu drog na trhu, zvýšený tlak na kategorizaci drog a liberální přístupy),

- ❖ bude docházet k větší konspirativnosti prodeje, využití nových technik ap.,
- ❖ nárůst kurýrů z řad českých občanů,
- ❖ v oblasti legislativy bude patrná určitá nejednotnost právních úprav v rámci právních systémů jednotlivých členských států EU,
- ❖ bude pravděpodobně nutné navýšit rozpočtová opatření pro zajištění chodu jednotlivých policejních složek.

Doufáme, že náš útvar bude svojí prací i nadále navazovat na 75 let boje proti drogové kriminalitě a že bude potírání tohoto typu organizované kriminality stále úspěšnější.

GEOPOLITIKA DROG V ROCE 2003

Alain LABROUSSE¹⁾

I přes politováníhodné zrušení *Observatoire géopolitique des drogues* (OGD – Středisko pro geopolitické sledování drog) v dubnu 2000 pokračují její vědečtí pracovníci a dopisovatelé ve své závažné činnosti a cenné práci (zejména prostřednictvím *l'Association géopolitique des drogues* – Asociace pro geopolitické sledování drog – a *l'Observatoire géopolitique de la criminalité internationale* – Střediska pro geopolitické sledování mezinárodního zločinu). Bývalý ředitel OGD Alain Labrousse to potvrzuje v tomto článku, který je syntézou nedávných tendencí v oblasti výroby drog, používání peněz z drog, propojení mezi obchodem s drogami a místními konflikty, jakož i boje s překupnickými organizacemi a zeměmi, které drogy produkují. Přestože se v nedávné minulosti realizovaly rozsáhlé protidrogové ofenzívy, autor konstatuje, že k dosažení ambiciózních cílů organizací OSN je ještě hodně daleko.

Autor už potřetí píše na toto téma do časopisu *Futuribles*²⁾. Již téměř před deseti lety konstatoval, že „podat důkaz o politické vůli znamená mít schopnost prosadit požadavky války s drogami, když se dostávají do protikladu s ekonomickými, politickými a geostrategickými zájmy“. Ale téměř vždy a všude dochází k opaku³⁾. Jeho článek dodnes potvrzuje křehkost boje s drogami a zdůrazňuje trvalé potíže jeho vybavování prostředky, a to do té míry, že záminka boje s drogami je někdy využívána v případě zemí, které nemají nic společného s nedovoleným obchodem nebo které dokonce vyvíjejí záslužné úsilí o jeho potírání.

„Příjmy z drog umožňují financování volebních kampaní, korupci, terorismus a organizovaný zločin.“⁴⁾

Na mimořádném zasedání Valného shromáždění OSN věnovaném drogám (UNGASS), které se konalo v červnu 1998, se předpokládalo, že v roce 2008 by kultury máku a keřů koky měly prakticky vymizet a že kultury konopí by se měly významně zmenšit. V dubnu 2003 legislativní orgán OSN pro drogy – Výbor pro drogy – situaci vyhodnotil. Je jasné, že jeho ambiciózní cíle nebudou do pěti let dosažené.

Intenzivní kampaně týkající se postřiků herbicidy v Kolumbii od roku 2000 jistě vedly k podstatnému snížení kultury keřů koky. Tyto výsledky jsou ale ještě nevýznamné a již nyní je vidět rozšiřování těchto kultur v Peru a v Bolívii. Stejným způsobem i v Barmě se zdá, že kultury máku se postupně snižovaly od poloviny devadesátých let. Avšak v roce 2002 dosáhly v Afghánistánu původní rekordní úrovně před jejich zákazem Tálibánem. Pokud jde o kultury konopí, ty se neustále rozvíjejí (aby uspokojily prudce vzrůstající spotřebu), zejména v takové zemi, jako je Maroko, které je prvním světovým producentem zásobujícím evropský trh. K tomu přistupuje výroba syntetických drog jako je *ecstasy*, která i přes skutečnost, že se již nerozšiřuje v USA a v Evropě tempem, které bylo typické pro léta 1996 až 1999, zůstává velmi vysoká a neustále dobývá nové trhy.

¹⁾ Sociolog a bývalý ředitel OGD, který zejména koordinoval *Dictionnaire géopolitique des drogues* – (Geopolitický slovník drog), Brusel: De Boeck, 2003, 744 str.

²⁾ Viz Labrousse Alain: *Géopolitique de la drogue. Les contradictions de la guerre à la drogue* (Geopolitika drog, Protiklady války s drogami), *Futuribles* č. 185, březen 1994, str. 9-22. *La marché mondial des drogues* (Světový trh s drogami), *Futuribles* č. 222, červenec-srpen 1997, str. 23-40.

³⁾ Labrousse Alain: „Geopolitika drog. Protiklady války s drogami“, Op. cit., str. 20.

⁴⁾ Příjmy z drog umožňují financování volebních kampaní, korupci, terorismus a organizovaný zločin. OICS (Mezinárodní orgán pro kontrolu drog), Výroční zpráva 2002. Vídeň: OICS, březen 2003.

Velké zločinecké organizace specializované na obchod s drogami rovněž narazily v polovině devadesátých let na nebyvalou ofenzívu vyvolanou nejmocnějšími státy této planety. Zareagovaly na ni tak, že se decentralizovaly, uchýlily se do stále narůstajícího počtu zemí a diversifikovaly svou činnost. Tato politika usměrňovaná globalizačním hnutím se nijak citelně nedotkla jejich schopností pronikat do ekonomických a politických struktur mnoha států. Geopolitický dopad organizovaného zločinu byl rovněž podpořen znásobením místních konfliktů jakožto perversního důsledku konce antagonismu bloků a nečekaného zvratu způsobeného rozpadem Sovětského svazu. Jestliže teroristické organizace čím dál tím více používají legálních peněz než peněz z kriminality, financují se naproti tomu mnohé guerillové organizace z peněz pocházejících z drog a díky tomu se tak vytváří překážky pro řešení mnoha konfliktů, v jejichž první řadě jsou konflikty odehrávající se v Kolumbii.

NEDOVOLENÉ KULTURY DOBŘE ZAKOŘENĚNÉ

Listy koky a její deriváty

Od počátku osmdesátých let byly Peru a Bolívie největšími výrobci listů koky (v pořadí za sebou na 120 000 ha a na 50 000 ha v roce 1994) a základní hmoty jakožto prvotní suroviny pro chlorhydrát kokainu vyráběný hlavně v Kolumbii. Spojené státy z toho učinily závěr, že jestliže by se podařilo přerušit leteckou zásobovací cestu umožňující obchodníkům této země přístup k zásobám, list koky by neměl odbyt a její ceny by se v Peru a v Bolívii zhroutily. Proto v polovině devadesátých let postavili Američané radarovou síť na severu Peru, aby mohli zachycovat malá kolumbijská letadla připravující se na přistání na improvizovaných drahách v amazonském pralese. Toto zařízení bylo napojeno na peruánské stíhací letectvo, které nutilo k přistání neidentifikovatelné stroje nebo je sestřelovalo, a to nejčastěji bez výzvy. Toto zařízení nazvané *Air Bridge Denial*⁵⁾ (ABD) se ukázalo jako velmi účinné, přičemž počet sestřelených letadel z necelého půltuctu v roce 1994 se zvýšil na dvacet v roce 1996. Ceny nelegálně produkované bolivijské a peruánské koky se skutečně zhroutily. V Peru usnadnila tuto operaci ještě jiná věc: od roku 1993 to byly porážky maoistické guerilly „Světlá stezka“, což umožnilo, aby se stát znovu ujal kontroly nad rozsáhlým územím amazonského regionu a aby stáhl armádu, která byla značně zkorumpovaná prebendami narkotrafikantů⁶⁾. Plocha nedovolených kultur tak koncem devadesátých let byla menší než 40 000 ha v Peru a 10 000 ha v Bolívii.

Avšak Spojené státy nepočítaly s tím, že kolumbijští obchodníci s drogami, zbavení svých zásobovacích zdrojů v sousedních zemích, rozšíří doma plochy pro pěstování keřů koky, které tak ze 40 000 ha v roce 1995 vzrostly na 170 000 ha v roce 2000. To znamená, že snížení produkce v Peru a v Bolívii bylo více než kompenzováno jejím zvýšením v Kolumbii⁷⁾. Tato situace přinutila Spojené státy k financování intenzivních kampaní zaměřených na likvidování kultur v této zemi, což vedlo ke snížení pěstovaných kultur v letech 2001 a 2002 za cenu závažných škod na životním prostředí a pravděpodobně na lidském zdraví. Tato redukce ale vyvolala nárůst obdělávaných ploch v Bolívii a v Peru za účelem uspokojení poptávky po této základní surovině. Tento nárůst byl usnadněn přerušením *Air Bridge Denial*, a to v důsledku jednoho omylu. Peruánské letectvo sestřelilo 20. dubna 2001 helikoptéru převážející americké evangelisty a zabilo jednu mladou ženu a její dítě. Po tomto incidentu americký Kongres ABD zakázal. Lety byly znovu obnoveny na počátku března 2003. Podle statistik publikovaných OSN na počátku letošního roku se plochy kultur keřů koky, které zaujímaly 144 807 ha v roce 2001, ještě snížily o 30 % v roce 2002 a představují tak jenom 102 000 ha, tedy snížení o 30 % v porovnání s předešlým rokem. V andských zemích se 173 000 ha se plochy poprvé za deset let dostaly pod hranici 200 000 ha. Avšak čísla poskytnutá k Bolívii a hlavně pak k Peru jsou některými experty popírána. Na začátku roku 2003 nebyl doposud pozorován žádný dopad tohoto snížení na množství kokainu ve světě, ani na jeho maloobchodní ceny v hlavních spotřebitelských zemích.

⁵⁾ Roncken Theo (ed.): *The Drug War in the Skies, The U. S. Air Bridge Denial Strategy: The Success of a Failure* (Drogová válka na nebi. Americká Strategie likvidace vzdušného mostu). Cochacamba (Bolívie): Acción Andina/Transnational institute, květen 1999.

⁶⁾ Labrousse Alain: *Pérou: enjeux politico-militaires de la production et du trafic des drogues* (Peru: politicko-vojenské sázky na výrobu a na obchod s drogami). In: *Socio-économie de la drogue dans les pays andins* (Sociální ekonomika drog v andských zemích), *Problèmes d'Amérique latine* (Problémy Latinské Ameriky), č. 18, červenec-září 1995. La Documentation Française.

⁷⁾ Jelikož je požadavek trhu do značné míry uspokojován produkcí v andských zemích, produkce se doposud nepřenesla na jiné kontinenty. Na toto téma viz: Labrousse Alain, „Světový trh s drogami“, Op. cit., str. 23-40.

Opium a jeho deriváty

Pokud jde o opiáty, a to i přes snížení barmské produkce opia, která poklesla z 2500 tun v polovině devadesátých let na zhruba 800 tun v roce 2003⁸⁾, světová produkce se zvýšila o 4263 tun na 5004 tuny v letech 1999 a 2000, jde tedy o zvýšení o 20 %. Tento nárůst je v zásadě způsoben zvýšením produkce v Afghánistánu, která každoročně vykazovala v průměru asi 3000 tun v letech 1995 až 1998 a která v roce 1999 dosáhla výše 4500 tun a v roce 2000⁹⁾ 3300 tun. V srpnu 2000 mulla Umar zakázal vysévat mák na podzim, což bylo respektováno, jelikož v roce 2001 dosáhla produkce v celé zemi pouze 185 tun, a to prakticky všechno v oblastech držených Severní aliancí, obzvláště pak v provincii Badachšán.

Toto rozhodnutí se stalo předmětem celé řady vysvětlení. Tálibán, který z politického hlediska zabodoval ve svém boji se Severní aliancí, se připravoval počátkem roku 2001 na získání křesla Afghánistánu v OSN, které bylo stále obsazené opozicí. Vystupovat jako někdo, kde chce vykořenit kulturu máku, byl nezanedbatelný trumf. Avšak nová vlna sankcí OSN, která dopadla na afghánskou vládu koncem roku 2000, posílila nejtvrdší jádro Tálibánu, jež donutilo mullu Umara nařídít destrukci soch Budhy v Bamiyanu. Hrozivý dopad tohoto činu zcela zakryl úspěchy dosažené v oblasti boje s mákem. Třetím prvkem tohoto vysvětlení je skutečnost, že v Afghánistánu existovaly značné zásoby opia jako důsledek rekordních sklizní v letech 1999 a 2000 a že obchodníci měli zájem na zmrazení produkce na dobu dvou tří let tak, aby se ceny nezhroutily. Pravděpodobně tak kompenzovali propad v zisku Tálibánu (asi 100 milionů dolarů US ročně) formou daně placené pěstiteli (*zakát a očor*), jakož i obchodníky za účelem výroby heroinu v laboratoři a jeho dopravy až na hranice. Existence zásob byla potvrzena fluktuací cen, zejména v době intervence Spojenců do Afghánistánu.¹⁰⁾ Na straně druhé Tálibán zaplatil nejbojovnějšímu kmeni Šinvári jakožto největšímu producentu opia na východě země za to, aby nepěstoval mák v roce 2000. Je pravděpodobné, že Tálibán sám dostal zapláceno od narko-trafficantů.

V srpnu 2001 mulla Umar obnovil svůj zákaz vysévání máku, ale události konce roku znemožnily, aby Tálibán tento zákaz respektoval. Od začátku listopadu očitá pozorování techniků Programu OSN pro mezinárodní kontrolu drog zaznamenala, že vesničané provedli výsadbu na velkých plochách. Přesto, že 17. ledna 2002 provizorní vláda v čele s Ahmadem Karzálem zakázala pěstování máku a činnost spojenou s prodejem narkotik a že Velká Británie utratila 20 milionů dolarů US jako subvenci za zničení osetých ploch, bylo zapotřebí se vrátit do reálu: v roce 2002 produkce opia opětovně dosáhla své úrovně z roku 1999, tedy 3400 tun. Faktem je, že pro rolníky, z nichž někteří svou produkci prodávají až na dva roky dopředu, byl zákaz mully Umara katastrofou. Ti, kteří neprodali svoji půdu, aby se vymanili z dluhů (anebo aby je umořili), musejí produkovat opium po řadu let, aby mohli zaplatit narkotrafikantům. Zdá se, že v roce 2003 se produkce udrží na dosavadní úrovni anebo že se dokonce zvýší. Předběžná zpráva OSN¹¹⁾ uveřejněná koncem března 2003 ukazuje, že pokud se kultury ve velkých tradičních oblastech pěstování jako je Helmand zmenšily, v odlehlejších oblastech se rozrostly anebo se tam objevily poprvé.

Druhý problém vyvolaný politikou zákazů je politického charakteru. V obou velkých produkčních oblastech, v Nangarháru na východě a v Helmandu na jihu, patří kmeny, které pěstují mák, k pašunskému etniku. Jejich členové jsou tvrdě proti prozatímní vládě složené převážně z příslušníků jiných etnik, zejména Tádžiků. Ozbrojený zásah proti kulturám máku za předpokladu, že vláda na to má prostředky, narazí jenom na odpor zesílený etnickými antagonismy. Dne 7. března 2003 došlo k zabíjení rolníků bezpečnostními silami v provincii Helmand, a to při manifestacích proti ničení kultur máku. Souběžně s tím v provincii Nangarhár farmáři kmene Šinvári přijali rezoluci vyzývající k povstání v případě, že by afghánská vláda znemožnila sklizeň opia. Jelikož je dána priorita boji s islamisty

⁸⁾ Toto snížení není obvykle připisováno barmským generálům, kteří na nejvyšší úrovni participují na nedovoleném obchodování. Někteří nezávislí experti odhadují, že až do roku 1995 byla produkce silně nadsazována. Následoval cyklus extrémního sucha, který měl mít údajně dopady na kultury. Konečně barmsí narkotrafikanti diverzifikovali svou produkci drog tím, že vyráběly tuny amfetaminu, kterým zaplavovali thajské trhy. (Na toto téma viz: Vinh Yann: *La déferlante du yaa baa* (Rozmach já-bá), Futuribles, č. 287, červen 2003, str. 79-80 (NDLR).

⁹⁾ ODC (United Nations Office on Drugs and Crime). *The Opium Economy in Afghanistan*. An International Problem. New York/Vídeň: ODC, 2003.

¹⁰⁾ Tamtéž.

¹¹⁾ ODC. Afghanistan. Opium Rapid Assessment Survey. New York/Vídeň: ODC, březen 2003.

a obnovení autority vlády na celém území, uznaly samotné Spojené státy, že není vhodné otevřít novou frontu v pašunských regionech.

Je nicméně pravdou, že v roce 2003 stejně jako v předchozím roce právě v severních oblastech, zejména v provincii Badachšán, což je působiště Severní aliance, byl nárůst produkce největší¹²⁾. Cena opia je faktorem, který tuto situaci ještě zhoršuje. Do roku 2000 se kilogram prodával za zhruba 30 amerických dolarů. Po 11. září 2001 v důsledku nejistoty, a to i přes existující zásoby, vyletěly ceny až na 700 dolarů US za kilogram (někde dokonce 1000 dolarů)¹³⁾. Posléze spadly na 300 dolarů v průměru za kilogram, a to v průběhu roku 2001. Hodnota sklizně zaplacené rolníkům tehdy činila 183 milionů dolarů US. V roce 2001 se sklizeň snížila na 185 tun, ale vzhledem ke značnému nárůstu cen představovala nicméně 56 milionů dolarů. V roce 2002 se úroda a rekordní ceny spojily (500 dolarů v průměru), což vedlo k hodnotě 1,2 miliardy dolarů US. Je to číslo, které by mělo být překonané v roce 2003, protože i přes ohlášenou rekordní sklizeň se ceny v průměru zvýšily během prvního čtvrtletí na více než 500 dolarů za kilogram. Jediné vysvětlení této situace je, že hrozba likvidačních kampaní (ostatně neúčinných) vlády má za jediný výsledek to, že se ceny drží. Jestliže se současná tendence udrží, bude hodnota opia v roce 2003 představovat pětinašobek veškerého produktu afghánského vývozu a několik desítek tisíc dolarů pro mnohé rolnické rodiny. Takovou ekonomiku bude čím dál tím víc obtížné vymýtit.

Marihuana a její deriváty

I když nemáme k dispozici statistiky o světové produkci marihuany, mnohé indicie naznačují, že je všude ve světě na vzestupu, aby uspokojila zvyšující se poptávku po marihuaně a hašiši. Např. jsme mohli číst ve zprávě Evropské observatoře pro drogy a toxikomanii (OEDT), publikované v říjnu 2000: „Více než 40 milionů lidí v Evropské Unii užívalo marihuanu nebo hašiš. Průměrně jeden z pěti dospívajících ve věku 15 – 16 let a jeden člověk ze čtyř ve věku 15 – 34 let experimentoval s marihuanou“¹⁴⁾. V Evropě, mimo domácí výrobu v bytech, je trh především zásoben marockým hašišem. Jinde ve světě významné množství pochází z Pákistánu, Afgánistánu a Nepálu, tak jako marihuana exportovaná z Mexika, Kolumbie, Jamajky, Kambodže a všech subsaharských afrických zemí¹⁵⁾.

Maroko je největším světovým producentem hašiše. V lednu 1997, tj. 2 měsíce po svém vytvoření, Parlamentní vyšetřovací komise pro drogy odhadla ve své závěrečné zprávě, že v Maroku pěstování marihuany pokrývá plochu 70 000 hektarů a v roce 1995 vyprodukovalo tak 1500 tun hašiše. Když se na podzim roku 1992 rozběhl boj proti drogám, král Hasan II. zjistil, že neoprávněné pěstování této kultury se rozprostírá na 50 000 hektarech (hrubý odhad přidává k tomuto ještě mezi 30 000 a 35 000 hektary), aniž by zmínil výši produkce. Ale od roku 1993 Středisko pro geopolitické sledování drog na základě dlouhého vyšetřování v terénu zjistilo rozsah mezi 65 000 až 74 000 hektary, které reprezentují potenciální roční produkci hašiše čítající mezi 1 500 až 2 000 tunami¹⁶⁾. Zkoumání terénu odhalilo zvýšení této výměry o více než 100 000 hektarů v roce 2001¹⁷⁾. A ještě její zdvojnásobení v roce 2002.

Každý rok se totiž tato marihuanová kultura šíří do nových regionů. Například venkované z Bab Berred a z Katamy najímají, od roku 1999, úrodnou půdu v regionech Mokrisset a Zumi, za jediným cílem – pěstováním marihuany. Zemědělci z této oblasti, kteří nepěstovali kulturu marihuany, se od nově příchozích učí ji vyrábět a tak se nezákonná kultura šíří dál. Stejný jev je možné vysledovat v provincii Tetuan až po Tanger.

Větším problémem nežli je rozšiřování plochy, je šíření marihuany do zemědělsky bohatých oblastí. V Bni Boufra a v Zoumi existují dokonce dva cykly pěstování: zasévá se v únoru a v červnu. Pokud se zeptáte zemědělců, jaké jsou jejich potřeby, v jejich odpovědích je vše svázáno s marihuanou (*kif*),

¹²⁾ Tamtéž, str. 63.

¹³⁾ ODC. The Opium Economy in Afganistan. Op. cit.

¹⁴⁾ OEDT. Roční zpráva o stavu drog v Evropské Unii, Lisabon: OEDT, 2000.

¹⁵⁾ V subsaharské Africe se situace nevyvíjela tak, jak je popsána v LABROUSSE Alain: Světový obchod s drogami, c. d.

¹⁶⁾ OGD. *Rapport d'enquête sur les enjeux politiques, économiques et sociaux de la production et du trafic des drogues au Maroc* (Vyšetřovací zpráva o politických, ekonomických a sociálních problémech s produkcí a obchodem s drogami v Maroku), Bruxelles: secrétariat général de la Commission des communautés européennes, mars 1994 (Brusel, generální sekretariát Evropské hospodářské komise, březen 1994).

¹⁷⁾ LABROUSSE Alain, ROMERO Luis.: *Rapport sur la situation du cannabis dans le Rif marocain* (Zpráva o situaci marihuany v Maroku) Paříž: OFDT, červen-srpen 2001.

především zavlažování. A tak voda, která v Bab Berred byla určena k zavlažování švestek a fíkovníků, byla použita k jinému účelu. Podle španělských odborníků na boj proti obchodu s hašišem na Costa del Sol, Maročané importovali postupy (systém zavlažování, lisování atd.) ze španělské oblasti Levant, především z Almería. Ale ve skutečnosti, i když je sklizeň o 30 % až 50 % pod průměrem, v důsledku nedostatečné závlahy, jako v roce 2001, je evropská poptávka natolik výrazná, že je vše prodáno do tří týdnů po sklizni. Je pravda, že žádná jiná nezákonná kultura nemůže konkurovat marihuaně. V nejnevýhodnějších podmínkách (sucho, rostliny bez zavlažování...) hektar marihuany může vynést ročně od 3050 do 4573 euro. V případě zavlažování je zisk od 9150 do 13 720 euro. Pro srovnání: obilí (7 snopů na hektar) přinese 686 euro a kukuřice (10 snopů na hektar) 762 euro. Ani plodiny jako je například fíkovník nevynesou více než 2286 euro na hektar. Stejně je to i u vinné révy a olivovníků¹⁸⁾.

Syntetické drogy

I když předcházející závěry ukazují, že substituce přírodních drog drogami syntetickými není na pořadu dne, výroba a prodej těchto drog zaznamenává výrazný růst. Od roku 1996 Spojené národy začaly být na poplach a potvrdily, že syntetické stimulanty typu amfetaminu „by se mohly stát oblíbenými drogami 21. století“¹⁹⁾. Průkazně lze v Evropě konstatovat vzrůst ročního průměru zabavených drog o 38 % v letech 1997–1998 s více než třemi tunami pilulek ve Velké Británii, 1,5 tuny v Nizozemí a 250 kg v Německu a Belgii. V první z těchto zemí se spotřeba těchto produktů ztrojnásobila mezi roky 1992 až 1998. OEDT ve své zprávě z roku 2002 konstatuje: „Po zmenšení (zabavených drog) zjištěném v letech 1998 a 1999, jejich množství znovu vzrostlo (v Evropě), především v Německu.“²⁰⁾ V USA, kde množství zabavených drog odpovídá 1,7 tuny na rok v letech 1997–1998, počet přijatých pacientů v léčebných centrech vzrostl výjimečným způsobem mezi roky 1992 (20 000) až 1997 (70 000). Nakonec se ustálil v roce 1999 a 2000. Naproti tomu v jihozápadní Asii, především na Dálném východě, se tento jev neustále rozšiřuje. Podle protidrogové služby USA, barmští překupníci by ročně vyráběli 800 milionů tabletek amfetaminu, z nichž 27 milionů bylo zabaveno v roce 2000 a 32 milionů v roce 2001. Thajsko, které zabavilo sedm tun této produkce v roce 2001, je jejím hlavním příjemcem. Ale Čína, Tchajwan a Filipíny jsou rovněž důležitými producenty, především pro japonský trh²¹⁾.

PROMĚNY KRIMINÁLNÍCH ORGANIZACÍ.

V předcházejícím článku publikovaném ve *Futuribles*²²⁾ jsme předeslali, že velké kriminální organizace věnující se obchodu s drogami – italská mafie, kolumbijské kartely, barmská opiová šlechta – byly uprostřed devadesátých let cílem násilných útoků ze strany mezinárodních a národních represivních sil. Částečně byly rozbity, zčásti se sami rozpustily. Ponechaly místo nekonečnému množství méně důležitých skupin, mnohem méně zranitelných. Určitý počet z nich rozšířil své aktivity především do odběratelských zemí. Typické jsou po této stránce případy sicilské mafie a kolumbijských kartelů.

Je známo, že Jihoafrická republika se od konce apartheidu stala významným konzumním trhem s kokainem a heroinem, základnou pro přepravu drog a důležitým střediskem pro praní špinavých peněz. Bylo pozorováno, že zároveň se tato země stala územím, na kterém působí i řada italských mafií. V oblasti Cap se to týká Vita Palazzola, bývalého bankéře z „Pizza Connection“²³⁾, emigranta ze Švýcarska „uprchlého“ do Jihoafrické republiky, kde dal své schopnosti do služeb bývalého režimu apartheidu. Vito Palazzolo, dnes jihoafrický občan, řídí ze svého luxusního ranče v Franschoek různorodé aktivity jako je chov pštrosů, plnění lahví minerální vodou, prodej výzbroje nebo přepravu a zneškodňování toxického odpadu. Nikdy nezapomíná na dary pro ANC (Africký národní kongres) nebo přispívá na činnost policie. Vito Palazzolo přesto figuruje na seznamu 100 nejhledanějších osob

¹⁸⁾ ABEL Guy-Jean: *Introduction et développement des cultures alternatives dans le rif Marocain* (Zavádění a šíření alternativních kultur v Maroku). Brusel: Evropská komise, projekt D-MC/93/21, 2000.

¹⁹⁾ Produkce těchto látek až do r. 1997 viz LABROUSSE Alain. Světový obchod s drogami, c. d.

²⁰⁾ OEDT. *Rapport annuel sur l'état phénomène de la drogue dans l' Union européenne* (Roční zpráva o stavu drog v Evropské Unii). Lisabon: OEDT, 2002.

²¹⁾ Viz kapitoly odpovídající těmto zemím v LABROUSSE Alain. Geopolitický slovník drog, c. d.

²²⁾ LABROUSSE Alain. Světový obchod s drogami, c. d.

²³⁾ Týká se jedné z největších drogových afér prodeje heroinu mezi Itálií a USA, souzené v 80. letech. Newyorské pizzerie sloužily jako místo distribuce heroinu a praní špinavých peněz z prodeje.

v rubrice mafie Italského ministerstva spravedlnosti, které ho podezřívá z ukrývání dalších dvou mafiánů na útěku Giovanni Bonoma a Guiseppa Gelardi. Jihoafrická justice, která účelově nepřijímá žádosti italské justice o vydání, se spokojila s předvoláním Vita Palazzola do rezidentury a se soudním stíháním pro nelegálně získané jihoafrické občanství.

Kolumbijští obchodníci od poloviny 90. let přenesli svou síť do zahraničí, aby účinněji dobyli nové trhy, především v Evropě. Dvě hlavní přístupová místa na evropský kontinent jsou přes španělské pobřeží a přes Nizozemí, především přes přístav Rotterdam. Od konce 90. let pozorujeme zajímavou změnu. Až do té doby kolumbijští obchodníci přepravovali drogu až do Karibiku, kde, po přeložení, byla naložena na nákladní nebo rybářské lodě jejich haličskými partnery, kteří byli pověřeni ji zavést do Španělska přes severní pobřeží Atlantiku až k Portugalsku. Zde byla znovu převzata kolumbijskou sítí, která přenechala polovinu nákladu Galicijcům jako platbu²⁴). Ale na konci 90. let kolumbijské organizace posílily svou pozici ve Španělsku, aby se mohly obejít bez svých haličských partnerů. Od té doby samy kontrolují všechny etapy procesu od dovozu přes meziobchodní distribuci až po praní špinavých peněz.

Tato nová situace vyžadovala změnu *modus operandi*: od nynějška dávají Kolumbijci přednost výletním lodím, jejichž cílem je středomořské pobřeží²⁵). Zesílení kolumbijských sítí ve Španělsku pravděpodobně zapříčinilo jejich aktivity ve zbytku Evropy, především ve Francii, jak lze usuzovat z množství zabavených drog již výše citovaných. Dosud neuveřejněný případ by toto mohl potvrdit: 8. listopadu 2002 francouzská protidrogová brigáda zneškodnila laboratoř na výrobu kokainu, která se nacházela ve vile v ulici Malmaison ve 13. okrese v Paříži, a zatkla tři Kolumbijce. Policisté zabavili 20 až 25 kg kokainu, z něhož polovina byla právě v procesu výroby. Pokud by bývaly takovéto laboratoře byly zneškodněny ve Španělsku a v Itálii, žádná z nich by nebyla nikdy objevena ve Francii.

Jeden z důsledků šíření některých organizací je, že se spojily s další kriminalitou na novém místě jejich působení a s jejich rozmanitými aktivitami (obchod s lidskými bytostmi, diamanty, chráněnými druhy atd.). Takže dřívější turecké mafiánské organizace, specializované na obchod s heroinem, se čím dál tím více zapojily do tajných činností – pašování cigaret a padělání. Když turecká vláda zakázala kasina, *baba* (kmotři) je přemístili do Karibiku (především do Saint-Martina) nebo do Afriky (do Dar es-Salaamu v Tanzánii).

Pokud občas, jako v případě vztahů mezi Kolumbijci a Galicijci, přemístění přineslo konkurenci a způsobilo roztržku, v jiných případech naopak vedlo k užší spolupráci. Nedávný případ může být příkladem spolupráce mezi organizacemi zabývajícími se prodejem drog. Na konci února 2001 nikaragujská policie, podporovaná americkou DEA,²⁶) zachytila na širém moři brazilskou loď, která převážela osm tun kokainu, prodaných kolumbijskými kartely ruské mafii. Kapitánem plavidla byl Nikaragujec, pracující již pět let pro ruskou kriminální organizaci.

Tyto aktivity jsou podporovány vazbami mezi kriminálními organizacemi a politickou mocí. Platí to nejen v zemích „banánových diktatur“ (Barma, rovníková Guinea) nebo v nestabilních zemích (Afghánistán, Paraguay, Libérie), ale rovněž tak ve velkých zemích, které hrají klíčovou geopolitickou roli ve svém regionu, jako například Turecko v Evropě a Mexiko v Severní Americe. V Turecku volby v dubnu 1999 dovolily koalici národních stran (od levice až po extrémní pravici) vytvořit s podporou armády vládu, opírající se o sílu 16 % hlasů. MPH (Strana národního boje), která je vývěsním štítem organizace Šedí vlci, z nichž desítky členů vyvíjejí kriminální činnosti po Evropě, byla v čele pŕltuctu ministerstev, mezi nimi Ministerstva obrany, a zároveň okupovala post premiéra vlády a předsedy Národního shromáždění. Je ještě obtížné předvídat, zda nástup „umírněných“ islamistů k moci bude mít vliv na tyto vazby systému s kriminalitou.

V Mexiku, podle mnohých akademických a novinářských prací, byli drogoví dealéři historicky napojeni na politickou moc v rámci Revoluční institucionální strany (PRI), která měla kontrolu napříč policejními a vojenskými institucemi, ba dokonce ji i řídili. Na konci 80. let, kdy se Carlos Salinas de Gortari a George Bush st. současně ujali moci v Mexiku a USA, díky průniku špinavých peněz do

²⁴) LABROUSSE Alain (ed.) Geopolitický slovník drog, c. d. Autorem kapitoly „Španělsko“ je badatel Carlos Resa Nestares. Viz jeho článek: *La delincuencia organizada transnacional en España* (Nadnárodní organizovaný zločin ve Španělsku). Revista de Seguridad Pública č. 31, 199, ss. 31-48.

²⁵) Tamtéž.

²⁶) Drug Enforcement Administration, DEA hlavní organizace v boji proti drogám v USA.

legálních výrobních aktivit²⁷⁾ se drogové dealerství se stalo záležitostí vysokých mezinárodních financí a pilířem mexické ekonomiky. Přechod mexické ekonomiky k neoliberalismu – především dekolokalizace země, která rozběhla spekulace s realitami, a privatizace národních podniků (podmínka *sine qua non* účasti Mexika na společném severoamerickém trhu ALENA /Dohoda o severoamerické volné výměně/), – byl financován z obchodu s drogami. Mnozí se domnívají, že se to týká pouze strategického rozhodnutí přijatého mexickou elitou během prezidentského období Miguela de la Madrida Hurtado (1982–1988), tyto vazby však dále zesílily za prezidenta Carlose Salinase (1988–1994). Staly se tak pevnými a neproniknutelnými, že následující prezidenti, Ernesto Zedillo (1994–2000) a Vincente Fox (od roku 2000), již nebyli schopni tento vývoj zvrátit...

Propojení mezi kriminalitou a politickou mocí bylo potvrzeno novými svědectvími Jeana-Francoise Boyera v jeho knize „Ztracená válka proti drogám“²⁸⁾. Jedním z hlavních zdrojů je zpráva mexických vojenských zpravodajských služeb z roku 1995. Čteme zde: „Toto rozdělení funkcí v rámci obchodu s drogami směřuje do nejzávažnějšího centra, do samých struktur obchodu s drogami, jehož hlavní představitelé jsou následující politické osobnosti: Carlos Hank Gonzalez, Miguel de la Madrid a Carlos Salinas de Gortari (...).

Jaký je obsah tohoto paktu mezi obchodníky s drogami a státem? – Ptá se Jean-Francois Boyer: podle mexických zdrojů nejvyšší policejní představitelé, univerzitní profesori a politici (mezi nimi například Jorge Castaneda, politolog a bývalý ministr zahraničních věcí prezidenta Foxe, či jeden z ministrů Carlose Salinase) společně s finančními úřady země prý vyzvali obchodníky s drogami k investování jejich příjmů do dekapitalizované ekonomiky v procesu restrukturalizace – naopak policie a mexická armáda zavíraly oči před obchodem s drogami. Obě strany se zavázaly k nepoužití násilí a k vyjednávání o eventuálních zadrženích v případě, kdyby bylo nutné uvolnit prostor pro americké protidrogové instituce; mexický stát se nakonec zavázal k tomu, že nepovolí DEA, americké protidrogové agentuře, účast při represích na svém území.

Tato dohoda nebyla samozřejmě předmětem oficiální smlouvy a nebyla beze zbytku dodržována oběma stranami – ať už velkými kriminálními organizacemi (v Mexiku je jich 6 a někdy mezi sebou vedou války), či nejrůznějšími složkami PRI, což podle Jorgeho Castaneda vysvětluje krvavé střety mezi kartely a státem za předsednictví Carlose Salinase a Ernesta Zedilla. Vraždy Francisca Ruize Massieua a Luise Donalda Zedilla spadají do tohoto kontextu.

Rovněž pozorujeme, že každý nový prezident, aby si zajistil dobré vztahy se Spojenými státy, potlačuje kartel, který byl nejbližší jeho předchůdci a vytváří svazky s jiným kartelem, atd.

Americká výkonná moc a některé sektory Kongresu si toho byly pravděpodobně dobře vědomy, ale nechávaly to být, už vzhledem k tomu, že mexičtí obchodníci s drogami byli zapleteni do sítí financování nikaragujských *contras*.

V Mexiku se praní špinavých peněz nestalo daňovým deliktem až v roce 1999 a bylo zapotřebí vyčkat května 1996 aby se stalo trestním deliktem.

Je ještě příliš brzy na to provádět bilancování opatření vlády prezidenta Foxe, který vytyčil boj s korupcí jako jednu ze svých priorit. Ovšem určité indicie naznačují, že nemůžeme očekávat zásadní změny. Tak například v polovině ledna 2003 hlavní policejní instituce zaměřená na boj proti drogám FEADS musela být zrušena kvůli vztahům jejích členů s obchodníky s drogami.

Na konci měsíce března zahájila válečná rada proces s brigádním generálem Ricardem Martínezem Pereou a jeho dvěma podřízenými, obžalovanými z ochrany kartelu z Golfe.

Drogy, místní konflikty a terorismus

Multiplikace lokálních konfliktů jako důsledek ukončení antagonismu bloků, změny vyprovokované pádem Sovětského svazu jsou dalšími z příčin rozvoje nelegálních obchodů, zvláště obchodu s drogami.

Po dobu studené války velké mocnosti, jimž jaderné zastrašování bránilo v přímé konfrontaci, tak činily prostřednictvím svých spojenců v zemích třetího světa. Peníze z drog používané válčícími stranami pomáhaly některým státům v tom, že nemusely čerpat z tajných fondů pro financování svých spojenců. To byl případ velkých mocností (Spojených států ve Střední Americe aj., Francie) i regio-

²⁷⁾ Viz Krize a praní špinavých peněz v Mexiku: o „tequilovém a kokainovém efektu“. In: FARBRE Guilhem: *Les Prospérités du crime. Trafic de stupéfiants et crises financières dans l'après-guerre froide* (Prosperita kriminálního činu. Obchod s omamnými látkami, praní špinavých peněz a finanční krize po studené válce). La Tour d'Aigues: éd. de l'Aube, 1999.

²⁸⁾ *La guerre perdue contre la drogue*. Paříž: Découverte 2001.

nálních mocností (Izraele či Sýrie zasažených libanonskou občanskou válkou). Konec studené války zdaleka neznamenal ukončení lokálních konfliktů, nýbrž jen odhalil absenci ideologicko-politických motivů, a akcentoval eskalaci etnických střetů, nacionálních střetů a náboženských střetů. Od této doby nemohou válčící strany spoléhat na financování od svých mocných ochránců, musely tedy najít v nelegálních obchodech, tedy mezi nimi v obchodu s drogami, alternativní zdroje.

Téměř třicítka konfliktů otevřených, latentních nebo skoro vyřešených odhalená od počátku roku 1990, přítomnost drog je v této třicítce případů na nejrůznější úrovni potvrzena:

- Latinská Amerika (Kolumbie, Peru, Mexiko)
- Asie (Afgánistán, Tádžikistán, Uzbekistán, Indie (Kašmír, státy na severovýchodu země), Ázerbájdžán, Arménie, Čečensko, Gruzie, Barma, Filipíny)
- Evropa (bývalé státy Jugoslávie, Turecko, Irsko, Španělsko)
- Afrika (Alžírsko, Sudán, Egypt, Senegal (Casamance), Guinea-Bissau, Libérie, Sierra Leone, Demokratická republika Kongo, Kongo-Brazzaville, Čad, Uganda, Angola, Somálsko, Komory).

Některé z těchto konfliktů – v Kolumbii, Afgánistánu, či Angole – existovaly před koncem studené války, ale stažení bratrských stran nebo mocných ochránců způsobily, že nabyly nového charakteru: jde například o postupné směřování k predátorským aktivitám v případě Ozbrojených revolučních sil Kolumbie (FARC) či nárůst etnicko-náboženských antagonismů manipulovaných regionálními mocnostmi v případě občanských válek v Afgánistánu a Angole.

Ostatně, je to pád komunistických režimů, který se stal příčinou konfliktu jugoslávských, čečenských, azersko-arménských a občanských válek v Gruzii.

Protagonisté těchto střetů při vyhledávání financí zaměřují svoji pozornost na obchod s ropou, drogami, strategickými kovy atd.

Velké navýšení zisků pak z drog činí jeden z nejzajímavějších finančních zdrojů. Tak například můžeme odhadnout výši poplatků vybíraných ročně Tálibány z drog na sto milionů amerických dolarů. Tato suma může být znásobena třemi nebo čtyřmi v případě FARC. V mikrokonfliktu v Casamance v Senegalu v roce 1995 je možné odhadnout výši daně z konopí vybírané hnutím demokratických sil Casamance (MDFC) na několik milionů dolarů ročně. To přispívá k vysvětlení toho, že několik stovek bojovníků s holýma nohama se dokázalo v průběhu let stále dokonaleji vyzbrojovat a i po uzavření mírových dohod se senegalskou vládou tyto skupiny nadále pokračují ve střetech s armádou a ve vzájemných bitvách – to zvláště v období sklizně konopí.

Podle řady odhadů jsou peníze z drog i hlavní překážkou pro řešení kolumbijského konfliktu. Je známo, že prezident Andrés Pastrana zahájil začátkem roku 1999 jednání s FARC. Jednání byla přerušena v únoru 2002. Bezpochyby jsou to výtěžky z drog, dále výtěžky z jiných kriminálních aktivit (únosy a výkupné, výpalné, atd.) a rovněž legální zdroje (obchod se zlatem, vzácnými kameny atd.), které umožňují guerille rekrutovat vojáky, vybavovat je a ozbrojovat je. FARC přerušila jednání s tím, že se domnívala, že jí vojenské úspěchy umožní jednoho dne jednání opět obnovit – ovšem za poměru sil pro ni podstatně výhodnějšího. Polovojenské skupiny bojující v Kolumbii s marxistickými partyzány, to za časté podpory některých složek armády, jsou strukturálně spjaty s drogovými kartely.

Evropská unie a Spojené státy umístily FARC na seznam teroristických organizací, k řešení tohoto konfliktu mají rozdílný přístup.

„Plán Kolumbie“, společně vypracovaný vládou řízenou prezidentem Pastranou a Spojenými státy, měl za cíl potlačovat od základu boj s drogami, podporovat mírová jednání a podpořit ekonomický rozvoj země, hlavně v odvětvích, jejichž nedostatečnou rozvinutostí kolumbijské obyvatelstvo nejvíce trpí. Spojené státy zpočátku na tento plán přispěly částkou 1,3 miliardy dolarů, z ní je ovšem jedna miliarda určena na vybavení pro kolumbijskou armádu a policii. Tento postup Washingtonu považují sousedé Kolumbie za značně riskantní – hrozí totiž, že konflikt eskaluje a že se rozšíří i na jejich území.

Naproti tomu Evropská unie 24. října 2000 jasně definovala, že 871 milionů dolarů její pomoci Kolumbii bude určeno na programy „posílení institucí“ a programy „sociálního rozvoje“, a především, že tato finanční pomoc bude jasně situována mimo „plán Kolumbie“, aby nepodporovala jeho vojenskou složku.

Od přerušení mírového procesu počátkem roku 2002 se vojenská pomoc Spojených států Kolumbii stále více rozrůstá v rámci boje proti terorismu. Počátkem roku 2004 by mohla překročit dvě miliardy dolarů. Je ovšem zřejmé, že boj proti terorismu není pro Spojené státy hlavním důvodem, proč zasahují proti marxistickým partyzánským hnutím. Ta totiž zpravidla pouze sporadicky využívají teroristických

metod a nejsou ve vlastním slova smyslu teroristickými hnutími. Hlavním motivem zásahů Spojených států v Kolumbii, která je hlavním dodavatelem kokainu na jejich trh, je boj proti drogám.

Jiná je situace na Středním východě. V případě afghánského Tálibánu je pravděpodobné, že příjmy, které získává z drog (od 50 do 100 milionů dolarů ročně), mu posloužily k posílení jeho vojenského potenciálu proti Severní alianci a k zajištění fungování minima administrativních struktur v zemi. Oproti předpokladům USA a jejich spojenců ovšem Usáma bin Ládín pravděpodobně nikdy nefinancoval svoji činnost z drog, ale prostředky čerpal ze svého osobního majetku, z majetku svých blízkých a ze sítě bohatých Arabů (Saúdů a občanů Spojených arabských emirátů), kteří ho podporovali a pokračovali v podpoře islámských a teroristických sítí i po 11. září 2001. Někteří, jako Vahidulláh Sabavún, ministr financí Jednotné fronty (Severní aliance), kterého v tomto ohledu není možné popírat z podjatosti, jdou ještě dále: v jedné studii (zveřejněné v prosinci 2001), tvrdí, že tyto sítě nepřijímaly peníze ani od Tálibánu, že je to Usáma bin Ládín, který ze svých zdrojů napomáhal jejich financování. Není ovšem vyloučeno, že některé místní odbočky sítě Al-Káidy využívaly peněz z drog. To byl pravděpodobně případ fundamentalistických skupin centrální Asie, jako například organizace Džumy Namangamiho, jednoho ze zakladatelů Islámského hnutí Uzbekistánu, jehož základny se před 11. zářím nacházely na severu Afghánistánu. Džuma Namangami byl údajně zabit během americké intervence.

Dalším ohniskem jak obchodu s drogami, tak islámských hnutí je Latinská Amerika v oblasti „Třech hranic“ (Paraguay, Brazílie, Argentina). Toto rizikové teritorium e nachází v okolí vodopádů Iguazú a zejména v paraguayském městě Ciudad del Este, centru obchodů s drogami, zbraněmi, odcizenými vozidly, falešnými penězi atd. Podle USA významný obchodník Assad Ahmad Barakat, který se dnes pravděpodobně skrývá na jedné ze svých brazilských rezidencí nebo v Libanonu, prý hrál důležitou roli ve financování útoku z 11. září. Zde se tedy naopak pro Spojené státy boj proti drogám stává bojem proti terorismu.

Záminku boje proti drogám využívají Spojené státy i pro země, které vůbec nejsou zahrnuty v obchodě s nimi nebo které usilují o jeho potlačení. Např. Irán v boji proti tranzitu afghánských opiátů přes své území ztratil za posledních 15 let 3000 mužů a vynaložil miliardu dolarů na vybudování zátarasů mezi údolími směřující z Afghánistánu a Pakistánem do Iránu. Přesto na konci 80. let USA umístily Irán vedle např. Barmy, Afghánistánu či Nigérie, na seznam zemí, které nevyvíjejí dostatečné úsilí v boji proti drogám. To vedlo nejenom ke zmrazení jakékoliv ekonomické pomoci ze strany Washingtonu (stejně neexistující), ale také, což je závažnější, k negativnímu hlasování USA ve všech mezinárodních instancích, jakmile se projednávaná otázka týkala Iránu. Představitelé státního departmentu neskrývají, že tyto sankce nemají nic společného s drogami, ale že se týkají „teroristického státu“. V prosinci 1998 prezident Clinton oznámil, že Irán vyjme z tohoto seznamu. Oficiálním důvodem bylo, že Irán už není významným producentem opia a heroinu a že přestal být tranzitní zemí drog určených pro USA. Všichni ovšem pochopili, že se jedná o gesto dobré vůle odpovídající na otevřenou politiku prováděnou prezidentem Mohamedem Chatámím od roku 1997.

VÁLKA S DROGAMI MÁ SKVĚLOU BUDOUCNOST

Mnohé země světa si uvědomily, že války s drogami lze využívat i k jiným cílům. To se týká zejména většiny evropských států, které zvolily za hlavní zbraň v boji proti toxikomanii a potažmo nelegálnímu obchodu s drogami „redukování rizik“²⁹⁾. K nim se přidaly i další významné státy, jako Mexiko nebo Austrálie. Ovšem Spojené státy si uchovávají spojence, a to nejen mezi rozvinutými zeměmi, jako jsou například Japonsko a Švédsko: jejich vliv je pociťován na úrovni Spojených národů – Programu Spojených národů pro mezinárodní kontrolu drog (PNUCID), Mezinárodního kontrolního orgánu pro drogy (OIC) a hlavně Drogové komise, jejímiž členy je více než stovka zemí. Rozvíjející se země nebo rozvojové země, které tu jsou častěji zastoupené, dokonce často hájí represivnější pozice, než Washington, a to jak na úrovni národních politik v oblasti boje proti drogám, tak v oblasti mezinárodního boje proti drogám.

Tyto postoje mají několik důvodů. Pro některé z nich vyplývá z faktu, že se jedná o nedemokratické společnosti – Čína, Malajsie, Saudská Arábie, Irán – které trestají velice přísně všechny viditelné prohřešky a aplikují trest smrti za držení několika desítek gramů tvrdých drog. Pokud jde o ostatní,

²⁹⁾ Resp. práci s toxikomany a prevenci - pozn. redakce.

jedná se jednoduše o důsledek vyvolaný okouzlením americkým modelem nebo oportunismem, který je spojuje, což je chápáno jako dominantní pozice mezi bohatými zeměmi. Třetí kategorie směřuje prostřednictvím trestů k vytvoření kouřové clony na obchod s drogami, jemuž se věnují jejich elity. Tyto státy jednají se spotřebiteli jako s delikventy, s malými obchodníky jako s nebezpečnými kriminálníky a jsou připraveny použít všech antidrogových represivních prostředků v případě, že nebudou samy jejich terčem. Spojené státy zde nalézají opory bránící jakémukoliv rozvoji mezinárodní politiky.

Evropané se ukázali jako velmi podnikaví v případě Kolumbie. Ale co se týče například Afriky, postoj bývalých koloniálních mocností – Francie, Velké Británie, Španělska, Portugalska – k některým vládám afrických zemí zapojeným do obchodů zdaleka není vždy tak pevný. V Evropě rovněž nadále prosperují střediska praní špinavých peněz jako například Jersey pro Velkou Británii nebo Saint-Martin pro Francii a Nizozemsko. Tyto rozpolcenosti a protiklady jsou nejenom překážkou v boji proti velké kriminalitě v oblasti drog, ale mohou představovat překážku při řešení konfliktů, jak tomu napovídá příklad Kolumbie.

Ve svém důsledku události z 11. září 2001 umožnily Washingtonu propojit problém drog a terorismu a opět umlčet ty, kteří ohrožovali jejich politiku. To je důvod, ze kterého jistý počet politických sektorů v Evropě, jako například Zelení a Radikální transnacionální strana a četné nevládní organizace, mobilizovaly a uspořádaly paralelní summit. Od zasedání Spojených národů ve Vídni v dubnu 2003 ovšem nebylo možné čekat zásadní změny na úrovni mezinárodních politik vedených v oblasti drog. A propos poslední zprávy Úřadu Spojených národů pro drogy a kriminalitu (UNODC):

United Nations Office on Drugs and Crime představil 25. června 2003 ve Francii svou roční zprávu o světových tendencích v oblasti ilegálních drog. Vysvětluje hlavní vývojové tendence a údaje vztahující se k produkci, k obchodu a spotřebě každého typu drogy (heroin, kokain, konopí a smíšené drogy). Nacházíme zde četné statistické údaje z dlouhého období (10–15 let), velice bohaté tabulky s údaji o množství zadržených drog, ceny drog – velice variabilní podle státu, kam jsou prodávány – rovněž i velice výmluvné přehledy o vlnách a nejružnějších geopolitických aspektech každého druhu drogy.

Zdá se, že pozitivním bodem je, že spotřeba heroinu a kokainu se za poslední roky stabilizovala. I když je obtížné sledovat evoluci poptávky, konstatujeme stabilní nabídku. Avšak bezpochyby jsou zde skryty významné reorientace (endemismus v západní Evropě a Spojených státech, ale nárůst výše počtu spotřebitelů heroinu ve střední Asii a Rusku a kokainu v Latinské Americe). Pokud jde o heroin, UNODC považuje za důležité zredukovat produkci opia v Afghánistánu, udržet snižování produkce v Jihovýchodní Asii a zastavit nárůst spotřeby ve Východní Evropě, Rusku a Střední Asii.

Co se týče kokainu UDONC předpokládá snížení množství na světových trzích do 5 let, zejména jestliže se potvrdí snížení spotřeby ve Spojených státech a jestliže země Latinské Ameriky budou odolávat nabídce a ziskům drogových trhů a jestliže se bude pokračovat v podpoře substitučních kultur.

Spotřeba konopí neustále stoupá: je to ilegální droga nejvíce produkováná a nejčastěji konzumovaná a je velice obtížné sledovat obchod s konopím. Navíc hašiš je předmětem četných kontroverzí mezi státy Severu a Jihu, dokonce v sídlech některých průmyslových zemí.

Nejvíce znepokojení vyvolávají drogy typu amfetaminu a extáze. Po několika letech citelného zvyšování se zdá, že se spotřeba stabilizovala a v Evropě a Spojených státech se dokonce snížila, ovšem v Asii se setkáváme se značným navýšením; k tomu dochází v menší míře i v Africe.

Velkým problémem spojeným s těmito substancemi je, že jsou produkovány v laboratořích, které mohou být sestaveny téměř kdekoli, a to velmi diskrétně. Podle UNODC nás čeká ještě hodně úsilí při zkvalitňování a kvantifikaci údajů týkajících se tohoto typu drog. To se týká i rozšíření a posílení kontroly substancí – prekursorů, zintenzivnění opatření k redukci poptávky a zlepšení služeb souvisejících s léčbou drogových závislostí po celém světě a rovněž sledování obchodníků se syntetickými drogami v Asii, aby se zabránilo zapojení nejchudších obyvatelů těchto oblastí do obchodu s drogami nebo jejich spotřeby.

Samozřejmě tyto hlavní cíle vyžadují zvýšenou kooperaci na mezinárodní úrovni a analýzu skutečně makroekonomickou.

KOMPLEXNÍ PROGRAM PREVENCE SPOLEČENSKY NEŽÁDOUCÍCH JEVŮ – MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE

JAK PŘIŠLA MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE NA SVĚT

npor. PhDr. Lucie PTÁČKOVÁ Ph.D., kpt. Bc. Miloš VANĚČEK

Rok 1989 přinesl nejen svobodu, ale i řadu problémů, na které jsme byli více či méně připraveni. Jedním z problémů, který s sebou sametová revoluce přinesla, byl i nárůst sociálně patologických jevů u dětí a mládeže. Otevřené hranice umožnily nejen cestovat, ale otevřely i cestu dosud nepřístupným drogám na drogovou scénu v České republice. Zneužívání a závislost na drogách na sebe nabaluje další sociálně nežádoucí jevy. Jednou z nejvíce ohrožených skupin jsou právě děti, žáci základních škol.

Všechny tyto problémy jsme si před pěti lety začali uvědomovat, a tak vznikl v Českých Budějovicích nápad provádět systematickou a dlouhodobou prevenci právě na základních školách. Chtěli jsme vytvořit projekt, který by pokrýval širokou škálu sociálně patologických jevů. Původní idea začala brzy nabývat konkrétních podob a rozrůstala se do větších rozměrů. Protože jsme chtěli sestavit skutečně kvalitní program, požádal ředitel OŘP plk. JUDr. Svoboda o pomoc ředitele NPC plk. JUDr. Komorouse. Kdo jiný než NPC je nejpovolanějším v této oblasti. Navíc tito policisté již od samého počátku na hrozící drogová rizika a z nich plynoucí nebezpečí upozorňovali. Uvědomovali si, že nedílnou součástí boje proti drogám, ale i proti sociálně patologickým jevům je nejen represe, ale zejména prevence. Skupina metodiky a prevence NPC měla již dřívější zkušenosti s celoročními programy pro práci s dětmi. Na ZŠ Písnická v Praze, kde působili v hodinách občanské výchovy, došli k závěrům, že tento nastolený trend je správný.

Společně jsme tak vypracovali pilotní projekt „Komplexní program prevence sociálně patologických jevů na základních školách“. Jeho úkolem bylo přispět u dětí k osvojování si prosociálního chování a odmítání porušování zákonů. Žáci se tak nenásilnou formou v hodinách občanské a rodinné výchovy měli postupně s problematikou sociálně patologických jevů seznámit. Naším cílem bylo i neztratit jako policie kontakt s dětmi a systematicky a důsledně se jim věnovat. Zároveň program navazoval na Strategii prevence MŠMT a byl zpracován na základě učebních osnov ZŠ, požadavků učitelů a dalších odborníků, které jsme do projektu zapojili. Projekt tak představoval i konkrétní aktivitu v rámci tehdy nově vytvářených Rámcově vzdělávacích programů.

Postupně vznikala náplň jednotlivých výukových programů, ale připravovala se i řada doprovodných akcí. Děti 6. tříd se staly ve školním roce 2002/03 naším reprezentativním vzorkem a po čtyři roky jím měly zůstat.

Nejen radosti, ale i starosti byly naším denním průvodcem. Potřebovali jsme peníze na výtisk pracovních sešitů. Zde pomohlo na začátek Ministerstvo vnitra ČR a další peníze se postupně dařily sehnat díky sponzorům, kteří si uvědomovali potřebnost podobného projektu. Vzhledem k personálním kapacitám policie jsme mohli oslovit jen menší počet škol, neboť výuková dotace byla poměrně velká. Na základě dlouhodobé spolupráce jsme oslovili tři školy v okrese České Budějovice, které zároveň zastupovaly jednotlivé kategorie škol: sídlištní – ZŠ Máj I, městskou – ZŠ Pohůrecká, mimobudějovickou – ZŠ Lišov.

V září 2002 se projekt rozjel naplno. Seznámení s ním byli rodiče dětí, pedagogové a postupně široká veřejnost. Na každé škole nám byli k dispozici dva pedagogové, kteří projekt organizačně zajišťovali a postupně se stali naší pravou rukou. Bez nich by se program mohl stěží rozvinout do takových šířek, které každým rokem nabývaly ještě větších rozměrů.

Soutěže, besedy pro rodiče, doprovodné akce, výukové programy, to vše se stalo trvalou součástí projektu, který v začátku dostal pracovní název „**Malá policejní akademie**. Příběhy ze života aneb jak bys je řešil ty“. Úkolem dětí bylo po celý školní rok získávat body, které ti nejlepší zúročili v možnostech absolvovat zajímavé výlety, účastnit se slavnostního každoročního vyhodnocení pro nejlepší.

A tak nějak to tehdy všechno začalo.

A TAKHLE TO VŠECHNO KONČÍ?

npor. PhDr. Lucie PTÁČKOVÁ, Ph.D.

Malá policejní akademie se pomalu blíží ke svému závěru. Bývá zvykem bilancovat dosažené úspěchy, vzít si ponaučení z případných chyb a naskytnuvších se problémů. Nebyla by pravda, kdybychom tvrdili, že všechno se nám za ta léta dařilo na výbornou, že jsme se nesetkali s ničím negativním.

Problémy jsme řešili za pochodu, z chyb jsme se snažili poučit a tak bychom na závěr chtěli vyjádřit více toho kladného, co se Malé policejní akademii podařilo.

- Vznikl projekt, který byl pro autory jejich dítětem, nad kterým bděli, postrkovali ho v prvních krůčcích, až se postupně osamostatnil jako dorůstající dítě.
- Seznámili jsme se s báječnými lidmi, kteří jsou také zapálení pro věc. Nejen s odborníky na slovo vzatými, ale i s pedagogy, kteří čtyři roky MPA opečovávali a starali se, aby nestrádala.
- Děti policii přestaly vnímat jako represivní orgán a získaly povědomí, že v případech potíží se na ni mohou kdykoliv obrátit o pomoc.
- Začali jsme spolupracovat s dalšími organizacemi a institucemi a naším společným cílem se staly právě děti.
- Získali jsme prostřednictvím Pedagogicko-psychologické poradny v Českých Budějovicích akreditaci MŠMT k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé se mohou na seminářích seznámit nejen s teoretickou, ale i praktickou problematikou jednotlivých oblastí.
- Díky sponzorům jsme dětem mohli připravit neobyčejné zážitky v podobě výletů, doprovodných akcí, soutěží a na slavnostním vyhodnocení předávat skutečně skvělé a hodnotné dárky.
- Projekt ukázal policistům možnosti, jak s dětmi pracovat alternativními metodami.

Samozřejmě, že projekt není všemocný a nemůže nahradit působení vlivu rodiny, školy, vrstevníků a dalších faktorů. Ani vlivy lokálního prostředí nelze jistě podceňovat. Troufáme si však tvrdit, že policie nemá zůstávat při preventivních akcích stranou, ale má se jich aktivně (samozřejmě s patřičným personálním obsazením) účastnit.

Spekuluje se o tom, zda MPA skutečně končí. Dovolíme si uvést tyto informace na pravou míru. MPA byl čtyřletý projekt, který měl ověřit, zda se důsledná a systematická práce s dětmi odrazí v jejich prosociálním chování. S dětmi jsme strávili stovky hodin a na základě zpětných vazeb si troufáme říci, že projekt uspěl. Nelze se zavděčit opravdu všem, ale většina dětí, a že jich projektem prošlo skoro na 4000, byla s MPA spokojena, kladně hodnotila její programy a doporučila ji dalším školám. V personálních silách policie však není možné zajišťovat v takovém rozsahu výuku sociálně patologických jevů, i když by to bylo jistě ku prospěchu věci. Do projektu jsme od počátku zapojovali především policisty s vysokoškolským vzděláním. Chtěli jsme předejít neodborné práci s dětmi, za kterou byla policie v dřívějších preventivních aktivitách kritizována. Rozhodli jsme se tedy myšlenky MPA šířit dále, i když trochu jinou formou. Připravujeme výukový DVD film, který bude pro školy možností, jak preventivně pracovat s dětmi v oblasti sociálně patologických jevů. Školám se tím nabízí možnost aplikace některých prvků MPA při přípravě vlastních vzdělávacích programů.

Budeme i nadále pořádat semináře pro zájemce o tuto problematiku. Nebráníme se ani spolupráci s vysokými školami, organizacemi a institucemi, kterým tato oblast není lhostejná.

Pro nás práce na MPA zdaleka nekončí. Naši respondenti opouštějí své základní školy, aby vstoupili do nových škol, nových tříd a kolektivů, a je na nich, zda dokáží využít své nové znalosti a dovednosti z MPA k tomu, aby ochránili sebe a své kamarády před nástrahami života. Naším novým cílem je věnovat se dospělým, pedagogům, rodičům a i těm předávat informace MPA. Vždyť všichni se celý život učíme, a i my musíme své poznatky zdokonalovat, abychom je mohli šířit dál.

Čtyři roky strávené s Malou policejní akademií se pomalu blíží ke konci. Chtěli bychom poděkovat plk. JUDr. Svobodovi a plk. JUDr. Komorousovi, že nám od začátku našeho nápadu věřili. Všem ředitelům a pedagogům zúčastněných škol, že nás nechali na svých školách působit a měli s námi trpělivost, dětem, které MPA prošly, sponzorům, že své finanční prostředky vkládali do našeho projektu, odborníkům, kteří s námi po celá ta léta spolupracovali, a dalším novým i starým přátelům, kteří nám pomáhali v našem úsilí.

Pokud jsme zde na někoho nebo něco zapomněli, omlouváme se, nebyl to úmysl, ale momentální indispozice naší šedé kůry mozkové, která se s nostalgií loučí s Malou policejní akademií.

BUDE MPA POKRAČOVAT?

Ze čtyřletého působení MPA vyplývá velký zájem o projekt, a to jak od dětí, pedagogů, tak i od rodičů i široké veřejnosti. Již od začátku druhého ročníku jsme se začali setkávat s výčitkami, že je MPA pouze na třech školách, že by i jiné školy měly zájem o projekt. Museli jsme, a vlastně musíme i v současné době další školy odmítat. Jelikož se jedná o celoroční programy, jsou velice náročné na čas a na „lidi“. Kvalita se pro nás stala prioritní a převažuje nad kvantitou. Zájem ostatních nám dělá

samozřejmě radost, a protože bychom nechtěli ostatní pouze odmítat, stáli jsme před rozhodnutím, jak tento problém řešit.

Na základě zpětné vazby a požadavků učitelů i žáků jsme se rozhodli připravit výukový DVD program pro II. stupeň základních škol, který by byl přístupný všem školám, učitelům a dětem. Z výsledků našich šetření vyplynulo, že pokud se dětem bude věnovat pozornost v této oblasti, dojde nejen ke zlepšení jejich znalostí a vědomostí, ale i ke změně názorů a postojů. Ukazuje se, že tyto programy jsou účinné a přinášejí dobré výsledky v oblasti prevence. Děti si osvojí zdravý životní styl, pozitivní postoje, dovednosti a ochranné kompetence.

Malá policejní akademie se může se svým obsahovým pojetím stát i tématem v rámci připravovaných školních vzdělávacích programů. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu životem a utvářet životní dovednosti a kompetence pro život. Vzdělávání v tomto případě zajišťuje nejen rozvoj schopností, umožňujících získat informace, kriticky je posuzovat, třídit a pracovat s nimi, ale má i formativní funkci, podněcuje sociální a osobnostní rozvoj. Je zřejmé, že preventivní ochranné kompetence dětí a mládeže jsou vytvářeny nejen konkrétními informacemi o jednotlivých společensky nežádoucích jevech, informacemi o zdraví a zdravém životním stylu, ale i osobnostním a sociálním rozvojem a výcvikem v sociálních dovednostech.

Pokud budou školy připravovat vlastní vzdělávací programy, Malá policejní akademie by mohla být vodítkem pro prevenci sociálně patologických jevů. Výukový DVD program by tak mnoha školám umožnil využít jinak nedostupnou Malou policejní akademii v rámci celé České republiky. Ve školách, které mají o MPA zájem, může toto výukové DVD být příspěvkem v rámci prevence sociálně patologických jevů a zároveň by bylo efektivním zhodnocením již vložených prostředků do celého projektu.

Po prvotním nadšení jsme byli nuceni řešit otázku zajištění finančních prostředků na výrobu tohoto programu. Byť se to na začátku zdálo velkým problémem, nakonec se přijatelný obnos za pomoci společnosti E-ON podařilo zajistit. Tak jako jsme víceméně celou dobu měli a máme štěstí na lidi, i v tomto případě jsme objevili partu vynikajících lidí, kteří nám bez ohledu na peníze pomáhají s přípravou scénářů, s výběrem dětských herců a nakonec samozřejmě zrealizují výrobu DVD dle našich představ a požadavků odborníků a recenzentů.

Tento rok stojí před námi ještě mnoho práce. Výukový DVD film by měl být tou pomyslnou „třešinkou na dortu MPA“, vždyť nám jde všem o stejnou věc. Citlivým, empatickým přístupem k žákům vytvořit příznivou atmosféru ve třídě. Nestačí jen pedagogický takt, ale významná je vůle řešit daný problém. Je nesporné, že kvalita osobnosti pedagoga a jeho kompetentnost příznivě ovlivňují celou atmosféru i samotný učební proces. Nyní už směřujeme i k tomu, že by bylo vhodné věnovat více pozornosti problematice sociálně patologických jevů v pregraduální přípravě učitelů. Studenti by si měli osvojit nejen teoretické poznatky, ale projít i praktickým výcvikem. Možná se tento film dostane i na pedagogické fakulty a bude přínosem i pro budoucí pedagogy.

Doufáme, že se nám naše úsilí podaří a budeme moci s krásným vědomím říci: „Podařilo se nám vše tak, jak jsme si přáli.“

MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE OČIMA ŘEDITELŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Mgr. Antonín SCHEICHL, ředitel ZŠ Máj I., České Budějovice

Národní protidrogová centrála Praha, Okresní ředitelství Policie ČR České Budějovice – plk. JUDr. Jiří Komorous, kpt. Bc. Miloš Vaněček, plk. JUDr. Stanislav Svoboda, kpt. Mgr. Alena Toningarová, npor. PhDr. Lucie Ptáčková, Ph. D., npor. Bc. Milan Neruda a další jsou instituce a „důvěrní známí“ žáků a učitelů naší školy. Je to běžné na všech školách?

S platností od 1. 1. 2001 vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR metodický pokyn k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, který jsme na základě provedeného rozsáhlého monitoringu rozpracovávali na naše podmínky.

Než se sešel rok s rokem, byl jsem osloven tiskovými mluvčími OŘ Policie ČR, slovo dalo slovo, nabídku jsem s radostí přijal a Malá policejní akademie byla na světě. Základní školy v Suchém Vrbném a v Lišově se staly členy triumvirátu – našimi blízkými spolupracovníky i soupeři.

Osnova MPA, zpracovaná velmi fundovanými lidmi v souladu s osnovami především občanské výchovy, metodiky MŠMT ČR, nahradila naše tehdejší snažení na 2. stupni školy. Žáci pilotních 6. tříd jsou nyní již v 9. třídách – MPA pracuje 4. rokem. Šikana, drogy, agresivita, záškoláctví, volný čas – vlivy nedobrych skupin, alkohol, gamblerství, psychofarmaka, nikotin, náboženské sekty, infekce, ale

také bezpečí pro dívky, člověk a právo, trestní zákon nejsou pro naše děti neznámými pojmy. Přednášky a semináře, besedy, ale i doprovodné soutěže mezi zúčastněnými školami, výlety, exkurze, výstavy a mnohé další doplňují mozaiku naší akademie. Díky nesmírné vitalitě pí. dr. Ptáčkové jsou všechny soutěže dotovány hodnotnými sponzorskými cenami.

Řada aktivit je směřována i k veřejnosti, rodičům. Jejich zájem o besedy na téma drogy, šikana apod. se trvale zvyšuje. Ti, kteří přednášky a besedy zhlédli, doporučují účast dalším.

Zkušenosti přenášejí lektori i naši učitelé na ostatní školy, jejichž zájem o MPA je nebývalý.

Po Ajaxovi na 1. stupni školy se dostává MPA i do 4. a 5., postupně i nižších tříd. Nově vzniká i spolupráce na projektu se Zdravotně sociální fakultou JU v Č. Budějovicích a dalšími institucemi.

Každoroční bilancování za přítomnosti nejvyšších představitelů Národní protidrogové centrály, krajských a městských organizací a institucí, sponzorů a dalších hostů, nejlepších představitelů všech tří škol, vedení škol je mimořádnou slavností plnou soutěží a her, vyhodnocování a odměn, demonstrací pozitivních výsledků projektu. Letos – v r. 2006 bude zároveň i naší „společnou maturitou“, MPA dokončí první absolventi.

Velké poděkování bude patřit všem výše zmíněným, zejména pak těm, kteří se stali doslova našimi kolegy – pí. Toningerové, pí. Ptáčkové a p. Vaněčkovi. V červnu se, jistě ne doslova, rozloučíme, budeme pokračovat v MPA další roky samostatněji, ale ne sami. Osnovy Malé policejní akademie se stanou pevnou součástí průřezových témat nově vznikajícího školního vzdělávacího programu. Zápis v kronice školy a její fotografické příloze, na stránkách internetu budou třeba i v dalším století svědkem něčeho, co se nám v daném čase a v daných potřebách dařilo.

Děkuji.

Mgr. Stanislav MATOUŠEK, ředitel ZŠ LIŠOV

Postřehy k hodnocení čtyř ročníků Malé policejní akademie

Do 1. ročníku Malé policejní akademie jsme vstupovali jako do neznámého prostředí. Společně se základními školami Máj I a Suché Vrbné jsme se stali v podstatě pilotními školami projektu. Je nutné ovšem říci, že projekt šel trochu obráceným způsobem, protože nejdříve se začal ověřovat a potom schvalovat. Začal tedy bez podpory školských orgánů a tedy bez materiálního zvýhodnění.

Svoji prospěšnost prokázal projekt již v průběhu prvního ročníku. Z vnějšího pohledu hodnotíme maximálně pozitivně rozšíření spolupráce škola – rodina – policie a odborníci vstupující do problému prevence sociálně patologických jevů. Kromě toho, že získávají nové informace žáci, získávají stejné informace i rodiče, což je přirozené pro rodinnou výchovu a působení rodiny v oblasti prevence.

Dalším pozitivem MPA je přímé působení odborníků z řad policie v dětských kolektivech. Děti mají bezprostřední možnost získávat konkrétní poznatky a zkušenosti z činnosti policistů v terénu. To bezprostředně souvisí také s možností dostávat konkrétní odpovědi na otázky, které vznikají přímo v dětských kolektivech pod vlivem společenského prostředí.

Velmi dobrý vliv má také pořádání různých soutěží a závodů, ale také společných exkurzí a výletů pro nejlepší účastníky. Tyto akce opět umožňují přímé působení na žáky a kromě toho nutí žáky o konkrétních problémech přemýšlet. Jmenujme např.:

- Soutěž o nejlepší obrázkový kalendář pro rok 2006. Problém zpracovávaly většinou malé skupiny žáků, kteří se při tvorbě kalendářů vzájemně ovlivňovali. Jednak při volbě sociálně patologických jevů, jejich znázornění a také možné prevence.
- Soutěž nejlepší obrázek s tematikou sociálně patologických jevů. Byla opět dobrá možnost, aby děti vyjádřily, co považují za negativní, čím a jak tento jev mohou vyjádřit.
- Soutěž o nejlepší básnickou sbírku.
- Společný výlet na Slapy s ukázkami práce policejních potápěčů.

To není ani přehled ani výčet akcí, ale pouze příklad výše uváděných předností projektu Malé policejní akademie.

Z pohledu vedení školy je podstatným přínosem MPA přímé řešení problematiky prevence sociálně patologických jevů na vysoké odborné úrovni v přímé spolupráci odborníků různých profesí. Velkou předností je také to, že v průběhu 4 ročníků Malé policejní akademie bylo působeno nejen na žáky, ale také pedagogické pracovníky a dále hlavně rodiče a ostatní veřejnost. Pozitivem je také zveřejňování problematiky ve sdělovacích prostředcích.

Věříme, že projekt MPA pronikne do většiny základních škol a tím zůstane i v naší škole jako kmenová součást výchovného působení na žáky.

MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE OČIMA RODIČŮ

Věra SUCHOMELOVÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA LIŠOV

Malá policejní akademie je u nás v rodině pojem. Když mají děti ve škole besedu, nebo nějaký jiný program související s Policejní akademií, nadšeně mi o tom doma vyprávějí. Čas od času slyším, že za něco „budou body pro policejní akademie“. Původně z tohoto důvodu jsem se zúčastnila dvou besed pro rodiče, týkajících se negativních sociálních jevů mezi dětmi, a s jejich obsahem jsem byla spokojená. Pan Vaněček dokázal vytvořit uvolněnou atmosféru a zejména praktické ukázky (mezi rodiči kolovaly vzorky marihuany, hašiše, extáze...) vyplnily rodičům jistou mezeru ve vzdělání. Syn se spolužáky věnoval nemálo času výrobě kalendáře s inscenovanými fotografiemi všech možných špatností, které lze vidět i mezi dětmi: brutalita, kouření, krádeže apod. Za tento kalendář obdržely děti teplé čepice se znakem MPA, které teď hrdě nosí. Myslím si, že význam Malé policejní akademie spočívá nejen v prevenci, ale i v pozitivní prezentaci Policie ČR před dětmi (a nakonec i rodiči), v budování vztahu dětí k Policii ČR založeného na důvěře a ochotě spolupracovat. Proto tuto aktivitu jako rodič velmi vítám.

Kamila ZELINKOVÁ, ZŠ MÁJ 1 – PROČ DĚLAT MALOU POLICEJNÍ AKADEMII?

Dnešní svět je složitý, žije se rychle, nikdo nemá na nikoho čas. Někdy ani sám dospělý neví kudy kam. Natož děti a mladí lidé, kteří zkušenosti ještě sbírají. Není divu, že mnohdy ztrácí orientaci, že plavou v moři informací, vlivů, názorů a pocitů.

Tehdy se možná u některých zrodí v hlavě myšlenka zkusit něco, co se normálně nedělá – vždyť zakázané ovoce chutná nejlíp. A mladí se skoro vždy chtějí odlišit od nudných a konvenčních rodičů, tak proč si nezahulit, nezapařit nebo nedat někomu znát sílu svojí pěsti. Nedokážou domyslet důsledky svého jednání, jsou nezkušení, nezralí, nejistí, jsou to děti. Na jednu stranu plné vzdoru, na druhou stranu vděčné za to, že si s nimi někdo z dospělých popovídá. Jsou tvárné, upřímné. Mají smysl pro spravedlnost, mají v sobě schopnost nadchnout se pro dobrou věc, mají cit pro dobro a zlo.

Kdo vymyslel Malou policejní akademii, uvažoval zřejmě takto: uchopme to, co je dětem vlastní a cíleně s tím pracujme. Organizátoři tohoto projektu již čtvrtý rok trpělivě školákům nejen vysvětlují, ale také jim naslouchají a podnikají pro ně různé akce. Žáci ze ZŠ Máj 1 mají to štěstí být při tom. A to že projekt běží již tak dlouho, svědčí o tom, že vzbudil zájem nejen dětí, ale i rodičů. Kdo by rád nenakoukl pod pokličku policejní práce, která je samozřejmě velmi složitá a zodpovědná, ale také nesmírně zajímavá. A pak už je jen krůček k tomu pochopit, proč není dobré hulit, pařit nebo používat pěsti.

Za všechny rodiče děkuji všem, kteří se na Malé policejní akademii podílejí.

Mgr. Miloslava KRČMÁŘOVÁ SESBÍRALA NÁZORY RODIČŮ NA ZÁKLADNÍ ŠKOLE SUCHÉ VRBNÉ

Rodiče dětí z 9. C. zhodnotili MPA slovy:

- Dobrý nápad – dětem to rozhodně něco dalo.
- Je zapotřebí s tím pokračovat.
- Považuji za potřebné.
- Považuji za dobré a prospěšné
- Určitě dobrý nápad, pro děti zajímavé a poučné.
- Velmi přínosné pro děti, zvláště přednášky o drogách.
- Oceňuji soustavnost, opakování a čtyřletou délku programu.

Rodiče dětí 7. A. nám vzkázali

- Projekt je výborný, přednášky zajímavé, pro děti velmi informativní (p. Vočadlo)
- Vede k větší bezpečnosti a děti poznají i negativní nástrahy života (Zábranský)
- Rodiče M. Vejdy: výborný projekt. Používáme při výchově (forma otázek: co bys udělal, kdyby)
- Projekt naučil k samostatné práci a vyjadřování se k dané tématice
- Projekt je určitě dobrá věc. Souhlasím s ním (pí Šedivá)

PROJEKT MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE V KONTEXTU SOUČASNÝCH ZMĚN A NOVÝCH TRENDŮ VE ŠKOLSTVÍ

Mgr. Ivana NEUMANNOVÁ, Česká školní inspekce

Poslední Výroční zpráva České školní inspekce konstatuje, shodně s několika minulými, nárůst projevů agresivního chování žáků a šikany v základních školách.

Během inspekční činnosti jsem se na některých budějovických školách setkala s projektem Malá policejní akademie. Jeho cílem je smysluplná prevence sociálně patologických jevů. Měla jsem možnost hospitovat v hodinách, kde projekt probíhal, seznámila jsem se s pracovními sešity žáků, hovořila s učiteli, žáky i lektorkami.

Kromě toho jsem se po dva roky velmi ráda účastnila slavnostního vyhlašování a hodnocení výsledků práce žáků zapojených do projektu. Všechna setkání s tvůrci a realizátory Malé policejní akademie pro mě byla pozitivní a inspirující zkušeností nejen pro zaujatý a nadšený přístup těchto lidí, ale cením si i jejich profesionálního vhledu do oblastí didaktiky, pedagogiky a vývojové psychologie. Bez toho celý projekt mohl zůstat v pouhé rovině suchých deklarací či povrchního seznámení žáků s problematikou.

Svět a společnost se dynamicky rozvíjejí a rychle mění a způsob vyučování, který byl dobrý pro žáky před deseti, dvaceti, čtyřiceti lety, už nevyhovuje potřebám dnešních žáků. Současná společnost vyžaduje, aby vzdělávání žáků bylo pojímáno v souvislostech, s důrazem na smysluplnost toho, co si děti a mladí lidé ve škole osvojí, získají a mohou uplatnit v dalším životě.

Na tyto skutečnosti reagoval nový školský zákon, který vstoupil v platnost 1. 1. 2005. Jako základní dokumenty vzdělávání vymezil tzv. rámcové vzdělávací programy. Mezi současné cíle vzdělávání patří, mimo jiné, učit žáky rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný, vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem. Základní škola by měla žáky vybavit souhrnem dovedností, znalostí, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

Projekt Malá policejní akademie vstoupil zcela v souladu s těmito záměry do škol už před pěti lety. Jeho autoři pružně reagovali na potřeby dnešních žáků a společnosti. Okruh témat seznamuje žáky s problémy a různými druhy nebezpečí, které přináší život na prahu 21. století, a je výrazně zaměřen na jejich účinnou prevenci a řešení. Nezůstává jen u znalostí, osu projektu tvoří praktické vedení žáků k osvojení si potřebných dovedností bezpečného a zdravého životního stylu, uplatňování správných občanských postojů.

Projekt jako celek je zpracován tak, že se může stát organickou součástí školních vzdělávacích programů základních škol.

MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE OČIMA SAMOTNÝCH ŽÁKŮ ZÁKLADNÍ ŠKOLA LIŠOV

Juliana Frenková

Projekt MPA se mi velice líbil. Nikde jinde bych se nedozvěděla tolik informací o drogách, násilí a ostatních patologických jevech. Víím, že žádná z těchto věcí není dobrá. Víím, jak se proti ní mám bránit. Děkuji všem, kteří se na tomto projektu podíleli, že nám umožnili dozvědět se něco o životě.

Zdeňka Benedová

Když k nám do třídy poprvé vešli v šesté třídě policisté, myslela jsem si, že je to hloupost. Po čtyřech letech fungování MPA mám jiný názor. Dozvěděli jsme se spoustu zajímavých věcí. Užili si spoustu legrace. Moje hodnocení je kladné. Velmi se mi MPA líbila. Byla bych pro pokračování i na jiných školách.

Miroslava Hornáková

MPA jsme měli párkrát v každém školním roce, byly to úžasné hodiny s policií, nikdy jsem si nemyslela, že dokážou tak zvládnout děti. Povídat a přitom uhlídat kázeň ve třídě, i ti největší lotři zaujatě poslouchali. Myslím si, že by měli být všichni seznámeni s problémy, které na nás čekají na každém rohu a toto všechno nám popsali ti úžasní lidé od policie. Provázeli nás každým problémem dopodrobna, měli připravené příběhy, které zažili nebo viděli a nebo o nich slyšeli. Vyprávěli o tom, jak se vyvarovat tomu, aby se nám něco takového také nestalo, a celé povídání bylo zakončeno dotazy, všechny vysvětlili a přidali i něco navíc. Hodiny s MPA určitě nebyly k zahoezení, opravdu se mi to moc

líbilo, škoda, že těch hodin nebylo víc. Ráda bych poděkovala panu Vaněčkovi, paní Ptáčkové a Toningerové, že to s námi vydrželi a hlavně paní učitelce Jiráčkové, která s tím měla největší práci, za to, že tyto hodiny zařídila.

Janek Štefančík

Je to dobrá věc. Mě se to líbí, jsou tam dobrý hry a soutěže. Taky mě potěšily ceny, myslím, že by MPA měla pokračovat i v dalších letech.

Nikola Drdová

MPA mi dala do života strašně moc věcí. Nemůžu říct, že jen ty nejlepší, protože mě zataáhla i do světa hrůzy. Svět plný alkoholu a drog. Poznala jsem, jak se žije těm v „jiném světě“. A strašně moc bych jim chtěla pomoci, protože i když jsou od „normální“ společnosti odsouzený, jsou to přece také lidi jako jsme my. Každý má své problémy. Někdo jde radši mezi lidi, někdo si zaleze do pokoje a je sám. Někdo se opije a někdo jde pro radu za doktorem. Třeba oni měli také nějaký problém, ale nemají nikoho na světě, kdo by jim pomohl a tak se ubrali touto cestou. Každý jsme už určitě zažili ten pocit bezmoci, bolesti, samoty. Každý do nese jinak. A když tomu druhému nepomůžeme, dopadne tak jak dopadne. Ale to jsem odbočila úplně jinam. S MPA jsem měla možnosti poznat dobro i zlo. Dokázala mě přesvědčit a ujistit o té dobré cestě. A jsem jí za to moc vděčná. Poznala jsem spoustu nových báječných lidí, který tento projekt vedou. Je dobře, že něco takového existuje. Některé děti to jistě ocení, některé zavrhnou jako kravinu. Já to zahrnuji jako skvělou věc. V mnoha věcech mi pomohla. Naučila jsem se, co je správné. Škoda, že již odcházím ze základní školy a vlastně už končí i MPA. Moc ráda bych si to všechno zopakovala. Všechny ty besedy a hodiny s paní Ptáčkovou, Toningerovou a panem Vaněčkem byly krásné. Určitě to pomohlo mnoha dětem. Díky MPA není škola jen učení, ale zažijeme i zábavu a přitom se seznámíme s mnoha důležitými věcmi. MPA je pro mě taková příprava do dalšího světa. Snaží se z nás udělat rozumné lidi. Naučit se vyhnout špatným věcem, ale i umět pomoci druhým. A to vše taky kvůli paní učitelce Jiráčkové. Je to na škole taková spřízněná dušička. Dokáže pomoci každému. Určitě by spousta dětí chtělo být jako je ona. Bez ní by to nebylo takové. Díky policejní akademii jsem měla možnost podívat se i na několik výletů třeba do Prahy na koně, na Slapskou přehradu, do Policejního muzea. Do života mi dala strašně moc věcí, které mi již nikdo nevezme. Jsem za ně strašně moc ráda. Tohle všechno mi bude moc chybět. Jsem ráda, že jsem měla možnost poznat to!

Němec Robert

Myslím, že MPA je projekt, kterého je dnes potřeba, protože šikany, drog, alkoholu je dnes mnoho, ale je samozřejmě i víc nebezpečných věcí, které jsme v tomto projektu probírali. Je to dobrý nápad!!!

ZÁKLADNÍ ŠKOLA MÁJ I.

Hrůšová Michaela

Celé čtyři roky s programem od Malé policejní akademie jsem strávila velmi příjemně a pojala jsem to jako ponaučení do života. Získala jsem spoustu informací ohledně drog (jako jsou marihuana, hašiš, pervitin, heroin.) Velmi intenzivně jsme se věnovali též problematice šikany, alkoholu, gamblingu, znásilnění a záškoláctví. Věnovali nám spoustu rad. Kdyby z této osvětové činnosti, co policie pořádá, si každý z nás do budoucnosti něco odnesl, určitě by to mělo vliv na snížení dětské kriminality, jelikož právě oni jsou zvědaví a zkouší věci, které neznají. Podělili se s námi o zkušenostech a hlavně nás poučili, jak se zachovat v určitých situacích. S oblibou jsem vypracovávala různé semináře. Za dobré výsledky byli soutěžící odměněni různými cenami a výlety. Kdykoliv k nám přijela návštěva od policejní akademie, mohli jsme se ptát na jakékoliv otázky. Spolu se spolužáky jsme se alespoň na chvíli stali malými policisty a ocitli se v jejich roli, kde jsme řešili případy, které se bohužel odehrávají i ve skutečnosti.

Dvořáková Simona

1. rok (6. třída)

Říkala jsem si, co to na nás zase vymysleli. Přišly dvě paní a rozdaly nám sešity na Malou policejní akademii. Někdy jsme si z nich četli a dopisovali různé informace. Když jsme měli besedu asi už po třetí, začalo mě to docela bavit.

2. rok (7. třída)

S paní Lucií Ptáčkovou a její kolegyní jsme si povídali třeba o agresivitě, záškoláctví, drogách...

3. rok (8. třída)

Pokud k nám nepřišla paní L. Ptáčková, přišel pan Miloš Vaněček. Všechno o alkoholu, gamblingu, trestním zákonu nebo o tabletkách štěstí nám dobře vysvětlil. Byla s ním sranda.

4. rok (9. třída)

Čtvrtým rokem už jsme byli skoro o všem poučeni, ale i přesto jsme se v 9. třídě dozvěděli ještě něco nového (bezpečí pro dívky, náboženské sekty, satanismus, drogy a infekční onemocnění...).

Závěr:

Myslím si, že Malá policejní akademie nikomu neuškodila, právě naopak. V 6. třídě už jsem si myslela, že všechno o drogách, alkoholu nebo trestním zákonu vím, ale dozvěděla jsem se toho ještě spoustu. Malá policejní akademie by měla dál pokračovat.

Petra Kellerová

Patřím mezi žáky, kteří byli do projektu Malé policejní akademie zapojeni po celý druhý stupeň ZŠ a jako první tak „splnili“ čtyři roky besed, soutěží apod. Máme zhodnotit, co nám tento program přinesl a co nového jsme se dozvěděli z oblasti drog, náboženských sekt atd.

Na besedy s paní Toningarovou si už moc nepamatuji, protože to bylo už v šesté třídě, kdy pro nás bylo vše nové ať už přestupem na druhý stupeň nebo v tomto projektu. Všechny určitě potěšila propiska, s kterou někdo ve škole píše ještě dnes, i když už je v horším stavu než před několika lety, kdy jsme ji obdrželi.

Myslím, že všechny překvapil styl vyprávění pana Vaněčka. Díky jeho přátelskému přístupu jsme jeho rady nebrali jako zákazy, ale spíš jako doporučení nebo tak něco. Přestože se někdo občas, mimo téma, zeptal na hloupou otázku, tak se třeba zasmál a stejně se snažil odpovědět. Vždy s námi jednal jako se sobě rovnými a to se nám líbilo. I jeho předčítání z knížek o drogách mělo své kouzlo a všechny zaujalo, přestože bychom si to sami asi nepřečetli.

Letos jsme měli besedu s paní Ptáčkovou o nebezpečí, které by nám, holkám, mohlo hrozit. Jenom holky z naší a vedlejší třídy a ona. Bylo to zajímavé, určitě přínosné a bylo dobré, že kluci byli v jiné třídě, takže to bylo čistě jen „mezi námi děvčaty“.

Vyhrála jsem jen jednou – tričko, ze kterého se hned sepral obrázek sovičky, ale i tak potěšilo. Na žádném výletě jsem nebyla, ale ti, co někdy jeli, tak se jim to, myslím líbilo. Někomu se nezamlouvaly časté výtvarné soutěže, ale chtěla bych vidět, jak by se tvářili, kdybychom pořád museli psát slohové práce.

Celkový projekt byl dobrý, dost nám přinesl a nezbyvá alespoň doufat, že se podle toho budeme jednou řídit. Samozřejmě se vždycky najde někdo, kdo bude brát drogy, stopovat atd., ale s tím se nedá nic dělat. Snad by se tenhle projekt měl zkusit ve více školách, aby nás slušňáky vychované Policejní akademií nemohl nikdo „kazit“.

Tomáš Bouma

Pro mě byly 4 roky s MPA velkým přínosem, jelikož jsme se tam mnoho naučili, např. co se stane, když někdo začne používat drogy a také nám mnoho věcí objasnili. Nejen, že měli pro mě připravený velký a velmi dobře pojatý proslov, který byl velmi naučný, také pro mě vymýšleli mnoho soutěží a jiných aktivit proto, abych mohl také projevit svoje nadání a zájem. Moc mě tedy ponaučili o tom, co se smí a co ne a také co je v souladu se zákonem a co už ne. Také jak se mám bránit a jak se nedostat do problémů. Moc mě pomohlo, když jsem si mohl s policejními zástupci povídat na rovinu, jelikož jsem se tak mohl zeptat na to, co bych se jinak nedozvěděl. Také si pamatuji, když nám inspektor se svými kolegyněmi povídali o šikaně, tehdy jsem je tak bedlivě poslouchal. Nesmím také zapomenout na to, že když jsem byl vybrán a umístil jsem se v soutěžích dobře, tak jsem měl vždycky odměnu v podobě výletů. Tak to pro mě bylo to, proč jsem se snažil. Osobně si myslím, že MPA jak jsme ji poznali, by taková měla zůstat i nadále, byla velkým přínosem jak pro mě, tak i pro celou třídu IX. D. To, co jsem tady napsal, myslím vážně. Celkově se mi MPA velmi líbila a tak vám přeji mnoho roků takových, jaké byly doteď.

Martin Šícho

Malá policejní akademie je velmi zajímavá věc. Určitě je důležité, aby se mladí lidé dozvěděli o věcech jako jsou trestné činy, šikana a drogy. Všechno bylo velmi dobře zorganizováno a soutěže byly určitě spolehlivou zárukou toho, aby při besedách všichni poslouchali a snažili se. Nejlepší byly besedy s panem Vaněčkem. Dokáže upoutat pozornost a už vůbec nevěřím, že má pravdu, když říká, že není učitel. Jinak určitě pravdu má a o drogách toho ví opravdu hodně. S ostatními besedami už to

bylo horší a jejich zajímavost zvedlo pouze probírané téma, ale určitě bychom nenašli nikoho povolanějšího než paní Ptáčkovou. Toť vše co bych chtěl o MPA říci a můj verdikt zní: „Jednoznačně skvělá věc, která snad zamezí nějaké špatnosti.“

Monika Rozmillerová

Především si myslím, že ty roky byly velmi užitečné. Když jsme jako nic netušící šestáčky nastoupili na druhý stupeň, příslušníci MPA nám vysvětlili, co je to šikana a že to není nic pěkného. Pan Vaněček s námi hovořil na téma drogy, mnohdy čelil otázkám, které byly „na tělo“. V následujících ročnících jsme zjistili, že alkoholem a cigaretami se nic nevyřeší, hraní na automatech může mít nežádoucí následky.

Projekty, které MPA konala, byly zábavné, poučné a především užitečné. Ti pilní byli za své práce náležitě odměněni.

Malá policejní akademie nás připravila na život mimo naši fantazii, na život v realitě, který není jen o tom, co bude dnes k obědu. Dala nám mnohem víc než poznatky. Přístup, s nímž s námi příslušníci MPA komunikovali, na tom má velký podíl, za což jim všem děkujeme.

Jan Matula

Nejvíc se mi líbila odbornost policistů, kteří věděli všechny naše otázky a pěkně odpovídali. Velmi zajímavé téma bylo sekty a náboženské hnutí, kde bych chtěl na toto téma více hodin. Mluvili jsme o zajímavých a důležitých věcech pro další dlouhý život. Učili jsme se jak např. popisovat trestný čin, co to je soudce, obžalovaný či co to je droga, marihuana a jaké má účinky. Dostali jsme pěkné obrázkové sešity, kde byla doporučovaná literatura. Chtěl bych, aby bylo více hodin, aby se více diskutovalo, ale policisté mají hodně práce, proto nemohli mít tolik hodin. Velice zajímavé byly výstavy, soutěže s výhrami a dokonce jsme byli v televizi jako celebrity.

Pavla Böhmová

Díky MPA víme, jak se v daných situacích chovat. Pro mě tyhle hodiny, s nimi strávené, byly velmi příjemné. Bavilo mě dozvídat se o různých formách zločinu jako např. o drogách, kdy nám pan Vaněček vyprávěl o historkách, které na vlastní kůži zažil. Tyhle hodiny byly uvolňující a přínosné, protože v normálních hodinách se toho tolik nedozvíme. Já osobně bych řekla, že ani žádné záporů MPA neměla. Nic mi nevadilo, a dokonce jsem si doma, ze zvědavosti, četla jejich knížku, kterou jsme každý rok k danému tématu dostali. Velmi mě to bavilo a trochu mě mrzí, že podobné akce nejsou na středních školách.

Marie Voštová

Jó, Malá policejní akademie... Tak to pro nás všechny byl veliký pojem. Myslím, že se to asi každému líbilo a každý si našel své téma, které mu bylo blízké nebo ho alespoň zaujalo.

V šesté třídě jsme se zabývali šikanou. Nejdříve jsme byli všichni taková vyděšená z toho, co to po nás všichni vlastně chtějí. Ze začátku spousta nás nevěděla, co to vlastně ta šikana je, neboť jsme se s ní naštěstí nikdo nesetkal, ale časem nám to začalo docházet a pomalu jsme si uvědomovali, že to asi moc dobrá věc nebude.

Po pochopení této nehezké věci jsme se skoro všichni přesunuli do sedmé třídy, kde na nás čekala agresivita, záškoláctví a drogy. V našem věku už snad všichni věděli, o co se jedná, když se řeknou tato slova. Avšak díky našemu oblíbenému a nepřehlédnutelnému policistovi Vaněčkovi jsme se toho dozvěděli ještě více, a když nám k tomu řekl ještě pár odstrašujících případů, plno lidí se rozmyslelo, jestli má cenu si s tímto něco začít.

Sedmý rok uplynul jako voda a zase jsme se shledali po prázdninách v této samé sestavě i s našimi policisty. V loňském roce byl naším hlavním tématem trestní zákon, ve kterém jsme sice trochu plavali, ale na konci roku už jsme si rozmysleli škrcení našich neoblíbených učitelů, což byl asi účel.

No a letošní téma bylo asi nejoblíbenější. Toto téma se všem nejvíce líbilo – Bezpečí pro dívky.

Celkově pro nás byla MPA velkým přínosem, protože jsme se díky ní dozvěděli spoustu věcí, které bychom teď třeba vůbec nevěděli.

Také ceny, které jsme dostali za soutěže, nás všechny potěšily. A tak doufám, že MPA bude ještě pokračovat a žáci ji budou mít rádi nejméně tak, jako my.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA SUCHÉ VRBNÉ

NÁZORY DĚTÍ 9. TŘÍD

Jak hodnotím čtyři roky MPA na naší škole?

Co se mi nejvíce líbilo? Co mi dala MPA?

9. A

Policejní akademie je dobrá akce. Myslím, že mnoha dětem ujasní život. Budou vědět co od koho mohou čekat, atd. Všechno je to dobře uspořádané a organizované. Je to dobrý nápad. Líbí se mi to.
Kristýna Jirkovská

Ty čtyři roky s MPA byly určitě zábavné a poučné. Dozvěděli jsme se plno zajímavých věcí o drogách, alkoholu, šikaně i práci policie. A myslím, že přednášky odradili spoustu lidí právě od těchto výše jmenovaných záležitostí. Nejvíce se mi líbily sportovní dopoledne a zajímavé přednášky pana Vaněčka.

MPA mi rozhodně dala hodně nových poznatků a zábavy. Myslím, že přednášek mohlo být i více. Bylo by dobré, kdyby MPA pokračovala i na jiných školách, protože myslím, že to stojí za to!

Adam Lorenc

9. C

Bylo to zajímavé. Přiučila jsem se určitě mnoho nových věcí, které jsem vůbec neznala. A po sice ne vždy častých návštěvách pana Vaněčka jsem se bavila u jeho vyprávění. Jelikož je tohle poslední rok s MPA na naší škole, tak by bylo škoda, kdyby se tahle akce nerozrostla do dalších škol po celé ČR.

Sportovní hry, které se pořádaly byly nejen poučné, ale i dobré, nebo spíše skvělé.

A co mi dala MPA do života? Spoustu nových zkušeností. Podle mého názoru nemohla škola ve spolupráci s policií vymyslet lepší nápad než byla MPA.

Irena Sersenová

Za celé čtyři roky jsme se mnohému naučili a při sportovních akcích jsme si užili mnoho legrace a dobrodružství.

Dostávali jsme spoustu zajímavých úkolů, jak výtvarných tak literárních a rádi jsme je plnili a vždy jsme se těšili co pro nás policisté vymyslí nového. Všechny akce se nám většinou líbily a každá byla svým způsobem zajímavá. Naučili jsme se řešit různé problémy a proto bychom MPA doporučili i na jiné školy, aby pokračovala dál a všichni žáci věděli o problémech se kterými se mohou setkat.

Hanka Tůmová a Eva Urbanová, 9. C

ŽÁCI 9. TŘÍD HODNOTÍ MALOU POLICEJNÍ AKADEMII – DOTAZNÍK

Vyhodnocení MPA po čtyřletém působení dětmi 9. tříd

Na začátku projektu jsme ve všech zúčastněných školách pořádali výzkumné šetření se zaměřením na problematiku šikany. Porovnávali jsme znalosti, postoje dětí k tomuto tématu před započatím výukových hodin a po jejich skončení. Zároveň šetření probíhalo i na nezúčastněných školách. Na závěr MPA jsme se rozhodli, že místo posuzování poznatků se dětí v dotazníku zeptáme, jak se jim projekt líbil a jak ho ony samy hodnotí.

Dotazník vyplnilo 196 žáků devátých tříd, jejich úkolem bylo zodpovědět 12 otázek.

1. **Malou policejní akademii hodnotím** – 43 % dětí odpovědělo velmi dobře, 50% jí hodnotilo dobře a 7% špatně. 1 žák hodnotil MPA jako velmi špatně
2. **MPA doporučuji i pro jiné školy** – 4 % dětí nedoporučovalo MPA, 96 % ji jiným školám doporučuje. Většinou jako své zdůvodnění uvádějí, aby i jiní měli možnost něco se o tématech dozvědět.
3. **Téma, které se mi nejvíce líbilo** – zde nejvíce hlasů obdrželo téma drogy (41 %), následovalo téma Bezpečí pro dívky, znásilnění, pohlavní zneužívání (33 %), šikana , náboženské sekty (9 %).
4. **Téma, které mi chybělo** – děti většinou odpovídaly, že žádné téma nepostrádaly. Dvěma dětem chybělo téma rasismus, problémová rodina, dopravní přestupky. Chyběly jim informace o policii jako celku, neboť s odchodem ze školy požadovaly více informací o možnostech studia na policejních školách.
5. **Získané informace využiji v dalším životě** – 13 % dětí si myslí, že informace nevyužije, 87 % odpovědělo, že ano

6. **Jak hodnotíš doprovodné akce** – většina dětí odpověděla, že kladně. Líbila se jim organizace akcí a možnost seznámit se s žáky ostatních škol
7. **Má projekt MPA pokračovat** – 4 % dětí odpovědělo, že ne; 4 % nevěděly, 92 % odpovědělo, že MPA pokračovat má
8. **Jak hodnotíš společné výlety** – děti by uvítaly, aby na výlety mohl jezdit větší počet. Vzhledem k tomu, že výlety byly odměnou za celoroční snažení, nemohli jsme jim vyhovět.
9. **Jak hodnotíš práci učitelů, policistů a dalších, kteří projekt připravili** – většina dětí zhodnotila, že všichni odvedli pořádný kus obětavé práce, podali dobré výkony, žáci ocenili možnost účasti MPA na jejich škole
10. **Co považuješ za největší přínos MPA** – možnost získání informací, diskuse o tématech, přenesení nových znalostí do života
11. **Měla by se MPA v něčem změnit** – 64 % dětí si myslí, že by se MPA měnit neměla, zbytek dětí by chtělo více besed a společných hodin s policisty, více výletů a soutěží, větší zaměřenost na praxi (ukázky, video)
12. **Můj názor na MPA-** setkali jsme se s odpověďmi typu:
 - přínosná
 - dozvěděli jsme se hodně zajímavého
 - zajímavá, poučná, skvělá
 - nové rady do života
 - varuje před možným životním nebezpečím
 - užitečná, líbila se mi.

Národní protidrogová centrála SKPV PČR V Praze dne 30. 5. 2006

Tisková zpráva k operaci MEREK

Dne 16. května 2006 ukončili detektivové Národní protidrogové centrály po téměř šestiměsíčním úsilí operaci s krycím názvem MEREK. V součinnosti s Útvarem rychlého nasazení byli v Praze zadrženi tři na území ČR dosud netrestaní občané Izraelské státní příslušnosti R. K., F. K. a F. H. Pachatelé na území České republiky organizovali prodej a distribuci OPL a to tablet Extáze, sypké formy MDMA a kokainu.

Orientovali se zejména na prodej tablet Extáze a začali si budovat distribuční síť v centru Prahy s cílem „obsadit“ známé diskotéky a kluby. Pachatelé v průběhu páchaní trestné činnosti projevíli velkou míru adaptability na drogový trh v ČR a podařilo se jim zčásti vytlačit dosavadní dealery z jejich pozic a nahradit je. Pachatelé prováděli svou činnost organizovaně a značně konspirativně a dokumentování jejich aktivit bylo pro policisty Národní protidrogové centrály značně náročné.

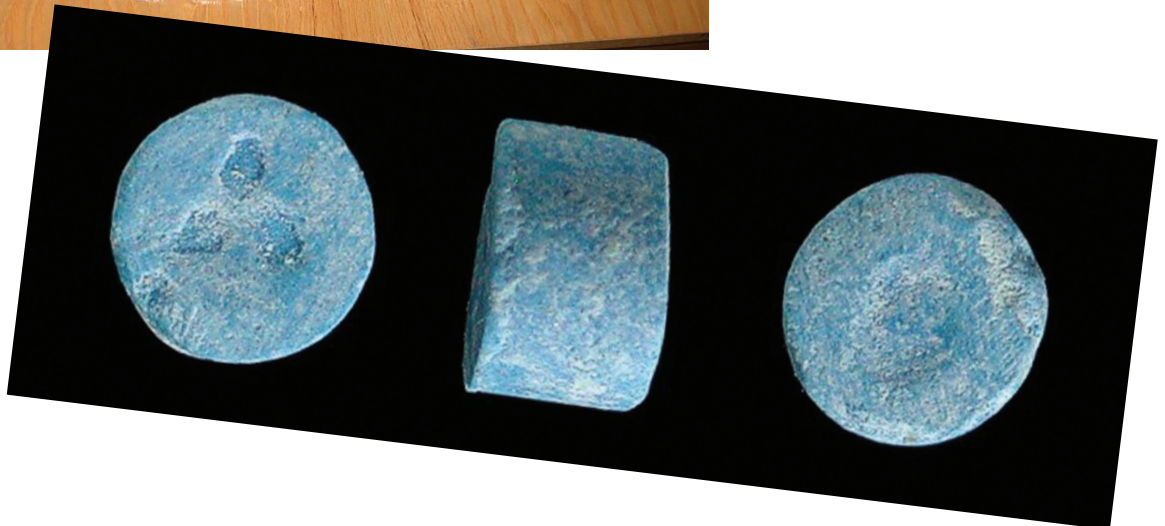
V rámci operace byly provedeny domovní prohlídky několika bytů na území České republiky, při kterých bylo zadrženo celkem 4196 kusů tablet Extáze a menší množství kokainu, marihuany a LSD. Množství zadržených tablet v konečné fázi představuje hodnotu přesahující jeden milion korun. Dále byla zajištěna finanční hotovost ve výši 500 000 Kč. Proti všem 3 podezřelým bylo zahájeno trestní stíhání pro trestný čin nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů dle ust. § 187 odst. 1, 2 písm. a), trestního zákona. Na všechny 3 pachatele byla soudcem uvalena vazba a v případě prokázání viny jim hrozí trest odnětí svobody ve výši 2 až 10 let.

Zpracoval: npor. Mgr. Břetislav Brejcha, důstojník pro styk s veřejností.

plk. JUDr. Jiří Komorous, ředitel PČR NPC SKPV

AKCE MEREC

J I Ř Í K O M O R O U S

PROTIDROGOVÁ BRIGÁDA I

Č E S T A S P R A V E D L N O S T